

KÜZDELEM
A LEÁNYKERESKEDÁS
ES A PROSTITÚCIÓ
ELLEN

Előszóval ellátta:

Dr. HODOSSY GEDEON

Szerkesztette:

Dr. DOROS GÁBOR

BUDAPEST, 1935.

A. m. kir. belügyminisztérium támogatásával kiadta
ÁRA 2 PENGŐ „A Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen.”

Jelentés

a „*Magyar egyesület
a Leánykereskedés
Ellen*” negyedévszázados munkásságáról
(1909-1934)

ÍR T Á K :

Dr. HODOSSY GEDEON
miniszteri tanácsos, v. országgyűlési
képviselő, egyesületi elnök

Dr. MELLY BÉLA
ny. szfőv, árvaszéki elnök, egyesületi
alelnök

Dr. DOROS GÁBOR
Egyetemi m. tanár, kórházi főorvos,
egyesületi ügyvezető alelnök

MÓK FERENCNÉ
egyesületi főtitkár

Dr. PAP JÁNOSNÉ
az egyesületi pályaudvari misszió
vezetője

VALLÓ EMIL
egyesületi titkár.

*Gróf Tisza István †
a „Magyar Egyesület a Leánykereskedelem ellen
elnöke 1909-1918.,*

*Prohászka Ottokár †
Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen”
elnöke 1909-1927.*

*Dr. Hodossy Gedeon
a „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen”
elnöke.*

ELŐSZÓ

Írta: *Dr. Hodossy Gedeon*

miniszteri tanácsos, v. országgyűlési képviselő,
a „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” elnöke.

1905-öt írtunk akkor még – a boldog békeidőben, – amikor a magyar társadalmi élet néhány lelkes tagja felvetette azt a kérdést, hogy miként lehetne gátat vetni annak a szégyenteljes, nemzetünket megbélyegző, és már úgyszólván az egész világ köztudatába átmenő vádaknak, melyek szerint a leánykereskedelem egyik legbőségebb forrása Magyarország, és már annyira jutottunk, hogy a prostituáltakat általában a külső országokban, egyszerűen „hungara” gyűjtőnévvel illették. Ez a vád, ha nem is volt egészen jogos, a rosszakarat szárnyán mégis csak elterjedt úgy, hogy hazánknak, illetve nemzetünknek becsületén szennyes foltot jelentett, és ezért a legnagyobb elismerés hangján kell megemlékeznünk a társadalom egy részének azon megmozdulásáról, amely ezt a szennyfoltot a nemzet becsületéről eltüntetni akarta.

A kérdés, kényes voltánál fogva, nagy megfontolást és körültekintést igényelt. Hiszen abban az időben a prostituált szó már magábanvéve is elég volt arra, hogy az ezzel kapcsolatos akciótól a közvélemény undorral forduljon el. A gondolat felvetői azonban ettől nem riadtak vissza, és 1905-ben ülést hívtak össze, amelyen boldogult Giesswein Sándor prelátus, országgyűlési képviselő elnökölt. Ez az ülés kimondta a „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” megalakulását, kidolgozta alapszabályait, amelyeket jóváhagyás végett a Belügyminisztériumban bemutatott. Az alapszabályok azonban csak késedelmesen, 1907 május havában nyerték meg a jóváhagyást. Ezek után május végén egy memorandummal is fordult az Egyesület a kormányhoz, és kérte mindazon kormányzati ágak és hatóságok támogatását és munkábavonását, amelyek hivatalból foglalkoznak a leánykereskedés kérdésével. Ezen memorandu-

munkra a válasz szintén késve, csak 1909-ben érkezett, és az erkölcsi támogatás mellőzésével az anyagi segítséget is csak csekély mértékben helyezte kilátásba.

Bár ez a megnevértésre valló késedelmeskedés sem vette el kedvét az Egyesületnek, de érezte, hogy az Egyesületben felvetett gondolatnak nagyobb mederbe tereléséhez olyan férfiak megszerzésére volna szükség, akik pozíciójuknál, hírnevüknél, puritán jellemüknel és tekintélyüknel fogva bátrabban bonthatnák ki azt a zászlót, amelyet diadalra vinni kívánt.

Hosszú és megfontolt tárgyalások után arra a nagy lépésre határozta el magát az Egyesület, hogy megpróbálja megnyerni az ügy számára gróf Tisza István volt miniszterelnököt és Prohászka Ottokár székesfehérvári püspököt. Az Egyesületnek végtelen öröme szolgált, hogy az első hívásra a legnagyobb megértéssel találkozott a magyar nemzet ezen két kimagasló egyéniségénél, akik az Egyesület elnöki tisztségét nagy készséggel és örömmel vállalták, úgy, hogy az első érdemleges közgyűlésen, 1909-ben már két elnökünk is volt, és ezen első közgyűlésen az elnöki széket már Prohászka Ottokár foglalta el. A további közgyűléseken Prohászka Ottokár és gróf Tisza István felváltva elnököltek. Az Egyesület ügyeit most már mindketten nagy lendülettel, megértéssel és szeretettel karolták fel és irányították. Most már érezte az Egyesület, hogy hajója két olyan kormányost kapott, akik segítségével bátran bonthatta ki vitorláit, és repülhet a viharok szárnyán is a kitűzött cél felé, mert nem kellett attól tartania, hogy zátonyra kerül.

Az elmondottakból kitűnik, hogy a „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” magja már 1905-ben, tehát közel 30 éve, hogy termékeny talajra hullott, de csak 1909-ben, azaz 25 év előtt kelt valójában életre, hogy a mai terebélyes fává fejlődjék, melynek koronájára most már bátran világíthat rá a megértő társadalom termékenyítő napsugara, mert azóta sok ágat hajtott, lombot, virágot fakasztott, és hasznos gyümölcsöket érlelt.

Ma már elértük, hogy senki nem beszél „hangárakról”, s az Egyesület a prostituáció megelőzésére és egyéb erkölcsi vonatkozású kérdésre is kiterjeszthette működését. Amikor az Egyesület működésének 25. éves évfordulóját ünnepeljük, kell, hogy hálás szívvel emlékezzünk meg és aldozzunk két első nagy elnökünk halhatatlan emlékének, és meleg köszönetet mondjunk a mindenkori kormányok azon tényezőinek, akik Egyesületünket, mint a kormány félhivatalos szervét, ezen 25 év alatt oly nagy megértéssel és szeretettel karolták fel, és támogatják a jelenben is.

Hogy a „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” nemzetünk becsületének védelmében eddig is csakugyan hasznos munkát végzett, arránézve bizonyos önérzetes magyar büszke-

séggel idézhetem Viscountess Gladstone-nek, a Nemzetek Szövetsége egyik albizottsága elnökének a Daily Mail 1933 októberi számában megjelent cikkének következő mondatát: *„A világ nőkereskedésének leküzdésében Magyarország működik a leglelkismeretesebben, ezirányú rendeletei, törvényei és egyesületei például szolgálhatnak az egész civilizált világnak, és ha a többi államok is hasonló buzgalommal harcolnának a civilizáció ezen réme ellen, bizonyára hamarább következnek el az az idő, amikor elmondhatjuk, hogy a női rabszolgavásár teljesen megszűnt.”* Szolgáljon ez az idegen országból jött elismerés buzdításul Egyesületünk és az egész társadalom részére, hogy Isten segítségével további működésünkkel mielőbb elérhessük kitűzött célunkat. Hogy az Egyesületnek, akkor elindított hajója milyen utakat futott be a mai napig, arról közönségünket bőven tájékoztatják ezen emlékkönyvünkben következő cikksorozatok és a főtítkár jelentése.

A leánykereskedés és az ellene folytatott küzdelem Magyarországon.

Írta: *Dr. Melly Béla* ny. szföv. árvaszéki elnök,
a „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” alelnöke.

I. A leánykereskedés kialakulása.

A leánykereskedés épp úgy, miként a rabszolgaság és jobbágyság, az emberiség szégyene.

Bármennyire emberietlen volt is azonban a rabszolgakereskedés és a jobbágyság, azokat gazdasági szükségességgel igyekeztek igazolni, ámde a leánykereskedésre még mentséget sem tudnak.

Az ókorban a leánykereskedelem különösen a keleti népeknél virágzott. Egyiptom örömházaiba a nőket leginkább Indiából hozták. A zsidóknál Mózes tiltotta meg a nők adás-vételét.

A római lupanáriák örömlányait a meghódított provinciákban vásárolták, és hogy a leánykereskedők, a kívánságokat minél jobban kielégítsék, spanyol, gall, germán, egyiptomi, ethiopiai és perzsiai nőket szereztek. Róma bukásának egyik főoka az a mélységes erkölcsi züllés volt, melyet a leánykereskedés táplált. A prostituáltak és mindazok, akik velük üzérkedtek (korcsmárosok, szálló- és fürdőtulajdonosok) megvetett egyének voltak és nem élvezhették a római polgár jogait. A megvetéssel nem törődtek, a jogokat nem igényelték, mert a kerítiket, a leánykereskedőket, és a lupanáriák tulajdonosait csak a haszonszerzés és a meggazdagodás féktelen vágya hajtotta, aminek kielégítésére utálatos foglalkozásuk bőségesen nyújtott módot.

Az állam tűrte az üzelmeket, mert a nő megbecsülésétől még igen távol állottak.

A rabszolgákat és az idegen nőket eladható árúknak tekintették.

A görögök erkölcsébe szintén nem ütközött a leánykereskedés. Athénben Solon állami bordélyokat létesített. Ezek jöve-

delmei az állam pénztárába folytak. Athénben magánbordélyt nem is engedélyeztek.

A nőt ókori alacsony sorából a kereszténység szabadította fel, és tette méltó párjává a férfinemnek. A nő helyzetének emelkedésével megszűnt ugyan a nyilvános adás-vétel tárgya lenni, de a leánykereskedelem megélt tiltott utakon is, mert a veszély miatt még nagyobb haszonnal dolgozott. A kereszténység magasztos tanait, és az ember lelkében élő erkölcsi törvényeket azonban az érzéki szenvedélyek elhomályosították. Ahol a gazdagság módot nyújtott az örömök és az élvezetek hajhászására; ahol a nép nagy része személyes szabadságától megfosztva szegénységgel és nyomorral terhelve küzdött a lét fenntartásáért; ahol a rendészet közegei megvesztegethetők és megvásárolhatók voltak; ott a prostitúció és a leánykereskedés mindig alkalmas talajra talált, és kiterjesztette polyp-karjait.

A középkor hűbéri szervezete, a földtulajdonosnak kényére-kedvére kiszolgáltató jobbágyság, az állandóan háborús-kodó katonaság vándorlásai miatt az asszony nép elhagyatottsága, mind hozzájárultak ahhoz, hogy a középkorban a ledér élet nyomában a prostitúció és a leánykereskedelem Európában is nagyra nőjön. Amerika felfedezése után pedig az ottan megnyílt bőséges alkalom, valamint a városokban állandóan szaporodott lakosság körében elharapózott könnyelmű élet és laza erkölcsök az újkorban különösen élénkítették a leánykereskedelmet.

A küzdelem nehezen indult meg a leánykereskedés ellen, s mondhatjuk, csak alig néhány évtizede, hogy a leánykereskedés vakmerően nem űzheti már förtelmes mesterségét.

A leánykereskedést rendszerint többen összejátszva űzik. A nemzetközi leánykereskedelmet nagytőkével dolgozó és szerteágazó, jó összeköttetésekkel rendelkező társaságok folytatják. Ügynökök és más kerítők segédkeznek nekik. A kerítők többnyire előregegett prostituáltak, elszegényedett asszonyok, nyomorban maradt özvegyek, elhagyott maitressek, stb. hasonló személyek.

A kereskedők és ügynökök ismerik a kéteshírű házakat, ahova a leányokat szállítják, s maguk is menedéket találnak. A leánykereskedés forgalmát igen nagyon élénkíti az, hogy a bordélyok örömlányait állandóan fel kell frissíteni, a felmerülő betegségek, és a szórakozók megújuló kíváncsiúi miatt. A kerítők különféle szerepekben lépnek fel: mint utazó, szállótulajdonos, elhelyező, különösen kabaréban, női zene- és tánckarban. A masszírozónők, szülésznők és a szobaasszonyok szerepe is igen tetszetős, és vonzó fényes jövő ígérgetésével a már prostituáltakat könnyű egyik helyről a másikra csalogatni, nehezebb a csekélyebb fizetéssel foglalkozásban levő, egyébként könnyűvérű, de legnehezebb az ártatlan, azonban hiszékeny leányokat

megkeríteni. Ez utóbbiak leginkább a kedvezőnek látszó kishirdetések útján esnek a hálóba, mikor is nevelőnőkül, társalkodónőkül szegődtetnek, míg azután kedveskedésekkel, és ajándékokkal megkísértvén, áldozatul esnek. Ha a leány meginog, alkalmas helyre viszik, ahol elhagyatva kétségbeesésében sokszor erőszakos módon kerül a fertőbe. Innen pedig nincs kiszabadulás.

Igen sok áldozatot vesznek a városokban cselédekül elszegődő vidéki leányok közül. Ebben a cselédelhelyezők között is gyakrabban találunk segítőtársakra.

A leánykereskedő, vagy ügynöke gyakran barátnőjéül fogadja a kiszemelt áldozatot, házasságot is ígér, sőt színleg házasságot is köt vele, s ezen a réven adja tovább. Sok esetben a szegény sorsban élő szülőket is elbódítják ígéretésekkel, s a szülők engednek, hogy könnyítsenek sorsukon.

A magányos leányok a leginkább vannak a kísértésnek kitéve, főleg, ha külföldön keresnek elhelyezkedést, vagy ha úton vannak. A vasúti és hajóállomások alkalmas helyek a vadászatra. A vasúton, vagy a hajón kellemes útitársul kínálkozik a kereskedő vagy ügynök, s ebben a szerepében bizalmat szerezvén, munkája könnyű és sikeres lesz.

A világháború előtt a délamerikai bordélyokba szállított jóformájú, csinos és egészséges leányért 500-2000 frankot, sőt az Északamerikai Egyesült Államokban 2000 dollárig emelkedő pénzüsszeget fizettek. Ma, amikor a leánykereskedőnek sok és igen nehéz akadályt kell leküzdenie, valószínű, még nagyobb haszonra is tesz szert.

A svájci leánykereskedelem elleni komité 1922/23. évi jelentésében említi, hogy a német–hollandi határon elcsíptek egy leánykereskedőt, aki ötven leánnyal volt úton, s milliókat kereshetett volna.

A kereskedés mindig arrafelé irányul, ahol a kereslet nagy, így legkiterjedtebb a tengerentúli országok felé. Az idegen országokból hozott leányok a változatosságot fokozzák.

A leánykereskedés fő export országai: Oalicia, Orosz- és Lengyelország és Kína. Sajnos a Dr. Leopold Rosenack rabbi által az 1900-as évek elején összeállított statisztika szerint, a nemzetközi leánykereskedelemben szereplő nők 50%-a a volt Osztrák-Magyar monarchiából származott. Ebből 40% Galíciára, 10% pedig a többi monarchiához tartozott országokra, – fájdalom – nagyrészt Magyarországra esett. A Magyarországból származott ilyen nőket „hungar'ák”-nak és „vengerkák”-nak hívták.

Az importáló helyek kiváltképen: a Levante, Egyiptom, India, Ausztrália, Délafrika-, és leginkább közép- és Délamerika. A Budapestről kiinduló leánykereskedés iránya Belgrád, Nisch,

Szófia, Bukarest, Crajova, Galatz, Odessa, Lodz, Varsó, Szt. Pétervár, Moszkva, Athén és Konstantinápoly volt

Ma a helyzet megváltozott, amennyiben Galíciából most már kevesebb nő kerül a leánykereskedők hálójába, Magyarországból pedig alig szedhetnek áldozatokat. Ezt részben a bordélyok megszűnése, de főként az okozta, hogy mindenütt a belsőldről, különösen pedig a gyarmatokból kerülnek ki a prostituáltak.

A leánykereskedő ma különösen az artista-nő szerepében viszi áldozatait. Ez a tetszetős, és művészi mázzal eltakart szerep még mindig sokakat visz lépre, jóllehet a keleti országokban levő konzulátusaink nyomatékosan figyelmeztetnek arra, hogy aki csupán mutatványaival szándékozik magát fenntartani, az mihamarább ínséges helyzetbe jut, mert csak a prostituáltak tudnak valahogyan megélni.

A skandináviai államokat legkevésbé érintette a leánykereskedés. A világháború óta fennálló útlevélkényszer, vízüm, a határállomásokon gyakorolt szigorú ellenőrzés, ha nem is tette teljesen lehetetlenné a leánykereskedést – azt mégis rendkívül megnehezítette, s nálunk Magyarországon is lehetőleg útját v'ágta.

II. A magyarországi leánykereskedés múltja

Magyarországon a leánykereskedés együtt nőtt a prostitúció terjedésével.

A kultúra fejlődésével nem lettek szigorúbbak az erkölcsök, s a gazdasági viszonyok alakulása szerint a társadalom vagyonos osztályában mindinkább szaporodott azoknak száma, akik az élet örömeit hajszolták, és érzéki szenvedélyeiket féktelenül kielégíteni akarták. Erre különösen a török hódítás korában kaptak ösztönzést a törököknek buja életmódjától. A keresztény moralisták intő szózatai pusztában elhangzó szó maradt, mert a prostitúció leküzdésében a hatalmas befolyások sokkal erebbek voltak. A lelkivilág szépségeit a hiúság tömjénezése, a gyönyörök élvezete, a kalandos harci élet elhomályosították, és a csalóka példák, miket a hatalmasok körében láttak, a vallás erkölcsi tanításait sokakban megingatták, s sokakat a lejtőre taszítottak.

Dr. Doros Gábor és Dr. Melly József egyet. m. tanárok 1930-ban megjelent szakszerű és kitűnő könyve „A nemibetegségek kérdése Budapesten” különösen nagy gonddal kutatta fel azokat a hiteles adatokat, melyek a Magyarországon kifejlődött prostitúcióra és leánykereskedelemre vonatkoznak. Történelmi adataik szerint a magyaroknál a prostitúció kifejlődésének csiráját csak a

honfoglalás utáni időkben találhatjuk, amikor a férfi nép hosszú harci portyázásokban elhagyta az országot, és az asszony nép magára maradt. Ehhez járult az is, hogy a harcosok a nyugati városokban megismerték a prostituáltakat, s a zsákmányként magukkal hozott rabszolgánők terjesztették el hazánkban a prostitúciót.

A rozsdá megfogta a pogányságában is szilárd erkölcsű magyar népet, és ha az erkölcsök még nem is durvultak el, védelmének szükségességét már Szent István felismerte, és az erkölcsi életet a kereszténység felvételével, kérelmelhetetlen terjesztésével és dekrétumaival is megerősítette.

A XIII. század második felében hazánkban a prostitúció már olyan nagy mérveket öltött, hogy III. Miklós pápa rendeletéből Fülöp fermói püspök 1279-ben Budán zsinatot tartott, mely a papság életét szabályozta, és büntető intézkedéseket tett a polgárság erkölcsi kihágásainak megtorlására. A zsinati határozat kimondja, hogy se' egyházi, se világi ember, se valamely község, társulat, gyülekezet ne engedje meg, hogy városában, várában, falujában, házában, birtokán nyilvános személyek, szajhák, akik testüket hitvány pénzért áruba bocsátják, lakjanak, mert ezzel soknak nyújtanak bűnre alkalmat. Ebben az időben már a kerítés ördöge is szedte áldozatait. Zsigmond király uralkodása alatt 1405. április havában kiadott „tárnoki jog” 67. fejezete a kerítőnőkre megállapítja, hogy akire a kerítés a törvény előtt megfelelő módon bebizonyosodik, az ilyen banyát élve zsákba kell varrni, és a folyóba süllyeszteni.

A törvény sorai között ekkor már a kerítés büntényének megállapítása mellett a leánykereskedelem ismervei is jelentkeznek. Az 1528-ból származó leírások szerint Rómában ekkor már a 35.000 kurtizán között igen sok magyar leány is volt, akiket kerítők és leánykereskedők szállítottak oda.

A XV. században a prostitúció és a leánykereskedelem már igen élénk volt, amit különösen a férfinép élvezetvágya mozdított elő. A bordélyházak Európa legtöbb államában elszaporodtak, s ezeket a leánykereskedők és kerítők népesítették be, s sűrűn hozták oda az újabb áldozatokat. A kor erkölce sokszor szemet hunyni volt kénytelen, mert a közszellem ha a prostitúciót rossznak, de szükségesnek is tartotta. A bordélyházak szórakozó helyekké lettek, hol zene mellett vigadtak és táncoltak. Nemcsak a polgári társadalom férfi tagjai jártak ide, hanem felkeresték azt a méltóságokat viselők is, akiknek példáját szívesen követték.

Hazánkban a bordélyrendszer ebben az időben még nem tudott ugyan lábra kapni, az azonban kétségtelen, hogy a vendégfogadósok és korcsmárosok egyrésze, ha nem is voltak tipikus kéjnőtartók, vagy bordélyosok, mégis összeköttetésben állottak a prostituáltakkal, a kerítőkkal, s valószínűleg a leányke-

reskedőkkel is. A drákói büntetések; reájuk is vonatkoztak, s ezért üzelmeiket csak leplezve, titokban folytathatták. Voltak ugyan egyes városok: Pozsony, Eperjes, Lőcse, ahol a bordélyrendszer befészkelte magát, de ezek csak kivételes esetek. Pozsonyban a bordély a városé volt, ezt úgyszólván mint közegészségügyi intézményt tartotta fenn, nehogy az érzéki szenvedély által hajtott ifjúság a tisztességes családok asszonyait és leányait rontsa meg, és nehogy az akkori téves felfogás szerint, különösen a nőtlen férfi az önmegtartóztatás káros veszedelmének legyen kitéve. Ez a városi bordély csaknem egy évszázadon keresztül állott fenn.

Bár az egyház kezdettől fogva küzdött a prostitúció ellen, az állam törvényeiben, a városok statútumaikban az inkvizícióra emlékeztető módon üldözte a kerítést, még sem tudták azt megszüntetni, még kevésbbé kiirtani, mert a prostituáltakat a férfinep, és a hatalmas kéjencek befolyása védte. Ezt a védelmet, mely oly sokáig makacsul állott ellent, egyszerre letörte a XV. század végén megjelent szifilisz-járvány. Gyors elterjedése, gyilkoló hatása, és az annak nyomán keletkezett alapos félelem megdöntötte azt a hitet, hogy az önmegtartóztatás káros következményekkel jár.

Ez időtől kezdve állam, törvényhatóság és társadalom egy fronton harcoltak a prostituáltak ellen, s őket kegyetlenül üldözték.

I. Ferdinánd 1552-ben bocsájtotta ki reformrendeletét, mely a könnyelmű együttéléstről, és egyéb nyilvános bűnökről rendelkezik.

A törvényhatóságok a XVI. és a XVII. századokban alkotott statútumaikban szigorították a büntetéseket: halálos büntetést tüzes megbélyegzést, nyilvános korbácsolást, kipellengérezést s kitoloncolást alkalmaztak. Ez a kegyetlen üldözés közel három évszázadon át a XVIII. század közepéig tartott, de a prostitúciót és a leánykereskedést kiirtani még sem lehetett. A lázas érzéki szenvedély, és az elvetemült kerítők és leánykereskedők kapzsisága a busás haszon után nagyobb volt a törvény és a vármegyei statutumok szigoránál való félelelemnél. Midőn a nemibetegségek a katonaság körében már annyira elszaporodtak, hogy a harcikészséget is veszélyeztették, Maria Terézia királynő 1754-ben rendeletet adott ki, hogy a rosszhírű nőket serényen fel kell kutatni, el kell fogni, szigorúan elzárni, és az idegeneket az országból ki kell toloncolni. Az országból való örökös száműzetéssel való büntetést is statuálta, aminek az volt a szomorú következménye, hogy a Bécsben erkölcstelen üzelmek miatt összefogdosott veszélyes elemeket tömegesen szállították Magyarországra. A „Constitutio criminalis Theresiana” címen ismert, Bécsben kiadott törvénykönyv, ha Magyarországon nem is lépett hatályba, annak parancsai és ren-

delkezései a gyakorlatban tényleg érvényesültek. Erre a korra jellemző az ú. n. erkölcsbizottságnak (Keuschheits-Comission) 'mindenhol erkölcstelenséget szaglászó, sokaknak kellemetlenséget okozó, sokszor azonban igen humoros működése. Az üldözés csak növesztette a leplezett korcsmai prostitúciót, a titkos kerítést, és bizonyára a leánykereskedést.

A legtöbb rendelkezés, mely ezidőben történt, habár azok a prostituáltakkal foglalkoztak, legfőképpen a nemibetegségek terjedésének leküzdésére irányultak, ami arra mutat, hogy még nagyon idegenkedtek attól a gondolattól, hogy a prostitúció ügyét magát rendezzék és szabályozzák.

II. József által 1788-ban kiadott „Ordo criminalis” erkölcsvédő rendelkezéseket is felölelt, és a szexuális kihágásokat: a házasságtörést, a paráznaságot, a csábítást, a kerítést és a prostitúciói „nolitikai bűnnek” nyilvánította, s azokat testi fenyítéssel és elzárással sújtotta.

A XIX. század elején új jelmezben jelentek meg a prostituáltak. A különféle vonzó és csábító cégér alatt megnyílt tánchelyiségekben, mint állandó foglalkozással bíró, tehát nem munkanélkül élő pincérleányok, szórakoztató hölgyek és előtáncosok leple alatt kínálgatták magukat a testi gyönyörök után vágyódó férfinepnek, és vitték saját magukat és a férfiakat a romlásba.

Ha az ilyen nőt az egyik helyről eltávolították, mindig volt lélekkufár, aki másutt helyezte el.

A szabadságharc után következett abszolútizmus évei alatt az alkotmányos állami életnek 1867-ben történt helyreállításáig a korrupst és megvesztegethető idegen hatóságok segítségével annyira burjánzott a prostitúció, hogy a külföldi leánykereskedelem, mint valami értékes és nagy haszonnal kecsegtető zsákmanýra vetette rá magát a magyarországi nőkre.

A külföldi, s különösen a keleti bordélyokból kimenekült hungarák segítségért kiáltottak. Magyarországon mind több esetben tettek feljelentéseket az eltúnt fiatal nőkről, akik a leánykereskedők hálójába kerültek, ami a belügyminisztériumot 1869 október 1.-én 3390 sz. a. a „Keleti bordélyházaknak magyar nőkkeli népesítésének meggátlása iránti szabvány” kiadására készítették.

A szabvány értelmében oly fiatal nőnek, aki csak szolgálatkeresés végett szándékozik keletre, úgymint Moldva–Oláhországba, Szerbiába, európai és ázsiai Törökországba, Egyiptomba, Keletindiaiba, stb. utazni, vagy aki, noha utazásának céljául mást ad elő, de biztos és tisztességes keresetmódot kimutatni nem tud, vagy akinek erkölcsisége ellen alapos kifogás tehető, keletre szóló útlevelel kiadható nem volt.

Kinyomozandó volt, vajjon minemű csábító által beszélget-

tek rá a külföldi utazásra, hogy annak kellő megbüntetése lehetővé tétessék.

Aki a kerítőt feljeleníti, és őt kézrekeríteni segíti, 40 írt. jutalomban részesül.

Ezekkel a rendelkezésekkel a leánykereskedőknek tobzódását Magyarországon megnehezítették, s a helyzetet fokozatosan igyekeztek megjavítani.

III. Hatósági küzdelem a leány kereskedés ellen.

A XIX. század végén a leánykereskedés megakadályozása végett az emberbaráti egyesületek kezdeményezésére egész Európában társadalmi mozgalom indult meg.

Hollandia már 1881-ben hívott össze nemzetközi értekezletet, mely azonban nem sok eredménnyel végződött. Az 1888. évben Hollandia Magyarországgal és Ausztriával nemzetközi szerződést kötött azt célozva, hogy állampolgárainak kölcsönös védelmet nyújtsanak a kerítés bűncselekménye ellen.

1885-ben a Pall Mall Gazette, londoni újság sorozatos cikkekben óriási feltűnést keltő leleplezéseket közölt a Londonban folyó erkölcstelen életről, botrányos kerítésekről és leánykereskedésről. A leleplezések Londont valóságos leányvásárpiacnak mutatták be. A felháborodás, melyeket a leleplezések okoztak, a társadalom hatalmas és tüntető megmozdulására vezetett, melynek eredménye a „National Vigilance Association” lett, mely azután az európai társadalmakat nemzeti bizottságok (komité) alakítására buzdította.

Az Association 1899-ben Londonba nemzetközi kongressziist hívott össze, melyen az összes érdekelt államok mindazon egyesületei képviseltették magukat, melyek a nyomorba jutott nők védelmét tűzték ki feladatul.

A társadalmi megmozdulások és előzetes konferenciák a francia kormányt arra indították, hogy az 1902. évben Párizsba hivatalos értekezletet hívott egybe. Az értekezlet kétirányú megállapodásra jutott. Az egyik egy nemzetközi egyezmény tervezete volt, melynek értelmében az egyes államok a leánykereskedés elnyomását célzó büntető intézkedések megtételére, és ezen a területen a kölcsönös jogsegélyre, valamint a leánykereskedés miatt terheli, vagy elítélt egyének kiadására kötelezik egymást. A másik tervezet pedig a leánykereskedés elnyomására irányuló közigazgatási intézkedéseket foglalta össze.

A leánykereskedés elnyomása végett 1904 májusában Párizsban tartották meg az első nemzetközi értekezletet, melynek megállapodásaihoz Magyarország 1905 január 18-án csatlakozott.

Az 1904. évi nemzetközi megállapodás a leánykereskedés ellenőrzését és megakadályozását célzó közigazgatási (rendészeti) intézkedéseket foglalja magában.

Az 1910 május havában tartott második nemzetközi értekezlet a büntetőjogi tartalmú egyezményt revízió alá vette, és részben módosította. Az ekkor létrejött egyezményt Magyarország képviselője is aláírta.

A magyar kormány képviselőjének befolyása mindkét nemzetközi megegyezés megszövegezésében érvényesült. Az a rendelkezés, hogy a kiskorú nők részére biztosított feltétlen védelem tekintetében korhatárul minimumként a betöltött huszadik év állapított meg, az egyenesen a magyar kiküldött kívánságára történt.

Az egyezmény különbséget tesz a kiskorúak és a nagykorúak védelme között, és a kiskorúakat még abban az esetben is védelemben részesíti, ha ők maguk beleegyezésükkel járultak hozzá a bűncselekmény elkövetéséhez. A nagykorúak pedig csak abban az esetben részesülnek védelemben, ha velük szemben megtevesztés, kényszer, vagy erőszak forog fenn. Az egyezmény szerint nagykorúnak tekintendő, aki a huszadik életévét már meghaladta.

Hazánkban a leánykereskedés alkalmas talajra talált azért is, mert az 1878. V. t. c. büntetőtörvénykönyvünknek ki nem elégítő rendelkezései miatt bíróságaink a kézrekerült leánykereskedőkre büntetést alig szabhattak. Ezen segített az 1908. XXXVI. t. c. a büntető törvénykönyvnek és a bűnvádi perrendtartás kiegészítéséről és módosításáról. Ennek a törvénycikknek 43-47. terjedő §§-i értelmében a kerítés vétsége két évig terjedhető fogházzal, a kerítés büntette három évig terjedhető börtönnel büntetendő.

Aki a cselekményt nyereségvágyból követi el, a szabadságvesztés-büntetésen felül vétség miatt száz pengőtől kétezer pengőig, büntett miatt négyszáz pengőtől négyezer pengőig terjedő büntetéssel is büntetendő.

Aki a nőt bordélyházba, vagy hasonló üzletbe elhelyezés végett külföldre szállítja vagy szállíttatja, öt évig terjedhető fegyházzal, és ezer pengőtől ötezer pengőig terjedhető pénzbüntetéssel, üzletszerű elkövetés esetében, úgyszintén ha a tettes ugyanily büntett miatt már egyszer büntetve volt, és büntetésének kiállása óta tíz év még el nem telt, öt évtől tíz évig terjedhető fegyházzal, és kétezer pengőtől nyolcezer pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő,

A kerítés büntette és vétsége miatt a hivatalvesztés, és a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztése is kimondható.

A kísérlet szintén büntetendő.

A bűnvádi eljárás csak magánindítványra indítható, mert ebben a kérdésben mindig a sértett érdeke irányadó. Tekintve,

hogy a cselekmény rendszerint zárt körben játszódik le, a külvilág esetleg csak akkor vehetne róla tudomást, ha bírói eljárás indul meg, ez pedig fokozottabban sújtaná a sértett nőt.

Ha azonban a magán indítvány megtétetett, az nem vonható vissza.

A nemzetek szövetségének egyezségokmánya (I. rész, 23. cikkének c) pontja értelmében a Nemzetek Szövetségének tagjai a már fennálló vagy a jövőben kötendő nemzetközi egyezmények határozataival egybehangzóan, és azok fenntartása mellett, megbízzák a szövetséget a leány- és gyermekkereskedelmre, valamint az ópiummal és más ártalmas szerekkel való kereskedésre vonatkozó egyezmények végrehajtásának legfőbb ellenőrzésével.

Ezen megbízás folytán az 1921 évi június havában Magyarország képviselőjének részvételével tartott nemzetközi konferenciában hozott határozatokat, a Nemzetek Szövetségének Tanácsa elé terjesztették, mely a határozatokat felülvizsgálván, azokat elfogadta és *nemzetközi egyezménybe* foglalta. *Diplómáciai úton arra felszólítatván, Magyarország képviselője az egyezményt 1922 március 30-án aláírta.*

Ebben az egyezményben az addig használt „leánykereskedés” kifejezése helyett, a megfelelőbb „*nőkkel és gyermekekkel üzőtt kereskedés*” kifejezést fogadták el, és megállapítást nyert, hogy a feltétlenül védelemben részesítendő nők *minimális korhatára a betöltött huszonegyedik évig terjed.*

Az egyezmény lényeges pontja még, hogy a kerítés bűncselekményének *kísérlete és előkészületi cselekménye is büntetendő;*

biztosítandó olyan nőknek és gyermekeknek védelme, akik *más országokban keresnek munkát;*

a kivándorlókat szállító hajókon utazó nőknek és gyermekeknek védelmére nemcsak az elindulás és megérkezés alkalmával, hanem útközben is megteendő a szükséges intézkedések.

a pályaudvarokon és a kikötőkben olyan felhívásokat kell kifüggeszteni, melyek a nőket és gyermekeket a velük való üzérkedés veszélyeire figyelmeztetik, és tájékoztatják őket azokról a helyekről, ahol szállást, segélyt és támogatást találhatnak.

Mindezeket a megállapodásokat Magyarország az 1922: LXII. és 1925.-XIX. t. cikkben iktatta törvénytárába.

IV. Egyesületünk megbízatása a társadalmi küzdelemmel.

A nemzetközi egyezménynek törvénytárunkba iktatása, és büntetőtörvényeinknek az egyezmények értelmében történt kiegészítése után, a közigazgatási, főként pedig a rendészeti ha-

tóságok is megkapták a rendeleteket és utasításokat a leány-kereskedés leküzdésére, és ebbe a munkába belevonták a társadalmi egyesületek is, az arra hivatott „*Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen*” útján.

A belügyminiszter 1923 október 24-én 165.153/1923. sz. a. kiadott rendeletével megállapította az erkölcsrendészeti hatóság ügyrendjét.

Az 1912:XLIX. t. c, és az 1912:L. t. c-ben foglalt nemzetközi megállapodásokkal vállalt feladatok teljesítésére hivatott hatóság gyanánt egész Magyarország területére kiterjedő hatáskörrel a 245.700/1922. belügyminiszteri rendelet értelmében a m. kir. belügyminisztérium IX. ügyosztálya bízott meg. Ezen hatáskörében való működését illetőleg, hivatalos elnevezése: „*A m. kir. belügyminisztérium IX. ügyosztálya mint erkölcsrendészeti hatóság a leánykereskedés és a fajtalan közlemények elnyomására*”. Rövidített hivatalos elnevezése: Erkölcsrendészeti központi hatóság.

Ügyrendje szerint ez *központosít* minden értesítést, amely a női személyeknek kéjelgési célokra való felhasználására, és fajtalan közlemények terjesztésére vonatkozik.

Felügyeletet gyakorol és intézkedik, hogy a prostitúció, vagy a leánykereskedés céljaira szánt női személyek és azok kísérői, különösen a pályaudvarokon, hajó- és határállomásokon, kikötőkben kinyomoztassanak, és utazásuk közben feltartóztassanak. Előforduló esetekben értesíti a rendeltetési hely hatóságait, szükség szerint az érdekelt diplomáciai vagy konzuli hatóságokat.

Gondoskodik arról, hogy az áldozatok hazaszállíttassanak, és addig is jótékonyági intézetekben, vagy erkölcsi biztosítékot nyújtó magánszemélyeknél helyeztessenek el.

Felügyeletet gyakorol azon ügynökségek és irodák felett* melyek nőknek külföldön való elhelyezésével foglalkoznak.

Köteles a belföldön való elítélésekre vonatkozó büntető lapokat a külföldi szerződő államok hasonló hatóságainak az esetben megküldeni, ha a bűncselekmény tényálladékaik különböző országokban valósultak meg.

Allandó összeköttetést tart fenn a leánykereskedés leküzdésére alakult nemzetközi egyesület magyar bizottságával Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen szervezetével.

A központi hatóság a szerződő államok mindegyikében felállított hasonló szervezettel *közvetlenül levelez.*

A központi hatóság *nyilvántartást vezet* az ország területén levő bordélyházakról, zugszállodákról, helyszerzőkről, dalcsarnokokról, zugkávéházakról.

A hatóság főnöke a m. kir. belügyminisztérium IX. igazgatási rendészeti osztályának mindenkori vezetője. Ügyvezetője

a m. kir. állam rendőrség főkapitánysága erkölcsrendészeti osztályának mindenkori vezetője.

A központi hatóság főnöke közvetlenül a m. kir. belügyminiszternek van alárendelve, és ebből kifolyólag a központi hatóság köteles működéséről minden év április 1-ig a miniszternek jelentést tenni.

Az erkölcsrendészeti központi hatóság 1933 évi január 1-től 1934 június 30-ig, vagyis másfél év alatt külföldi vonatkozású kerítési ügyben 8 esetben indított eljárást. A nyomozás adatai szerint azonban bűncselekmény egy esetben sem forgott fenn, úgy, hogy bírói eljárás nem is indult meg.

Kizárólag belföldi vonatkozású kerítési ügyben 24 esetben indult meg az eljárás 52 terhelt ellen. Ezek közül elítéltetett:

	Fegyház- bünte- tésre	Börtön- bünte- tésre	Fogház- bünte- tésre	Elzárásra	Pénz- bünte- tésre	Tolonc- házba utaltatott	Eljárás folyamat- ban van	
	8	8	7	3	4	4	18	

Nyomozás történt, de bűncselekmény hiánya miatt a bírói eljárás nem indult meg 14 esetben.

A székesfővárosi statisztikai hivatal közleményei az 1926–1933 évekre vonatkozóan a következő adatokat tárják fel:

BŰNÜGYI RENDÉSZET.

*Kerítés és egyéb esetek**

Év	Feljelentett bűncselekmények			Kinyomozott esetek	Kinyomozott személyek száma	
	büntett	vétség	együtt		fi	nő
1926	13	34	47	47	25	32
1927	10	40	50	46	20	29
1928	30	37	67	65	27	38
1929	53	55	108	96	18	85
1930	58	93	151	140	68	90
1931	12	88	100	100	35	72
1932	32	54	86	86	37	51
1933	25	52	77	76	38	72

*) Mikor a szülő, testvér vagy más hozzátartozó viszi a bűnre.

*Kerítés miatt a detektívtestület által eszközölt
előállítások száma:*

1930	13
1931	7
1932	8
1933	26

Megemlítendőnek tartjuk, hogy 1933 január–1934 júniusig terjedő időközben szeméremsértő nyomtatványok és ábrázolások közzététele, forgalomba hozatala, vagy kirakatba helyezése miatt 22 esetben, melyek közül a legtöbb feljelentést a MELE tette az erkölcsrendészeti központi hivatalnak, indult meg eljárás. 11 esetben az eljárás nem vezetett eredményre; 11 esetben azonban a terheltek közül 2 egyén fogházbüntetésre, 5 egyén pénzbüntetésre ítéltetett, 4 egyén ellen az eljárás folyamatban van.

Magyarországon a székesfővárosi és a nagyobb vidéki városi pályaudvarokban a Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen és több egyesület kirendeltségeket tart fenn, amelyek az utazás közben rászorulóknak anyagi és erkölcsi támogatást nyújtanak, felvilágosítással és útbaigazítással szolgálnak.

1933 január 1-től 1934 június végéig:

A Magyar Egyesület a Leánykereskedelem Ellen 2234 esetben;

A Katolikus Háziasszonyok Országos Szövetsége 2119 esetben (294 esetben nyújtott anyagi segítséget, 208 esetben adott éjjeli szállást, 437 esetben támogatást az utazáshoz),

A Magyar Protestáns Nők Országos Szövetsége 228 magyar és 84 külföldi utast támogatott.

A belügyminiszter 1925 július 31.-én 233.152/1925. sz. a kiadott rendeletével megengedte, hogy a Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen pályaudvari kirendeltségének tagjai fontos szolgálatuk megkönnyítése és eredményesebbé tétele érdekében fémből készült jelvényt viselhessenek.

A jelvényt viselők közhasznú és közérdekű működésükben hatósági támogatásban részesítendőek.

V. A leánykereskedés elleni küzdelem bástyái.

Hazánkban már ötvennyolc évvel ezelőtt a gyámsági és gondnoksági ügyek rendezéséről alkotott 1877:XX. t. c. 263. és 264. §§-ai az árvaszékeknek, mint gyámhatóságoknak legfőbb feladatául teszik a kiskorúak szellemi és anyagi érdekeinek megővését, és különösen is kötelességévé teszik, hogy felügyeljen arra, hogy a kiskorúak szorgalmas tanulásra és kitartó mun-

kásságra szoktattassanak, szükség esetében kényszeríttessenek. A törvénynek ezen rendelkezései alapján az árvaszék nemcsak jogosult, de köteles is felügyeletet gyakorolni, és szükség esetében intézkedni oly irányban, hogy a kiskorúak a prostitúció mocsarába ne süllyedjenek, és a leánykereskedelem prédájává ne lehessenek. A magyar városok országos kongresszusának megbízásából e sorok írója „Az árvaszék hivatása a gyermekvédelemben, különösen a házasságon kívül született gyermekek védelmében, és a prostitúció elleni küzdelemben” című 1913. évben megjelent könyvében utalt arra, hogy a statisztikai adatok szerint a leányok többnyire kiskorúságukban jutnak a prostituáltak közé, tehát abban a korban, amikor az árvaszéknek felügyeletet kell felettük gyakorolni és érdekükben intézkedni. Hogy az árvaszék mily irányban tegyen intézkedéseket, azt szintén a statisztikai adatok mutatják meg, mert ha az okokat keressük, amelyek miatt a kiskorúak a prostituáltak közé kerülnek, úgy tisztán láthatjuk, hogy ennek okozói: az elhagyatottság, a rossz környezet, az iskolakerülés, a szülők és a gyámok hanyagsága, sokszor önző érdeke, a gondozás és nevelés hiánya, a hiúság, a munkakerülés, a könnyű és víg élet utáni vágy, a vallástalanság, az erkölcsi élet hiánya, az emberi méltóság és megbecsülés iránt való érzéketlenség, a tisztelet iránt való közöny, az értelem és lelki szegénység. Mindezek olyan okok, amelyeknek elhárítása iránt az árvaszéknek kötelessége hatósági intézkedéseket tenni, s felelősségét csak fokozza az a tény, hogy az ilyen kiskorú körül ott leselkedik a kerítők és a csábítók egész serege.

A statisztikai adatok megdöntik a köztudatban élő azt a véleményt is, hogy a prostitúció kizárólagosan a nagyvárosok baja. A kiskorú prostituáltak túlnyomó része, az 1913. évi adatok szerint 80% vidékről származik, és ezek legnagyobb része 54% a cselédek sorából került ki. Ez azonban nem azt jelenti, mintha a vidék erkölcsileg romlott volna. A vidéki legtöbbször parasztsorban, vagy szintén szolgálatban élő szülő vagy gyám rendszerint a maga helyzetén akar könnyíteni, mikor tapasztalatlan leányát felhossa vagy felküldi a fővárosba, elszegődötti cselédül, s aztán már csak úgy tudakozódik felőle, s örvend, ha a leány időközönként hazaküld néhány pengőt támogatásul.

A leány, aki a vidék egyszerű és tiszta levegőjében nőtt fel, hiszékeny és balga lelkületével a főváros izzó, szenvedélyes, tündöklésében elvakító, káprázatos, csábos, elkábító és kísértésekkel teli légkörben nehezen tud megállni: elbukik, s szegényében lefelé zuhan a züllés útján, mert nincs erkölcsi és lelki ereje, mely feltartóztathatná.

Ezek az okok indították a székesfővárosi árvaszéket arra, hogy felvegye a küzdelmet a prostitúció ellen, és megvédje a kiskorúakat az elmerüléstől. Az árvaszék 1912. március 20-án

megkereste a főv. m. kir. államrendőrség főkapitányát, hogy az erkölcsrendészeti osztály az engedélyezett „kéjvők” közé leendő felvétele iránt jelentkező kiskorúakkal felveendő jegyzőkönyvnek egy másolati példányát az árvaszéknek küldje meg, valamint azokat az eseteket is jelentse be az árvaszéknek, mikor a jelentkező kiskorú kérésével elutasítatik ugyan, de javító nevelése iránt intézkedni szükséges.

Az árvaszék elsősorban arra törekedett, hogy magát a prostituáltat mentse meg, második intézkedése a környezetében levő többi kiskorúak védelmére terjeszkedett ki. Ennek érdekében a vidéki illetőségűek gyámhatóságát mindenkor értesítette.

Ebben a tevékenységében nagy segítséget nyújtott a Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen, mert az intézkedésekhez szükséges adatokat az Egyesület szerezte meg. Még értékesebb volt az egyesület támogatása olyan esetekben, amikor a kiskorú prostituált első ballépését megbánva, ellenőrzés és különösen jóakarátú pártfogás mellett még jóútra volt téríthető. Az Egyesület keresett nekik megfelelő elhelyezési módot, szerzett foglalkozást, és állandó felügyelet alatt tartotta őket.

Az ügyek elintézésének gyorsítása végett az árvaszék az Egyesület titkárát hivatásos gyámul rendelte ki.

Mindjárt az első évben az árvaszék 307 ügyben járt el, ez a szám a következő években emelkedett (564) 1917-től kezdve, azután állandóan apadt, az 1921 évben még 120 eset volt, míg az 1926. év után csak egy-két eset merült fel, mert ezidőtől fogva az államrendőrség erkölcsrendészeti osztálya az igazolványok (bárcák) kiadását, különösen a kiskorúakkal szemben igen szigorúan kezeli, s az igazolványok megtagadása esetén, a titkos prostitúció megakadályozása céljából a bejegyzésre jelentkezett kiskorú nőket ellenőrizteti, hogy rendes munkát, alkalmazást vállaltak-e. De az esetek száma azért is csökkent, és pedig rohamosan elenyésző kis számra, mert 1928 május 1-ével a bordélyok megszűntek, és általában a reglementáció rendszere halódó félben van.

Ezek a tények fokozottabban követelik, hogy az árvaszék, mint gyámhatóság szociális tevékenységét mindinkább a megelőzés területére vigye át, s ebben a nemes hivatásában szolgálja a kiskorúak védelmét, és teljesítse nemzetmentő kötelességeit.

A magyar állam törvényhozási alkotásaiban, a bíróságok s köztük a fiatalok bírósága, a fiatalok felügyelőhatósága, a rendészeti hatóságok, az árvaszék, továbbá a Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen, a felekezetek missziós szervezetei, a nők védelmében szociális tevékenységet kifejtő társadalmi egyesületek és az állami javítóintézetek mind egy-egy bástya a kerítés és a leánykereskedés ellen.

A bástyák állnak, a küzdelem folyik, az eredmények jelent-

kéznek de győzelmet csak akkor remélhetünk, ha a nő jobban fogja megbecsülni erkölcsi tisztaságát, ha a ledérélet mámoros percéért nem dobja árúba testét-lelkét, hanem erényeinek szépségében felmagasztosulva, a férfinem is megtalálja benne, mint a teremtés koronájában, a női ideált.

A prostitúció leküzdésének kérdése Magyarországon.

Írta: *Dr. Doros Gábor* egyetemi m. tanár, kórházi főorvos,
a „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen”
ügyvezető alelnöke.

I. Visszapillantás a prostitúció múltjára.

A prostitúció, társadalmunknak ez a takargatott fekélye, eredetét illetőleg a legrégebb időkre nyúlik vissza. Úgy az ó-korban, mint a középkorban a civilizáció fejlődésével együtt, mint annak árnyképe jelent meg, s elárasztotta a világot erkölcsi és egészségügyi veszedelmével.

Ez a társadalmi mótly hazánkban is a honfoglalás és a kalandozások korszaka után, a letelepüléssel és városodással egyidejűleg ütötte fel a fejét. Eleinte ugyan az egyházi törvények renkívvli súlyos büntetésekkel igyekeztek a prostitúció terjedését megakadályozni, sőt egyházi átok alá vonták azokat is, akik a prostitúcióval éltek s a prostituáltaknak házukban helyet adtak. A XIII. században azonban a polgári törvénykezés már nagyon elnéző felfogást tanúsított velük szemben.

A híres ó német nyelvű írott budai törvénykönyv, mely az

...

kezőket rendel: „Die treyen tochter... A szabad lányok, szomorú, szegény és elhagyott népség, miért is őket meg kell óvni az erőszakoskodástól és igazságtalanságtól. A szegénysorsúak és nyomorban sínylödök közülük legalább tenyérvnyi szélességű sárga szalagot viseljenek fejkendőjükön. Ha ezen jelvény nélkül találják őket, akkor a porosló minden esetben 6 fillért szedjen tőlük.” (Michnay und Lichner: Ofner Stadtrecht. 1845. 111. old.) A budai városi tanács a prostitúcióval szemben ez időben tehát a megalkuvás, a türelem és elnézés álláspontjára helyezkedett, amit azonban nemcsak a humanizmus magyaráz, hanem talán

még inkább ennek a korszaknak az a balhiedelme, hogy a prostitúció a házasságon kívül élő férfilakosságnak fiziológiai élet-szükséglete. A szexuális ösztönök féktelensége, a férfitársadalom korlátlan és önző önszeretete, s az a tévhit, hogy a prostitúció támogatása által a tisztességes nőket meg lehet védeni a férfiak ostromától, magyarázzák azt, hogy a prostituáltak ebben a korban a hatóságok és társadalom pártfogoltjai, úgyszólván kegyeltjei voltak.

A felfogás eleinte nyilván az volt, hogy a prostitúciót, mint „szükséges rossz”-at el kell nézni, de később már odamódosult, hogy mint „szükséges jó”-t fenn kell tartani. Így aztán a prostitúció hazánkban a XV. században valósággal divatba jött, s a férfitársadalom önzésének és élvezetvágyának kedvenc játékszerévé vált. Ez a közszellem nem csak egyes, hanem az összes társadalmi rétegekre vonatkozott, és Európa összes kultúrállamaiban uralkodóvá vált. A kor mentalitására jellemző, hogy amikor pl. Zsigmond császár és magyar király 1434-ben Ulmban időzött, a városi tanács intézkedett, hogy valahányszor a császár és király kíséretével a bordélyházba vonult, az utcákat fényesen kivilágítsák. A következő évben Zsigmond Bécsset látogatta meg, mikor is tiszteletére a tanács a két „Frauenhaus” lakóit, a „Hübscherin”-eket városi közpénzen bársonyba öltöztette. Valóban ez volt a prostitúció „aranykor”-a Európában...

Hogy meddig tartott volna, és hová fejlődött volna az erkölcs és szemérem hiányának ilyen tobzódása, ha valami elemi erővel közbetorlódoó esemény fejlődésének útját el nem metszi, azt persze nem lehet tudni. Ámde a XV. század végén új rém jelent meg a világon, mely fekete betűkkel írta bele nevét az európai népek életébe, s amelyről Grünpeck, Maximilián császár udvari költője azt írta, hogy a világtörténelem hét legnagyobb eseményeinek egyike: elárasztotta az emberiséget a borzalmak betegsége, a szifilisz.

Ez a szörnyű ragály, mely a ma ismeretes vérbajnál ezer-szer ragályozóbb, borzalmasabb és gyilkosabb volt, mélyreható változásokat idézett elő a prostitúció további sorsában. A szifilisz járványának első rohama a XV. század utolsó éveiben támadt Európa népeire, és amerre terjedt, mindenütt a halottak óriási száma jelezte pusztító útvonalát. Évszázadok múltak el azóta, a vérbaj pedig sokat veszített pusztító erejéből, s átalakult – bár még mindig veszedelmes, – lappangó, és külső megjelenésében kevésbé félelmetes betegséggé. De első rohama idején annyira ijesztő járvány volt, hogy felforgatta az addigi szellemet, és megváltoztatta az egész világ erkölcsi felfogását. Az orvosok – noha eleinte teljesen tehetetlenül álltak a szörnyű új betegséggel szemben – rövidesen rájöttek arra, hogy terjedése nemi úton történik, s ebben lényeges szerepe van a prostitúciónak. Ez a felismerés, és a borzalmas ragálytól való rette-

netes félelem, amely ez időkből úgyszólván megbénította az emberek lelkét, gyökeresen megváltoztatta a prostituáltak helyzetét, s a prostitúció aranykorszakának rövidesen vége lett.

A XVI. és XVII. századot a prostituáltak üldöztetési korszakának nevezhetjük el. A hatóságok a vészes ragály terjedésével arányban mindinkább a prostituáltak ellen fordultak, és azokba látva a ragály legfőbb forrását, a prostituáltak „kiktűrésére” törekedtek. Több, mint száz kormányhatósági és helyhatósági rendelet emléke maradt fenn, amely ezekben a századokban a prostitúció erkölcsi és egészségi ártalmait e kor kegyetlen eszközeivel akarta kiküszöbölni. Egyik városban kemény szigor, a másokban kegyetlenségig menő brutalitás fogadta a prostituáltakat, sorsuk mindenütt a nyilvános kipellegézés, korbácsolás és a szégyenteljes kitoloncolás volt. A XVI. század elején halálos büntetéseket is hoztak, később azonban azok végrehajtásától eltekintettek. A nagyobb, kulcsos városokban mindenütt ott állt a piactéren, többnyire a templom közelében a pellengér, mint a prostituáltak, szexuális kihágásokban vétkesek és más bűnözők réme. Ez a pellengér, mint fontos hatósági intézmény, hatalmas, jól megépített kőalkotmány volt, oldalain vas karikákkal, melyekhez odabilincselték a vétkeket. A pellengér mellett volt felállítva a kalicka, vagy kaloda, rendesen vasrostéllyal ellátva, de látható volt itt mindenféle kínzó eszköz, csiga, vasbolha és más ilyen borzalmas kínzószerszám, melyekre mindig odarozsdásodott az áldozat vére.

Korán reggel dobpergés jelentette a város polgárságának, hogy nyilvános ítéltvégrehajtás következik, mire a pellengér környékét ellepte a kíváncsi lakosság. Az „isterázsa” vagy poroszló elővezette börtönéből a szerencsétlen prostituáltakat és elbukott leányokat, láncra verve, vagy nyakukra hurkolt kötélen, s bezárta őket közszemlére a kalickába. Majd a bűnök felsorolása után a pellengér emelvényére hurcolták a halálra vált nőket, a poroszló leszaggatta ruháikat, a hóhér pedig rájuk mérte a kiszabott korbácsbüntetést. A mai idegek aligha bírnák ki azokat a jeleneteket, amik valaha a pellengérekön lejátszódtak! A nyomorultak jajveszékelése és szívettépő sikoltozása, s a hóhérok durva szitkozódása töltötte be a levegőt. A szörnyű procedúrát néhol tetőzte a stigmatizálás borzalmas művelete, mikor a környék levegőjét elborította a parázs, az izzó vasnak, és a bélyegző alatt perzselődő emberi húsnak rettenetes szaga. Amikor pedig vége volt az ítéletnek, a hóhér szalmakoszorút, vagy pacalt dobott a szenvedésektől félholtá vált, tépett ruhájú áldozat fejére, és vesszővel a kezében örökre kiűzte a város határából.

Ez az embertelen, brutális rendszer több, mint két évszázadon át dívott hazánkban. Felmerül a kérdés, hogy ez a rette-

netes szigor, vad kegyetlenség, a sok-sok elszenvedett fájdalom ért-e el eredményt a prostitúció korlátozásában? Semmit! A megkínzott, megbélyegzett, kitaszított némberek, ha azelőtt nem is voltak hivatásos prostituáltak, a száműzetés utáni' nyomorúságukban bizonyára azzá váltak, s hurcolták egyik határból a másikba a nemibetegségek csíráit.

Lassanként a hatóságokban humánusabb és bölcsebb felfogás kerekedett felül. A lepergett évszázadok bebizonyították, hogy a prostitúciót sem tűzzel, sem vassal kiirtani nem lehetett, s a rettentő szigor főoka, a nemibetegségek terjedése, változatlanul fennállt. A legelső rendelet, amely a prostitúció ügyét már nemcsak erkölcsi, hanem kifejezetten egészségügyi szempontból is tárgyalja 1754-ben jelent meg. Az 1765. év az a határkö, amelynél hazánkban az első és legrégebb bárcásigazolvány kiosztását (scheda protectionalis) felleljük. Ki kell azonban emelnünk, hogy a prostitúció ilyen módon való engedélyezése csak átmeneti intézkedés volt, mert Mária Terézia császárnő és királynő, amint az tudomására jutott, azonnal szigorúan tiltotta. Az első rendszeres erkölcsrendészeti razzitát Pesten ugyancsak Mária Terézia uralkodása alatt, 1767-ben foganatosították.

A prevenció kérdésének helyes felismerésében jelentős fordulatot jelent a budai egyetem orvosi fakultásának 1782-ben kiadott szakvéleménye, amely először utal arra, hogy a kitoloncolt prostituáltak a ragály terjesztés főforrásai, s felhívja a figyelmet arra, hogy a kérdés megoldását nem annyira a büntetésben és toloncolásban, mint a rendszeres gyógyításban: kell keresni.

További fordulatot jelent e téren az 1848. esztendő, amikor a 6569/1848 K. M. sz. rendelet napvilágot látott. Egyrészt ekkor vették át a tisztí orvosok a diploma nélküli felcserektől a prostituáltak vizsgálatát, másrészt ezen intézkedéssel – habár kezdetleges formában – életbelépett legelőször a prostituáltak hatósági felügyeletének rendszere: a reglementáció.

A középkor néhány hatósági bordélyházától eltekintve (pl. Pozsonyban a XV. században), a szórványosan előforduló legrégebbi titkos bordélyházak hazánkban a XIX. század 4–5. évtizedére esnek. Nyilvános bordélyok, az úgynevezett „túrt házak” létesítésére pedig Pesten először a szabadságharc leveretése után itt székelő cseh-osztrák rendőrség adott engedélyt. Ekkor kezdődött hazánkban a prostitúció fejlődésének újabb ciklusa, a „leánykereskedés és a bordélyházak” korszaka. Az idegen, elnyomó rendőrség, amely erkölcstelen szellemét a magyar közéletbe bevitte, azt tartotta, hogy csak hadd vigadjon a magyar, akkor legalább nem politizál és nem konspirál, Pénzért árulták a bordélyházi, bárcásházi, mulatóhelyi engedélyeket, s a leánykereskedelem eltűréséből is sok becsstelen

pénzt harácsoltak össze. Néhány év alatt gombamódra elszaporodtak Pesten és a nagyobb vidéki városokban a bordélyok és hasonló lebujsok, s begyökerezett társadalmunkba a tiszta magyar gondolkodástól és ízléstől annyira távol eső reglementációs felfogás. A magyar rendőrség, az idegen elnyomók kitakarodása után kellemetlen örökséget vett át, és rendkívüli erőfeszítéssel igyekezett a korrupciót kiirtani, de a reglementációt már visszacsinálni nem tudta. Valóban nem lehetett mást tenni, mint tudomásul venni az adott körülményeket, s a meglévő helyzethez mért rendszabályokat alkotni. Fővárosunkban az első részletes reglementációs szabályrendelet 1867-ben jelent meg, és előírásaiban főleg a bordélyügyet tárgyalta. A belügyminiszter által kiadott utolsó ilyen országos hatályú szabályzat 1926-ban látott napvilágot (160.100/1926. B. M. sz. rend.), amely ma is érvényben van. Ez a rendelet szakít a bordélyrendszerrel, a nővédelem ezen szégyenfoltjával, és megtiltja a modern fehérrabszolganő-tartást, de a rendészeti bejegyzésnek és a prostituáltak engedélyezésének rendszerét változatlanul fenntartja.

Visszapillantva a magyarországi prostitúció múltjára, látjuk, hogy különböző korokban mennyire más és más eszközökkel igyekeztek a prostitúció korlátozását és ártalmainak lefékezését elérni. És ha ma felállítjuk a mérleget, a legnagyobb sajnálattal kell megállapítanunk, hogy mindezek az erőfeszítések sikertelenek voltak, s a ma érvényben levő rendszer sem váltotta be a hozzája fűzött reményeket. A prostitúció kiterjedtebb, mint valaha, erkölcsi és egészségi kárai pedig elárasztják a fiatal magyar generációkat. Új rendszert, megfelelő reformokat kell tehát a prostitúció kérdésében is életbeléptetni, hogy társadalmunknak ezzel a sok veszedelmet árasztó rákfenéjével szemben eredményesen vehessük fel a küzdelmet.

II. A prostitúció lényege és okai.

A prostitúció kérdésével igen sokat foglalkoztak moralisták, bölcselők, jogászok és orvosok, de a probléma azért ma is egyike a legbonyolultabbaknak.

Nem sikerült eddig a prostitúciót olyképpen definiálni és olyan szabatosan kifejezni sem, hogy a meghatározás minden kritikát kiálljon. Általában véve prostituálnak mondják azt a nőt, aki a kéjteljes keresetszerűen és válogatás nélkül üzi. A prostitúció lényegéhez tartozik tehát egyrészt a vásárolhatóság, illetve a test áruba bocsátása, másrészt az ilyképpen előálló szexuális viszonylatok rövid lejáratú mivolta. Általános jogi és rendészeti szempontból tehát azok a szexuális viszonylatok, amelyek az itt vázolt feltételeknek nem felelnek meg, nem esnek a prostitúció körébe. A szemérmetlen üzleties jellem-

vonás, a sűrű és minden válogatás nélküli nemi keveredés, és a kéjelgés állandó nyilvános foglalkozásként való üzése a leg-tökéletesebben a reglementációs államokban ismeretes bejegyzett és engedélyezett prostituáltak típusára alkalmazható.

Nem minden esetben használható a fentebbi meghatározás a titkos prostituáltak széles rétegére, ahol részben már válogatás történik, másrészt pedig a prostituálódás nem mindig egyetlen foglalkozás. Ennél is kevésbé alkalmazható a fenti séma az alkalmi prostituáltak még szélesebb rétegére, akik egyébként is állandó tisztességes foglalkozással bírnak, vagy éppenséggel a kitartott nőkre, vagy az artistanőkre, stb. Nyilvánvaló ebből, hogy a jogi és rendészeti meghatározáson kívül a gyakorlati életben más kategorizálás is van. Morális szempontból ugyanis prostituált minden olyan nő, – aki rendes és állandó foglalkozás mellett, – esetenként vagy állandóan prostituál. Sőt a prostituálthoz közel eső kategóriába sorozható minden feltűnően változatos nemi életet élő nő, akit ebben bármilyen érdek vezet. A higiéné szempontjából viszont a prostituáltak megítélésénél kevés fontossággal bír, hogy anyagi ellenszolgáltatást fogadnak-e el, vagy anélkül folytatnak sűrűn váltakozó nemi életet, mert az utóbbiak a nemibetegségek terjesztése szempontjából nem kevésbé veszélyesek az előbbieknél.

A kérdés lényegébe tehát nem könnyű dolog beletekinteni, és e szempontból fontos annak a figyelembe vétele is, hogy a prostitúció idők folyamán úgy mennyiségileg, mint minőségileg óriási változáson esett át. Az ó-kori és középkori városok prostitúciójának az arányszáma kétségtelenül mélyen alatta maradt a mainak. Az utolsó évszázad alatt a nagyipar és nagykereskedelem a városok és ipartelepek lakosságának számát az ezelőttihez képest elképzeltetlen mértékben megnövekedtetta. Az urbanizáció, a városok szexuális erkölcsi színvonalának csökkenése, s a nagyvárosok szédületes méreteiből és forgalmából adódó búvóhelyek sokasága rendkívül megszorította a prostitúció számát. Bebizonyosodott, hogy a városok lakosságának növekedésével hatványozott mértékben szaporodik a prostitúció száma.

Ámde nem kisebb mérvű az a változás, amely a prostitúció milyensége tekintetében jelentkezett. Az ó-kori prostituált rabszolganő volt. A középkor prostituáltja akár bordélyházi nő volt, akár „kóborló nőszemély”, kasztjának annyira kifejezett típusa volt, hogy foglalkozásának mivoltát nem tagadhatta meg. Átmenet a prostituáltból a tisztességes nők társadalmi rétegéhez nem volt, a két kasztot egymástól éles és áthághatatlan válaszfal választotta el. Éppen ez a tökéletes szeparálódás tette lehetővé régen a prostituáltak összeírását és rendőrségi bejegyzését. A legújabb korban a prostituáltak túlnyomó

többségén világosan érzékelhető minőségbeli változás ment át, aminek következtében már igen nehéz őket a tisztességes nők társadalmától elkülöníteni. A prostituáltak (a titkosak, átmenetiek, alkalmiak, mellékfoglalkozásszerűek, stb.) megszabadultak azoktól a domináló külső megnyilvánulásoktól, amelyek nyilvánvalóvá teszik erkölcsi életüket és foglalkozásukat. Talán a civilizáció haladása és a női emancipáció is elősegítette ezt a sajátságos változást. A mai kor prostituáltjainak túlnyomó többsége nem vállalkozik arra, hogy magát a rendőrségen bejegyeztesse, és maga mögött felégetve a visszavonulás útját, nyilvánosan prostituálttá váljék, vagy éppen – mint a múlt századokban – magát baromi módon bordélyházba zárassa. Ezzel szemben meg van az ügyessége és ravaszsága ahhoz, hogy a nyilvános megbélyegzést elkerülje, és sötét foglalkozását nagyobb feltűnés nélkül, esetleg valami más foglalkozás leple alatt, titokban folytassa. A prostitúciónak az újkorban történt ezen minőségbeli átváltozása kellőleg indokolja azt a meghatározásunkat, amellyel a mai kort e szempontból a „titkos és alkalmi prostitúció” korszakának neveztük el.

Áttérve a prostitúció okainak mérlegelésére, mindenképp előtérbe kell emelnünk, hogy ezen okok felkutatása nem egyszerű feladat. A régi világban a „született hajlam” kényelmes felfogása dívott, amennyiben azt képzelték, hogy minden prostituált veleszületett rossz hajlamának áldozata, amely előbbutóbb lejtőre sodorja. Ez az elmélet (Lombroso és hívei tana) nem bizonyult valósnak, és régen tudományos cáfolatot nyert. Flexner igen helyesen mondja, „hogy erkölcsi degeneráltság, kapzsiság, munkaiszony, hiúság, hazudozási és lopási hajlam éppenúgy lehet szerzett, mint veleszületett tulajdonság”. Block pláne azon a véleményen van, hogy „a prostituált egyénisége nem oka, hanem következménye a foglalkozásának”. Egy időben a morális okokkal való indokolás hívei jutottak túlsúlyba, akik szerint a prostituált balsorsát kizárólag erkölcsi botlása idézi elő. Végül a legutóbbi időkben a szociális kényszerben igyekeznek a prostituálódás főokát megtalálni.

Akármin is álljon a dolog, az bizonyos, hogy a prostituálódás a szövevényes okok egész hálózatának eredménye. Egyik esetben az összetorlódó mellékkörülmények mellett ilyen, a másokban amolyan főok váltja ki az erkölcsi összeomlást, de az kétségtelen, hogy ez mindig a prostituálódó egyén belső testi és lelki sajátosságai, s az őt környező külső körülmények egymásra való hatásának közös eredménye. Bármennyire is szétágazók azonban a prostitúciót kiváltó okok, megkísérelhetjük azok közül a legfőbbeket felsorolni:

a) A szülő, illetve gyám hanyagsága a prostituáltak erkölcsi lesültyedéséhez sokban hozzájárul. Hogy a szülői gondatlanság milyen közvetlen okozója lehet a prostituálódásnak, azt

leginkább azokból az esetekből látjuk, ahol a prostituálódás a gyermekkorban, vagy legalább is a szorosán vett kiskorúság idején következett be. (1924-ben pl. a Budapesten titkos prostituálódás miatt előállítottak közül 5 volt tizenhárom éves, 21 tizennégy éves, 37 tizenöt éves, 91 tizenhat éves, és 154 tizenhét éves leánygyermek.)

b) A szülői hanyagságnál még veszedelmesebb kiváltó ok a szülői önzés, amely egyes visszataszító esetekben azt eredményezi, hogy a szülő a könnyebb megélhetés, vagy az anyagi gondoktól való menekülés érdekében szemet huny lányának erkölcsileg züllött életmódja íelet. Előfordulnak még olyan borzalmas esetek is, amikor a szülő egyenesen beleegyezik, sőt még rá is beszéli leányát erre a kereseti módra. Németh Pétéi dr., a fiataikorúak bíróságának elnöke szerint az ilyen esetek az utóbbi évtized alatt feltűnően elszaporodtak.

c) Igen fontos rugója a prostituálódásnak a mérhetetlen női hiúság is. A vágy az elegancia, a divat, a csillogás után, a beteges hiúság, amely arra ösztökéli a nők egy részét, hogy keresse a versenyt, és neki is a másikkal egyenlő pompás vagy még különbségek díszei legyenek.

d) Ehhez csatlakozik a könnyű és vidám élet utáni vágy, amely abból táplálkozik, hogy az emberek jelentékeny része a legnagyobb boldogságnak a külsőségekben nyilvánuló luxust, az anyagiakban való dúskálódást, a felületes, ledér kedvteléseket, és a mulató- és szórakozóhelyeken, az éjjeli lokálokban, stb. való mulatozást tartja. A fiatal nők veszélyeztetett részéből hiányzik az élet igazi értékeinek, és önmagában rejlő belső kincseinek felfogásához szükséges érzék, s a „sich ausleben” elve viszi őket a romlásba.

e) Bizonyos, hogy a prostituálódás kérdésében az alkohol és a többi bódító szerek, cocáin, opium, stb. is szerepet játszanak. Statisztikák utalnak arra, hogy az első elbukások nagyrésze mulatás után, alkoholmámorban történik. Ámde az alkohol elősegíti a további mélyebbre süllyedést is, sőt az örökös mámor keresése a megjavulást és visszatérést is megakadályozhatja.

f) Nem jelentéktelen szerepet kap a prostituálódás előidézésében a munkakerülés. Azokra vonatkozik ez, akik nem ismerik fel, hogy a munka nemesít, nélküle sivár és üres az élet, amelyben igazi benső örömet és megelégedést csak a jól végzett munka megérdemelt gyümölcse nyújt. Sokan nem akarják tudomásul venni, hogy csak annak van igazság szerint joga a kenyérhez, aki tisztességes munkakörét kötelességszerűen betölti, s ekként hasznos, becsületes tagjává válik a társadalomnak. Azok a fiatal nők, akikben nincsen kitartás és kötelességérzet, akik tunya természetüknél, és hiányos neveltetésüknél fogva gyűlölik a munkát, könnyen elcsábulnak, s a dologtalan,

könnyű életért feláldozzák tisztaságukat, és odadobják magukat arra az életpályára, amely munkát nem kíván, csak azt, hogy az illető csinos és szemérmetlen legyen. Az ilyen gondolkozású fiatal nők mérhetetlen felületességből és könnyelműségből nem számolnak azzal, hogy a fiatalság és csinoság egykor eltűnik, és akkor menthetetlenül fejükre szakad a szenvedés, a szégyen és a nyomor.

g) Az erkölcsi érzék hiánya, a vallástalanság mindig elősegíti a lejtőn való lecsúszást. Itt azonban csak kis részben beszélhetünk a prostituáltban rejlő elsődleges okról, hiszen az erkölcsi érzék kifejlesztése, és vallásosságra nevelés a környezet feladata, s ennek nem teljesítése a környezet szörnyű mulasztása.

h) Ugyanezt mondhatjuk a tudatlanságról, tapasztalatlanságról is. Nem tagadható, hogy olyan esetekben, amikor analfabetizmussal és tökéletes ismerethiánnyal állunk szemben, könnyebben bekövetkezhetik a bukás. A teljesen tudatlan, főként távol vidéki leányok az első lépés idején nincsenek a veszély tudatában, sőt egy részük később sem képes felfogni állapotuk szörnyűségét. Mégis az ismeretek hiánya inkább régebben volt lényeges ok, ma, a kultúra, az írás-olvasás kiterjesztése idején, az esetek többségénél nem fogható fel domináló oknak. Mostanában nem hurcolják tudatlanul – úgyszólván gyermekkorban – bordélyházba a nőket, bár még előfordulnak esetek, ahol a tudatlanság s a félrevezethetőség szerepet játszik. Végeredményben azonban arra az eredményre kell jutnunk, hogy a prostituáltknál nem annyira a „szellemi idiotizmus”, mint inkább az „erkölcsi idiotizmus” esete forog fenn.

i) A fokozott érzékiség is csak egyes esetekben dominálja a prostituálódást kiváltó okokat. Mert bár kétségtelen, hogy a legelső ballépések idején fontos tényező az érzékiség, a prostitúció állandó gyakorlása közben alig jut szerephez. Az első lépés mindig a szüziesség elvesztése, amely ha gyermekkorban, jórészt érzékiség behatása alatt következik be, a további fejlemények során többnyire teljes erkölcsi zülléshez vezet. E szempontból 1926-ban a budapesti erkölcsrendészeti-osztályon, – egyéb egészségügyi vizsgálatokkal kapcsolatban – kihallgattam 200 bejegyzett prostituáltat. Kiderült, hogy közülük 1 tizenegy éves korában, 2 tizenhárom éves, 8 tizennégy éves, 21 tizenöt éves, 42 tizenhat éves, és 44 tizenhét éves korában vesztette el szüziességét, és indult lefelé az erkölcsi züllés lejtőjén.

j) Az elcsábítás, a kerítés és a leánykereskedés mindig elsőrangú szerepet játszott a prostitúció szaporításában és fenntartásában. Az elcsábítás az első lépés, amikor egy lelkiismeretlen férfi hatalmába keríti a fiatal lány érzelmeit, és hiszékenységével vagy könnyelműségével visszaélve, őt először magáévá teszi. Amikor pedig később a csábító elhagyja a szerencsétlen

lányt, megjelenik a kerítő, aki kihasználja anyagi és lelki váltságát, fényes ígéretet, pompás élet, nagyszerű jövő délibábjának varázsával elkeríti, hogy később, amikor a gazdag barát is megunta őt, az utcára kerüljön, vagy a leánykereskedők külföldi bordélyokba szállítsák.

k) Nem tagadható, hogy a férfiak féktelen élvezetszomja is oka és fenntartója a prostitúciónak. Kétségtelen, hogy az állandó kereslet tartja fenn a kínálatot. A férfiak egyrésze valósággal destruálja a női társadalom kiterjedt rétegeit, és mintegy előkészíti azok prostituálódását. Nem lehet kiirtani a férfiak nagy részéből azt a felfogást, hogy a nő nem egyéb, mint játékszer és élvezeti cikk a férfi használatára, és valósággal megvásárolható tárgy. Persze az érem másik oldalát is meg kell nézni, és így nem hallgatható el a férfiak védelmére, hogy a nők egyrészből tökéletesen hiányzik minden érzék a női és emberi méltóság iránt, s magukat önként süllyesztik állati sorba, amikor a férfiaknak anyagiak! ellenében felkínálkoznak.

l) A pornográfia, a szennyirodalom és szennyábrázolás szerepét sem hagyhatjuk szó nélkül. Aki azt a lelketlen rombolást tanulmányozta, amit a női és férfi ifjúság erkölcsiségében a rengeteg erotikus, érzéki, kéjenc olvasmány, a sok engedély nélkül kinyomatott és titokban terjesztett trágár olvasmány okozott, az megérti, hogy milyen nagy szerepe lehet a pornográfiának a prostituálódásra való talaj előkészítésében. Lelketlen kufárok a gyermekek kezébe csempézik a meztelen testeket, a szexuális érintkezéseket ábrázoló képeket és figurákat, s aljas üzletükkel megalapozzák az ifjúság erkölcsi dekadenciáját.

m) A prostitúciónak ősrégi, és mindeddig kiirthatatlan főoka a nyomor. Az embertelenül alacsony női munkabérek, a fiatal nők éhbérért való éjszakai alkalmazása (pincérmők, kenyeres lányok, stb.), amely még a száraz kenyérre sem elég, sokszor oka a prostitúció útján szerzett mellékkeresetnek. De még ennél is veszedelmesebb a tökéletes nincstelenség, az állástalanság, a munkanélküliség, az igazi nyomor. Különösen a nagyvárosokba kerülő fiatal háztartási alkalmazottaknál, pincérmőknél és ipari munkásnőknél katasztrofális a munkanélküliséggel járó nyomor, mert távol családjuktól igen gyakran szédülnek a prostitúció polip-karjaiba. Az 1926-ban Budapesten bejegyzett prostituáltak előző foglalkozásáról szemléltető szociális keresztmetszetet nyújt a következő statisztika: artistanő volt 28 (1.7%), ápolónő 17 (1,0%), cseléd 598 (35.3%), felírónő 80 (4.7%), fodrásznő 17 (1.0%), gyári munkásnő 212 (12.5%), háztartásbeli 172 (10.1%), hivatalnoknő 26 (1.5%), kenyeres lány 35 (2.1%), napszamosnő 10 (0.6%), nevelőnő 25 (1.5%), pincérmő 214 (12.6%), üzleti alkalmazott 49 (2.9%), varrónő 111 (6.5%),

virágárusnő 5 (0.3%), egyéb foglalkozású 97 (5.7%), összesen 1696 (100%).

n) Végül a legfőbb prostituálódási ok, az elhagyatottság domináló fontosságát emeljük ki. Szörnyű volna elgondolni, hogy a szegénység, vagy akár a nyomor is egymagában elegendő ok lehetne a prostituálódáshoz, hiszen ez esetben – a mai szerencsétlen gazdasági helyzetünkben – női társadalmunkat egészen elborítaná a prostitúció fertője. Szerencsére azt látjuk, hogy a szegénység, különösen a folyamatos, állandó szegénység, sőt nyomor egymagában nem váltja ki a prostitúciót, csak ha egyéb adottságokon kívül az elhagyatottság is társul hozzá. Az elhagyatottságnak persze több fokozata van. Legteljesebb és legkétségbeejtőbb a kitett gyermek elhagyatottsága, aki szüleit, családját sohasem ismerte. De itt vannak a törvénytelen gyermekek, akik magukkal hozzák földi életükbe a szexuális ballépés, és az apai részről való elhagyatottság következményeit. Az elhagyottak harmadik csoportja a teljes és félárvak szomorú hadserege. Ámde ezeken felül ott van az olyan gyermekek hatalmas tömege, akiknek ugyan élnek szülei, de gondatlanságból nem törődnek gyermekeikkel, vagy nehéz testi munkájuk, reggeltől-estig való elfoglaltságuk miatt nem törődhetnek velük. És végül elhagyott minden fiatal lány, aki távol él szüleitől, a család melegét nem érzi, s az anya erkölcsi felügyeletét nélkülöznie kell. Ezek az elhagyottak, ha elhagyatottságukhoz nyomor társul, igen nagy százalékban válnak a prostitúció martalékává. A családi kötelék hiánya, vagy meglazulása, a tiszta családi élet felborulása, az otthon látott rossz példa, a munkás, tisztességes életre való nevelés és a vallás-erkölcsi oktatás hiánya, egyszóval a testi és lelki elhagyatottság jelenti a prostituálódás szempontjából a legfőbb veszedelmet.

A prostitúció okainak kutatása során arra a következtetésre kell jutnunk, hogy a prostitúció okai főként a társadalomban, a környezetben, a családban, stb. keresendők, úgyhogy végeredményben a prostitúció fennállásáért, s az általa okozott erkölcsi és egészségügyi károkért nem annyira a prostituált, mint inkább maga a társadalom felelős. Ebből viszont önként következik, hogy a prostitúció megelőzése, s a prostitúció által okozott károk leküzdése az államnak és a társadalomnak fontos kötelessége és elsőrendű feladata!

III., A prostitúció erkölcsi és közegészségi ártalmai.

A prostitúciónak az erkölcsrombolás terén mutatkozó ártalmi legveszedelmesebb módon és legsúlyosabb mértékben a fiatalság körében mutatkoznak. Az ifjúság szexuális etnikai nevelése teljesen hiányos, s így a serdülők erkölcsi ellenállása

olyan megbízhatatlan talajra épült, ahol a csábításnak ugyan-csak tere nyílik.

A fiúgyermeknél a helyzet különösen kedvezőtlen, mert ezek alig, hogy kinőttek a rövid nadrágból, és nyitottabb szemmel néznek körül, máris durva bizonyítékát látják annak, hogy a világban a morál egészen másképpen fest, mint ahogyan azt jószágos szülői és tanítói beállították. Veleszületett kíváncsiságuk és fiatalos vérmérsékletük hajtja, űzi őket a szexuális élet misztériumainak megismerése felé, és beléjük ütközik az első utcasarkon a fátum, az erkölcséből, jóérzéséből, nőiességből kivetkőzött hetéra képében. Ámde az ifjú nem látja meg a szépen festett külső alatt a visszataszító valóságot, hanem gondtalanul habzsolja a piszkos érdekből hozzá tolaodott kép-mutatató érzékiségét, s közben elfecséreli fiatal lelkének és testének értékeit. És a kísértés óriási, hiszen a fiatal diák mindenütt szembetalálja magát a prostitúció hívogatásával, az utcák sarkain, a kávéházakban, a mulatóhelyeken, olvasmányban, képben, reklámban. A serdülő fiúk túl korán rájönnek arra, hogy amit eddig az erkölcsről, úri tisztességről, az önmegtartóztatás gyakorlásáról, a valláserkölcsei igazságokról, és az emberi törvények, s a társadalom parancsairól hallottak, a való életnek csak részben felelnek meg, sok tekintetben csupán jóakarató ámitáson, az életigazságok szépítgetéseiben, s a gyakorlati élet ábrázulatának meghamisításán alapulnak. A példa is rontja a férfifjúságot, mert minden sarkon azt látják, hogy az idősebb férfiak minduntalan tárgyálnak, és diszkréten, vagy feltűnően eltűnnek a prostituáltak társaságában. Vajjon valóban el lehet-e ítélni őket azért, és vissza lehet-e tartani attól, amiért a társadalom nem ítéli el az okosabb felnőtteket? Meirowsky 102 férfi betegét és 28 orvoskollegáját kikérdezte, hogy életükben legelső alkalommal mikor, és kivel érintkeztek. Kiderült, hogy az esetek négyötödében még úgyszólván gyermekkorban, és prostituáltak csábítására kezdték meg a szexuális életet. Bizonyos, hogy a serdülő férfifjúságtól nem várható – hiszen a felnőttek nem mutatnak erre példát, – hogy megértsék azt az ellentétet, amely a prostitúció hatósági megtűrése, és a prostitúció veszedelmes voltára való örökös hivatkozás között van. Éppen ezért tudomásul kell venni, és számolni kell azzal, hogy elsősorban a reglementált, de mindenféle prostitúció óriási erkölcsi veszedelmet, állandó csábítást jelent a férfifjúság részére, amely veszedelemnek nagyrésztük nem tud és nem is akar ellentállni.

Arra nézve, hogy melyek, és milyen mérvűek a prostitúciónak a leánygyermeknél kifejtett erkölcsi ártalmi, itt nem szükséges bővebben hivatkozni, miután ezeket a prostitúció okainak tárgyalása során már felsoroltuk. A nyilvánosság előtt folytatott felkínálkozás, a szemérmetlen magaviselet, a férfiak-

nak az utcákon, kávéházakban való csalogatása, az erotikus, trágár beszéd, mind rontja, mételyezi a növendéklányokat, akikre nem lehet ráparancsolni, hogy hunyják be a szemüket és ne lássák, ne hallják meg a mindenütt hivalkodó prostituáltakat. Különös veszedelem van itt is a reglementált prostituáltak példájában egyrészt, mert ezek engedélyükre támaszkodva nyugodtabban, a rendőrségtől háborítatlanul, tehát különösképpen szemérmetlenül mutogatják foglalkozásukat. A prostituáltak erkölcsi rombolásának legmesszebbmenő következménye a nyomorúságba jutott és elhagyatott fiatal nők között mutatkozik, akiknek amerre csak járnak, mindenütt íátniok kell, hogy amíg ők tisztességes életmódjuk mellett éheznek és rongyos ruhájukban fáznak, addig a bűnözők könnyen szerzett pénzükből vígan élnek és pompáznak. Mindezek az erkölcsi ártalmak mérhetetlen pusztítást végeznek fiatalságunk gondolkozásában, lelkületében és erkölcsében, miért is minden eszközt meg kell ragadni ezen ártalmak kiküszöbölésére.

Az erkölcsi károknál nem kevésbé súlyosak azok az ártalmak, amelyek a prostitúcióból a közegészségügyre hárulnak. Már igen régen megállapították, hogy a prostitúciónak rendkívül nagy szerepe van a nemibetegségek terjesztésében, amelyek népességünket mérhetetlenül pusztítják és korcsosítják. Ma ugyan tudjuk, hogy a nemibetegségek terjedésének oka a változó nemiéletben van, s a terjesztésben minden férfi és nő vétkes, aki nemileg sűrűn keveredik. Mégis bizonyos, hogy kiemelkedően vészes szerepet tölt be e téren a prostitúció. Nemcsak azért, mert a prostituált valóban sűrűn és többnyire válogatás nélkül keveredik, hanem azért is, mert a nemi keveredést pénzszerezésre használván, azt betegsége esetén is gyakorolja. Míg ugyanis más férfi, vagy nő nemi megbetegedése (legalább is a friss tünetek) idején általában tartózkodik a nemi érintkezéstől, és csak kivételesen lelkiismeretlen és sötétlelkű ember teszi ki ilyenkor embertársát nyilvánvaló fertőzésnek, addig a prostituált ilyen esetben is minden lelkiismeretfurdalás nélkül folytatja aljas pénzszerezését, ami neki megélhetési forrását képezi. Ezért veszedelmesebb a nemibeteg prostituált minden más nemibetegnél, és ezért szükséges ennek a veszedelemnek a lefékezésére különleges eszközöket igénybe venni.

A kérdés lényegéhez tartozik, hogy a nemibetegségek terjesztése szempontjából azok a legfiatalabb és legcsinosabb prostituáltak a legveszedelmesebbek, akik éppen felkapott mivoltuknál fogva a legsűrűbb nemi keveredést fejtik ki. Tekintettel arra, hogy a nemibetegségekkel való fertőződés valószínűsége egyenes arányban áll a nemikeveredés fokával, nyilvánvaló, hogy ezek a fiatal és csinos prostituáltak egyrészt saját maguk igen rövid idő alatt fertőződnek a nemibetegségekkel, másrészt azokat sűrűn terjesztik tovább. A szifilisz az elsődleges fertőzést követő

3-4 év alatt, és pedig a kiütések, fekélyek korszakában a leg-
ragályosabb, azután – még megfelelő gyógykezelés nélkül is –
fokozatosan elveszíti fertőzőképességét. Ez, kisebb mértékben
ugyan, de a kankóra is vonatkozik, amely ugyancsak a friss
megbetegedés, és pedig a bőséges gennyes folyás idején a leg-
fertőzőbb, majd idővel, a krónikus belső elváltozások (peteveze-
ték-, petefészkek-gyulladás stb.) korszakában sokat enged fertő-
zőképességéből, noha azt teljesen el nem veszíti. Elég az hozzá,
hogy a sors különös játékaként éppen azok az idősebb prosti-
tuáltak kevésbé veszélyesek egészségügyileg, akiknek a köz-
kedveltségük, a keresletük összehasonlíthatatlanul kisebb a fiat-
tal prostituáltaknál.

Ha most már azt vizsgáljuk, hogy miként történik a nemi-
beteg prostituáltak által a fertőzések továbbvitele, a következők-
et látjuk. A kevésbé fontos lágyfekélyt mellőzve, a kankós fo-
lyást a prostituáltak irrigálásokkal, mosakodással, kitörléssel
esetenként annyira csökkentik, hogy laikus részére észrevehe-
tetlenné lesz. A vérbajos kiütéseket pedig olyképpen leple-
zik, hogy csak hiányosan vetkőznek le, vagy pedig diszkrét és
színes lámpafénnyel teszik azt kevésbé szembeötlővé. A baj
abban van, hogy a prostituáltak el akarják, és ritka kivételtől el-
tekintve el is tudják titkolni betegségüket a férfiak előtt, akik
tudatlanságukban és vak szenvedélyükben belerohannak a vesze-
delembe. Sajnos, az egészségvédelmi és erkölcsvédelmi propa-
ganda távolról sincsen azon a fokon, hogy a népességet a prosti-
túció erkölcsi és egészségi veszedelmeiről kellően felvilágo-
sítsa. Az 1928-ban országosan végzett név nélküli nemi beteg-
adatgyűjtés azt mutatta, hogy a nemi beteg férfiak 63.8%-a
prostituált, vagy ahhoz hasonló életmódú nőtől szerezte fertőzé-
sét. Azok a súlyos veszedelmek, amelyeket a kankó, de különö-
sen a vérbaj, és az utóbbi következményei, a belső szifilisz és ér-
és szívbetegedések, szifilisz máj- és vesebajok, a hátge-
rincorvadás és agylágyulás, stb. jelentenek, mindenkit rendkí-
vüli óvatosságra kellene, hogy a prostituáltakkal szemben kész-
tessen. Kívánatos volna, hogy ha már az erkölcsi fék nem tud e
téren eredményt elérni, legalább a betegségekkel való félelem
tartsa vissza az embereket a prostituálódástól, és a prostitúció-
val való keveredéstől.

Hogy milyen mérvű a prostitúció megbetegülési arányszá-
ma, azt már néhány adattal is meg lehet világítani. Budapesten
a rendészetileg engedélyezett és ellenőrzött prostituáltak között
1921-ben 793, 1922-ben 899, 1923-ban 970, 1924-ben 601, 1925-
ben 430 nemi megbetegedés és kórházi beutalás fordult elő. De
ezek csak a külső vizsgálattal is könnyen kimutatható és feltűnő
tünetekkel bíró eseteket jelentik. Lappangó vérbaj és idült kankó
esete bizonyára jóval magasabb számban fordul elő. Ezt bizo-
nyítják 1926-ban végzett vizsgálataim is, amikor próbaként 200

budapesti engedélyezett prostituálnál vérvizsgálatot végeztem, amiből kiderült, hogy azok 42%-a pozitív vérvizsgálati eredményt adott. A titkos prostituáltaknál a helyzet még rosszabb, márcsak fiatalabb és keresettebb voltuknál fogva is. A razzian előállított titkos prostituáltak közül 1921-ben 562-nél, 1922-ben 618-nál, 1923-ban 635-nél, 1924-ben 417-nél, 1925-ben 524-nél, 1926-ban 395-nél állapítottak meg külső vizsgálattal fertőző nemibajt. Ugyanezen évek alatt az előállított összes titkos prostituáltak 59, 58, 33, 19, 37. illetve 33%-a volt nemibeteg.

Kétségtelen, hogy azoknak a prostituáltaknak, akik „foglakozásuk”-at huzamosabb ideig, mondjuk egy évtizedig folytatják, legalább négyötöd része átesik szifilisz fertőzésen, és száz százalékban kankóssá válik. A friss és recidiv szifilisz, a gyakori friss kankós fertőzés, és a jól elrejtett idült kankó mérhetetlen veszedelmet zúdít a férfínépességre. Felbecsülhetetlenül magas azoknak a férfiaknak a száma, akiket egy-egy prostituált évek során fertőzéssel áraszt el és tesz tönkre.

Azok az erkölcsi és egészségügyi ártalmak, amelyek a prostitúció létezéséből és tevékenységéből származnak, nemcsak az egyéneket és családokat sújtják, hanem a társadalomnak és államhatalomnak is mérhetetlen károkat okoznak, miért is ezen ártalmak lehető lecsökkentése nyilvánvalóan közcél, és az államhatalom feladatát képezi.

IV., A prostitúció megelőzésének eszközei.

A prostituálódás elszaporodásának és a prostitúció erkölcsi ártalmainak leküzdése leghatékonyabban a megelőzés eszközeivel történhetik. Vitán felül áll, hogy sokkal könnyebb és eredményesebb eljárás megelőzni a bajt, mint megvárni annak kifejlődését, eltérni a prostitúció szaporodását, és azután felvenni nehezen legyőzhető ártalmait ellen a küzdelmet. A megelőzés modern elve diadalmaskodik napjainkban minden vonalon, úgy a joggyakorlatban, mint az egészségvédelemben, és döntő fontossággal bír az erkölcsvédelem terén is.

A prostitúció elleni ilyen szellemű küzdelem a következő főtenyezőkből tevődik össze: gyermekvédelmi prevenció, társadalmi megelőzés és büntető rendszabályok általi megelőzés.

A megelőzés lényegéből folyik, hogy annak mindig a legtávolabbi okok felkutatásáig kell visszanyúlnia, hogy ekként a megelőzést a baj legkezdetibb fellépése előtt tudja megkezdeni. Itt figyelembe kell venni, hogy a prostituálódás legelső – még csírájában lévő – okát többnyire már a családban, a szülőknél, a környezetben, s ezek vetületeként a felserdülő gyermekben találjuk meg. Egészen idáig kell visszanyúlnia a tervszerű gyermek-erkölcsvédelmi megelőzésnek. Legfontosabb e tekintet-

ben a valláserkölcsei nevelés kimélyítése, amely a szociális igazságokat szem előtt tartja, de minden erkölcs-forradalmi áramlatnak szilárdul ellentáll. Egészséges családvédelmi politika és a családi élet tisztaságának a fenntartása képezi ennek a megelőző tevékenységnek az alapjait.

Azok után a tennivalók után, amelyek az otthonra hárulnak, magukra a veszélyeztetett gyermekekre vonatkozó megelőző feladatok következnek. A gyermekvédelemnek hazánkban olyan széles törvényes alapja van, amely a szóbanforgó megelőzés fejlesztésére bőséges lehetőséget nyújt. A gyermekvédelmi prevenció szempontjából elsősorban említendő az 1877:XX. t. c, amely a gyámsági és gondnoksági ügyek rendezéséről szól. Az 1901:VIII. t. c. az állami gyermekmenhelyek felállítását rendeli el (ilyen menhelyek vannak: Budapesten, Debrecenben. Gyulán, Kecskeméten, Pécsset, Szegeden, Szombathelyen és Veszprémben). Az 1901:XXI. t. c. a közsegélyre szoruló 7 éven felüli gyermekek gondozásáról intézkedik. Az 1908:XXXVI. t. c, a gyermekvédelem humánus szellemében a fiatalokú bűnösök javításáról, fegyelmezéséről és büntetéséről rendelkezik. És végül az 1913:VII. t. c. ítékezés szempontjából különválasztotta a fiatalokúakat a felnőttektől, s modern alapokra fektetve a prevenció és büntetés kérdését, megalkotta a fiatalokúak bíróságát.

Törvényes támpont van arra is, hogy a gyermek erkölcsös nevelése tekintetében ne csak felvilágosítással hassunk a szülőre és gyámra, hanem szükség esetén a kényyszer eszközeivel is. Az árvaszéknek ugyanis kötelessége gondoskodni arról, hogy a szülő (1877:XX. t. c. 26. §.), vagy a gyám (1877:XX. t. c. 90–94. §§.) a gyermekeit úgy nevelje, „hogy a kiskorúak vallásos, erkölcsös és hasznos polgáraivá váljanak a hazának ...” Olyan esetekben, mikor a szülők, illetve gyámok a nevelésre vonatkozó különböző kötelességeiket elmulasztják, és a gyermek erkölcstelenség, vagy prostituálódás veszedelmébe kerül, akkor az árvaszéknek joga és kötelessége velük szemben az 1877:XX. t. c. 22., 57. és 94. §§.-ban foglalt megtorló eszközöket alkalmazni. Igen fontos a 122. §. rendelkezése, amely szerint az atyai hatalom teljesen meg is szüntethető, ha az atya a kiskorú gyermekének neveltetését teljesen elhanyagolja, vagy ezáltal testi jólétét és „erkölcsiségét veszélyezteti”.

Ha 12 évesnél fiatalabb gyermeknél nagyfokú erkölcsi fogyatékoság mutatkozik, az árvaszék a gyermeket kiemeli a környezetből és gyermekmenhelybe helyezi. Idősebb, 12–18 éves gyermekeknél „a fiatalokúak felügyelő hatósága” (az erkölcsileg eltévelyedettek környezeténél az ú. n. hivatásos partfogók által a felelősség megállapítása céljából helyzettanulmányt végeztet. A gyermekbíróság humánus szellemének megfelelőleg elrendelheti ilyen esetekben a kiskorú „házi felügyelet alatt tartását”, a „házi fenyítés”-t, az „iskolai fenyítés”-t és végső eset-

ben a „javító nevelés”-t. A kisebb-nagyobb erkölcsi defektusban szenvedő 12-18 éves gyermekek számára úgynevezett „átmeneti otthon”-ok és a szigorúbb „javító intézet”-ek létesültek. A beutalt növendékek a javító intézeteknek szükség szerint 1-4 évig lehetnek tagjai. Itt az erkölcsi javításra és rendszeres munkára nevelésre igen nagy súlyt helyeznek, mert a leánygyermeknek több, mint fele kifejezetten titkos prostituálódás kihágásával kerül a gyermekkorúak rendőrbíróóságához, és onnan a javító intézetbe. A rákospalotai m. kir. állami Leánynevelő Otthon, mint javító intézet, 1928-ban felvett növendékei közül 81.6%, az 1929-ben felvettek közül pedig 86.2% volt szüzességétől megfosztva. Megdöbbentő, hogy a 15 évesnél idősebb leánygyermek között itt 1928-ban csak egyetlen szűz akadt, 1929-ben pedig egy sem. A defloráltságnak és a prostituálódás fokának megfelelően az említett évfolyamok alatt felvett leánygyermek 76.8% -a szenvedett nemibetegségben! Ezek a kiragadott adatok is ékesen bizonyítják, hogy az igazságügyminiszterium és részben a patronage egyesületek által fenntartott ezen javító intézményeknek milyen messze kiható fontosságuk van a prostitúció prevenciójában.

A társadalmi megelőzés első főeszközének a prostitúcióellenes propagandát kellene soroznunk, ha ugyan ilyenről hazánkban szó lehetne. Sajnos egyes tiszteletreméltó sajtóorgánumoktól eltekintve, amelyek belátták e kérdés horderejét, propagandáról beszélni nem lehet. Félnék ehhez a kérdéshez hozzányúltni, és nem törődnek a szörnyű pusztítással, amelyet a prostitúció a nők és férfiak erkölcsében végez, s az ekként okozott egészségügyi és anyagi kárral. Pedig a helyes felvilágosítás ma, amikor az utca nyilvánossága amúgyis durván felvilágosítja a serdülőket, sokkal többet használna, mint ártana, igen is kellene világosítani megfelelő formában a serdülő lányokat a prostituálódás szörnyűségéről és rettenetes következményeiről, hogy ne csak az elegáns ruhát és a könnyen szerzett csábító pénzt lássák a prostituáltaknál, hanem lássák meg az elrettentő erkölcsi szennyet, és a bizonytalan jövő nyomorúságát is. Az iskola leánygyermek szüleit pedig „szülői est”-ek keretében kellene kioktatni a morális nevelés eszközeire, és a prostitúció csábításainak, valamint a kerítés és leánykereskedés veszélyeinek megelőzésére.

A társadalmi megelőzés másik ágazatát a társadalmi egyesületek ezirányú munkássága képezi. Ebben a munkában többkevesebb mértékben a Magyar Nőegyesületek Országos Szövetségének minden egyesülete részt vesz, de az oroszoktól – már szorosán vett hivatásánál fogva is – a „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” vállalta. Egyesületünknek a prostitúció megelőzésére vonatkozó lelkes munkásságát e helyen nem kell bővebben érintenem, hiszen e kötet minden sora arról be-

szél. Csupán azt legyen szabad e kérdéshez fűznöm, hogy kívánatos lenne, hogy Egyesületünk a m. kir. belügyminisztérium és a társadalom további fokozott támogatása által kereteit olyan mértékben tudná tágítani, hogy a leánykereskedés elleni küzdelem felül a prostitúció megelőzésében a mostaninál is intenzívebb tevékenységet fejthessen ki.

A büntető rendszabályokra térve át, azokat a törvényes eszközöket kell kiemelnünk, amelyek szigorú megtorló intézkedéseikkel a gyermeklányok, és általában a női nem erkölcsi lezüllesztőit sújtják, s ezáltal a fiatal nők prostituálódását hivatottak megelőzni.

A szóhajó szexuális bűncselekmények, – amint törvénykönyvünk régiesen nevezi – „a szemérem elleni büntettek és vétségek” első tipikus alakját az erőszakos nemi közösülés képezi. A Btk. 232. §-a intézkedik erről a büntetről, és a bűnös büntetését 10 évig terjedhető fegyházban állapítja meg.

A fajtalankodás erőszakos eseteit a Btk. 233. §-a tárgyalja, és a bűnöst 5 évig terjedhető börtönnel sújtja, fia a fajtalankodás 12 éven aluli leánygyermekkel történik, akkor az esetben is erőszakosnak minősül, ha a gyermek a fajtalankodásba beleegyezett. Ez az intézkedés igen helyes, viszont az sajnálatos, hogy a törvény erőszakos fajtalanságot csak férfi által ismer. Holott nők is szoktak perverz módon kislányokkal fajtalankodni (pesztonkák, perverz nevelőnők, sőt prostituáltak), miért is ezt a büntetést a nőkre is ki kellene terjeszteni. Általában célszerű volna a probléma ezen részével behatóbban foglalkozni, mert bizonyos, hogy az ilyen erkölcstelen játék és a korai perverzkedés a leánygyermek szexualitását túlkorán kifejleszti, ami később őket züllésbe és egyéb adottságok fennforgása esetén prostituálódásba kergeti.

A prostitúció megelőzése tekintetében súlyosan kifogásoljuk a lányok védett korhatárának a 14. életévben való megállapítását, melyet a Btk. „megfertőztetés”-ről szóló 236. §-a ír elő. Eszerint csak a 14. évet be nem töltött leánygyermek van a férfiktól megvédve azáltal, hogy aki 14. évet el nem ért tisztességes lánnyal nemileg közösül, az megfertőztetés büntette miatt 5 évig terjedhető fegyházzal büntethető, még akkor is, ha a lány a közösülésbe beleegyezett. Mai tudásunk és felfogásunk szerint ez a törvényes rendelkezés elavult, és megváltoztatandó. Egy 14–15 éves leánygyermek sem szellemileg nem lehet eléggé érett ahhoz, hogy helyes ítélettel tudjon rendelkezni önmaga felett, sem testileg nem lehet eléggé fejlett ahhoz, hogy a nemi életet megkezdje. Ezek a túlfiatalon déflorait leánygyermek képezik később a prostitúció jelentékeny hányadát, miért is úgy általános erkölcsvédelmi, mint prostitúciós preventív szempontból a védett korhatárnak a betöltött 16. életévre való felemelését kívánjuk.

Hatásos megelőző és megtorló intézkedések azok, amelyek a vérrokonok közötti „vérfertőzés” (Btk. 243,244. §. §.), valamint a szülő által nőgyermekének mással való nemi közösülésre „csábítás”-a büntetéről (Btk. 247. §.) és azok szigorú büntetéséről rendelkeznek.

A prostitúció megelőzésében azonban legnagyobb fontossággal a kerítésről és a leánykereskedésről szóló törvényes intézkedések bírnak. A kerítés meghatározását és büntetését a Bn. 43-47. §. §.-ai tartalmazzák. Ezek szerint a kerítés büntetének és vétségének megállapítása és büntetése olyan tag lehetőséget nyújt ezen ártalmasságok gyökereiben való felfedezésére, hogy általa a prostitúció megelőzése igen eredményesen fejleszthető. Kifogásolható azonban, hogy a kerítés vétsége csak olyan nők elkerítésére vonatkozik, akik 20. életévüket még nem töltötték be. Helyesebb volna a kerítést minden életkorban büntetni, és a 20 éven felüli nőknél elkövetett bűncselekménynél a nő érettebb korát csupán enyhítő körülménynek tudni be.

A Btk. 248. §-a, mely „szemérem elleni vétség” címén a pornográfia meghatározását és büntetését tartalmazza, szintén jelentékeny törvényes intézkedés. A szennyirodalom, érzéki irományok, trágár olvasmányok, a nemi érintkezést és a fajtalanságot ábrázoló képek, fényképek, szobrok, a nemirészeket feltüntető modellek stb. mind alkalmasak a fiatalok szexuális érzésének felcsigázására, a perverzitás kifejlesztésére, az erkölcsök meglazítására, és a leánygyermek prostitúciójára. Éppen ezért igen helyes az államhatalom részéről a pornográfia elleni hatósági küzdelem, melyet kormányhatósági megbízásból Egyesületünk a társadalmi eszközeivel támogat.

Végül a leánykereskedés letörésére hozott törvényes intézkedések (1912:LXII. t. c.) kiemelkedő fontosságának hangsúlyozásával fejezzük be a hatósági rendelkezések sorozatát. A leánykereskedés ellen alkalmazott törvényes intézkedések keletkezését, célját, eszközeit és büntetéseit munkánk I. fejezete behatóan tárgyalja, és a prostitúció megelőzése szempontjából kellően megvilágítja.

A felsorolt törvényes intézkedésekből láthatjuk, hogy ha jogszabályaink talán néhol hézagosak is, mégis tág teret engednek a prostitúció hatósági megelőzésére. Ugyanezt mondhatjuk a gyermekvédelmünk kiépítésére vonatkozólag is. Ami pedig a társadalmi védekezést illeti, éppen Egyesületünk mutatta meg negyedévszázados munkásságával, hogy e téren csekély anyagi eszközökkel, de sok lelkesedéssel és ügyszeretettel milyen sokat lehet produkálni. Végeredményben nyugodtan állíthatjuk, hogy a meglévő törvényes alap annyira széleskörű, hogy a prostitúció prevenciójának lassú fejlődése nem annyira e törvényenyéken és rendeleteken, mint inkább azok hiányos végrehajtásán múlik. Ha el lehetne érni, hogy társadalmunk felkarolja

a prostitúció és leánykereskedés elleni küzdelmet, közönségünk felvilágosodottsága lehetővé tenné a szélesebbkörű erkölcsvédelmi és prostitúció-elleni propagandamunkát, és hatóságaink több ügyszeretettel foglalkoznának kooperatív úton ezekkel a kérdésekkel, ami által a megelőzésre szolgáló törvényeink élő energiává válva, tiltó-, nevelő-, óvó- és büntető rendelkezései mélyebben ivódnának népünk köztudatába, akkor a prostitúciónak, ennek a szörnyű társadalmi kórságnak a megelőzése belátható időn belül nagyértékű eredményeket hozna!

V., A prostitúció ellenőrzésének reformja.

A prostitúció ellenőrzésének kérdése a XVIII. századba nyúlik vissza. Mikor belátták, hogy a XVI-XVII. században követett brutális eszközökkel sem sikerült a prostitúciót „kiirtani”, a nemibetegségek leküzdése céljából megalkották a „reglementáció” egészségügyi rendszerét. Először 1765-ben Párizsban rendelték el a prostituáltak összeírását és rendészeti bejegyzését (département des demoiselles), 1778-ban pedig ugyanitt már rendelet szabályozta a prostituáltak rendszeres orvosi vizsgálatát, és betegség esetén való kórházba utalását. A franciák a rendészeti reglementálást, és a rendőrorvosi periodikus ellenőrzést azzal az elgondolással vezették be, hogy ezúton a nemibetegségek ragály forrásait lecsapolhatják. Ebben a reményben vette át egy évszázad leforgása alatt az egész kultúrvilág a francia rendszert, és honosította meg Magyarország is a reglementációt, amely hazánkban ma is érvényben van.

A 160.100/1926. B. M. sz. rendeletünk szerint az a nő, aki magát önként a rendőrhatalóságnál bejegyezteti, és ezzel kapcsolatban magát hatósági rendszeres (hetenként kétszeri) kötelező orvosi vizsgálat alá veti, engedélyt nyer a keresetszerű kéjelgés üzésére. A 18. életévet be nem töltött nő nem jegyezhető be. A bejegyzésről a kéjnök igazolványt kapnak. A hatóságok kötelesek a kéjnök lakására használható utcákat kijelölni. A kéjnök csak a rendőrhatalóságok által engedélyezett bárcásházákban lakhatnak, és a rendőrhatalóság által engedélyezett „találkahelyeket” használhatják. A rendelet, amely lényegileg ugyanazon elveken épült fel, mint az összes külföldi reglementációs rendszerek, lényegileg semmit sem változtatott a prostitúció ellenőrzésének másfél százados elavult rendszerén, de a fejlődés követelményeinek mégis eleget tett annyiban, hogy a XX. század felfogása szerint visszataszító, és a közérkölciség szempontjából annyira káros bordélyházak létesítését és fenntartását eltiltotta.

A prostitúció fent vázolt ellenőrzésének rendszerét az utolsó félszázad alatt nővédelmi és erkölcsvédelmi szempontból mindenütt rendkívül sokat, és nagy hevességgel támadták. Angliában a fennkölt lelkű emberbarát, Buttler Josefina által vezetett

abolíció (feloldás) mozgalma már 1875-ben parlamentáris úton megbuktatta a reglementációt, azzal az érveléssel, hogy egyrészt túrhetetlen, hogy nőket valósággal fehér rabszolga sorsra kényszerítsenek, s rájuk a prostituáltak hatósági bélyegét sűsék, másrészt, hogy a hatóságoknak összeférhetetlen olyan feladatokat vállalni, melyek lényegileg a férfiak kéjvágának háborítatlan és rendészeti szempontból biztonságos kielégítését szolgálja.

Kétségtelen, hogy ezek az érvek, amelyeket annak idején az angol parlament, s azóta számos más ország törvényhozása és kormányzata magáévá tett, a túlzások leszámításával igen sok igazságot tartalmaznak. Mégis csupán Anglia volt az a hatalom, amely kizárólag növédelmi és erkölcsvédelmi okokból szűntette meg (orthodox abolíció) a nálunk ma is érvényben lévő reglementációt. A többi országok az előbbi szempontok figyelembevételével mellett főrészből egészségvédelmi okokból tértek át más rendszerre. A nemibetegségek elleni küzdelem fejlődése és a szociális higiéné haladása kapcsán ugyanis felmerült a kérdés, hogy vajjon a másfélszáz évvel ezelőtt létesített rendészeti reglementáció, mint egészségügyi rendszer beváltotta-e a hozzá fűzött reményeket, vagy sem? Miután pedig erre a kérdésre kedvezőtlen feleletet kellett adni, az államok többsége szakított az ellenőrzés addigi rendszerével, és olyan eszközöket keresett, amelyek a nemibetegségek elleni küzdelemben az egész népesség egyetemlegességére vonatkozó egészségügyi rendszabályok (neoabolíció) útján kívánják a kitűzött célt megközelíteni.

Azok a főbb érvek, amelyek a prostituáltak rendészeti ellenőrzésének eredménytelen voltát egészség-, erkölcs- és növédelmi szempontokból egyaránt nyilvánvalóvá teszik, a következők: a bejegyzett prostituáltak periodikus (hetenként kétszeri) orvosi vizsgálata nem nyújt olyan fokú biztonságot a bejegyzettekkel érintkező férfinépességnek, ami arányban állana ennek a rendőrségi apparátusnak a fenntartási költségeivel. Maga a vizsgálati rendszer sem lehet kielégítő ott, ahol olyan tömegben, és olyan kevés orvos 'által történik, mint pl. Budapesten, ahol mindössze másfél perc (!) esik egy-egy nő megvizsgálására. De a vizsgáló hatóság még a legtokéletesebb egészségügyi berendezkedés esetén sem tudná – már a betegségek lényegéből kifolyólag sem – garantálni, hogy az általa ellenőrzött prostituáltak fertőzésmentesek. Indokolatlan és jogtalan tehát a férfinépességben azt a veszedelmekkel járó tévhitet kelteni, hogy az engedélyezett és ellenőrzött prostituáltak a nemibetegségek szempontjából biztonságot nyújtanak. – Ami a bejegyzett prostituáltak nemibetegség esetén való fertőtlenítését illeti, ez is tökéletlenül történik, mert ugyan a 160.100/1926. B. M. sz. rendelet szerint az ilyen prostituáltak zárt kórházi kényszer-

kezelésbe helyezendők, ámde ott csak a frissen fertőző tünetek elmúltáig tarthatók vissza, a reglementációnak pedig nem áll módjában a kórházból kikerült prostituáltak gyógykezelését tovább folytatni, és ezáltal a minduntalan előforduló fertőző recidívákat elhárítani. Bizonyos, hogy a bejegyzett prostituáltak kevésbé gyakran betegednek meg, mint a titkosak. Ámde ez nem a rendészeti orvosi ellenőrzés érdeme, hanem abból – az előző fejezetben már említett – körülményből következik, hogy a nemibetegségek (főleg a vérbaj, de részben a kankó is) általában csak az elszenvedett fertőzést követő néhány évig fertőznek, később még gyógykezelés nélkül is veszítenek fertőzőképességükből. Már pedig a rendőrileg bejegyzett prostituáltak az idősebb korosztályokhoz tartoznak (18-tól 50 évig), akik a vérbaj fertőző állapotain túlnyomó többségben már évekkal, sőt évtizedekkel azelőtt átestek. Ezzel szemben a főleg fiatal korú, közkedvelt titkos prostituáltak, akik a nemibetegségek korai, legfertőzőbb stádiumaiban vannak, teljesen kiesnek a reglementáció hatásköréből. Ezek a nagyrészen 18 éven aluli prostituáltak, akik a 160.100/1926. B. M. sz. rendelet szerint nem jegyezhetők be kéj nőknek (valóban szörnyűség volna, ha még gyermekeket is hivatalosan kéj nőkké soroznának!) tényleg igen fertőzőek. Az 1922. évi adatgyűjtésem szerint a Budapesten razziák alkalmával előállított 16 éves titkos prostituáltak 40%-a, a 17 évesek 46%-a volt fertőző állapotban. És hozzá tudni kell, hogy a bejegyzettek száma aránylag jelentéktelen, pl. Budapesten napjainkban 1000 körül van, amivel szemben a titkosak száma 10-15.000-re (sőt Schäffer rendőrfőkapitányhelyettes becslése szerint 30.000-re) rúg. A rendészeti reglementációs ellenőrzésnek legnagyobb hiányosságát éppen az képezi, hogy a fertőzési forrásoknak ezzel a mérhetetlen tömegével szemben tökéletesen tehetetlen. A rendészeti reglementáció megteremtése óta eltelt másfél évszázad bebizonyította, hogy ez a rendszer a nemibetegségek leküzdésében komoly eredményt felmutatni képtelen. Ezzel szemben a neoabolíció általános egészségvédelmi rendszerével a nemibetegségek elleni küzdelemben mindenütt értékes eredményeket értek el. Az észak-európai államokban, különösen pl. Norvégiában, ahol 1876 óta a nemibetegek bejelentése kötelező, s így e betegségek terjedése, vagy csökkenése 60 éve pontosan megfigyelhető, az 1887-ben eltörölt reglementáció óta fennálló általános egészségvédelmi eljárás hatása alatt a nemibetegségek száma kisebb-nagyobb hullámzások közepette állandóan csökken. Az általános kultúrívó és erkölcsi színvonal emelkedése is a reglementáció eltörlését követeli, – és ha a Magyarországot környező államoknak nem volt okuk a reglementáció megszüntetésétől (Csehszlovákiában 1922-ben, Németországban 1927-ben, Romániában 1930-ban, Jugoszláviában 1934-ben) aggódni, akkor a magyar kulturális és morális viszonyokat

becsülnők le oktalanul, ha ebből a szempontból a természetes és célszerű fejlődést megakadályozni akarnók. Ami azt illeti, hogy a prostitúció elterjedettsége milyen mértéket ér el azokban az államokban, ahol ennek megszüntetésével újabb rendszert vezettek be, erre vonatkozólag le kell szögezni, hogy a prostitúció csökkenése, vagy szaporodása – amint előző fejezeteinkben részleteztük – kizárólag a népesség morális, szociális és ökonomikus helyzetéből következik, és tökéletesen független a reglementálás, vagy aboleálás rendszerétől. Ezt a két különböző dolgot nem szabad összezavarni, s ott, ahol a prostituáltak engedélyezésének megszüntetése után (pl. Prága 1922, Berlin 1927) az utca erkölcsi rendjének a prostituáltak által történt megzavarása tekintetében panaszok merültek fel, nem az egészségügyi rendszer megváltoztatását, hanem a rendészeti intézkedések elégtelenségét kell felelőssé tenni.

Azok az átütő erejű egészségügyi érvek, amelyeket a veneriologusok és higiénikusok vonultattak fel a rendészeti reglementáció ellen, eldöntötték a reglementáció és az abolicio közötti csatát. Az egyes államok törvényhozásai és kormányai most már erkölcs- és növédelmi szempontokon felül egészségvédelmi okokból is szükségesnek vélték reglementációs álláspontjukat revízió alá venni. A rendészeti bejegyzésnek és a prostituáltak engedélyezésének erkölcsi hátránya mellett a nemibetegségek elleni küzdelem terén felmutatott teljes kudarca volt az ok, amiért az utolsó évtizedek alatt az államok nagytöbbsége szakított ezzel a rendszerrel, és a nemibetegségek elleni küzdelem új útjaira tért.

Európa államainak és lakosságának a megoszlását a reglementáció és abolicio, illetve a kettő közötti átmenet rendszere szempontjából a következő táblázat mutatja:

Ország	lakosság	rendszer
Albánia	1.005.902	abolíció
Ausztria	6.000.722	reglementáció
Belgium	8.092.004	"
Bulgária	6.067.000	"
Csehszlovákia	14.726.158	abolíció
Dánia	3.550.656	"
Danzig	407.517	"
Észtország	1.118.000	átmenet
Finnország	3.667.067	abolíció
Franciaország	41.834.923	reglementáció
Görögország	6.394.000	"
Ir szabad állam	2.946.000	abolíció
Izland	108.644	"
Jugoszlávia	13.930.918	"
Lengyelország	32.132.936	átmenet
Lettország	1.900.045	"
Litvánia	2.393.000	"
Luxemburg	299.993	abolíció
Magyarország	8.688.312	reglementáció
Monaco	24.927	abolíció
Nagybritannia	46.189.445	"
Németalföld	7.935.565	"
Németország	65.592.000	"
Norvégia	2.814.194	"
Olaszország	41.230.047	reglementáció
Portugália	6.654.815	"
Románia	18.025.237	átmenet
Spanyolország	23.581.000	reglementáció
Svájc	4.082.511	abolíció
Svédország	6.141.571	"
Szovjet-Oroszország	116.047.050	"
Törökország európai	1.040.669	reglementáció
Egyéb apró államok	318.462	abolíció
Összesen :	494.941.297 lakos	
Abolíciós államok népessége:	289.788.580	58.6%
Átmeneti " "	55.569.218	11.2 "
Reglementációs " "	149.583.499	30.2 "
Összesen :	494.941.297	100.0%

A rendészeti reglementáció rendszerét az Északamerikai Egyesült Államok összes államain, Kanada összes államain, az angol és holland gyarmati országokon stb. kívül az európai országok következő törvényei szüntették meg: Anglia: 1875., Csehszlovákia: 1922, július 11, Dánia: 1906. március 30, Észtország: 1926, december 16, Jugoszlávia: 1934, május 16. Németország: 1927, február 18, Norvégia: 1887, május 31, Románia: 1930, július 30, Szovjetország: 1918, Svédország: 1918, jú-

nus 20, Új Fundland: 1921, július 5, Uj Zéland: 1917, október 31.

Mindezek az államok (kivéve az orthodox abolíciós Angliát) a rendészeti reglementáció helyett a neoreglementáció, vagy neoabolíció szellemében olyan törvényes intézkedéseket alkottak, melyek a bejegyzett prostituáltak egészségügyi veszedelmének elhárítása helyett az összes ragályforrások fertőtlenítésére törekcszenek, s ekként részletküzdelem helyett egyetemleges egészségügyi feladatokat tűztek maguk elé. Az a felismerés, hogy teljesen elégtelen a prostituáltak egy kis részének, t. i. a bejegyzetteknek fertőtlenítésével foglalkozni, arra a következtetésre vezetett, hogy az egészségügyi küzdelemben be kell vinni a titkos prostituáltak és a hozzájuk hasonló női kategóriák, és a feltűnően változatos nemi életet élő férfilekosság egészségügyi gondozását és megfigyelését is. Ebből az elgondolásból sarjadtak ki a modern nemibeteg-törvények (lex veneris-ek), amelyek a rendészeti reglementáció szűkkörű, és bizonyos tekintetben hátrányos eszközeit hatályon kívül helyezve, az összes nemibetegek általános kezeltetési kötelezettségének, a renitens nemibetegek kényszervizsgálatának és szükség esetén kényszerkezelésének, a veszélyeztetés, és a nemibetegséggel való megfertőzés büntetésének, a nemibetegek gondozásának, és egyéb általános érvényű és széleskörű intézkedéseknek a bevezetésével kívánnak a nemibetegségek terjedésének és pusztításának gátat vetni.

A Federation Abolitionniste International (nemzetközi abolíciós szövetség) már 1875-ben követelte a rendészeti reglementáció eltörlését. Az Union Internationale contre le péril vénérien (nemzetközi egyesület a nemibetegségek leküzdésére) 1923-ban állást foglalt a prostitúció engedélyezése ellen. Kimondta, hogy a prostituáltak rendészeti reglementáció] a, mint olyan rendszer, mely célra nem vezetett, mindenütt megszüntetendő, és helyébe az egész népességre vonatkozó általános érvényű megelőző és gyógyító törvényes intézkedések helyezendők. Hasonló határozatot hozott 1932-ben az Association Professionnelle Internationale des Medicin (nemzetközi orvosszövetség) is.

Hazánkban a Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen már 1909-ben, az O. K. E. Antiveneriás Bizottság pedig 1926-ban kimondta, hogy erkölcsi szempontból kifogásolhatónak, közegészségügyi szempontból pedig eredménytelennek tartja a rendészeti reglementációt, és helyette általános érvényű megelőző és gyógyító törvényes intézkedések statuálását javasolja.

Az Antiveneriás Bizottság 1935-ben több évi előtanulmány után, referátumom alapján törvénytervezetet terjesztett a m. kir. belügyminiszter elé. Ennek a tervezetnek a prostitúcióra és erkölcsvédelemre vonatkozó fejezeteit a M. E. L. E. „Erkölcsvédelmi Tanács”-a is letárgyalta, és úgy a rendészeti reglementáció megszüntetését, mint a leánygyermek védett korhatárá-

nak 14-ről 16. életévre való törvényes felemelését, a 16. éven aluli lányok és fiúk erkölcsi megrontásának büntetését, az ifjúság szexuális etikai nevelésének felkarolását, és az utca és a nyilvánosság erkölcsi rendjének fokozottabb védelmét kívánó fejezeteit magáévá tette. A törvénytervezet a prostitúció ellenőrzésének reformjára, és a prostitúció egészségügyi ártalmainak leküzdésére a következő törvényes eljárást javasolja: Ha valamely személy, aki életmódja miatt a nemibetegségek terjesztésére nyilvánvalóan alkalmas, feltűnően változatos nemi életet folytat, vagy azzal alaposan gyanúsítható, az illetékes rendőrség indítványára az egészségügyi hatóság (illetve, ahol ilyen van, a hatósági Egészségvédő-nemibeteg gondozó Intézet) által a köz védelme céljából egészségügyi felügyelet alá helyező. Az egészségügyi felügyelet alatt álló személy, nemre és korra való tekintet nélkül (!) tartozzék egészségi állapotának időnkénti ellenőrzése céljából a nemibeteg gondozó intézet szakorvosánál, illetve, ahol ilyen nincsen, a hatósági (tiszti, községi, kör-) orvosnál jelentkezni. Akinél frissen fertőző nemibetegség állapítható meg, az zárt kórházi kezelésbe, akinél lappangó baj van, az ambuláns gondozásba, és pontos gyógykezelésre utasíttassék. Renitens, hanyag, kezelést megtagadó ilyen egyének pedig a kényszer, szükség esetén a karhatalom eszközeivel is gyógykezelésre szorítandók.

Ezzel a reformmal gondozási ellenőrzésbe lehetne vonni a mai relative csekély számú rendészetileg reglementált bejegyzettek kivül a titkos prostituáltak és a fiatalok züllött nők széles rétegeit, sőt az egészségügyileg közveszélyes összes férfi és női ragályforrásokat. A törvénytervezet nem kívánja Magyarországon a reglementációt lényegileg megszüntetni, mint több külföldi nemibeteg-törvény teszi, csupán gyökeresen megreformálni, helyesebb és szélesebb alapokra fektetni. Szükséges az engedélyezett prostituáltakra vonatkozó „rendészeti” reglementáció megszüntetése, de ugyanakkor nélkülözhetetlen az összes közveszélyes ragályforrásként szereplő egyének „egészségügyi” reglementálásának megteremtése. A javasolt rendszernek átfogó voltán kívül az az előnye is meg van, hogy míg az erkölcsrendészeti felügyelet a bejegyzettet nyilvánosan „kéjné”-vé avatta, addig az egészségügyi hatósági felügyelet egyáltalában nem megbélyegző, s csupán egészségügyi, de nem erkölcsi állapotra vonatkozik. Ennek a rendszernek a szelleme nem tűri az erkölcsileg megbélyegző, és mindenkit elriasztó eljárást! Csak beteget, fertőző egyént, és életmódja miatt a közegészségre veszélyes ragályforrást ismer, akiket (akár a heveny fertőző betegeket) egészségvédelmi szempontból ellenőriz.

Az erkölcsrendészeti hatóságnak a javasolt reform bevezetése után nem azt a célt kellene szolgálnia, hogy az erre jelentkező „kéjnök”-nek bárcákat osszon, és a prostitúcióval élő fér-

fiak keresletét kiszolgálja, hanem ellenkezőleg a prostituálódás megelőzésére és lehető korlátozására, a fiatalságnak az erkölcsi és egészségi veszedelmektől való megóvására, s az utca erkölcsi rendjének fenntartására kell törekednie. A rendőrségnek az egészségügyi hatósági ellenőrzés mikéntjétől függetlenül természetesen módot kell adni arra, hogy továbbra is megfigyelés alatt tarthassa mindazokat, akik – mint a prostitúciót folytató nők egy része és kitarottjaik – megbízhatatlan egyének, és a közrend fenntartása szempontjából rendőrileg ellenőrizendők.

A fentebbiekben vázolt közegészségügyi rendszer látszik legalkalmasabbnak arra, hogy a megrögzött prostituáltak, a mellékfoglalkozásként, vagy átmenetileg prostitúciót űző és a hasonló életmódot folytató nők, valamint az összes többi közveszélyes férfi és női ragályforrások ártalmait tetemesen lecsökkenthetők legyenek. Hazai viszonyainknak is ez a reform felel meg leginkább, amely a mai ellenőrzés rendszeréből túlzások és szélsőségek zökkenője nélkül fejleszthető ki, és a nemibetegségek elleni küzdelem terén rendkívül értékes eredményekkel kecsegtet.

*

A prostitúció múltjára vetett visszapillantásból megállapíthatjuk, hogy az erőszakos eszközök a prostitúció elleni küzdelemben nem váltak be. *A prostitúció okainak kutatása, s a prostitúció által okozott szörnyű erkölcsi károk felmérése arra a következtetésre vezetnek, hogy azokat az államhatalomnak és a társadalomnak a gyermekvédelmi prevenció, a társadalmi mentő és felvilágosító munkásság, és az erkölcsvédelmet és családvédelmet szolgáló tiltó és büntető rendszabályok célirányos fejlesztése, és fokozott alkalmazása által kell megelőznie. Ami pedig a prostitúció egészségügyi kárainak leküzdését illeti, azt az általános egészségvédelem keretében az arra illetékes fórumnak, az egészségügyi hatóságoknak, illetve a megfelelő hatósági egészségügyi intézeteknek a kezébe kell helyezni.*

Ezek azok az alapelvek, amelyek a prostitúció elleni küzdelem irányítása tekintetében helyesnek és kivihetőnek látszanak, s a mai kor növédelmi, erkölcsvédelmi és egészségvédelmi kívánalmainak megfelelnek. Talán még évszázadok fognak leperregni, míg a nők emelkedettebb öntudata, fejlettebb szociális helyzete, s mindkét nem tisztultabb szexuális etikája lehetővé teszi, hogy a prostitúció szennye eltűnjön a földről. A fentebb felsorolt eszközök céltudatos felhasználása azonban addig is alkalmasnak mutatkozik arra, hogy korlátozza a prostituálódás mértékét, lecsökkentse annak veszedelmes ártalmait, s ezáltal magyar népünk erkölcsi és egészségi nivójának értékét eredményesen megjavítsa.

A „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” negyedévszázados munkássága.

Írta: *Mók Ferencné*

a „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” főtítkára.

I. Bevezetés.

Visszatekinteni huszonöt év munkájára, és a teljesítményt pártatlanul megítélni, felelősségteljes feladat. Latinovits Róza, aki mély szociális érzéssel a „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” (MELE) munkáját negyedévszázad előtt elindította, s felhívta a magyar társadalom figyelmét a nőkereskedés gyalázatára: másfél év előtt visszavonult Egyesületünknel főtítkári minőségében folytatott tevékenységétől, másokra bízva ennek folytatását.

Latinovits Rózának, a „MELE” főtítkárának munkájával ezen túl lépést tartani, s őt minden vonalon nyomon követni, lelki ideáljával azonosítani magunkat, és az eredményt kiküzdeni: nehéz örökség! Hisszük azonban, hogy a közöny és megnevelés rengetegében vájt útját oly szélesre járhatóvá, s a nemes célt is oly megközelíthetővé tette, hogy eszményét, „a nő erkölcsi megvédése”-t egyszer talán teljes diadalra segítjük, és sikerülni fog minden idők legnagyobb szégyenét, a leánykereskedés veszedelmét: elhárítani a társadalomtól, a nőt megszabadítani a megalázottság bilincseitől, és felemelni arra az erkölcsi piedesztálra, melyre a Gondviselés állította akkor, midőn a felelőség és anya hivatásával megáldotta.

Latinovits Róza munkája: ideális és gyakorlati volt. Lángoló emberszeretete, faja iránti fanatikus rajongása, mélyen valóságos lelkülete, nemes céljaiban való feltétlen hite Egyesületünket nemcsak a kezdet nehézségein segítette át, hanem annak létjogosultságot, tekintélyt szerzett. Meleg szívével, magasröptű gondolataival, s a realitás iránti ösztönös érzésével kijelölte az útírányt, melyen az Egyesület munkájának haladnia kell. És ez

A Magyar Egészséget a Lednyhereskedés Ellen^e központi irodája. (Budapest, IX., Üllői-út 11. sz.)

kötelessége is az Egyesületnek követni, nemcsak az ő általánosan tisztelt személye iránti kegyeletből, hanem magáért a célért, melyért oly sokat fáradt, küzdött: szóval, tettel, tollával, megértő szívével, előkelő lelkével, minden szellemi adottságával.

Midőn Egyesületünk negyedszázados évfordulóját ünnepeljük, legelső sorban tisztelettel és köszönettel kell megemlékeznünk Latinovits Róza főtítkárnő önfeláldozó, nemes munkájáról, s talán, ha vázlatosan beszámolok a „MELE” 25 esztendei munkájáról, ezzel fejezem ki a legnagyobb elismerést kiválóan értékes és eredményes működéséért.

II. A nővédelmi munka megteremtése.

Hogy a „MELE” keletkezési körülményeit, és felépítésének indító okait, alapításának eszméjét jobban kidomborítsam, vissza kell nyúlnom, a XIX. század derekán elindított, külföldi nővédelmi mozgalom történetére. Addig az erkölcsvédelem lényegéről csak ködös sejtése volt a társadalomnak, s ezért emelt önmagának örök emléket a kiváló angol asszony, Butler Jozefin, aki legelőször hívta fel hazája közvéleményének figyelmét a nő erkölcsi kizsákmányolására. A nővédelem e nagy apostolának szíve megnyílt a társadalom kitzsáztottjai előtt, és a „női méltóságot megvédeni, a nőt lelkileg felszabadítani, s önrendelkezési jogát kivívni”, lett életművének vezéreszméje.

Butler Jozefin életrajza a szociológusok világtársadalmában közismert. Mély igazságérzetét atyjától, John Greytól örökölte, aki az angol társadalomban kimagasló szerepet vitt. s ez a lelki tulajdonsága, férje, Butler György, a liverpooli, későbbi oxfordi egyetemek neves tanárának oldalán, még jobban kibontakozott. Hogy alaposan megismerhesse a nő erkölcsi lezüllöttségét, felkereste az emberi nyomor és bűn mocsárvilágát, s az itt szerzett tapasztalatai nyomán letette alapkövét az, első átmeneti otthonnak, a „Nyugalom Házá”nak, a keresetnélküli és otthontalan nők számára. Később Liverpoolban „Munkás Otthon”-t nyitott. Amikor már azt hitte, hogy a nővédelem pionir munkájának első nehézségeit legyőzte, oly akadályok torlaszolták működését, melyektől gyöngébb akarású asszony visszariadt volna, de az ő erős, bízó lelke nem tudott megalkudni, rendületlenül tovább dolgozott lélekmentő programjáért, mert tudta, hogy vigasztalanul szürke erkölcsi égbolt borult hazájának női társadalmára.

1819-ben Victoria angol királynő trónralépésekor az „erkölcsrendészet ismeretlen fogalom volt a brit birodalomban. Uralkodásának legelső éveiben, az állam legfőbb vezetősége azal az eszmével foglalkozott, hogy a tengerészeket és a gyarmati katonaságot bevonja rendőri ellenőrzés alá. Mintául szolgált volna ehhez a francia erkölcsrendészet, mely a reglemen-

táción alapult, vagyis azon a rendszeren, mellyel az állami hatóság azokat a nőket, akik nemi életükkel keresetet űznek: bejegyezteti, nyilvántartja, orvosi vizsgálatra kötelezi, s ha kihágást követnek el, megbünteti. Az angol államvezetőség ezt a tervet elejtette, mert bántotta gentleman-felfogását, hogy az ifjú királynő aláírását megszerezze ilyen természetű rendeletre, s csak Victoria férjhezmenetele után, 1869-ben hozták a „Contagious Diseases Act”-ot, s vezették be a prostitúció hatósági ellenőrzését az angol gyarmatokra, Írország és India minden területére. Az angol társadalom színe-java kifogásolta az erkölcsrendészeti beavatkozást a nők magánéletébe, de még nem volt eléggé előkészítve a talaj az ideális nővédelem munkájára. Ekkor terelődött a figyelem Butler Jozefin csendes, áldásos tevékenységére. Felkérték, álljon egy mozgalom élére, mely a reglementációt szükségtelennek, megalázónak, a női testet pénzért eladni az emberi méltóság megszegésének, s ezt az üzletszerű működést még hatóságilag ellenőrizni, illetve védelemben részesíteni, helytelennek tartja. Butler Jozefin tudta, hogy a reglementáció a nyilvános házak felvirágoztatását jelenti, amelyek főfészkéi a nőkereskedésnek. A kiváló angol asszony vállalta a feladatot, s a felvilágosodottság klasszikus hazájában megkezdődött a harc a prostitúció reglementálása ellen, s a két nem egyenlőségének eszméjéért való küzdelem. Az angol társadalom elitje csatlakozott Butlerné kibontott zászlájához, s manifesztumban tiltakozott a parlament által 1869- és 1870-ben elfogadott reglementációs okirat, a „Contagious Diseases Act” ellen, mely tiltakozást ismertettek egész Angolországban.. Megalakult a „National Ladies Association”, mely szövetség sérelmesnek és igazságtalanságnak tartotta a törvény azon intézkedését, mely az egyik nem számára megszünteti azt a biztonságot, melyet a társadalom megadott neki, vagyis kiszolgáltatja a nő szabadságát, hírnevét és személyét a törvény végrehajtó közegeinek, mert a reglementáció elve „a prostitúció szükségessége”, és így törvényileg hivatalosan megszünteti annak gyalázatosságát. A szövetség igazságtalannak tartotta ezt a rendszert, mely kizárólag a nőt vonja felelősségre a két ember közt elkövetett cselekményért, a nőt, akinek egyéni becsülete, nemi tisztaságához van kötve. Sajnos, e nagyjelentőségű manifesztum keresztülvitelét különösen azok akasztották meg, akik anyagi előnyöket húztak ebből a rendeletből. A humanista asszony azonban nem hagyta a nagy eszmét összezsugorodni, és a személyes agitáció eszközéhez folyamodott. Butlerné egyesülete, a „La Federation Abolitionniste Internationale”, és később a „National Ladies Association” rendületlenül tovább dolgozott eszméiért. Midőn a reglementációs rendszer ellen küzdött felvilágosító előadásában, ugyanakkor a közerkölcs javulásáért is harcolt. Végre meghív-

ták Butlernét a Lordok Házába, hogy ott egy nagyobb bizottság előtt fejtse ki eszméit, érveit. Meghagatták, de – sajnos – a rendszer megmaradt, bár az 1885. évi „Criminal Law Amendment” már bizonyos reformokat tartalmazott. Most már a kontinensre utazott Butlerné, legelőször Svájcba. Később Párizsban megismerkedett a „Chef de la police de moeurs”-el, s ennek engedélyével végiglátogatta a női börtönöket, és ismét mélyen belenézhetett a bűnburjánzás, az emberi alacsonyrendűség szomorú világába. Tanai hamarosan elterjedtek a kontinensen is. Az ő érdeme, és munkatársaié, hogy Angliában a prostitúció engedélyezését 1886-ban örökre eltörölték. Akik Butlerné hitvallását magukévá tették, tudták, hogy bár a prostitúció többezeréves, mint maga a bűn, de nem személyes kérdés és személyes ügy, hanem a közerkölcs arculcsapása, és a közegészség aláásója, s ha a kerítés mindig létezett is, az egyiptomiaknál éppúgy, mint a rómaiaknál és görögöknél, de a felvilágosodás korában a nőt erkölcsi alapon szelektálni, kasztba tömöríteni, társadalmilag gheftóba elzárni: szégyene a civilizációnak.

III. A nővédelmi munka első eredményei.

Butlerné tanainak és nagyszerű propaganda munkásságának oly kiható ereje volt, hogy Yorkban, eszméjének követői, 1875-ben, egy kongresszust hívtak össze, s ezen megalakult a „La Federation Abolitionniste Internationale”, s a liverpooli gyűlésen 1875-ben már a szövetség alapszabályait is lefektették. Ezen egyesület célja: „az erkölcsiségre vonatkozó törvényhozás útján követelni az egyén számára az önelhatározás jogát, mely a személyes felelősség alapja.”

E szervezkedés első sikere volt, hogy a Lordok Házában megalakult egy bizottság, melynek feladata volt „a fiatal lányok ellen elkövetett bűnre irányuló törvények átvizsgálása és a prostituáltak helyzetének megjavítása”. Ugyanakkor az angol orvosok mozgalmat indítottak egész Európában egy nemzetközi szervezkedésre a veneriás betegségek elleni küzdelemre. Az abolíciós szövetség egyik előharcosa szerint „nem lehet rendet teremteni rendtelenséggel, tisztaságot tisztátalansággal, és erkölcsöt erkölcstelenséggel”. A parlamenti vizsgálati bizottság működésének nagyszerű eredménye lett a kibővített „Criminal Law Amendment Act”. Most már hivatalosan is megindult a nemzetközi harc a „fehér rabszolgakereskedés” ellen.

Az abolíciós szövetség kiadásában jelent meg Butlerné legtöbb műve. Ezek közül az: „Une voix dans le desert” francia nyelven jelent meg, s minden európai nyelvre lefordították, „Gouvernement by Police”, „Nox praecessit”, és „Souvenirs personells d'une grande croisade” stb., stb. Legfőbb műve: „Before

the dawn”-brosúrát, Stead, a „Pall-Mall” akkori főszerkesztője következőképpen ismertette: „A mű szerzője nézetének mélységét és prófétai ihletségét tekintve páratlanul áll a XIX-ik század szociális írói között”, – „Butler Jozefin győzött, mert szeretett, s mert szeretett, szenvedett.”

Butlerné minden írott és elmondott szavával a „kettős morál” ellen harcolt, és vezéreszméjét: „a szabályozott prostitúció, mint hatóságilag engedélyezett intézmény, töröltessék”, ma is hirdeti a „La Federation Abolitionniste Internationale”.

Az 1904-iki, valamint az 1910-iki párizsi nemzetközi kongresszuson a legfőbb tárgyalási pont a következő volt: „büntetessék az, aki kicsapongás céljából, mások szenvedélyének kielégítésére kiskorú nőt megszőktet, elhurcol – esetleg hozzájárulásával, – akkor is, ha a bűncselekmény egyes részei különböző országokban követték el. Büntetessék, aki erőszakkal, fenyegetéssel, a tekintély visszaélésével nagykorú nőt hurcol el”.

Ezekon a kongresszusokon volt lefektetve a nő erkölcsi megvédésének alapeszméje, s ezeken határozták el, hogy minden ország központi hatóságot állítson fel, mely erkölcsi szempontból felügyeletet gyakorol a pályaudvarokon, s kikötőkben megforduló női utasok fölött. Ezenkívül minden szerződéses állam létesítsen egy társadalmi bizottságot, (melynek központja a Londonban székelő „International Bureau”, s a „National Vigilance Association”) s ezek, mint „Nemzeti Bizottságok” vállalják hazájukban a nővédelem társadalmi munkáját. Így kapcsolódott be a „MELE” is, mint „Magyar Nemzeti Bizottság” a nőkereskedés elleni nemzeti munkába. Abban az időben, amikor az első ezirányú kongresszusokat tartották, már oly tarthatatlan volt a helyzet a világtársadalom erkölcsi lezülése folytán, hogy pl. Kanadában a leánykereskedők valóságos szindikátust képeztek, akik áldozataikat a legkörülmönfontabb módszerekkel minden országból összeszedték és szállították Balkánra, Délamerikába, Északafrikába stb. Legfőbb ideje volt, hogy a kultúrállamok megbízottai összefogva, mint „Nemzeti Bizottságok”, a londoni központi irodán keresztül, közös platformon küzdjenek a társadalom örök szégyene, a leánykereskedés ellen.

Butler Jozefin nemes munkáját a szintén angol W. A. Coote folytatta, akié a főérdem, hogy a nőkereskedés elleni küzdelmet nemzetközileg törvényekkel szabályozták, s a nők meggyalázását megbüntették. W. A. Coote, az International Bureau megalapítója, Angliában kapcsolatot keresett előkelő politikusokkal» főpapokkal, bírókkal, szociológusokkal, s nagy energiával sikerült eszméinek megnyerni nemcsak hazája kormányát és a sajtót, hanem személyesen felkeresvén külföldi államokat, azokat is csatlakozásra szólította fel.

IV. A „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” megalakulása.

Magyarországba jelen század elején jutottak el a nyugati államokból az erkölcsi felelősségérzet fölébredésének legelső hullámai.

A leánykereskedés elleni harcot Prohászka Ottokár, Székesfehérvár emelkedett lelkű püspöke, majd Tisza István gróf, a nagy államférfi, kezdték meg egy szűkebb gárdával, melyet a magyar társadalom elitjéből választottak ki. A „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” („MELE”) mai alakjában, 1909-ben alakult meg, s Budapesten, VII, Rákóczi-út 11. számú házban rendezte be központi irodáját. A kezdet igen nehéz volt. Tisza István gróf és Prohászka Ottokár elnökök jól tudták, hogy a magyar társadalom súlyosan szenved a prostitúció méltóságától, s keresni kezdték ennek a társadalmi betegségnek gyógyító módjait, erkölcsi-, nemzeti-, gazdasági-, és egyéb okait, valamint következményeit a társadalom erkölcsére és a közegészségre. „Van olyan ár, – mondta egyik ülésen Prohászka – mely nem tör át zsilipet, hanem az egész területet elárasztja: ez a kultúrfelfordulás, az erkölcsi lezülles, a lelkiismeret megrendülése.” „Szörnyű anomália, – jelentette ki ismét az egyik konferencián – hogy amíg a tisztességes, dolgozó nők alig tudnak megélni becsületes keresményükből, addig azok a nők kényelmes jólétben élnek, jól öltözködnek, akik a szerelmi vásáron árulják testüket.”

A „MELE” megalakulásakor „felhívás”-t intézett a magyar társadalomhoz, melyhez Petőfi egyik hatásos versének szavait: „Lemossuk a gyalázatot” választotta jeligéül. Az Egyesület ebben a felhívásban ismertette munkaprogramját, céljait, melyekben nemcsak jogi álláspontra helyezkedett, nemcsak a védtelen nő kijátszását kívánta megakadályozni, de kereste a baj legmélyebb gyökereit is. A talajtvesztett társadalom majdnem az erkölcsi hanyatlás mélységébe zuhant már, s ez nem bukást, de pusztulást jelentett.

A törvényhozás megtette kötelességét, midőn a „kerítés” büntette ellen súlyos büntetéseket tartalmazó törvényeket hozott de ez nem volt elég. A társadalomban dúló kóroanyagot magának a társadalomnak kötelessége kivetni magából.

Az Egyesület ezzel a felhívással megkezdte a magyar nő erkölcsi megvédésének nehéz, rögzös, úttörő munkáját. Lehetlenné akarta tenni a nőkereskedést, vagy legalább lehetőségét a legkisebb mértékre csökkenteni. Ez volt az új egyesület programjának nemes vezérgondolata.

A „MELE” már megalakulásának kezdetén összekötte-

leánykereskedés nem speciális magyar betegség, hanem a világtársadalom minden nőjét érinti. Sikerült is mindjárt megtalálni a megfelelő kapcsolatot, s most már megindulhatott a szervezési munka: gyökerében megkeresni a társadalmi baj fészkeit, melegágyait, s a felvilágosító előadások, megfelelő propaganda-nyomtatványok stb. segítségével a társadalmi betegség megelőzéséért küzdeni. Munkája elején sok nehézséggel kellett megküzdenie annak ellenére, hogy Prohászka Ottokár és gróf Tisza István egyesületi elnökök köré a magyar társadalom kitűnőségei csatlakoztak, élén Latinovits Rózával, az Egyesület főtitkárával. A szervezkedés – a kényes kérdésre való tekintettel – sok bírálatot, ellenszenvet, megnemértést, sőt közönyt váltott ki a magyar társadalomból. De Tisza István gróf az államhatalom támogatását biztosította, és elegendő pénzeszközöket folyósított az Egyesület céljaira, hogy a munka nemmes irányát anyagi gondok túlságosan ne veszélyeztessék.

Természetes, hogy a kezdet-kezdetén a „MELE” nem mutathatott fel azonnali sikereket, de a két nagynevű elnök nobiles gárdájával nem csüggedt, hanem rendületlen bizalommal nézett kítűzött célja elé, tudva azt, hogy nem a gyors eredmény a célja, hanem az emberiség, és igazságosság diadalra juttatása. A „MELE” nem a múltó sikerekért, hanem azért az örök igazságért küzdött: ne legyenek egész életükre eljegyezve a megbélyegzettséggel azok a szerencsétlen leányok, akik esetleg csak egyszer követtek el ballépést, nem minden esetben notórius bűnözők, lelkileg talán nem értéktelenek, s nem is mindig a nyomor félelmetes erői hajtják őket a szerelmi vásárra, de szerencsétlen környezetük, a rossz példaadás, s más mindenféle mostoha körülmények az okai eltévelyedésüknek. Az Egyesület feladata volt az erkölcsileg elesettek szívéből a kitaszítottság fulánkját gyöngéd kézzel kivenni, s a sebeket meggyógyítani. Ezért szükségesnek látta, felvilágosító előadások tartásával, sajtó-propagandával népszerűsíteni, kiterjeszteni a küzdelem erkölcsi- és hazafias kötelességét. Minden oltalmazott fiatal nőben egy leendő magyar anyát akart megvédeni, s azért a közfelfogás hozzáértő és alapos megdolgozásával indult el munkájában.

A „MELE” születése első évében, mielőtt alapszabályait jóváhagyta volna a belügyminiszter, már a „kiskorúak jogi védelme” érdekében hozandó büntetőnovella tárgyalásán, az igazságügyi minisztérium szaktanacskozásán képviseltette magát. Ezzel is előkészíteni kívánta nagy munkájához a talajt.

Az 1904. évi párizsi megállapodás, melyhez Magyarország is csatlakozott, hamarosan meghozta az eredményt: 1908. október 1-én a büntetőnovella XXXVI. t. c. XIII. cikkében a 43-47. terjedő §§-ok hatálybaléptek, melyek gondoskodtak a kerítés szigorú büntetéséről, s ugyanez évben a hatóságok már 27 eset-

ben leánykereskedés és 41 esetben kerítés miatt eljárást indítottak az új törvény alapján.

Röviddel működése megkezdése után, sikerült a „MELE”-nek a társadalom lelkiismeretét némileg felrázni, és segítségét megnyerni. Nemesszívű emberek, bízva az új egyesület nagyjelentőségű, és komoly munkájában, felajánlották anyagi támogatásukat. Egy ismeretlen adakozó 5000 koronát küldött az Egyesületnek, L'ánczy Leó szintén 5000 koronával járult hozzá a munka elindításához, Perceiné Kozma Flóra 200 koronát küldött. E példán felbuzdulva, társadalmunk legelőkelőbbjei küldték az anyagi segítséget: Csernoch János kalocsai érsek, gróf Almássy Dénes, gróf Chotek Rezső, gróf Edelsheim-Gyulai Lipót, gróf Karolyi Imre, és József, Elek Pál, Guttmann Vilmos, gróf Zselénszky Róbert, báró Harkányi János, báró Wodiáner Albert, 10 éven át évi 500 korona befizetésére kötelezték magukat. Gróf Hadik-Barkóczy Endre 500 koronát küldött. 10 éven át 300 korona hozzájárulást adott: gróf Mailáth Gusztáv. Gróf Zichy Rafael 10 éven át évi 100 korona befizetésére kötelezte magát. Báró Hatvány József volt a legnagyobb adakozó, 10 éven át évi 1000 korona befizetésére tett kötelező ígéretet.

Anyagiakban így némileg megerősödvé, most már biztosabb talajon állt az Egyesület, és zavartalanul megkezdhette működésének második évét.

A sajtó részéről legelőbb dr. Weisz Emil sietett az Egyesület segítségére azzal, hogy a szerkesztésében megjelenő „Egységügyi Lapok”-at propaganda céljaira rendelkezésre bocsátotta.

A társadalmi egyesületek közül legelőször a „Magyar Kálvin Szövetség” csatlakozott a „MELE” munkájához.

V. Együttműködés az „Erkölcshatóság”-gal. – „Magdolna Otthon” alapítása. – Bekapcsolódás a „Budapest Székesfőváros Árvaszék” munkájába.

A „MELE” csaknem alakulásától kezdve belekapcsolódott a budapesti államrendőrség erkölcshatóságának munkájába, és midőn 1913. április havában az 1912:XLIX., és L. t. c. alapján felállították az „Erkölcshatóságot”, természetesen is ennek munkásságába is belekapcsolódott. 1911-ben vette át Schäffer Jenő, akkori rendőrkapitány az Erkölcshatóság vezetését, aki esetről esetre küldte be a „MELE” központi irodájába a megmenthető leányokat. Az Egyesület patronage munkatársai: Latinovits Róza, gr. Vay Ábrahámné, gr. Almássy Dénesné, Percelné Kozma Flóra. Rosenberg Augusztina és többen az igazgatósági tagok közül rendszeres, önkéntes inspekciós munkát végeztek az erkölcshatóság osztályon oly módon, hogy a felvételre jelentkezőket igyekeztek

lebeszélni a *megalázó* kenyérkeresetről, és figyelmessé tették egészségük veszélyeztetésére. Azoknak, akiknek erkölcsi megjavulását remélhették, és sikerült lebeszélni őket, hogy az „igazolványt” kiváltsák, munkahelyet szereztek, vagy visszavezették a családi körbe, ha megfelelő környezettanulmányozás után megállapítást nyert, hogy a családi életbe való visszatérés erkölcsi oltalmat is jelent. Hogy az erkölcsi megtérést lehetővé tegye, a „MELE” felállította „*Magdolna Otthon*”-át azon nők részére, akik erkölcsükben veszélyeztetve vannak, esetleg már az erköcstelenség lejtőjére is jutottak. Ezen átmeneti otthon, mely egyelőre 20 férőhelyre volt berendezve, a Hászmán-út 11. számú házban bérelt lakást. Külön statisztikai jelentésünk részletes beszámolója szerint, igen sok leányt sikerült visszavezetni a rendes polgári életbe és hasznos egyéneket adni a társadalomnak. Az Otthon élére Göttl Mária oki. elemi- és gazdasági szaktanító-nőt állította az elnökség. Az Otthon munkája nem volt könnyű. Erkölcsileg lecsúszott leányokat a társadalom hasznos tagjaivá átfórnálni, igen nehéz feladat volt, mely sok fáradsággal járt, s messzemenő gondosságot követelt. Sokszor sisiphusi munka volt a nagyváros mocsárvilágából kiemelni a leányokat, s a tiszta életbe visszavezetni. De az Otthon vezetőjének erélye, teljes hozzáértése és kiváló szakismerete, rengeteg nehézséget legyőzött. Igazi hivatásérzéssel töltötte be felelősségteljes munkakörét. Bár a védencek alacsonyabb erkölcsi adottságuknál fogva, többnyire hálátlanok voltak, a Magdolna Otthon vezetője hivatásának magaslatán állva, végtelen türelemmel próbált egy-egy veszendő lelket megmenteni. A társadalom akkor még nem is ébredt tudatára annak, mit jelent a nagyváros morális fertőjében olyan erkölcsjavító intézmény, mint a „MELE” „Magdolna Otthona” és annak 'áldásos működése. Az Egyesület a következő évre tervezte ezen bevált Otthon megnagyobbítását és 100 férőhelyre kontemplálta az új menedékhelyet. Az akkori igazságügyminiszter, átértve ennek a tervnek a messzejövőbe is kiható áldását és célszerűségét, az építkezésre szükséges anyagi fedezet megtérítését kilátásba helyezte. Ugyanekkor Budapest Székesfőváros Tanácsa, ezt az építési tervet célszerűnek és szükségesnek tartva, egy megfelelő ingyen-telket ígért az Egyesületnek. A háború azonban ezt a nagy tervet szétfoszlatta, a csillogó remény csak egy szép gondolat maradt, s a Magdolna Otthonunk a mai napig is csak 20-22 férőhellyel rendelkezik, bár szükséges lenne, – éppen úgy, mint 1913-ban, – legalább 100 férőhelyes otthonra, a folyton gyarapodó, erkölcsileg megmentendők számára.

1911. évben kezdte meg a „MELE” a veneriás női betegek kórházi látogatását, hogy egyes-bajos dolgaikban eljárjon, lelkükre beszéljen igyekezzék, s megkísérelje visszavezetni a rendes polgári életbe. Ezt a szép missziós munkát áldozatos szere-

A „Magyar Egyesület a Leánykeresztesek Ellen” „Magdolna és Életszabályt Othon”-a. (X., Villám-utca 25.)

tettel, türelemmel és nagy eredménnyel Dessewffy Emma. Perczelné Kozma Flóra, Latinovits Róza, gróf Vay Martha és Göttl Mária végezték.

1912-ben a „MELE” összeköttetésbe lépett az „Országos Gyermekvédő Ligá”-val, s gyermekvédelmi, apai-, gyámi hatalom megsemmisítésének felülbírálásában, gyermektartási perekben, kártérítési és más magánjogi igények érvényesítésében kezdett együttműködni a Ligával.

Az 1912. évi közgyűlésen, az elnöklő Prohászka megnyitó beszédében elítélte a nőkereskedés ellen hozott törvények alapján alkotott bírói ítéleteket, mert nagy százalékban alkalmazták a 92.-ik enyhítő szakaszt. Szükségesnek látta e törvényt szigorítani, s példaként felhozta, hogy az angol jogásztársadalmat anynyira áthatotta a leány kereskedésben rejtőző nemzeti veszedelem, hogy kriminalitásnak minősítették, és a rendőrség kezébe tették le. Igaz, hogy a magyar nőnek magánjogi oltalma méreteiben hatalmas, de sajnos, ezekből csak egy töredék jut a bűnözők világába, s ezért volt a múltban a civilizált országokkal szemben oly nagy Magyarországon a nőkereskedés.

1912. évben Budapest Székesfőváros Árvaszékének akkori kiváló elnöke, dr. Melly Béla, az Egyesület igazgatósági tagja, az Árvaszék működésébe belevonta a „MELE” munkáját, s mint a budapesti árvák legfőbb őrzője, nagy megértéssel óvni akarta a kiskorú leányokat az erkölcsi zülléstől, s azért a prostitúcióra elszánt fiatakorúak legmesszebbmenő pártfogását bölcsen, mély humanizmussal, nagyszerű újításokkal végezte. Elsősorban felkérte az Erkölcsrendészet vezetőjét, hogy minden kiskorúról, aki az ú. n. egészségi lapért jelentkezik, a felvett jegyzőkönyvnek egy másolatát küldje el az Árvaszéknek. Itt kezdődött a „MELE” rendkívül fontos munkabekapcsolódása a budapesti Árvaszék működésébe. Az erről szóló hatalmas statisztika (1. könyvünk utolsó fejezetében) a legjobban igazolja, mily áldásos volt dr. Melly Béla reformja. Ha mulasztás terhelte a szülőt, vagy gyámot, az atyai hatalom, illetve gyámi tisztség megsemmisítését keresztülvitte. Ez az intézkedés az igazi nővédelem eszméjét a legideálisabban szolgálta. 1912-ben még nem volt szükséges az előzetes szülői beleegyezés a bárcás igazolvány kiváltásához, azért az erkölcsrendészeten működő „MELE” patronage-munkatársak alapos környezettanulmány után minden esetben értesítették a jelentkező leányok családját azokról, s a preventív beavatkozás után nagyszámú leány került vissza a védett szülői környezetbe.

VI. Együttműködés a „Fiatalkorúak Felügyelő Hatóságával A pályaudvari misszió megszervezése.

Már 1912-ben szorgalmazta a „MELE” a „Fiatalkorúak Felügyelő Hatóságánál, a cselédkérdés megoldása érdekében

„cselédotthonok” létesítését, és hatósági cselédelhelyező intézetek felállítását. A debreceni, gyulai, kolozsvári, és a pécsi „Fia-talkorúak Felügyelő Hatósága” a legmesszebbmenő támogatásokat ígérték az Egyesületnek, s rövidesen a nagyváradi-, pozsonyi-, és pécsi hatóságok értesítést is küldtek a javasolt otthonok felállításáról.

A „MELE” felkérésére a kereskedelmi miniszter utasította az összes vasúti igazgatóságokat, hajózási társaságokat, hogy rendeletileg tegyék kötelezővé, hogy különösen a külföldre utazó fiatal leányokat figyeljék, és a rendőri, illetve határrendőri hatóságokat, – a leányok gyanús viselkedése esetén, – azonnal tegyék figyelmessé. Az 1910-iki párizsi nemzetközi egyezmény kötelezte a szerződő államokat a pályaudvari misszió megszervezésére. Ezt a gondolatot gróf Tisza István, a „MELE” társelnöke, lelkesen felkarolta, és még ugyanaz év december 30.-án alakult meg a „Pályaudvari Missziót Fenntartó Egyesületek Országos Szövetsége”, melyhez hat egyesület csatlakozott. 1913. február 17.-én a Pályaudvari Misszió Szövetsége meg is kezdte működését. (Lásd külön fejezetünket a pályaudvari misszió működéséről.)

A „MELE” felterjesztésére, a belügyminiszter 1913-ban kiadott egy rendeletet, melyben felhívja a városi és közigazgatási hatóságok figyelmét az 1908. XXXVI. törvény-cikkre, melynek alapelvei szigorúan érvényesítendők a vidéken a prostitúció terén fennálló visszaéléseknél. E rendelet megtiltja a 20 éven aluli leányok felvételét a nyilvános házakba, továbbá kimondja, hogy „a nyilvános ház tulajdonosa a nála lakó prostituált ingóságait vissza nem tarthatja bármi adósság fejében sem, s nem korlátozhatja szabad költözködési jogában.”

Ebben az évben kérte a „MELE” a belügyminisztert, hogy a pályaudvari misszió működésének támogatására, és kiegészítésére detektív szolgálatot szervezzen, kizárólag a leánykereskedés elleni küzdelem céljaira, A belügyminiszter tíz női detektív állás megszervezésére tett ígéretet.

VII. A nő- és gyermekkereskedés ellen tartott nemzetközi kongresszusok. – Küzdelem a háború alatti erkölcsrombolás ellen.

A „MELE”-re nézve az 1913. év, külföldi vonatkozásban is, nagyfontosságú volt. Ez évben a nővédelem munkájának születési helyén, Londonban tartották a „nő- és gyermekkereskedés ellen” a nemzetközi kongresszust, melyen 31 állam képviselője, és 500 delegált vett részt. Egyesületünket Latinovits Róza főtítkár képviselte. A tárgysorozat 25 pontja a nemzetközi munka adminisztrációjára vonatkozott, a többi 5 pont volt: a nők visszahonosításának kérdése, a nő védelme a vonaton, a hajóúton.

a fiatakorúak védelme a színpadon, a poste restante levelek kiadatásának korlátozása, a nyilvános házak eltörlése, az éjjeli üzletekben felszolgáló leányok védelme, végül a nők alkalmaztatása a rendőrségen. E kongresszuson kialakult javaslatok alapján a „MELE” kérte a belügyminisztert a magyarországi bordélyházak bezárására azzal az indokolással, hogy a nő- és gyermekkereskedés ellen tartott eddigi kongresszusok különösen kiemelték, hogy a nyilvános házak főfészkői a nőkereskedésnek, amelyek mindig friss árura törekedve, terjesztői a prostitúciónak. A „MELE” ezen memorandumát gróf Tisza István elnök melegen támogatta. A nemzetközi tárgyalások alapján, Egyesületünk fokozottabban foglalkozott a prostitúció kérdésével. Egyénileg kutatott, kikérdezte az áldozatokat, hogy kinyomozza azoknak a lélekkúfároknak nevét, címét, akik üzletszerűen foglalkoznak kerítéssel, csábítással, s a bizonyítékok beigazolása esetén, a bűnvádi eljárás folyamatba tétele iránt a szükséges lépéseket megtegye. Már ugyanezen (1913) évben, e célkitűzés alapján, a „MELE” központi irodája: 161 esetben nyomozást, és 287 esetben környezettanulmányt végzett, s kerítés miatt feljelentett 12 nőt.

Ugyanezkor az Egyesület tárgyalást folytatott a főkapitánnyal, hogy az Erkölcserendészeti Osztályba könnyebb hivatali állásokra nőket alkalmazzon. A főkapitány ezen kérés teljesítését megígérte.

Az 1913. év közgyűlésén Prohászka Ottokár elnök, a következő szavakkal emelte ki a kormány megértését a „MELE” munkája iránt: „köszönettel tartozunk a magyar kormánynak, mely Egyesületünket felséges nagylelkűséggel istápolja, segítyezi, pártfogolja, és ezeket és ezeket költ reánk”. Ugyanakkor hangsúlyozta: „A nemzet élete, a faj tisztasága, a jog is, épp olyan reális érték, mint a föld, a haza. S addig, míg az emberi ösztönösség, a prostitúció, mint csúnya szenny, iszapos forrásokból fakad, a leánykereskedés gyökerét nem tudjuk elfojtani. Ahol nincs árú, ott nincs is vásár”. A „MELE” másik nagy elnöke, gróf Tisza István pedig ezekkel a szavakkal ítélte el a lélekkúfárokat: „A „MELE” célja: megakadályozni az emberi életet, boldogsággal, az emberi test és lélek épségeivel való kereskedést, csak idején ott legyen a segítség, mely a veszély karjaiból kiragadja ezeket a nőket! Az erkölcs nem jog, de az erkölcs mégis alapja mindennek, s a jog is arra van hivatva, hogy támogassa az erkölcsöt, s ezért a jog körzetébe, a törvény keretébe bele kell állítani mindazt, ami az erkölcsöt, a fajt, a nemzeti életet, a házasságot, és a nemzet fenntartását veszélyezteti.

1914-ben a világháború véres viharfergetege felkavarta ezeréves hagyományainkat, s ledöntötte az ország határait. A sorspróbás évek a magyar társadalom egyrészét cinikussá, kételkedővé, fásulttá és élvezethajszolóvá tette. Ebben a morálisán

megmétélyezett légkörben a „MELE”-nek fokozottabb kötelessége volt erkölcsvédelmi működése, és ezirányú munkájának intenzívebb kiterjesztése. Különösen éber figyelemmel kellett kísélnie azokat a fiatal nőket, akiket balvégzetük arra a végzetes útra sodort, ahonnan a tisztességes életbe való visszatérés már igen nehéz. A háborús légkörben, s a hullámzó gazdasági viszonyok mellett, a leánykereskedőknek még több lehetőségük és terük nyílt alávaló üzelmeikre. Olcsó volt az emberi élet, és olcsó a becsület!

A háború első évére eső közgyűlés, a „MELE” alelnökeivé a társadalom két értékes tagját: báró Kohner Adolfot és dr. Szász Károlyt választotta meg. Ugyanakkor a társadalom illusztris tagjaival kiegészítették az igazgatósági tagokat.

Ez évben az Egyesület a kereskedelemügyi miniszterhez beadványt intézett aziránt, hogy az 1911. évi XIX. törvénycikk 1. §-át egészítse ki azzal, hogy: „azon üzletekben, amelyekben élelmicikkeket fogyasztanak, s ahol nők szolgálnak fel, 24 éven aluli nők ne legyenek alkalmazhatók”. A kereskedelemügyi miniszter válaszában értesítette az Egyesületet, hogy az ipari üzemekben alkalmazott gyermekek és fiatalkorú munkásnők munkaviszonyának szabályozásáról szóló törvényjavaslat előkészítés alatt van, melyet majd, az észrevételeinek közlése végett, átküld a „MELE”-nek. Ugyancsak ez évben kérte az Egyesület az igazságügyi minisztert, utasítsa a budapesti gyűjtőfogház és a márianosztrai intézet mellett berendezett javítóintézetek igazgatóságát, hogy az ideiglenesen szabadságolt növendékek nevét, lakását minden esetben közöljék a „MELE”-vel, hogy megelőzés és megóvás céljából ellenőrizhesse azokat, nem akarnak-e hivatásos prostituáltakká lenni. Ugyancsak ez évben fordult a „MELE” Budapest Székesfőváros Tanácsához azzal a kérelemmel, intézkedjék, hogy a Szent István kórház veneriás női osztályát a közvetlen hozzátartozókon, és a „MELE” missziós munkatársain kívül, más ne látogathassa. A Tanács helyt adott az Egyesület kérésének, s ezzel némileg megszűnt a veszély, hogy nyilvános házak, és találkahelyek tulajdonosai a leányokat betegségük tartama alatt meglátogassák, és esetleg erkölcstelen életre csábítsák. Ez évben kezdte meg a „MELE” rendszeres missziós kórházi látogatását, s erkölcsvédelmi szempontból foglalkozott a lábadozó beteg leányokkal olymódon, hogyha elhagyják a kórházat, munkát találhassanak, vagy visszamehessenek családjuk körébe, átmeneti Otthon-ában elhelyezhesse, illetve hazautazásukról gondoskodjék. Már a háborús évet megelőzően Budapest székesfőváros Árvaszéke megbízta Szakály Károly rendőrtisztet a „MELE” hivatalos gyámítisztségével, aki több éven át komoly szakértelemmel az árvák gondozásának szükségességéről meggyőződve, mély szociális érzéssel és igen szép eredménnyel végezte ezt a felelősségteljes

munkáját. (Lásd működésének eredményéről részletes beszámoló statisztikai jelentésünket.)

VIII. „Foglalkoztató műhely” és „Tisztviselők Otthonának felállítása.

A „MELE” egyik háborús eredetű intézménye volt a „*Foglalkoztató Műhely*”-e, ahol hivatásos és nem hivatásos varrónőknek katonai fehérművek varrásával rendszeres keresetet juttatott. A műhely berendezése igen sok gonddal járt! Varrógépeket, lákást, fűtést, az Egyesület adott, s a varrónők maguk vállalták a munkát. Csernoch János hercegprímás, értékelve ezen foglalkoztató műhely jelentőségét, közvetítette, hogy a műhely a Kassalik házban két helyiséget kaphasson e célra. Bárczy István dr. főpolgármester jóindulatából a foglalkoztató műhely varrónői a „Népszállóból” néhány fillérért rendszeres ebédet kaptak, s ezzel is segítve volt sorsukon. Később, a Haris család jóvoltából, a műhely a Haris-bazár 5. számú házba, háromszobás lakásba költözött, ahol zavartalanul, és igen szép eredménnyel dolgozhatott.

A „MELE” másik háborús eredetű intézménye a „*Tisztviselők Otthona*” volt (Bezerédy-u. 6. számú házban), az állást veszített nők, vagy olyanok számára, akiknek hozzátartozójuk a háborúba vonult, elesett, vagy bármilyen anyagi okokból tanulmányaikat nem folytathatták. Egyelőre 18-20 férőhelye volt ennek az otthonnak, melynek berendezését az igazságügyminiszter ajándékozta a „MELE”-nek. Ez az intézmény is áldásos munkát fejtett ki.

Az 1915. évi közgyűlésen, Prohászka Ottokár elnöki beszédében a következőket mondotta: „Az ember a leánykereskedelem elleni mozgalmat a maga nagyságában akkor látja, ha azokra a bajokra van tekintettel, amelyek ennek a fürtelemnek voltaképpeni forrásai, mindezeknek az üzelmeknek a rugói.” „Aki a leánykereskedelem ellen logikusan küzdeni akar, annak elsősorban a prostitúció ellen, és a prostitúciónak mindenféle rendszabályozása ellen is küzdenie kell.” – „De ha logikusan akarunk a leánykereskedelem ellen küzdeni, nemcsak a kettős morállal kell felvinnünk a harcot. Van még egy kulturális, felséges eszményi tekintet: küzdenünk kell: *a nők degradálása ellen.*”

Ugyanezen közgyűlésen az elnök bejelentette a „MELE” alapszabályainak módosítását, melyet dr. Giesswein Sándor prelátus, az Egyesület alelnöke, Pekáry Ferenc, Latinovits Róza főtitkár, és dr. Vásárhelyi Lajos dolgoztak ki. Ezen a közgyűlésen Latinovits Róza főtitkár javasolta, hogy a közgyűlés mondjon köszönetet az Erkölcstudományról távozó dr. Hodossy Gedeonnak, aki mindig a legnagyobb megértéssel viseltetett az Egyesület működése iránt, s aki új miniszteriális hivatali beosztá-

sában is minden bizonnal továbbra is támogatni fogja a nőkereskedés és a prostituálódás elleni küzdelmet. A közgyűlés a javaslatot örömmel, egyhangúan magáévá tette.

A háború alatt nemcsak az erkölcstelenség lázrohamai gyöngítették a társadalom testét, de még egy végzetesebb csapás nehezedett rája: a veneriás betegségek száma ijesztően emelkedett, s ezért a „MELE” memorandumban kérte a belügyminisztert, hogy különösen a vidéken létesítsen a veneriás betegek részére mentől több kórházat. A belügyminiszter, felismerve ezen betegség feltűnő emelkedésében a nemzeti veszélyt, a hadtestparancsnokokkal együtt, hasznos intézkedéseket fogantatosított, és dr. Nékám Lajos tanár, kormánybiztost állította a veneriás betegség elleni küzdelem élére. Ugyanakkor dr. Fiodossy Gedeon, megválva az Erkölcsrendészetnél viselt állásától, kormánybiztoshelyettesi minőségben, megbízást kapott a kormánybiztos mellett való működésre.

Tekintettel a háború alatt teljesen meglazult erkölcsi viszonyokra, az Egyesület szükségesnek látta több gyárban, de legfőképpen a municiógyárakban dolgozó munkásnők megfigyelését, mely működését a legnagyobb körültekintéssel végezte. A háború második évében a „MELE” felhívta a „Patronage Egyesületek Országos Szövetségé”-t, a „Katholikus Háziasszonyok Országos Szövetségéit, és a „Katholikus Nőszövetség”-et, hasanak oda a vidéki szervezeteiknél, hogy a fiatalkorú nők lehetőleg ne jöjjenek munkakeresés céljából Budapestre, mert nehezek a viszonyok, a megélhetés is mind rosszabbra fordul, így tehát mind több erkölcsi kísértéseknek vannak kitéve a fiatal vidéki, tapasztalatlan leányok.

A nemzetközi nőszövetségek által Rómában 1915. évben tartott kongresszus legfőbb programmpontja volt az a kívánság, hogy „a kormányokkal szerződésben levő hajóstársaságok köteleztesenek felügyelőnők alkalmaztatására a hajóúton, s ezeknek a felügyelőnőknek kötelessége legyen a nőkereskedés szálainak megfigyelése s megakadályozása.” Ezen a kongresszuson a „MELE”-t több tag képviselte. A kongresszus ismételten javasolta, hogy minden állam delegáltja hasson oda, hogy kormánya a nyilvános házakat zárassa be.

IX. A pornográfia elleni küzdelem.

A „MELE” nem akart a „quieta non movere” hibájába esni, tudva azt, hogy a munkában való megállás már sorvadási jelenség, s ezért arra törekedett, hogy a közvélemény sohase csatlódjék az Egyesület munkájának komoly tervszerűségében. Azért kiszélesítette munkakörét, s programjába felvette a pornográfia elleni küzdelmet is. Párizsban 1910. évben, az „obscén tárgyak terjesztése ellen” hivatalos konferenciát tartottak

ugyanakkor volt a fehér rabszolgakereskedés ellen tartott II. nemzetközi kongresszus is. A kongresszus javaslatában rámutatott arra a nagy erkölcsi veszélyre, mely az obscén tárgyak terjesztésével jár, s melynek mételyző hatása a nőkereskedés működését is alátámasztja. A háborús lelki állapot a szennyirodalmat aggasztóan kifejlesztette, s Magyarország – sajnos – ebben vezető szerepre jutott. Németország kinyomozta a magyar kiadók névsorát, ezeket indexre tette, s megtagadta tőlük Németországba a postai szállítási jogot, sőt az államügyészségnek adta át az ügyet. Ugyanakkor a „Magyar Kálvin Szövetség” felhívta a „MELE” figyelmét a pornografikus sajtóra és felkérte, hogy az Egyesület is csatlakozzék a kereskedelmi miniszterhez intézendő felterjesztéséhez, amelyben kéri, hogy a kivételes hatalom alapján tiltsa el a szennylapok árusítását, elsősorban a pályaudvarokon. A „MELE” örömmel csatlakozott e memorandum aláírásához, mert a pornográfia elleni küzdelemben teljesen fedte saját intencióit.

Az 1916-iki közgyűlésünkön Prohászka Ottokár elnök a következőket mondta: „Mi leányokkal kereskedelmet üzni nem engedünk, mi ezt a kereskedelmet elvben és gyakorlatban üldözzük, mi ezt a kereskedelmet megbélyegezzük, minket a mi törekvéseinkben mások egyéniségének tisztelete vezet, minket ebben a felfogásban mások szabadságának értékelése irányít, mi azt akarjuk, hogy, akik ártatlanok, vagy akik nem orientáltak, azok ne kerüljenek mások hálójába, mi azt akarjuk, hogy ha a vadnak nem szabad tört állítani, akkor az embert se legyen szabad törbe ejteni. Ez a mi elsőrangú, etikai és címszerinti állásfoglalásunk.”

Ezen a közgyűlésen az elnök a két megüresedett alelnöki tisztségre dr. Nékám Lajos kormánybiztost és Lukács György v. b. 1.1. ajánlotta. A közgyűlés lelkes örömmel iktatta be az alelnöki tisztségbe társadalmunk e két kiválóságát.

A „Magdolna Otthon” agilis igazgatónője ezévb en egészséges újítást vezetett be: a beutalt leányokat kerti munkára tanította be, s ezt a keresetet azok felruházkodására fordította. Másásra, vasalásra is tanította az Otthon vezetősége véden ceit. Voltak olyanok a beutaltak között, akik írni-olvasni sem tudtak, ezeket az Otthonban a betűvetésre is kioktattatták.

Nemzetközi munkájában két kiváló munkatársát veszítette el ezévb en a „MELE”: Wagner J.-t, a „Német Nemzeti Bizottság”-t, és Béranger senatort, a „Francia Nemzeti Bizottság” egykori vezetőjét. Utóbbi Magyarországon is járt, és Egyesületünket meglátogatta. Az ő érdeme az 1910. V. 4.-iki párizsi nemzetközi megállapodás: „a fajtalan közlemények forgalmának elnyomására”, melyet Magyarországon az 1912:L. t. c-be iktattak.

A háborús idők nehézségei nem tudtak megbénítani a

„MELE” produktív munkáját, inkább a fokozott teendők nagyobb erő kifejtésére sarkalták. Az 1917-ben a „Nemzetvédő Szövetségnek” a nemibetegségek leküzdése céljából tartott törvényelőkészítő értekezletén résztvett. Ez a Szövetség a nyilvános házak bezárásának kérdésével is foglalkozott, melyhez az Egyesület kiküldöttje hozzászólt, s javaslatait betervezte. Egyben bejelentette ezen értekezleten, hogy bár nem tud érintkezni a külföldi „nemzeti bizottságokkal” a megrosszabbodott háborús közlekedési viszonyok miatt, de mégis sikerült a semleges államokkal való levelezés útján megtudnia, hogy San Franciscóban, és az angol indiai gyarmatokon a nyilvános házakat már rendeletileg bezárták. A „Nemzetvédő Szövetség”, értékelve a „MELE” működését, ezen ülésén kimondta, hogy a nőkereskedés sikeres elnyomása érdekében igazságos törvényeket kell hozni, s azoknak szigorú keresztülviteléről gondoskodni, mert ezzel lehet legjobban a prostitúciót visszafejleszteni, jól tudva, hogy ennek terjedése a nemzet testi-lelki egészségének aláásója. lecsökkenti a házassági kedvet, a fiatalságot a tiszta házasságra képtelenné teszi, s végül megmételjezi az egész társadalom erkölcsi felfogását.

A háború második felében, e vérzivataros időben, 1917-1918, és 1919 években, az Egyesület nem tarthatott közgyűlést, a nehéz körülmények tevékenysége kiterjesztésében gátolták, s ezért kénytelen volt munkájának irányát a háborús viszonyokhoz alkalmazni. Törvényjavaslatok, rendeletek kisürgetésére nem volt alkalmas ez a forró, bizonytalan idő. Lángban állt a civilizált világ, a háború fűriái felzaklatták a társadalom életét, nyugalomát, biztonságát. A „MELE” is súlyosan érezte az élet csapásait, midőn a kikerülhetetlen sors végzése folytán egyik főoszlopa, gróf Tisza István, a magyar közélet hatalmas tölgyfája villámszerű váratlansággal dőlt ki. A nagy elnök mártírhálálával pótolhatatlan veszteség érte az Egyesületet. A sors rendelése előtt azonban fejet kellett hajtani, s arra törekedni még éberebb figyelemmel, hogy a „MELE” munkájának zökkenés nélküli folytatását biztosítsa, s minden gátló akadályon keresztül átsegítse. A gyalázatos orgyilkos kéz által megfosztva vezérétől, gróf Tisza Istvántól, a „MELE” árván maradt társelnöki tisztségét többé nem is töltötték be. Az Egyesület hajója azonban nem maradt kormányos nélkül, Prohászka Ottokár biztos, erős keze megfogta a kormányrudat, s ezzel több teher nehezedett vállaira. Prohászka Ottokár beszédeiben többször reámutatott arra, hogy az élet nem úri-kedvtelés, de komoly kötelesség önmagunkkal és másokkal szemben, s ezért, elnöktársától megfosztva, még fokozottabb buzgalommal irányította hűséges munkatársával, Latinovits Róza főtítkárral, a „MELE” ügyeit. Az Egyesületet belső életében is válságok gyötörték, mert elbíráhatatlan zaklatásoknak volt kitéve, különösen a kommün

uralma alatt, gróf Tisza Istvánnal való bensőséges kapcsolata miatt. Igen sok értékes okmány, levél, stb. kallódott el, főként az olyanok, melyek valamely összefüggésben állottak gróf Tisza István nevével, vagy amelyeken az ő neve díszlett.

A politikailag és gazdaságilag zavaros éveken keresztül-vergődvén, az Egyesület helyzete, – végre az 1920. év második felében valamivel könnyebb lett! Megfosztva egyik elnökétől, és magas erkölcsi támogatójától, még anyagi veszteségekkel is számolnia kellett. De azért nem maradhatott vissza működésében. Az Egyesület élni akart, és tudott ideális céljaiért, mert elnökeinek sugárzó szelleme örködött fölötte, s így munkájának vérkeringése a háborús és forradalmi idők lezárásával halk, de egészséges ritmusban újból elindult s mind jobban erősödött. A remény nekifeszített vitorláival, rendületlenül igyekezett előbbre haladni kötelességének útján. Törhetetlen hittel, és a jobb jövő reményében ment kitűzött célja felé, új lehetőségeket keresve növédelmi és erkölcsvédelmi feladatainak fokozottabb kifejlesztésére.

X. Inspekciós szolgálat a „Toloncház”-ban.

1920 november 17.-én a Toloncház vezetője: dr. Nagy Károly főkapitányhelyettes, a „MELE” hűséges, kiváló igazgatósági tagja, az elnökség felkérésére a legnagyobb megértéssel és készségesen igazolványt állított ki, amelynek alapján az Egyesület kiküldöttje, Göttl Mária, rendszeres inspekciós szolgálatot tartott a toloncházba beutalt nők megsegítésére. Egyesületünk ezen munkájának igen nagy áldását élvezték az oda beutalt nők, akiknek levelezését, a családjukkal való kapcsolatot, stb. Egyesületünk mind elintézte, és hosszú éveken át sokezerre ment azon levelek, intézkedések, utánjárások, környezettanulmányok száma, melyekkel megsegítette a Toloncház női lakóit.

Az 1920. év végén a „MELE” működésében újabb eredményeket könyvelhetett el: kilenc vidéki „Fiatalkorúak Felügyelő Hatósága”, melyből hat megszállott területen volt, átiratban értesítette – hivatkozva az Egyesület régebben tett felkérésére, – hogy városaikban a hatóságokhoz beosztott női munkatársakat inspekciós szolgálattételre osztották be a fiatalkorú nők fokozottabb erkölcsi megvédése érdekében. A kommün alatt sok anyagi gondja volt a „Magdolna Otthon”-nak, ezzel a „MELE” anyagi teherbíró képessége, mely alapja minden konstruktív munkának, erősen próbára volt téve. Bár a miniszterelnök pénzzel, Flederus holland konzul élelemmel és ruhaneművel, Pedlow amerikai kapitány élelemmel és ruhafélékkel segítette az Otthon védenőit, mégis annak a háború utáni zavartalan továbbműködését, legfőképpen az Otthon igazgatónőjének erős keze, körültekintő gondoskodása, és kiváló ügyessége tudta biztosítani.

Nagy fegyelmet kellett tartani a beutaltak között, a háború utáni erkölcsi züllöttségben. A forrongó időkben teljesen selejtes emberanyag került az Otthonba, s ezekből gyakorlott érzékel kellett kiválogatni az erkölcsileg megmenthetőket. A szoros értelmében küzdeni kellett az Otthon további fenntartásáért, de a vezetőnő állta a harcot, s töretlen energiával legyőzte az erkölcsi és anyagi nehézségeket.

A háború végén a „MELE” két intézménye, ú. m. a „Foglalkoztató Műhely”, valamint a „Tisztviselőnők Otthona” megszűnt, mert a körülmények változásával feleslegesnek bizonyultak, s fenntartásukra már nem is volt anyagi fedezete.

A külföldi hasonló irányú egyesületekkel, a „MELE” lassú ütemben ugyan, de végre mégis megindíthatta a kooperációs munkáját. Ezirányú első lépése volt, hogy kapcsolatot keresett a németországi „Hilfskomitee für Ausländer”-rel. A háború alatt, és végén, sok magyar leányt vittek magukkal a külföldi katonák, gondoskodni kellett tehát, bizonytalan sorsukra való tekintettel, ezek hazahozataláról. Ezért a „MELE” e német szövetségen kívül még kapcsolatot keresett a külügyminisztériummal, s az antantmisszióval, hogy a külföldre vitt nők sorsáról gondoskodás történjék. Ez az utánjárás igen szép eredménnyel is járt.

Az 1920. évi közgyűlésünkön, Prohászka Ottokár tartotta az elnöki beszédet, melyben a következőket mondotta: „Az erkölcstelenség sara, a rothadás sara olyan dolgok, melyekre, ha az ember gondol, betege lesz. Mi mindnyájan betegek vagyunk ennek a rettenetes időjárásnak és az eszmények csúffátévéésének, fia valamikor, hát most hangoztatni kell újra, azt a vezető gondolatot, melyet máskor is kifejeztem, t. i. hogy a leánykereskedés elleni Egyesület nemcsak jogi állásponton áll, amikor az emberkereskedés ellen szervezkedik, nemcsak az igazsággal bíbelődik, hanem törődik azzal, ami oka és gyökere mindennek, annak is, hogy leánykereskedelem pusztít a világban. Leánykereskedelem azért van, mert komisz világ van, mert nincs erkölcsi színvonal, mert az erkölcs csak fogalom, nem értelem, inkább csak evangélium. Nem lehet következetesen haladni addig, míg az ember a kígyófészket kiemelni nem akarja, amíg az ember nem törődik a virulens bacillusfészkekkel, amely a közromlottság.”

A főtitkárő bejelentette dr. Hodossy Gedeon igazgatósági tagnak m. kir. egészségügyi felügyelővé való kineveztetését, melyet a közgyűlés osztatlan örömmel fogadott. Ezen a gyűlésen dr. Hodossy Gedeon a következő javaslatot nyújtotta be: „mondja ki a közgyűlés, hogy minden rendelkezésére álló eszközzel közre fog működni abban, hogy az erkölcstelen táncfajok kiküszöböltessenek a magyar társadalom életéből, s ezért hívja fel a „MELE” a társadalom illetékes tényezőit, egyesületeket

A „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” „Magdolna és Életvédelmi Otthon”-ú. Kertszéket.

stb., hogy valamennyien emeljék fel tiltó szavukat az erkölcsrontó táncok ellen.” A közgyűlés ezt az időszerű javaslatot egyhangúlag elfogadta. 1920. év őszén a „MELE” rendezésében Prohászka Ottokár a „hitetlenség az erkölcsi hanyatlás okozója” címen, Rosenberg Augustza igazgatósági tag, „a prostitúcióról, és az alkoholizmus-ról, mint az erkölcstelenség főokairól”, és végül dr. Sebestyén református teológiai tanár „a szexszuális idealizmus jelentőségéről” tartottak nagyszerű előadásokat.

Az Erkölcsrendészeten a „MELE”-nek a háború után még szélesebb munkaköre nyílt. E hatóság vezetője, Schäffer Jenő rendőrfőtanácsos már az 1911. év óta, végtelen megértéssel támogatta az Egyesület szociális munkálkodását, s meleg szívvvel, jótanácsokkal, útbaigazítással alít mindenkor az Egyesület mellé, és széleskörű szaktudása, a nemzetközi ügyekben szinte páratlan tájékozottsága, értékes külföldi összeköttetései, mindig rendelkezésére állottak az Egyesületnek.

Ezévben felhívta Egyesületünk a leányiskolák vezetőinek figyelmét „az erkölcsi hanyatlás forrásaira, és főleg a gyámreform sürgősségére, illetve a női gyámsági tisztség felállításának rendkívüli szükségességére.” Ugyanakkor felszólítást intézett az anyákhoz kötelességeik fokozottabb teljesítésére, mint akik „felelősek leányaik testi-lelki épségéért, mert a nőnek, az anyának hivatása, hogy kivezesse az emberiséget abból a cinikus gondolkodásból, mely gályarabot csinál belőle, és testével együtt a lelkét is áruba bocsátja.”

A „MELE” ezévben ismételtén kérte a belügyminisztert a nyilvános házak bezárására, de addig is, míg ez megtörténhetik, kérte az erre vonatkozó miniszteri rendelet módosítását olyképpen, hogy a 20 éven aluli nőknek tiltsa el a nyilvános házakba való felvételét.

1921-ben Genfben hivatalos diplomáciai konferenciát tartottak a Nemzetek Szövetségének meghívására, és az „Egyezségokmány” 23. cikkének c) pontja alapján megszövegezték „a nőkkel és gyermekekkel üzött kereskedés elnyomására vonatkozó nemzetközi egyezményt”, mely Genfben 1921. IX. 30-án kelt. Ezt az egyezményt az 1925:XIX. t. c. a magyar törvények közé iktatta. A 14 pontból álló javaslatot, amely az 1904. és 1910. évi megállapodások kiegészítője, a konferencia elfogadta. Az 1904. évi megállapodást az 1912. XLIX. t. c.-el és az 1910. évi egyezményt az 1912:LXII. becikkelyező t. c.-el a leánykereskedés elnyomása tárgyában a magyar törvények közé iktatták. Ezen a konferencián a nemzeti bizottságok egyöntetű megjelöléséről is döntöttek, s ennek megfelelően a Magyar Nemzeti Bizottság nemzetközi címe: „Comité National Hongrois Contre la Traite des Femmes et des Enfants” lett. Kimondták azt is, – amit eddig figyelmen kívül hagytak, – hogy nemcsak a fehér, de a színes nő erkölcsi megvédéséért is fognak küzdeni. A

javaslat 14. pontja a „MELE” szempontjából a legérdekesebb volt, mert a nő-, és gyermekkereskedés meggátlására bizonyos különleges intézkedésekről gondoskodik. A konferencia intézkedett ugyanis a kivándorló nő védelméről a vasúti-, és hajóúton, az elindulás előtt, s az egész utazás tartama alatt, és végül a megérkezés helyén. A konferencia a nő-, és gyermekkereskedés ellen hozott egyezmények ügyét Dame Rachel Crowdy főtitk'árnőre bízta. Említésreméltó, hogy az újonnan megválasztott főtitk'árnő estélyen először ültek közös fehérasztal mellett az azelőtt háborúban álló nemzetek képviselői.

Egyesületünk ezévben értesült nemzetközi kapcsolatai révén, hogy azidőben a nőkereskedés feltűnően megélénkült, különösen Délamerika felé, s azt is sikerült megtudnia, hogy ezen áldozatok között több magyar leány szerepel, s azért bővebb értesülések beszerzése iránt sürgős intézkedéseket tett. Ez évben kérte az Egyesület a belügyminisztert, hivatkozva az 1908. évi 36. törvénycikkre, hogy a „kerítést” vétséggé, illetve „bűntényé” minősítse, különösen akkor, ha a nőt leendő elhelyezése címén nyilvános házakba szállítják.

XI. Kapcsolat a „Ki- és Visszavándorlókat Védő Irodá-”val.

A külfölddel való újabb együttműködés.

Az 1922. évi közgyűlésen Ortutai Tiszti Lajos, a következő határozati javaslatot nyújtotta be: „Tekintettel arra, hogy mily nagyfontosságú működést fejt ki a pályaudvari misszió, kapcsolatot keresendő a „Magyar Ki-, és Visszavándorlókat Védő Irodával”, hogy az legyen misszióink segítségére, s ebbe a felveendő kapcsolatba bevonandó a „Katholikus Háziasszonyok Országos Szövetsége” is. Kívánatos volna, hogy a Kivándorlási Irodának a pályaudvari várótermében működő kirendeltsége a helyiséget a pályaudvari misszióval megossza.” A közgyűlés a javaslatot elfogadta. A Kivándorlási Iroda ez évben meghívta az Egyesületet, hogy vegyen részt a ki-, és visszavándorlás kérdésének tárgyalásában. A „MELE” örömmel tett eleget a megtisztelő meghívásnak, és az ülésen javaslatot terjesztett be a fiatal nők útlevélkiadásának ellenőrzésére. Egyidejűleg az amerikai magyar konzulátusságokhoz is azzal a kérelemmel fordult, hogy kísérik figyelemmel a magyar kivándorló nők ottani sorsát.

Az 1923. évben a „MELE” megkezdte inspekciós szolgálatát a „Magyar Ki-, és Visszavándorlókat Védő Irodában”, melynek vezetője Pichler Lajos osztálytanácsos, majd 1924 óta utódja, Szieber Ferenc főtanácsos, a legnagyobb jóindulattal támogatták a „MELE” ottani működését. Missziós munkatársunk minden kivándorló nő személyi adatain kívül, felvette az utazás célját, a hajótársaság és hajó nevét, a nő családi körülményeit, a külföldi hozzátartozók címét, s minden egyéb szükséges adatot.

Ezek birtokában, levélben azonnal értesítette a hasonló irányú amerikai egyesületeket, hogy mikor, mely hajóval érkeznek meg a magyar kivándorlónők, s egyben felkérte őket, hogy addig, míg utazásuk céljához el nem jutnak, otthonukban szeretettel gondozzák a szegény kivándorló nőket, akik ismeretlen világ-részbe kerülve, annak nyelvét nem ismerve, sokféle kísértésnek vannak kitéve. Az amerikai tanulmányútról visszatért Pichler Lajos miniszteri osztálytanácsos értesítette a „MELE”-t, hogy személyesen győződött meg arról, hogy az „Amerikai Magyar Népszava” külön mellékleten, melynek címe: „szerelmi arcképcsarnok”, fiatal leányok fényképeit közli megfelelő szöveggel. Sok magyar leány ez ajánló hirdetés alapján erkölcsi fertőbe került. Pichler Lajos tanácsos gazdag emberismeretével, gyakorlottságával és meleg szívével azonnal átértézte ennek az újsághirdetésnek erkölcsi veszélyét, és intézkedése alapján, abban az időben a hatóság eltiltotta ennek a magyar nyelven szerkesztett amerikai lapnak Magyarországra való szállítását.

„A mi Egyesületünk, ha szimbolikusan nézem, és programját tekintem, mindenesetre nagy, a társadalmi akciója csekély, a munkája azonban óriási a kicsi keretek között, melyet a nőkereskedés ellen folytat. Lehetséges, hogy Krisztus születése után tizenkilencszáz év múlva, valóságos rabszolgaság létezzék, s rabszolgafelhajtók és rabszolgakereskedők legyenek!? Nem az arabokra és négerekre gondolok, hanem azokra a fehér rabszolgakereskedőkre, akik a művelt világban élnek. Egyesületünk a jog trambulinjáról veszi a lendületet, midőn küzd a leánykereskedés ellen. De ez a jog nem állhat meg ethika nélkül, s erejét az ethosból meríti. A jogra diktál az ethos, és az az a felső fórum, melyhez felebbeznünk kell.” Ezekkel a szavakkal nyitotta meg az 1923. évi közgyűlést Prohászka Ottokár elnök.

A főtitkár a közgyűlésen örömmel jelentette, hogy Budapesten, hála az Erkölcsrendészet kiváló vezetője, Schäffer Jenő rendőrfőtanácsos szociális érzésének, s nagy energiájának, apad a nyilvános házak száma, sajnos azonban a vidéken e tekintetben nem javult a helyzet. Mivel bebizonyított tény, hogy a nyilvános házakban történik a legtöbb veneriás fertőzés, a „MELE” újból hangsúlyozta a belügyminiszterhez intézett ez irányú beadványában, hogy egyik elhárítója lenne ennek a nemzeti veszedelemnek a nyilvános házak bezárása, melyet már tíz éve sürget.

Az 1923.-iki közgyűlés, dr. Hodossy Gedeon miniszteri tanácsost, és Schäffer Jenő rendőrtanácsost a közben megüresedett alelnöki tisztségre lelkes örömmel egyhangúlag megválasztotta.

A „Nemzetek Szövetségének Tanácsá”-nál a közgyűlés által alakított 5. Bizottság foglalkozik a nőkérdés és pornográfia

elnyomásával. Ezenkívül működik Genfben egy „Commission consultative pour la protection de l'enfance et de la jeunesse”. Ez egy állandó tanácskozó bizottság, melynek két osztálya van; a) „Comité pour la répression de la traite des femmes et des enfants”, es b) „Comité de la protection de l'enfance”. Ezek a bizottságok foglalkoznak a pornográfiával is, és belevonják munkájukba a nemzetközi társadalmi szervezeteket. A Nemzetek Szövetsége Tanácsának V. Bizottsága 1923-ban tartotta első ülését Genfben, amelyen 31 állam volt képviselve. A „Nemzeti Bizottságokat az „International Bureau” főtitkára, mint az V. Bizottság tagja, képviselte. Ezen a konferencián több javaslatot terjesztettek be, különösen a kivándorló nők és gyermekek védelme tárgyában. Az V. Bizottság javaslatot tett, amely szerint felkérjük a tagállamok kormányait, hogy évente küldjék be a nő- és gyermekkereskedésre vonatkozó jelentéseiket, feltüntetve az egyes eseteket, s azok elintézési módját. Javaslatot nyújtott be továbbá a kivándorló és visszavándorló nők, és gyermekek érdekében a „Bureau International du Travail”-al kooperálva a következőkről:

- a) utasnők és gyermekek védelmére elindulásakor,
- b) az utasnők és gyermekek védelmére az utazás tartama alatt és a megérkezés helyén,
- c) megérkezéskor megfelelő átmeneti otthonokról való gondoskodás, amíg a kivándorló nő- és gyermek utazási céljára érkezik.

Mme Dr. Pauline Luisi tanácsstag javaslata szerint a nőkereskedés veszélyeire való tekintettel a kivándorlónők 2 csoportba osztassanak be, eltérőleg az előbbi megállapodások 3 csoportjától, vagyis a 15-25, és 25-55 éves korig terjedő csoportokra. Ezen a konferencián javaslatot terjesztettek be arra nézve is, hogy „az egyes államokban külföldi nők a nyilvános házakba fel nem fogadhatók.” Az International Bureau jelentése szerint, a szerződő országok jóváhagyták a külföldieknek nyilvános házakba való befogadásának tilalmára vonatkozó javaslatot, s csak a francia delegátus jelentette ki, hogy „a nyilvános házak, és a reglementáció kérdése nem tartozik a Nemzetek Szövetségéhez, mert ez minden állam belügye”. Az angol állam megbízottja javasolta, hogy a „Nemzetek Szövetsége” vegye tárgyalás alá az 1910. évi megállapodást a pornográfia elnyomásáról. Ennek értelmében az V. Bizottság felhívta a szerződő államokat, hogy a pornográfiára vonatkozó határozatokat hajtsa végre, s egyben egy erre vonatkozó kérdőívet küldött szét a szerződő államoknak. Ezt a kérdőívet a „MELE” közvetítette a kormányhoz. Arra a kérdésre, hogy terjed-e Magyarországon a pornográfia, s ha igen, ez nemzeti, vagy nemzetközi-e, a magyar igazságügyminiszter válaszában kijelentette, hogy marasztaló

ítélet e címen nem volt, mert a törvénykönyvben a „fajtalan” kitétel szerepel, s ez nem fedi eléggé a bűncselekmény kritériumát. Erre a „MELE” azt kérte az igazságügyi minisztertől, hogy változtassa meg a „fajtalan” kitétel, „jóerkölcsökbe ütköző” kifejezésre. A genfi Bizottság átirata értelmében a „MELE” még fokozottabb éberséggel figyelte a szennyirodalom és pornografikus képek stb. terjesztőit, és megfelelő alapon, több ez irányú feljelentést tett az illetékes hatóságnál.

Londonban, az International Bureau, 1923. évben kongresszust előkészítő konferenciát rendezett, melynek tárgysorozatából a „MELE”-t a „fajtalan közlemények” kérdése érdekelte leginkább. A pornográfiára vonatkozólag javaslatot tettek egy nemzetközi egyezményre, mely szerint: „obscén tárgyak gyártása, büntetendő cselekmény”.

A konferencia határozata alapján az „international Bureau for the Suppression of Traffic in Women and Children” a különböző államokban megszervezett „Nemzeti Bizottságok”-at felkérte, hogy delegáltakat küldjön minden konferenciára, melyet a nő- és gyermekkereskedés ellen tartott nemzetközi kongresszus tárgysorozatának megállapítása céljából egybehívnak, hogy minden felmerült közös érdekű kérdésben tanácskozást folytathassanak. E felhívás értelmében a „MELE” felkérte londoni külképviseletünk útján Gineverné Győry Ilonát e képviseletre, s addig míg ő ezt átveszi, megbízta a „Vigilance Association” ügyvezetőjét, hogy képviselje Magyarországot ezeken a konferenciákon. Ezen a konferencián az egyes szerződő országok kiküldöttei jelentették a nemzetközi egyezmények kormányaik által való ratifikálását. Svájci ügyvivőnk a magyar kormány jóváhagyását az egyezményen ideiglenesen aláírta.

Ezévben a „MELE” a kivándorlónők érdekében még szorosabb kapcsolatot keresett a newyorki „Travellers Aid Society”-vel, melyet Magyarországon képviselt, s melynek segítségétől sokat várt az Amerikába emigrált magyar leányok érdekében.

1923. év március havában kezdte meg a „MELE” önálló pályaudvari missziós működését, melyhez az állam 12 tanerőt adott segítségül. (Erről a munkáról a következő cikkünk számol be.)

Ezévben veszítette el a „MELE” egyik kitűnő nemzetközi munkatársát, Mr. W. A. Coote-t, az angol „Vigilance Association” titkárát, az „International Bureau” fáradhatatlan ügyvezetőjét.

„Az emberi kultúra egy hidrát termelt ki, mely hidra fejeit nyújtogatva szedi áldozatait” – ezekkel a szavakkal nyitotta meg az 1924. évi közgyűlést Prohászka Ottokár. „Az ember saját embertársait áldozza fel szenvedélyeinek. Mi kultúrnépek megbotránkozunk a vademberek rabszolgakereskedésén, s ez nálunk is divatozik, és ez az igazi destrukció, a legszentebb em-

béri jogok lábbaltiprása. Magyarország is kiveszi részét a nemzetközi mozgalomból, mely küzd ez ellen. A közvélemény az, mely ha a megfelelő ethikai magasságot eléri és emberi érzése erre helyezkedik, megszünteti a rabszolga-kereskedést. Hálás köszönet a belügyi kormánynak a támogatásért, s különösen dr. Tomcsányi Kálmán miniszteri tanácsos úrnak, a kultuszminiszteriumnak, Szűcs István, és Rottenbiller Fülöp dr. államtitkár uraknak.”

Az 1924. évi gráci VI-ik nemzetközi kongresszuson a nő- és gyermekkereskedés ellen, 24 állam képviseltette magát, még Szovjetország és Kína is küldött delegáltat. Kairóból egy pasa jött el a feleségével, s az összes üléseken résztvett. Magyarországot Schäffer Jenő rendőrfőtanácsos, és a „MELE”-t elnöke, Prohászka Ottokár képviselte. Rainisch osztrák köztársasági elnök Grácba utazott, hogy fogadja az államok delegáltjait. Ezen a kongresszuson külön üdvözlötték az elnöki székben Prohászka Ottokár püspököt, mint a „MELE” elnökét, többször idéztek beszédeiből, s kifejtették, hogy a háború után annyira megtépázott Csonkamagyarországon mily nagy szellemi és erkölcsi erőforrások vannak, s ezzel egyben kidomborították a „MELE” jelentős nemzetközi munkáját. Ezen a kongresszuson a „MELE” elnöke reámutatott az „általános erkölcsi dakadenciára, mely a vallási élet gyökereinek bénulása”, mert „a vallás megingathatatlanul fennáll, ellenben az általános közszellem bomlása, a lankadság, mely a hitélethez hűtlen, s a materializmus karjaiba veti magát, az élvezetek bálványja előtt térdet hajt, s lassan a nemzet erkölcsét csődbe juttatja. Prohászka Ottokár felkérte a gráci kongresszust „a nyilvános házak rendszere, s a prostitúció ellen a leghathatósabb küzdelem folytatására”. A kongresszus egyik főpontja volt a fajtalan közlemények elleni küzdelem. Az International Bureau felhívta a kongresszus figyelmét az 1910. évi párizsi kongresszuson hozott pornográfia elleni nemzetközi egyezményre, és felszólította bizottságok delegáltjait, hogy kormányaiknál sürgessék ki az 1923. évi, a „szeméremértő közlemények forgalmának, és a velük való üzérkedés elnyomására”-ra vonatkozó genfi egyezmény ratifikálását, amelynek becikkelyező törvénye 1929:VII. t. c. A Nemzeti Bizottságok kötelezettséget vállaltak arra, hogy a legnagyobb gondossággal figyelik meg az obscén tárgyak terjesztését. E munka támogatására szolgál a „Postai Union” 41.-ik cikke, mely szerint „tilos az obscén tárgyak postai szállítása, s melyek nem küldhetők vissza, de megsemmisítendőek”. A kongresszusra nagy hatást tett, hogy a holland megbízott 18 millió katolikus nő megbízásából kérte a pornográfia elleni küzdelem kérdésének tárgyalását. A gráci kongresszuson Egyesületünk a következő javaslatot nyújtotta be: „tekintettel arra, hogy a nők alkalmaztatása az alkoholos italokat kiszolgáló üzemeknél a

prostitúciót elősegíti, nemzetközi megállapodással tiltsák el a nők alkalmaztatását ezen helyiségekben. Továbbá, hogy a szállodákban kiszolgálásra, alkalmazott nők korhatára 40 évben állapíttassák meg.”

Prohászka Ottokár az 1926. évi közgyűlésen a következő szavakkal emlékezett meg az Egyesület működéséről: „Egy nagy mocsár között vagyunk, s mindinkább sülyed a láb a mocsárba, de nemcsak a láb, hanem utána a törzs és a lábön át az egész test. A szkeptikus világ hangulatát sokban befolyásolni nem tudja Egyesületünk. Amikor az emberi jogok szempontjából nézzük a mai helyzetet, a leányok rabszolgasorsba juttatását, és az egész közélet letörését s a mocsárba való le-sülyesztését, akkor tudjuk, hogy szent missziót teljesítünk, mi-kor néhányat ki akarunk emelni a mocsárból, és a mocsár ter-jedését meggátolni igyekszünk. Igaz hálával kell fogadnunk a magyar kormányának, illetőleg Dr. Scitovszky Béla belügymi-niszter úrnak azt a nagy megértését, azt a finom erkölcsi érzé-sét, amellyel az Egyesületünket támogatja.” Prohászka elnöki beszédének végén, az Egyesület azévi halottjairól emlékezett meg, Pekáry Ferenc ny. miniszteri tanácsos, dr. Vásárhelyi La-jos pénztárnok és Percell Ferencről, a magyar élet e kitűnősé-geiről. Dr. Scitovszky Béla belügyminiszter megbízásából, dr. Tomcsányi Kálmán miniszteri tanácsos, az Erkölcsrendészeti Központi Hatóság ügyosztályának főnöke, meghatott, meleg szavakkal üdvözölte Prohászka Ottokárt 20 éves püspöki mű-ködése alkalmából. Ugyancsak ezen az ülésen dr. Tomcsányi Kálmán miniszteri tanácsos ismertette az 1925. évben Párizsban tartott „Union International Contre le Péril Vénérien” kongresszus lefolyását, melyen Magyarországot dr. Györy Tibor miniszteri tanácsossal együtt képviselte. Ezen a kongresszuson a nyilvános házak propaganda tevékenységét is tárgyalták, és a kongresszus döntése szerint az összes államokat az engedé-lyezett prostitúció megszüntetésére vonatkozó intézkedésekre felhívják.

A közgyűlés végén dr. Láng János országgyűlési képviselő javaslatot nyújtott be az erkölcstelen táncok tárgyában. Erre a javaslatra dr. Tomcsányi Kálmán miniszteri tanácsos válaszolt, és reámutatott arra, hogy a belügyminiszter már az elmúlt év-ben a táncra vonatkozó szabályokat megváltoztatta, s a taná-roknak a táncengedélyt is a táncszabályokhoz kötötte, és visz-szaélés esetére megígérte a szigorú vizsgálatot. A közgyűlés végén dr. Szundy Károly igazgatósági tag a „küzdelem módo-zatai a pornográfia ellen” tartott nagyszerű előadást.

A „MELE” ez évben sürgette, és a belügyminiszter 1927-ben a 181.682. számú rendelettel megszorította a 12-40 éves nőknél az útlevelek kiadásának feltételeit, Keletre és Délameri-kába, akként, hogy igazolandó ilyen esetekben az alkalmaz-

tató egyén vagy társaság tisztességes volta, és a munkabér biztosítása. Ez évben a nemzetközi abolíciós szövetség is fokozottabb tevékenységet fejtett ki eszméinek terjesztése körül, különösen a Balkánon, bár ez a fáradtsága akkor még hiábavaló volt. A nyugati államokban több város, mint Genf, Strassburg, stb. ez évben zárta be a nyilvános házakat, egyúttal Belgiumban megindult az abolíciós rendszer bevezetésére az előkészítő munka.

A „MELE” Prohászka Ottokár elnöke mellett dr. Rottenbiller Fülöp igazságügyi államtitkár, dr. Kovách József és Latinovich Róza tartottak előadást a pornográfia kérdéséről, valamint a szexuális etikáról.

A fiatalokú kivándorló nők érdekében a „MELE” még további és állandóbb kapcsolatot szerzett az amerikai hasonló egyesületekkel, amelyektől minden megkeresésére kielégítő választ kapott.

XII. Bekapcsolódás az „Állami Munkaközvetítő Hivatal” működésébe.

Az Állami Munkaközvetítő Hivatal munkakörébe a „MELE” az 1926. évben kapcsolódott be. Rendszeres szolgálattételre nyert engedélyt a hivatal főnökétől, Koiss Géza miniszteri tanácsostól, aki az Egyesületnek mindig agilis, hűséges, nagyértékű tagja volt. A „MELE” patronage tisztviselője a „Magdolna Otthon” által odautalt, és a Hivatal által háztartási szolgálatba, vagy más munkába elhelyezett nőknek elhelyezkedési helyén minden esetben környezettanulmányt végzett, s ha a hely nem volt megfelelő, a változtatásról gondoskodott. Koiss Géza, a hivatal vezetője, nagy megértéssel segített az Egyesületnek ebben a munkájában, s így hathatósan támogatta a Magdolna Otthon védeceiről való gondoskodást. A Munkaközvetítő Hivatal a közös munka kapcsán elküldte a „MELE”-nek véleményezés végett egy rendelettervezetét, a külföldre szegődött női munkásnők és munkások szerződésének szabályozására vonatkozólag. Egyesületünk megtette erre vonatkozó észrevételeit, melyeket Koiss tanácsos honorált, s tervezetében a „MELE” indítványát is figyelemre méltatta.

Ez évben adta ki dr. Scitovszky Béla belügyminiszter a „MELE” által már egy évtized óta sürgetett 160.100/1926. számú rendeletét a nyilvános házak működésének megszüntetésére, így végre e részben valóra vált az Egyesület abolíciós törekvése és ismét egy nagy lépéssel haladhatott kitűzött céljai felé. E rendelet 1928. év V. 1-én lépett érvénybe.

A külföldi nemzeti bizottságok értesítették a „MELE”-t, hogy ez évben több államban bezárták a nyilvános házakat és

Ismét többel gyarapodott az abolíciós államok száma. A londoni iroda kérte az Egyesületet, mint nemzeti bizottságot, hogy a kopenhagai konferenciára nyújtsa be azokat az esetleges javaslatait, melyeket a kongresszus tárgysorozatába kívánna felvéteni. Mivel az 1924. évi gráci VI-ik nemzetközi nő- és gyermekkereskedés ellen tartott kongresszusról annakidején elmaradt a magyar javaslat tárgyalása, a „MELE” a kopenhagai konferenciára ismételten beküldte a javaslatot: „a nők és gyermekek alkalmaztatása külföldön, színházakban, mulatókban, kabarékban stb.” kérdésben.

Ezévben a „Magdolna Otthon” lakást változtatott. A Hászmán-utcából szintén a „Kivándorlási Alap” tulajdonát képező I. ker., Fery Oszkár út 27. számú villaszerű házba költözött, melyet igen lakályossá változtattunk, hogy mint átmeneti otthon, céljainak megfeleljen. Szükséges lett volna nagyobbítani az Otthont, mert mind többen voltak, akik ennek oltalmára szorultak. Azonban az Egyesület teljes vagyona, az e célra megtakarított 60.000.– korona hadikölcsönkötvénybe fektetve, már nem jelentett értéket. Építkezésre, telekszerzésre többé már nem lehetett gondolni, s így továbbra is csak 20-22 férőhelyes maradt az Otthon.

Rábel Dániel, mint a belügyminisztérium számvevőségének főnöke, ebben a minőségében, és mint régi, kedves igazgatósági tagunk, szívjóságával különösen támogatta a Magdolna Otthonunkat, hogy akadálytalanul tovább fejlődhessen és hivatását betöltse. Meleg szeretettel értékelte nő- és gyermekvédelmi munkánkat, és az Egyesület igen sok hálával és köszönettel tartozik neki azért, hogy oly jóakarátú gondoskodással örködik Egyesületünk fölött, s mindig talál utat-módot, hogy a megmentendő nőknön segítsünk, mert ezzel hazafias kötelességünket teljesítjük. Mély emberszeretete sugalmazza, hogy működésünket a magyar nő erkölcsi megvédése érdekében az anyagi akadályokon is átsegítse.

Az 1926. évben megbízta dr. Scitovszky Béla belügyminiszter a 151.041/1926. számú rendeletével a „MELE”-t a pályaudvari misszió fokozatos kiépítésével. Ezt a munkát Egyesületünk nagy örömmel és lelkesedéssel vállalta, mert a pályaudvari misszió működése külföldön olyan áldásosnak bizonyult, hogy ennek Magyarországon való célszerű, rendszeres kiépítése nagy segítséget jelentett az Egyesület preventív nővédelmi feladataiban.

Az 1926. évben a nemzetközi abolíciós szövetség fennállásának 50 éves jubileumát ünnepelte a szövetség székhelyén, Genfben, melyen 13 abolíciós állam „Nemzeti Bizottsága” volt képviselve, és 8 állam pártfogó bizottsága vett részt. Ugyanezévben a „Társadalmi Szövetségek” nemzetközi értekezletet tartottak, melyen 52 állam képviseltette magát, és a „MELE”

is küldött külön delegáltat. A tanácskozás főpontja a kivándorló nők védelme volt a hajóúton. Ezirányban több javaslatot nyújtottak be, többek között, hogy a hajóirodáknak, és a hajóúton csak képesített nők végezzék a védelmi munkát. A női rendőrség felállítását is sürgették e tanácskozáson. Külföldi munkájával kapcsolatosan a „MELE” felszólítást kapott, hogy gyűjtse össze hazájának azon törvényeit, melyek a nő- és gyermekkereskedésre vonatkoznak, hasonlóan az „Angol Nemzeti Bizottság”, „Manual of Vigilance Law” törvénygyűjteményéhez, hogy ennek segítségével a nemzetközi munkát, a Nemzeti Bizottságok útján, könnyebben végezzék.

Az 1927. évi közgyűlésen dr. Hodossy Gedeon alelnök megnyitó elnöki beszédében az 1926. évben oly tragikusan elhalt Prohászka Ottokár elnökről mélyen meghatott szavakkal emlékezett meg, kiemelve, hogy a nagynevű püspök 1909-től volt elnöke a „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen”-nek, melyhez mindig atyai jószággal vonzódott, és gazdag lelkiadottságával, meleg szívével támogatta, s személyének tekintélyével is biztosította helyzetét a társadalomban. Egy évtized alatt két kimagasló nagyságú elnököt veszítettünk, mindkettő halhatatlan szellemmel volt megáldva. Az egyik törhetetlen energiájú, és megalkuvást nem ismerő protestáns államférfi, a másik környörületes szívvel megáldott lánglelkű katolikus főpap volt.” Dr. Hodossy Gedeon a katolikus egyház nagy halottjáról tartott magas ívelésű, gyönyörű beszédét így végezte: „Prohászka Ottokár gondolatai, szemei mindig fent a magasabb szférában jártak, s éppen abban nyilvánult meg a nagysága, hogy a legnagyobb magasságból is mindig meglátta azokat, akik mélyen lent a porban vergődnek. Meghallotta a jajsztót, s lenyúlt a porba, hogy kiemeljen onnan egy veszendő lelket. A legszebb emlék, amivel a „MELE” adózhatik nagy elnökének, az örökemlékü püspöknek, hogy az ő szellemében továbbműködik, s így rója le háláját hűséges vezetőjével szemben.” Dr. Hodossy alelnök után Latinovits Róza is szárnyaló, szép szavakkal emlékezett meg az örökemlékü elnökről. A közgyűlésen, az általános tisztelet és bizalom dr. Hodossy Gedeon alelnököt emelte a megüresedett elnöki székbe. Hodossy Gedeon miniszteri tanácsos, országgyűlési képviselő meleg szavakkal, mély meghatottsággal mondott köszönetet azért, hogy a közbizalom a nagy püspök utódjául szemelte ki, s az egyhangú lelkes megválasztását a következő szavakkal köszönte meg: „Őszintén hálatelt szívvel mondok köszönetet, nem is elnökké való megválasztáson! miatt, mint inkább a bizalomért, mellyel megtisztelni méltóztattak. Belátom az Egyesület helyzetét, hiszen ezzel foglalkozom mindig. Prohászka Ottokár elhunytával, a mi szeretett elnökünk halálával, az Egyesület tényleg oly válságba került, amikor az elnökválasztás válságos pillanatot jelent annak éle-

tében. Éppen azért elfogadom a megtisztelő bizalmat azzal az ígérettel, hogy igyekezni fogok egy nálam méltóbb elnökről gondoskodni, s az elnöki állást addig ideiglenesen készségesen töltöm be.” Ruffy Pál nyugalmazott államtitkár, a „MELE” régi, illusztris igazgatósági tagja, lelkes szavakkal üdvözölte az új elnököt: „Meg vagyok arról győződve, hogy dr. Hodossy Gedeon az egyetlen férfi, aki Prohászka Ottokár örökébe léphet. Oly áldásos munkát végzett hosszú éveken át, olyan mélyen érző szociális szíve van, hogy méltóan, sikeres működéssel fogja helyét az elnöki székben is betölteni. A választást tehát a közgyűlés mondja ki véglegesnek, és az Egyesület erkölcsmentő munkájának irányítását vegye kezébe az új elnök azzal az odaadó szeretettel, mint aminővel eddig is azt megsegítette.” A közgyűlés a javaslatot elfogadta, s lelkesen ünnepelte az új elnököt.

Dr. Hodossy Gedeon országgyűlési képviselő az Egyesületnek a legkezdettől fogva egyik leglelkesebb munkatársa volt. Már az Erkölcsrendészeten viselt állásából kifolyólag is végtelen szívjóságával, úri előzékenységével nagyon sok könnyítést szerzett a „MELE” ott működő patronage munkatársainak. Az Erkölcsrendészettől eltávozva, minisztériumi beosztásában is, tovább viselte szívén a „MELE” ügyeit, s mindenkor kész volt tanáccsal, utánjárással annak működését támogatni. Mint alelnök tovább folytatta az Egyesület érdekeiben ideális önzetlenséggel kifejtett működését, és Prohászka Ottokárnak mindenkor hűséges munkatársa volt.

Az 1927. évi közgyűlésen képviseltette magát először az „Iskolanővérek Intézménye”, s a következőket javasolta: „Átmeneti otthonok létesítendők, s ebben az iniciatívát vegye kezébe a „MELE”. Dr. Melly Béla árvaszéki elnök, Egyesületünk nagyértékű igazgatósági tagja, a javaslatot helyeselte, mert „a preventív nővédelem a legsikeresebb módszer a leánykereskedés elnyomására, mivel megelőzi a bűnözést.” A közgyűlés egyhangúlag elfogadta az Iskolanővérek Intézménye delegáltjának ezt az időszerű javaslatát, s a további tárgyalásokra meghívta annak vezetését.

Ugyancsak 1927. évben adta ki dr. Scitovszky Béla belügyminiszter a 151.000/1927. sz. körrendeletét a pornográfia leküzdésére, az erkölcsrendészeti ellenőrzés mellett. A „MELE” az Erkölcsrendészeti hatóságot működésében támogatva, még fokozottabb buzgalommal küzdött a szennyirodalom ellen és sok ezirányú feljelentést tett, melyeket a hatóság kivizsgált, s a vizsgálat eredményéről minden esetben értesítette az Egyesületet.

XIII. Együttműködés az „Életvédelmi Osztállyal.

Az 1927. évben kibővült a Magdolna Otthon munkaköre azzal, hogy az újonnan felállított rendőrségi „Életvédelmi Osz-

tály” védenőit oda beutalta. A pályaudvari misszió-, valamint az Erkölcshendészet- és a központi iroda beutalása tovább is zavartalanul folyt. így lett a Magdolna Otthon az első olyirányú intézmény Magyarországon, mely az életunt nőkkel is foglalkozott, akiket igyekezett lelkileg meggyógyítani, életkedvüket felébreszteni, visszavezetni őket a társadalomba, a kötelességekhez, és a lehetőségig elhelyezkedést, munkát szerezni nekik.

1928. év nyarán a Nemzetközi Munkaügyi Bizottság egy kongresszus keretében a kivándorlás kérdését tárgyalta. A hajótársaságok mint „kérdőíves utasokat” szállították eddig Amerikába azokat, akiknek elhelyezkedésük nem volt biztosítva. A „MELE” felkérte Vajkai Júliát, Egyesületünk tagját, hogy ezen a kongresszuson képviselje, és lépjen érintkezésbe a különféle külföldi egyesületekkel, szervezetekkel, hogy a kivándorló nők számos sérelmeinek orvoslására megfelelő intézkedéseket sürgessenek ki. Hogy az emigrált magyar nők érdekeit minél sikeresebben oltalmazza, a „MELE” ismételten több amerikai, hasonló irányú egyesülethez fordult, amelyeknek oltalmába ajánlotta védenőit addig, amíg elhelyezkedni tudnak. Abban az időben a legtöbb magyar nő Kanadába vándorolt ki, s a hozzátartozók kikutatása az óriási idegen területen igen sok nehézségbe ütközött. A „MELE” a hajótársaságokat is felkérte, hogy ebben a védelmi munkájában segítsék, mert ahogy romlottak itthon a gazdasági viszonyok, olyan arányban vándoroltak ki magyarjaink az idegen földre. Különösen a fiatal leányoknak sorsa ott nagyon bizonytalan volt, a lélekkufárok mindenütt résen voltak, s az erkölcsi veszélynek megszámlálhatatlan esélyei veszélyeztették erkölcsüket. A „MELE” ezirányban is a legkomolyabb erőfeszítéssel teljesítette kötelességét, amennyire lecsökkent létszámú munkatársaival ezt a feladatot elvégezni képes volt. A Kivándorlási Iroda vezetője, Szieber Ferenc főtanácsos a „MELE” kooperációs munkáját mindig megbecsülte, s a legmesszebbmenő jóindulattal támogatta.

Az 1928-ik évi közgyűlésen Latinovits Róza beszámolt az 1927-ben Londonban megtartott, a nő- és gyermekkereskedés elleni VII-ik kongresszusról, amelyen 31 állam volt képviselve. Nagy érdeklődés előzte meg ezt a kongresszust, s különösen az angol társadalom elittjéből igen sokan vettek részt az üléseken, többek között marchioness of Aberdeen and Temair és férje, továbbá az „International Bureau” elnöke, Talbot püspök, stb. A kongresszus tárgysorozatát már az előkészítő konferencia hat pontban állapította meg. Az első kérdés volt a „traffic” szó meghatározása, mely eddig a „nőnek a külföldre való elhurcolását” jelentette. A kongresszus javasolta, hogy ez az elnevezés mindent felölelő és a legtágabb értelmezésű legyen. A 2-ik kérdésnél: „minő nemzetközi egyezmények vihetők keresztül azon nők védelme érdekében, akik idegen országokban vál-

lálnak alkalmazást”, Latinovits Róza javasolta, hogy „a lehetőség szerint szüntessék meg a magán-elhelyező irodák működését. Indítványozta továbbá, hogy a munkás-vándorlásnál, a munkástoborzást nemzetközi egyezményrel szabályozzák”. A kongresszusnak az volt a véleménye, hogy a munkaközvetítő irodák felügyelete és ellenőrzése csak úgy lehetséges, ha az ellenőrzéssel a lajstromozás is együttjár. továbbá, hogy a felügyeletnek ki kell terjedni a fiatalok szerződéseiben foglalt feltételekre, a fiatal artistanők és a mulatóhelyeken alkalmazottak védelmére szolgáló rendszabályok alkalmaztatására. A kongresszus kimondta, hogy azonosítja magát a Nemzetek Szövetségének a nő- és gyermekkereskedés elleni tanácskozó bizottságnak következő javaslatával, „az államok kormányaihoz terjesztendő megkeresés alapján állapíttassék meg, hogy 18 éven aluli egyének, mily szerződéssel és feltételekkel mehetnek a külföldre.” A „MELE” főtitkára e kérdéshez a következőben szólt hozzá: Magyarországon egy belügyminiszteri rendelet, melyet 1927-ben adtak ki, megszigorítja az útlevelek kiadásának feltételeit Keletre és Délamerikába. A 12-40 éves nők, csak úgy mehetnek külföldre, ha a munkaadó egyén erkölcsi-, és anyagi megbízhatósága igazolva van. A korhatárra vonatkozólag, a kongresszus az eddig, az 1910-ik nemzetközi egyezményben megállapított 20 év, s az 1921-iki genfi egyezmény szerint a 21 év helyett, a korhatár teljes törlését javasolta. A prostituáltak visszahonosítására vonatkozó kérdésnél a Magyar Nemzeti Bizottság már az előkészítő konferencián kifejtette véleményét, mely szerint a trianoni Magyarország nincsen abban az anyagi helyzetben, hogy a külföldön élő, s hazatérni akaró prostituáltak utazási költségeit fedezhesse. A 4-ik pont volt a pornográfia elleni küzdelem kérdése. A kongresszus hivatkozott az 1925. évben hozott nemzetközi egyezményre, s felkérte a delegáltakat, hogy kormányaiknál hassanak oda, hogy mindegyik ratifikálja ezt az egyezményt. A hatodik kérdés volt a nőkereskedés elleni kongresszusok állandó tárgyalási pontja: a nyilvános házak bezárásának szükségessége. A kongresszus végül még javasolta, hogy kérés intézendő a Nemzetek Szövetségéhez a gyermekek örökbefogadása tárgyában, hogy erre vonatkozó mielőbbi nemzetközi egyezmények létrejöhessenek az örökbefogadandó gyermekek érdekeinek megvédésére.

Az 1928. évi közgyűlésen dr. Lupkovich György törvényeségi bíró rendkívüli nagy szaktudással ismertette a genfi nemzetközi egyezmények közül azokat, melyek a nő- és gyermekkereskedésre vonatkoznak. Előadásának nagy sikere volt.

Az Egyesület ebben az évben felkérte dr. Groák László vm. tb. tisztii ügyészt, ügyvédet, az egyesületi ügyészi tisztség, mint tiszteletbeli állás vállalására. Dr. Groák László régóta ismerve a

„MELE” működését, s mindig érdeklődve annak sokirányú munkája iránt, nagy készséggel elfogadta a felajánlott felelősségteljes tisztséget, és a legnagyobb körültekintéssel, gondossággal, úri önzetlenséggel eljár azóta Egyesületünk különféle jogi ügyeiben, és gazdag jogi tudásával, humánus szívével, és előzékenységével, fáradságot nem ismerve, támogatja az Egyesület működését.

Az 1928-iki közgyűlés végén Rosenberg Auguszta, a kiváló szociológus, a „MELE” igazgatósági tagja, és egyik legrégebb munkatársa, ismertette a genfi Nemzetek Szövetsége V. Bizottságának a nő-, és gyermekkereskedés, valamint a pornográfia leküzdésére irányuló működését. Az érdekes előadás ismételten reáirányította a közfigyelmet arra, mily komoly feladat a nő- és gyermekkereskedés elleni küzdelem.

Az 1926. évi belügyminiszteri rendelet alapján, ezévben már erősen csökkent az Erkölcrendészetben a prostitúcióra jelentkezők száma, mert e rendelet értelmében nem kaphattak lapot az idegen állampolgárok (bennfoglalva az elszakított területen lakó magyarok), azután férjes nők és a fiatalok, akik 18. életévüket be nem töltötték. Egyesületünk ugyanekkor megállapította azonban azt is, hogy a 18 évesnél fiatalabb titkos prostituáltak száma ijesztő mértéket öltött, ami még fokozottan megelőző munkásságra ösztönözte az Egyesületet.

XIV. Újabb harc a pornográfia, kerítés és prostitúció ellen

Az 1929. évben tartották Genfben a varsói kongresszust megelőző konferenciát, melyen 17 állam volt képviselve. A „MELE”-t dr. Baranyay Zoltán m. kir. követségi tanácsos a genfi követségénél, illetve kirendeltségénél, képviselte, aki mindig a legnagyobb készséggel segíti az Egyesületet: a genfi kiadványokat állandóan küldi, minden kérésében, amellyel hozzáfordul a „Magyar Nemzeti Bizottság”, megértően támogatja, s mindig a legnagyobb előzékenységgel rendelkezésére áll. A londoni iroda a konferenciát megelőzően felszólította a „MELE”-t, hogy küldje be javaslatait. Genfben a konferencián a következő kérdéseket tárgyalták és vették fel a kongresszus tárgysorozatába: A kitarítottak (souteneur) elleni védekezés. A prostituáltak visszahonosítása. A nők külföldön való szerződtetése. A kivándorló nők védelme a hajóúton. A nőkereskedés a gyarmatokon, s a nők orvosi megvizsgálása a tengeri kikötőkben. A „MELE” a tárgysorozat 2. pontjához benyújtotta javaslatát, mely szerint: „nővédelmi- és elsősorban nemzeti szempontból fontos, hogy a külföldön élő prostituáltak visszahonosíttassanak, legfőképpen azért, hogy megvédjék az illető ország nőinek erkölcsi presztízst a külföld előtt. A trianoni Magyarország

azonban oly szegény, hogy ezeknek a külföldre került és erkölcsileg talán megmenthető nőknek visszahozatalára nincsen az államnak elég pénze.” A 3. kérdés tárgyalásánál a „MELE” a következő javaslatot terjesztette be: „minimális korhatár állapítandó meg azoknál a nőknél, akik külföldön szerződést kötnek oly helyekre, ahol szeszes italokat mérnek ki.” Az utolsó kérdéshez: „a nők orvosi megvizsgálása a hajókikötőkben” a „MELE” az abolíciós szövetség útján fejezte ki tiltakozását, mert véghetetlen sérelmesnek és mélyen megalázónak találta ezt a vizsgálatot. Az a vélemény alakult ki, hogy vagy minden férfit és nőt, kivétel nélkül, vessenek alá – ha szükséges – orvosi vizsgálatnak, vagy senkit.

1929. évben ünnepelték a szociális nővédelemmel foglalkozó nőegyesületek Butler Josefin, a nővédelem apostola születésének százéves évfordulóját. A „MELE” is előadássorozatban hódolt a nagy angol asszony emlékének.

Ezévben a „MELE” rendezésében még két előadást tartott. Dr. Doros Gábor kórházi főorvos, igazgatósági tag, a prostitúció kérdését fejtegette, s reámutatott a Budapesten felállítandó zárt nővédelmi intézet sürgős felállításának szükségességére, a bukott- és beteg fiatalkorúak, kezdő prostituáltak erkölcsi- és egészségi megmentése céljából. Hivatkozott az angol „hostel”-ek mintájára, amelyekben több ezer bukott leány, prostituált helyezkedik el, s ahol humánus bánásmóddal hasznos munkára fogják be, s teljes felgyógyulásuk után munkát szereznek nekik. Dr. Németh Péter törvényszéki tanácselnök, a „MELE” igazgatósági tagja a pornográfiának a fiatalkorúakra vató hatását ismertette igen nagy érdeklődés mellett. Nagy;ogi tudással fejtegette a fiatalkorúak lelkületét, könnyen befolyásolhatóságukat, érzékeny képzelőtehetségüket, melyek oly fogékonnyá teszik a pornográfiában rejlő csábítások iránt.

Ezévben a „MELE” hét munkaerejét vesztette el oly módon, hogy azokat a tanítónőket, akiket annakidején a kultuszminiszter az Egyesület rendelkezésére bocsátott a pályaudvari missziós szolgálatra, visszarendelték a kultuszminiszteri tárcához tartozó munkakörbe. Különösen a budapesti pályaudvari misszió szenvedett sokat a munkaelvonás következtében. Dr. Hodossy Gedeon elnök kérésére Scitovszky Béla belügyminiszter, aki mindig a lehető legnagyobb megértéssel és érdeklődéssel viseltetett az Egyesület működése iránt, két új rendőrségi patronage-munkaerőt nevezett ki a „MELE”-hez, részint a pályaudvari misszióhoz, részint a központi titkári teendők elvégzésére. A pályaudvari missziónál még így is betöltetlen maradt néhány partfogónői állás, úgyhogy ez időben egyes fővárosi pályaudvaron az inspekciós munkát fel kellett adni az Egyesületnek.

1929. évben kapcsolódott be a „MELE” a „Magyar Külügyi Társaság” kebelében alakult „Népszövetségi Ligák Nemzetközi

Uniójának” magyar csoportjába, hogy résztvegyen az Unió által összehívott nemzetközi értekezleteken a különböző szakkérdések kidolgozásában. Ezáltal az Unió magyar tagegyesületének javaslata folytán a „MELE” különféle kérdésekben egyenesen a Nemzetek Szövetségéhez fordulhat.

A „Magyar Kálvin Szövetség” felhívta az Egyesületet, hogy családvédelmi terveinek keresztülvitelére javaslatokat küldjön be. Válaszában a „MELE” felhívta a „Magyar Kálvin Szövetséget” a belügyminiszter 160.100/1926. számú rendeletének 12. szakaszára, mely tiltja a veneriás beteg férfinek bejegyzett, vagy titkos prostituált nővel való érintkezést. A következő szakasz elrendeli mindkettő egészségi állapotának orvosi megvizsgálását, melynek elmulasztása kihágást jelent, s büntetetik. A „MELE” megkérte a Kálvin Szövetséget, hogy a népjóléti minisztert keresse meg aziránt, hogy gondoskodjék az összes, s így a tisztességes nők egészségi védelméről is, nemcsak a prostituáltakéről.

Ezévben sok pornografikus írás és kép terjesztéséről szerzett tudomást az Egyesület, s ezirányú feljelentéseit az illetékes hatóságnál megtette. Ugyancsak a nagyon felburjánzott pedikűr- és manikűr szalonok kétes üzelmekre tette figyelmessé az illetékes hatóságot, mert az ú. n. „szalonok” tulajdonosai közül többen már kerítés vétsége miatt büntetve voltak. A „MELE” kérte a kereskedelmi minisztert, hogy ezen iparendedélyeket az erkölcsi bizonyítvány bemutatása feltételéhez kösse, s egyben sürgette a már megadott manikűr-, és pedikűr iparendedélyek visszamenő revízióját. A miniszter e beadványra válaszában értesítette a „MELE”-t, hogy errevonatkozó ankétet fog összehívni, s erre az Egyesületet is meghívja. A „MELE” kérte a belügyminisztert, hogy a szépségversenyek és szépségkirálynő választás megtartását rendeleti úton tiltsa be.

Az 1929. évben tartott közgyűlésen, melyen dr. Hodossy Gedeon elnökölt, az elnöki megnyitóban a magyar sajtót aposztrofálta, és kérte az elnöki székből, hogy ne emlegesse lépten nyomon a „hungarát”, „vengerkát”, mert ezek nincsenek és kár a magyar nő jóhírét a sajtó útján lerontani, inkább tompítsák le a szóbeszédet, felelőtlen vádat. Mert hivatalos adatok bizonyítják, hogy Délamerikában, Keleten most már ritkaságszámba megy a magyar prostituált nő. Dr. Andor Endre ny. államtitkár, igazgatósági tag, a következő javaslatot tette: Az Egyesület forduljon a közoktatásügyi miniszterhez, hogy ne csökkentse a „MELE”-hez beosztott tanítónők számát, mert megakad a munkája, továbbá sürgesse ki a népjóléti miniszternél, hogy a nők védelméről gondoskodjék a veneriás betegségekkel szemben, megfelelő szabályrendeletek életbeléptetésével. Végül javasolta, hogy az összes vallásfelekezetek szervezeteit, szövetségeket keresse meg a „MELE”, hogy segítse meg a nők

erkölcsi megvédésének munkájában. A közgyűlés mindegyik javaslatához hozzájárult. Ezen a közgyűlésen özv. dr. Vásárhelyi Lajosné lemondott az Egyesületnél, férje halála óta viselt pénztárnoki tisztségről. A közgyűlés őszinte sajnálattal vette ezen lemondást tudomásul és jegyzőkönyvi köszönetével fejezte ki háláját özv. dr. Vásárhelyiné önzetlen munkálkodásáért. Az elnök javaslatára a közgyűlés egyhangúlag Spillenbergek Mária oki. középiskolai tanárnőt kérte fel a megüresedett pénztárnoki tisztség betöltésére, aki készségesen, önzetlen jósággal vállalta e tisztséget, melyet azóta is betölt. A pénztári ellenőr tisztséget hosszú évek óta Eyszen Gyuláné és Kádár László Levente miniszteri tanácsos készségesen, szívesen, önzetlenül végzik.

Ezévben a „MELE” a Kivándorlási Irodában még fokozottabb gondossággal igyekezett a kivándorló magyar nők sorsával törődni, tekintettel arra a körülményre, hogy különösen Délamerikába nagyobb arányú nőkereskedésről szerzett tudomást. Az Egyesült Államok megszigorított beutazási törvénye miatt az emigrált nők kénytelenek voltak a sokkal távolabb eső Délamerikában próbálni szerencsét, ahol a spanyolnyelv ismeretének híján, teljesen új környezetben, semmiféle erkölcsi védelemben sem részesülve, könnyű prédájává válhatott a nőkereskedőknek. A „MELE” felkérte a kooperáló amerikai egyesületeket, ha a kikötőkben vannak átmeneti otthonaik, vegyék védelembe az emigrált magyar nőket, akikről az összes szükséges személyi adatokat elküldötte.

XV. Varsói kongresszus.

Az 1930. évben rendezte az „International Bureau” Varsóban a VIII. nemzetközi kongresszust a nő- és gyermekkereskedés ellen, melyen az előző évben a genfi konferencián elfogadott hat pontot vették fel a tárgysorozatba. Az Egyesületet Latinovits Róza főtitkár képviselte a varsói kongresszuson, melyre három nyelven szerkesztett javaslatait benyújtotta. A kongresszus első sorban kíméletlen harcot hirdetett a „souteneur”-ök (kitartottak) ellen, akik a legnagyobbfokú demoralizációra képesek, s erre vonatkozó törvények és rendeletek erélyes alkalmaztatását javasolta. A prostituáltak visszahonosítására vonatkozó kérdéshez Latinovits Róza főtitkár már az előző kongresszuson és konferencián hozzászólt. A kongresszus a Nemzetek Szövetsége útján Mme dr. Luisît kérte fel a kérdés további tanulmányozására. A 3. kérdésnél az artistáknak a külföldre való szerződéseinek feltételeihez a „MELE”, mint már az 1927-iki londoni kongresszuson is, a következő javaslatot nyújtotta be:

Nemzetközi alapon szigoríttassék meg a munkások külföldi szerződése. Ez a szerződés vonatkozzék minden külföldön élő magányos nőre, hogy így munkaalkalmáról és védelméről

gondoskodás történetük. Az egyezmény terjedjen ki a szerződés formájára is. Továbbá, hogy artista nők előadásuk befejezése után a mulatóhelyen való tartózkodásra a munkaadó által ne kényszeríttessenek, mert ezek ezzel a kényszerrel csak az ital-fogyasztást akarják emelni. A „MELE” javasolta továbbá, hogy nemzetközi egyezményrel állapíttassék meg, hogy pincérnők 14-40 életév között csak nappali szolgálatot teljesíthessenek, az éjszakai szolgálatot csak a 40-ik életéven felüliek végezhesék.

A kongresszus csekély módosítással a magyar javaslatot elfogadta.

A „Külföldi utazó nők védelme” kérdéséhez a „MELE” a következő javaslatot terjesztette be:

Nemzetközi alapon szigoríttassanak meg az útlevél kiadásának feltételei az 1926-ik évi magyar belügyminiszteri rendelet értelmében, amely szerint munkakeresés céljából kivándorló nők 14-40 életév között csak akkor kapják ki útlevelüket, ha külképviseleti hatóságaink hitelesen igazolják a munkaadó megbízhatóságát, a foglalkozás tisztességes voltát. A javaslatot több gyakorlati rendelkezéssel kiegészítve, elfogadta.

A varsói kongresszus utolsó programpontja volt a mozgófényképszínházak és a film kérdése. A kongresszus javasolta egy külön bizottság egybehívását, mely összeállítaná az elveket és módosításokat a nőkereskedés elleni küzdelem propagálására szánt filmeknél.

A „MELE” nemzetközi munkája révén értesítést kapott egy rendkívül nagyszabású nőkereskedés üzelméről, mely három világrészre kiterjedt és központja Buenos-Ayres Délamerika. A világszenzációt képező hatalmas nőkereskedési üzelmet a „La Plata” című Buenos-Ayresban, német nyelven megjelenő lap a legnagyobb részletességgel közölte, úgy a megejtett nyomozást, mint a bírói tárgyalásokat. E lap közlése szerint kb. 426 vádlottja volt ezeknek az óriási méretet öltött, bűnös üzelmeknek, több vizsgálóbíró, váltakozva vezette a vizsgálatot, mely teljesen ma sincsen befejezve. A feljelentettek nagyrésze más államokba szökött, s még nem sikerült kibogozni ezt a hatalmas bűnügyet. Ez a feltűnésteltető nőkereskedési per, mint „Zwi Michdol-eset” szerepel a nemzetközi bűnkrónikában. A Nemzetek Szövetségének tanácsbizottsága egyik ülésén, az első vizsgálat megejtése után, Ocampa vizsgálóbírónak bátor fellépéseért, teljes elismerését fejezte ki. E sorok írója, a Nemzeti Újságban hosszabb cikkben „A világ legnagyobb nőkereskedési pere” címmel, ismertette ennek a nagy bűnszövetkezetnek manipulációját azzal a szándékkal, hogy a nagyközönség figyelmét a nőkereskedés elleni küzdelem szükségességére felköltse.

Midőn dr. Csatóry Béla miniszteri osztályfőnök átvette dr. Tomcsányi Kálmán miniszteri osztályfőnöktől az „Erkölcseren-

A „Magyar Egyesület a Lebegőkérésűkés Ellén” „Magfóhna és Életvédelmi Otthon”-o. Hallótermek.

dészeti Központi Hatóság” ügyosztályának vezetését, ezzel egyben átvállalta a „MELE”-ről való szeretetteljes gondoskodást is. Dr. Tomcsányi Kálmán hosszú éveken az Egyesületnek nemcsak hivatalos ellenőrzője volt, hanem mint igazgatósági tag is, a legigazibb barátjának bizonyult, aki a nagy elnökök szellemében segítette az Egyesületet érvényesülésében, s haláluk után az új elnököknek, dr. Hodossy Gedeon országgyűlési képviselőnek őszinte, igaz munkatársa volt, s mindig megvédte a „MELE” érdekeit, és elősegítette működését. Dr. Csatáry Béla, kiváló hivatali elődjének nobiles szellemében tovább védte, – támogatta a „MELE” működését, igen jó szívvel mindig segítette, amiért az Egyesület mindenkor nagy hálával tartozik dr. Csatáry Béla miniszteri osztályfőnöknek is.

1930-ban az Egyesület „Magdolna és Életvédelmi Otthona” ismét lakást cserélt, és X. ker., Villám-utca 25. szám alatt kapott hajlékot. Ez a szép, villaszerű ház szintén a „Kivándorlási Alap” tulajdona, és hála az Ügyosztály nemesérszű vezetőjének, dr. br. Fiath Miklós miniszteri tanácsosnak, aki mindig a legnobilesabb, a legmesszebbmenő jóindulattal támogatja a „MELE”-t, érdeklődik munkája iránt. Különösen Magdolna Otthonunkról való gondoskodásával mély szociális érzésről tesz tanúságot és humánus szívvel, atyai jósággal karolja fel Egyesületünket. Az otthonunk lakbére mérsékelt, s minden szükséges átalakítást a „Kivándorlási Alap”, mint háztulajdonos, maga eszközölte. Az épület napos, a kert parkszerű, a magas földszinten vannak a társalgó, hálószobák és iroda, viszont a konyha, fürdőszoba, stb. a szuterénben vannak elhelyezve. A rendőrség Életvédelmi Osztályának két kiválóan humánus érzésű, s hivatásuk magaslatán álló vezető tisztviselői: dr. Szimon István rendőrtanácsos és Vigh Béla rendőrkapitány, a legnagyobb jóakarattal támogatták a „MELE”-t otthonának kiegészítő berendezkedésében, adtak bútort, felszerelést, konyhaedényt stb., stb., s ezzel az Otthon működését nagyon megkönnyítették. A rendőrség Életvédelmi Osztálya szívesen veszi és megbecsüli az Otthonunk kooperatív működését, jól tudva, hogy mindig a legnagyobb bizalommal utalhatja oda azokat a szerencsétlen nőket, akik már az étellel is leszámoltak. Hala az „Állami Munkaközvetítő Hivatal” vezetőjének, az Otthon védenecsei, tehát az Életvédelmi Osztály beutaltjai is, minden esetben nyerne munkabábelhelyezést, s a kenyérkereset biztosítása viszzahozza a szegény életunt leányok életkedvét, s a vágyat, hogy ismét rendes tagjai legyenek a dolgozó társadalomnak, ílymódon e három intézmény harmonikusan együttműködve, érdekeit kiegészítve, a fokozódó munkanélküliség társadalombomlasztó veszedelmét igyekszik csökkenteni, s egyben az erkölcsvédelem ideáljának szolgálatában áll.

1930. évben vette át Szieber Ferenc főtanácsostól, – aki az

Egyesületnek mindenkor őszinte jóakarója – és igazgatósági tagja, dr. Czobor Imre ny. főispán, igazgató a „Magyar Ki- és Visszavándorlókat Védő Iroda” vezetését, ő is, mint elődje, a legnagyobb megértéssel és jóindulattal karolta fel a „MELE” munkáját és szívesen vette inspekciós működését munkakörével kapcsolatosan. Úgy Czobor dr. igazgató, valamint munkatársa, Pichler Lajos o. tanácsos, akik mindketten a „MELE” kiváló igazgatósági-, és tanácsstagjai, Egyesületünket új tervei keresztülvitelében is igen hathatósan támogatják, és működésében nagy jósággal és megértéssel segítik, és ezért sok hálával tartozunk nekik.

Ezidőben a Kivándorlási Irodában kevesebb nő szorult Egyesületünk védelmére, segítségére, mert a kivándorlási kvóta erős megszorítása mind nehezebbé tette a magyar nők kivándorlását az Egyesült Államokba. Akik a beutazási engedélyt megkapták, azok elsőfokú rokonaikhoz mentek ki, s legnagyobb százalékban nem is voltak erkölcsi veszélyeknek kitéve. Ezért a „MELE” a kivándorlással kapcsolatos inspekciós működésében a figyelmet inkább a délamerikai kivándorlásra irányította, mert biztos értesülései voltak, hogy ott a nőkereskedőknek nagy mozgási szabadságuk van, könnyen játsszák ki a hatóságok ellenőrzését, a hivatali megvesztegetés is simábban megy. s az erkölcsi ellenőrzés oly csekély, hogy a legtöbb kivándorolt fiatal nő ki van téve a nőkereskedők csábításainak. A Kivándorlási Iroda nemzeti irányú működéséhez tartozik, hogy minden egyes kivándorolt magyar nővel, s annak családtagjaival, úgy itthon, mint odakint Amerikában élő rokonságával intenzív egyéni levelezést folytat, s a levelezés nemzeti érzéstől áthatott humánus hangja ébrentartja kivándorolt magyarjainknak, valamint azok hozzátartozóinak hazafiasságát és egyben bizalmát a „Kivándorlási Iroda” működése iránt. A „MELE”-nek nővédelmi munkájában nagyon megnyugtató az a tudat, hogy a Kivándorlási Iroda éberem őrökdi a magyar kivándorolt nő sorsa fölött, s így nincsen annyi erkölcsi veszélynek kitéve, mintha nélkülözné ezt az oltalmazó gondoskodást. A Kivándorlási Iroda inspekciós munkatársunknak állandóan rendelkezésére bocsátja az összes amerikai magyar lapokat, s még külön is figyelmessé teszi egy-egy gyanús cikke, hirdetésre, stb., s ezzel is igen hathatósan támogatja a „MELE”-t működésében.

Az 1930. évi közgyűlésen, melyen dr. Hodossy Gedeon elnökölt, Melly Béla dr., ny. árvaszéki elnök, igazgatósági tag javasolta, hogy a közgyűlés mondjon köszönetet elnökének, dr. íodossy országgyűlési képviselőnek azért az áldozatos támogatásért, mellyel mindenkor a „MELE”-t megsegítette, nehéz időkben melléje állt s önzetlen működéséért még a köszönetet is mindenkor elhárította magától. Az ő nagylelkűsége, önzetlensége, meleg, megértő szíve, biztosította az Egyesület munkája-

nak fejlődését, s a társadalom fokozott bizalmát és elismerését a vezetése alatt álló Egyesület iránt. A közgyűlés a legnagyobb lelkesedéssel tette magáévá a javaslatot és melegen ünnepelte szeretett elnökét, aki igazán nemesen tölti be a nagy elnökök méltóságát. Életbölcsségével, lekötelező szeretetreméltóságával, áldozatos segítőkészségével és végtelen meleg szívével mindenkor az Egyesület mellé áll nehézségeiben, gondjaiban, s az eredményeket mindig úri szerénységgel elhárítja magától, és sok-sok fáradozásáért sohasem fogad el köszönetet, elismerést. Előkelő lelkiadottságával, kötelességének tartja, hogy a nagy elnöki elődök munkáját folytassa, és minden nehézségen, gondokon átsegítse az Egyesületet, hogy eszméiért tovább dolgozhasson. Minden elnöki beszéde egy-egy nemesgyöngy értékével bír, szárnyaló gondolatai, mélyen vallásos lelkéből fakadt erkölcsi felfogása, még jobban megerősítette a „MELE” tekintélyét a magyar társadalom előtt és kiemelte működésének tiszta irányát.

1930. májusában a kereskedelmi miniszter kiadott egy rendeletet, mely szerint: fogadóknban, vendéglőkben, stb. eltiltotta a 40. életévüket még be nem töltött nők alkalmaztatását, de kivételt tett azokkal a 18. évüket betöltött, s fentmegnevezett helyeken alkalmazott nőkkel, akik e rendelet életbeléptetésekor már alkalmazva voltak, s akkor is megmaradhatnak ezen állásban, ha veszélyes és kétes is az erkölcsi szempontból. A „MELE” kérte a kereskedelmi minisztert, hogy ezen rendelet első szakaszának bekezdését változtassa meg oly módon, hogy megadja a lehetőségét annak, hogy a 40 évnél fiatalabb, de 24 évet betöltött nőket alkalmazhatnak, ha a munkaadó biztosítja, hogy a leányok erkölcsileg szigorú ellenőrzés alatt állanak, és prostitúciót nem folytatnak. Továbbá kérte a „MELE”, hogy csak az iparhatóság, és a rendőrhatóság hozzájárulásával legyenek tanoncként alkalmazhatók a fiatal leányok. Ezzel azt kívánta a „MELE”, hogy az iskolából már kikerült leányok kenyérkeresetét, anélkül, hogy erkölcsileg veszélyeztetve volnának, előmozdítsa.

XVI. Az „Erkölcsvédelmi Tanács” megszervezése.

Mikor dr. Scitovszky Béla belügyminiszter a kormány lemondásával átadta a bársonyszéket dr. vitéz Keresztes Fischer Ferencnek, az új miniszterben az Egyesület legmagasabb támogatóját, és megértő pártfogóját nyerte. A belügyminiszter támogatásának rendkívüli nagy erkölcsi súlyával lehetővé tette, hogy a „MELE” munkakörét tovább terjeszthette. Az Egyesület által hozzáintézett memorandumok, beadványok, kérvények mindenkor kedvező, megértő elintézést nyertek, új programjait magáévá tette, támogatta és ezzel kiszélesítette az Egye-

sület működési területét, kiemelte munkájának fontosságát és megsegítette a különféle új feladatok időszerű, szükséges kiépítésében.

A „MELE” tapasztalta, hogy a katasztrofálisan emelkedő munkanélküliség nyomán járó elszegényedés még mélyebbre süllyesztette a társadalom erkölcsi életének színvonalát, s ezt a válságos helyzetet a kufár szellemű egyének kiaknázták, a gyárakban nyomorfillérekért alkalmaztak fiatal nőket, serdülő gyermekeket. Az elesettség érzése, a szegénység miatti kétségbeesés, az egyensúlyt veszített, lelki válságba zuhant fiatal nőkre fokozottabb erkölcsi veszélyek leskelődtek. A cselédhelyező irodákban, s más magán munkaközvetítő intézetekben és magánirodákban az ellenőrzés majdnem teljes hiánya miatt, ezer lehetőség nyílt a lélekvásárra. A munkanélküliség nagy kerítő, s az éhség, nyomor, hajlamos az erkölcsi megalkuvásra. A nuditás divatja, a családi élet melegségének hiánya, a hagyománytisztelet csökkenése, mind olyan veszedelmes tényezők, melyek az erkölcsi színvonal lefokozását elősegítik.

Ezek a megfigyelések indították Egyesületünket arra, hogy Latinovits Róza főtitkár által kidolgozott terv alapján, angol mintára, az „Erkölcsvédelmi Tanács”-ot megszervezze, s már az 1931. évi közgyűlésen, dr. Hodossy Gedeon országgyűlési képviselő, elnök javasolta a „MELE” keretében, munkájának kiegészítőjéül az „Erkölcsvédelmi Tanács” sürgős felállítását. Elgondolása szerint a Tanács feladata, hogy az erkölcs terén mutatkozó kinövéseket, hanyatlásokat megfigyelje, és megfelelő korszerű, egészséges hatósági intézkedések életbeléptetésének kisürgetésével a társadalom erkölcsét megjavítani igyekezzék. Javaslatára szerint ebbe a Tanácsba azokat a közéleti értékeket kívánta bevonni, akik szociális munkásságukkal kitűntek, továbbá olyan hivatalok, hatóságok, egyesületek, intézmények, szövetségek lennének meghívandók, amelyeknek munkakörét érintené a tervbevetett új Program. Ez a Tanács párhuzamosan fejtene ki működést a „MELE”-vel, s így a leánykereskedés és prostitúció elleni küzdelemnek egyik segítő tényezője lenne.

A közgyűlés lelkes örömmel tette magáévá az elnök javaslatát, melyet Latinovits Róza nagy gonddal kidolgozott, az elnökség elé terjesztett, és az „Erkölcsvédelmi Tanács” megalakításának keresztülvitelét elhatározta. Az elnökség a Tanács legfőbb feladatául tűzte ki, hogy előadásorozatokban, melyeket a társadalom illusztris tagjai tartanának, olyan konkrét javaslatokat hozna felszínre, melyeket megfelelő hozzászólások után, a központi iroda memorandum alakjában feldolgozna, s az illetékes helyre eljuttatna. 1931. év őszén a „MELE” megalakította az „Erkölcsvédelmi Tanácsot”, mely nem mint önálló szerv működik, hanem az Egyesület tevékenységével szorosan összefüggő véleményező és tanácsadó szerv. Megalakulása után a

„MELE” csatlakozásra kérte fel a társadalom kiválóságait, továbbá az érdekelt hatóságokat, intézményeket és egyesületeket utóbbiakat felkérte, hogy delegáljanak az ülésekre tanácsstagokat. Már a megalakulás első évében a „MELE” tanácsstagjai között tisztelhetett az összes katolikus püspökökkel együtt dr. Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás őeminenciáját, valamint a protestáns egyházak püspökeit. A hatóságok, egyesületek, stb., és a magyar közélet kitűnőségei örömmel csatlakoztak Egyesületünk ezen újabb zászlóbontásához.

1932. évi február havában tartotta az „Erkölcsvédelmi Tanács” első ülését, melyet Hodossy Gedeon, a „MELE” elnöke nyitott meg, s melyen dr. Marczell Mihály pápai kamarás, egyetemi tanár tartotta az első előadást, „az ifjúság nevelése az iskolában és iskolán kívül” címmel. A nagysikerű előadáshoz az illusztris hallgatók közül sokan hozzászóltak, s az ezt követő vita után kialakult javaslat kidolgozásával a Tanács a „MELE” központi irodáját bízta meg, hogy azt memorandum alakjában az illetékes helyre továbbítsa. Dr. Marczell Mihály előadásának eredményeként regisztrálhatjuk, hogy a „MELE”-nek a kultuszminiszterhez intézett felterjesztését, a nevelésre vonatkozó kérdésben kedvezően intézték el.

Az „Erkölcsvédelmi Tanács” második előadását dr. Pádányi Andor, Budapest szfv. tanfelügyelő tartotta „a szülők bekapcsolódása az erkölcsi züllés veszélye ellen folytatott küzdelemben” címmel. Ez előadásnak meleg sikere volt, s gyakorlati eredménye volt a kultuszminiszterhez intézett memorandum nevelési reformokra vonatkozólag. A 3-ik előadást Berta Ilona, az Erzsébet Nőiskola nyűg. főigazgatója tartotta „az idő erkölcsnevelő értékéről” címmel. Dr. Szokola Leó, Budapest szfv. Árvaszékének ülnöke, a „MELE” illusztris igazgatósági tagja és igaz barátja nagysikerű előadást tartott „a gyermekek elhagyottsága, mint erkölcsi veszély” címen, melynek keretében hangsúlyozta, hogy nők is viselhessenek gyámságot, mert hiszen igen sok nő van, aki alkalmas a gyámsági tisztség lelkiismeretes betöltésére. Továbbá kívánatosnak tartja, hogy Budapesten és az ország nagyobb városaiban szervezzék meg a gyermekvédelmi hivatalokat, úgyszintén szükségesnek látja a női rendőrök alkalmazását.

Dr. Péchy Henrik, folyamőr-főtörzsorvos, következő előadásában „A neokapitalizmus nővédelmi programját” ismertette nagy érdeklődés mellett.

Az „Erkölcsvédelmi Tanács” további ülésein Rosenberg Augustza, a Magyarországi Nőegyesületek Szövetségének ügyvezető elnöke „A dolgozó nők védelme” címmel tartott előadást, és az előadássorozatot Vajkai Julia Éva, a Nemzetközi Gyermekmentő Szövetség alelnöke és a Népszövetség Gyermek-

védelmi Tanácsadó Bizottságának tagja „Prevenció és javító-nevelés” című, nagy érdeklődéssel fogadott előadása zárta be.

Az 1932. évben érzékeny veszteség érte az Egyesületet. Schärfer Jenő főkapitányhelyettes, az Erkölcserendészet vezetője, nyugdíjba vonulásával kapcsolatban, lemondott a „MELE”-nél viselt alelnöki tisztségéről, azzal az ígérettel, hogy a jövőben is erkölcsileg támogatni kívánja azt az Egyesületet, mely annyi éven át oly közel állt a lelkéhez, szívéhez. Az Egyesület az 1933. évi közgyűlésén dr. Hodossy Gedeon elnöki megnyitó beszédében a magyar nemzet nagy halottjáról, gróf Apponyi Albertről emlékezett meg, mint aki közéleti tevékenységével, és családi életében egyaránt a legtisztább valláserkölcsi alapokon állva, mintaképe volt annak az ideálnak, amelynek eléréséért küzd Egyesületünk. Majd így folytatta: „Fájó szívvel emlékszem meg gyászoló hitveséről is, aki sajnos, most nem tudott eljönni közénk, pedig megjelenésével az elmúlt esztendőben gyakran megtisztelt bennünket, és mindenkor kimutatta az Egyesület és a szociális kérdések iránt való nagy szeretetét. Gróf Apponyi Albertné nem tudott eljönni a mai közgyűlésünkre, mert mély gyászban van, gyászolja kedves halottját, akit mi mint nagy államférfit, és az igazság nagy apostolát tiszteltünk. Szívünk mélyéből gyászoljuk mi is gróf Apponyi Albertet, és hitvesének őszintén fájdalmunkat fejezzük ki azért a nagy veszteségért, amely őt a legközelebbiről érintette.” A közgyűlés mély meghatottsággal fogadta az elnöknek azt a javaslatát, hogy őszintén átértzett gyászának közgyűlési jegyzőkönyvében is kifejezést adjon, és az özvegyhez részvétáviratot intézzen.

A részvétnek ezen fájdalmas megnyilatkozása után dr. Hodossy Gedeon elnök áttért beszédében a társadalomban tapasztalt erkölcsi kilengésekre, mint pl. a szépségversenyekre stb. „Nem győzöm eléggé hangoztatni, – mondotta – a szépségversenyek és szépségkirálynő választások kultuszának erkölcsi hátrányait. Ezeket miniszteri tilalommal meg kellene szüntetni Mussolini példája szerint. Az olaszok nagy államférfia kijelentette: „Itália becsülete nem engedi meg, hogy leányai közül egy is eszköze legyen reklámtrükköknek”. – Joggal merülhet fel tehát, hogy a magyar nőt is így kell megvédelmezni üzleti spekulációktól. Kérem a társegyesületeket, ne engedjék ezt a kérdést elaludni, s forduljanak eziránt velünk együtt, a belügyminiszter úrhoz, aki igen megértő, és kérjék ők is, hogy legyen ebben segítségünkre.”

A közgyűlésen, Bernát István felsőházi tag, a Magyar Nemzeti Bank alelnöke, a „MELE” egyik legrégebbi illusztris igazgatósági tagja, a következő javaslatot terjesztette be: „Megindulóban van egy mozgalom, mely a női lélek megmentésére irányul, mert Magyarországra is áttért a lélekválság, erre vonat-

kozó komoly adataink vannak. A statisztika szerint az öngy. kosok között 50%-kal több nő van, mint férfi, s ezért bátor vagyok a közgyűlés figyelmét felhívni erre, s kérni, hogy a tervezett értekezletre az Egyesület delegáljon tagokat.” Miután a közgyűlés a javaslatot egyhangúlag elfogadta, dr. Hodossy Geodeon elnök felkérte a rendőrség Életvédelmi Osztályának két vezető tisztviselőjét, hogy legyen ebben a munkában a mozgalom segítségére.

Schäffer Jenő főkapitányhelyettes igen nagy sajnálattal fogadott lemondása folytán megüresedett egyik alelnöki tisztséget a közgyűlés dr. Melly Béla árvaszéki elnökre, az Egyesület egyik legbuzgóbb és legrégebb tagjára ruházta, a másik alelnöki tisztség betöltésére felkérte dr. Doros Gábor egyetemi m. tanár, igazgatósági tag, kórházi főorvost, aki régóta lelkes támogatója és igazi barátja a „MELE”-nek. Mindkét igazgatósági tag, készségesen elfogadta a meghívást.

Az Egyesület fokozott aggodalommal figyelte meg, hogy a titkos kerítők, az elhelyező irodákat, a gyanús, burkolt hirdetések által felkínálkozó masszázs- és manikürszalónokat, alkoholt szolgáltató és szórakozó helyiségeket, prédára leselkedve látogatják. A pornografikus képek titkos terjesztése is nagyobb arányokat öltött, ezért a „MELE” még éberebb figyelemmel kíséerte a visszaéléseket, a különféle kirakatokat, a napisajtót, a külföldi revüket stb., s igyekezett odahatni, hogy a visszaélések megtoroltassanak. Az Egyesület az erkölcsi krízis súlyos idejében még nagyobb gondossággal vette védelembe, oltalomba a rászorult fiatal nőket. Az újonnan megalakult Erkölcsvédelmi Tanácsnak még több feladata nyílt, hogy az erkölcsi színvonal emelésére minden lehetőt megtegyen. Dr. Szokola Leó árvaszéki ülnök, igazgatósági tag, nagysikerű, komoly szaktudású felolvasásának eredménye volt, hogy az Egyesület újból kérte a belügyminisztert a gyámi reform keretében a női gyámi tisztség felállítására.

A „Társadalmegészségügyi Múzeum” igazgatója, dr. Gortvay György miniszteri o. tanácsos, dr. Doros Gábor alelnökünk tanácsára meghívta a „MELE”-t, hogy vegyen részt a tervezett szociális egészségvédelmi kiállításon. Az Egyesület örömmel fogadta el a meghívást, a központi iroda titkárnője elkészítette a „MELE”-hez tartozó összes intézmények munkájáról a legutóbbi 10 év grafikonjait, statisztikáját, s néhány fényképet is vett fel a „Magdolna Otthon”-ról. Az egész ismertető anyagot dr. Gortvay igazgató, – megértéssel az Egyesület szociális munkája iránt, – a kiállítás egyik termében kifüggesztette, majd ezek a grafikonok és képek, a múzeum tulajdonába mentek át. A kiállítás tartama alatt dr. Doros Gábor alelnök előadást tartott a múzeumban „a nemibetegségek tör-

vényes leküzdéséről”, Latinovits Róza főtktár pedig a „prostituáció történetéről a régi időktől az utolsó korig.”

XVII. A IX-ik Nemzetközi kongresszust előkészítő stockholmi konferencia.

1932-ben az International Bureau az 1933. évben Berlinben, a nő- és gyermekkereskedés ellen tartandó nemzetközi kongresszust előkészítő stockholmi konferenciára meghívta a Nemzeti Bizottságokat. A konferencián 21 javaslat közül hetet vettek fel a kongresszus tárgysorozatába. Az első pont volt: gondoskodás azon nőkről, akik a reglementáció megszüntetésével, és a nyilvános házak bezárásával keresetüket elveszítették, mivel a rendes életbe való visszatérésük megsegítése a nővédelem kötelessége. A 2.-ik pont volt a leánykereskedés szempontjából a korhatár megszüntetése, mely az 1910.-iki párizsi egyezmény szerint 20 éven alul lett megállapítva. Az 1921. évi nemzetközi egyezmény e korhatárt a 21-ik évre emelte fel. A stockholmi konferencia a korhatár teljes megszüntetését javasolta, mert tekintet nélkül a korra, a nőkereskedést büntetni kell, nagykorúval szemben éppúgy, mint kiskorúval. A kongresszus tárgysorozatának 3.-ik pontjával a konferencia a „kitartottak” kérdésének tárgyalását választották. A 4.-ik pont a szeméremsertő nyomtatványok, képek, sajtótermékek stb. terjesztésére vonatkozott. A további kérdésekből Egyesületünket különösen az elhelyező irodákat megszüntető javaslatok érdekelték. A genfi Nemzetközi Munkaügyi Hivatal tervbe vette az üzletszerű magánhelyező irodák megszüntetését, s a kormányoknak erre vonatkozó válaszaiból kívánt dönteni, hogy ezirányban minő lépések tehetők. Egyesületünket is felkérték, hogy erre vonatkozó véleményét fejtsse ki. A „MELE” válaszában rámutatott, hogy legfőbb ideje a magánhelyező irodák fokozatos megszüntetése oly módon, hogy meghagyandók azok, melyeket megbízható szociális egyesületek tartanak fenn, a többit viszont az állam saját kezelésébe venné át. A „Federation Internationale des Amies de la jeune fille” felkérte a „MELE”-t, adjon információt arravonatkozóan, vajjon Magyarországon tapasztalható-e, hogy a manikűr- és pedikűrpar ízésének cégére alatt erkölcsstelen üzelmek folynak? A „MELE” presztízszünk szempontját figyelembevéve, óvatos választ küldött a külföldi intézménynek, de ugyanakkor ismételtén felkérte a kereskedelmi minisztert a pedikűr- és manikűrparnak az iparigazolvány feltételének kötésére, amelyhez erkölcsi bizonyítvány bemutatása szükséges. Fokozottabban figyelte az Egyesület az újságok hirdetései között bujkáló gyanús felhívásokat, amelyekben egyes manikürszalónok, a „diszkrét bejáratra” stb.-re tették figyelmessé az érdeklődőt. Felkérésünkre, az illetékes hatóság több

ízben megfigyeléseket eszközölt a gyanús manikür-szalónok tájékán.

A „MELE” memorandumban kereste fel a kultuszminisztert, hogy a tanoncnevelésnél és internátusok létesítésénél egyforma gondoskodás történjék a leánytanoncokról, mint a fiútanoncokról. Majd a „MELE” működésének keretében ez év tavaszán e sorok írója, mint központi titkár, előadást tartott! a „Cselédkérdés nemzeti és szociális szempontból” címmel, mely előadás beharangozása volt a későbbre tervezett vidéki növédelmi^ akciónak.

Az „Állami Munkaközvetítő Hivatal” főnöke, dr. Dragsits Gellért miniszteri o. tanácsos, kiváló elődjének, Koiss Géza miniszteri tanácsosnak jóindulatát a „MELE” iránt átvette és meleg érdeklődéssel munkánk iránt, igazán a legköryltekintőbb figyelmességgel és gondossággal helyezi el a Magdolna Otthonunkból munkavállalás céljából a Munkaközvetítő Hivatalba utalt védenceinket. Az elhelyeztetés körülményeiről azonnal értesítést küld úgy az Otthonba, valamint központi irodánkba, hogy így, – hala dr. Dragsits tanácsos jóindulatának –, mindenkor áttekintést nyerünk azon védenceink sorsáról, akiket hivatalába beutaltunk, kérve azok mielőbbi elhelyezését. Ily módon megkönnyíti missziós munkatársaink környezettanulmányi munkáját, és ezzel a „MELE” működését hathatósan támogatja.

Az Erkölysrendészeti Központi Hatóság vezetőjének távozásával, dr. Ajkay Miklós rendőrfőtanácsos, igazgatósági tagunk áthelyeztetése folytán, helyét dr. Meddig Gábor rendőrfőtanácsos vette át. Dr. Ajkay Miklós szeretettel támogatta Egyesületünket, igazi barátunk volt, aki lehetővé tette, hogy az Erkölysrendészetben való inspekciós működésünk eredményes, sikeres legyen. Utódja, dr. Meddig Gábor főtanácsos, mint az Erkölysrendészeti Központi Hatóságnak vezetője, az Egyesületünket a legmesszebbmenően támogatja. Szaktudásával segíti, és jószívűen, őszinte segítőkészséggel szívesen veszi a „MELE” munkájának bekapcsolódását az Erkölysrendészeti Központi Hatóság munkakörébe. Érdeklődésével fokozza az Egyesület missziós munkatársainak munkakedvét, akik minden ügyben a legnagyobb bizalommal fordulnak hozzá.

Az 1934. évi közgyűlést dr. Hodossy Gedeon elnök a következő szavakkal nyitotta meg: „24 évre vissza kell gondolnom, s szemem elé idézem gróf Tisza Istvánt, az Egyesület megalapítóját, aki a magot a magyar földbe átültette és gyökeireit öntözgette, s magam elé idézem Prohászka Ottokár nagy szellemét, aki a törzsbeszökött fácskát ápolta s nagy megértéssel vezette az Egyesületet haláláig. Fájdalommal kell megállapítanom, hogy a törzsbeszökött fán mutatkozó virágokat erős fagyok érték, úgy hogy sok lehullott virágot kell megsiratnunk. Azok a fagyok, melyek a világháború és a forradalmak formá-

jában érték a zsenge fánkat, rettenetes erkölcsi pusztítással jártak. Nehéz most új életre lendülni, mert a családi élet megint, erkölcsi alapja veszített régi dicsfényéből. Idézem a hercegprímás szavait: „Mennyi rettenetes tragédia, a gyermeknél irtózatos züllés, mennyi jövő büntetés zúdul a könnyelmű társadalom nyakára, amely a házasság szent intézményét is lealacsonyítja.” A bíboros hercegprímás ezen szavaival minden meg van magyarázva. Az öngyilkos társadalom maga készíti elő halálát, nemcsak önmagát pusztítja el, hanem másokat is megöl, lelkeket gyilkol meg. Egyesületünknek egyik főcélja, egyik főideálja, hogy ezen változtasson. És ha ezt a munkát kötelességtudással teljesíteni fogjuk, akkor van reá remény, hogy e szennyes életű világból egy magas légkörű tisztultabb világba emelkedhessünk. Isten adja, hogy így legyen.”

XVIII. A berlini kongresszus.

Az 1934.-iki év közgyűlésén a központi titkár, mint helyettes főtitkár beszámolt elsősorban a „MELE” nemzetközi munkájáról, s jelentést tett a nő-, és gyermekkereskedés leküzdésére 1933-ban megtartott berlini nemzetközi kongresszusról, melyen az Egyesület nem volt képviselve, de a kormány felkérte dr. Morlin Ervin berlini követünket, hogy a követség a delegáltját bízva meg az Egyesület képviselőjével.

A kongresszust előkészítő stockholmi konferencia új ügyrendet dolgozott ki a következő kongresszusokra vonatkozólag, amelyet az International Bureau az összes nemzeti bizottságoknak hozzászólás céljából elküldött. A kongresszus új ügyrendjét, csekély módosításokkal, az összes nemzeti bizottságok elfogadták. A kongresszuson a stockholmi előkészítő konferencián kidolgozott nyolc kérdés került tárgyalásra. 1. általános beszámoló a nemzetközi nő- és gyermekkereskedés elleni küzdelem munkájáról. 2. a leánykereskedés büntetésére vonatkozó korhatár teljes eltörlése a nemzetközi egyezményből. (Magyarországon 1925. évben a XIX. t. c-ben cikkelyezték be a nemzetközi egyezményben foglalt korhatár megállapítását, mely a 21 év volt.) A kongresszus elfogadta továbbá a következő javaslatot: „tekintettel arra, hogy a nőkereskedés akár egy ország belterületén, akár külfölddel kapcsolatosan történik, mindig, és minden körülmények között büntetendő cselekmény”, ezért az új egyezmény tervezet szerint: „a bűncselekmény ténye akkor is megállapítandó, ha az áldozatot az anyaországból mandátumos, vagy protektoratusos területre viszik, esetleg hűbéri vagy fennhatóság alatt álló territóriumokra, vagy dominiumokra”. Ezt az egyezménytervezetet a londoni Bureau beküldte a „MELE”-nek azzal a megjegyzéssel, hogy már 20 állam írta ezt alá, s többek között a magyar kormány is megígérte ennek aláírását. A 3.-ik

kérdés volt a nyilvános házak és a prostitúció reglementálásának megszüntetése, illetve eltörlése. A kongresszus megállapította, hogy eddig 34 állam tért rá az abolíciós rendszerre, s várható, hogy a közeljövőben ismét több lesz az abolíciós államok száma. A 4.-ik kérdés volt a „prostituáltak rehabilitációja”. E javaslathoz már az előkészítő konferencián a „MELE” megtette felszólalását „ne terheljék meg erkölcsi priusszal azokat a szerencsétlen prostituáltakat, akik erkölcstelen életüktől megundorodva, jobbjézésre ébredve, vissza akarnak térni a polgári társadalomba.”

Az 5.-ik tárgyalási pont volt a „szeméremsértő olvasmányok, képek, sajtótermékek stb.” A kongresszus javasolta, hogy minden államban szakértőkből alakult bizottságok szervezendők meg, amelyek a bíróság, rendőrség s egyéb jogi hatóságoknak ebben a munkában segítségére lennének. Már a stockholmi konferencián jelentette a „MELE”, hogy ezirányban régebben kooperálva dolgozik az illetékes magyar hatóságokkal, és küzd a pornográfia ellen. A belügyminiszter 151.000/1927. számú rendeletének 3-ik cikkelye, mely az 1914. évi XIV. t. c. 2. paragrafusának kiegészítője, a legszigorúbban bünteti a szeméremsértő sajtótermékek, képek, szobrok stb. terjesztését. Az Egyesület minden erre vonatkozó értesüléseit az illetékes hatóságnál azonnal bejelenti. A kongresszus javasolta, hogy a szülőket figyelmessé kell tenni az erkölcsi szempontból kifogás alá eső mozi-darabokra, színdarabokra, kabaréelőadásokra stb., valamint az obscén olvasmányokra s arra, hogy őrizték ettől serdülő gyermekeiket. Elítélte továbbá a kongresszus a túlzásbamenő nuditás kultuszát. A 6-ik kérdésnél: „a prostituáltak visszahonosításánál” a „MELE” már az előző konferencián is kifejtett, régi álláspontját ezirányban fenntartotta. A 7.-ik pont volt „az anyagi nyomor és a prostitúció”. A kongresszuson Madame Rolfs, a londoni iroda megbízásából beszámolt 8 „Nemzeti Bizottság” jelentéséről – köztük Magyarországeről –, melyek különböző szempontból magyarázzák a prostitúció okait. Érdekes volt az a megállapítás, hogy nem mindig a szegénység a prostitúció indító oka, hanem más tényezők is mint a kényelemszeretet, a züllött környezet, a meglazult családi élet, hiúság, élvhajhászat, rossz példaadás, stb., stb.

A tárgysorozat utolsó pontja volt: „A nőkereskedés Keleten”. Magyarországot közelről nem érinti a kérdés, de nemzetközi munkájával kapcsolatosan a legnagyobb érdeklődéssel követi a messzi Kelet nőkereskedése elleni küzdelem nagy erőpróbáit. A kongresszus örömmel üdvözölte annak a genfi szakbizottságnak rendkívül értékes, nagyterjedelmű jelentését, melyet a Nemzetek Szövetsége megszervezett, és a Rockefeller-alap finanszírozott. E három tagból álló bizottság feladata volt Ázsiában megfigyelni a fehér nő erkölcsi- és anyagi helyzetét.

Két évnél tovább tartott e tanulmányút, melynek eredménye egy 600 oldalas hatalmas munka, mely egyike a legérdekesebb szociális írásoknak, mert nemcsak statisztikai adatokat tartalmaz ez a komoly, nagyszerű mű, de egyben teljes mértékben újdonság is, mert ez az első olyan hivatalos jelentés, mely mélyebb bepillantást enged Ázsia különféle államainak eddig ismeretlen erkölcsi világába. Európa figyelme ráterelődött most már a messzi Keleten szenvedő nő sorsára is, s ott különösen a fehér nő életviszonyaira.

Örömmel állapítható meg, hogy ebben a nagyméretű jelentésben, melyet Genfben adtak ki, a statisztikai kimutatások szerint, Keleten most nem fordul elő magyar prostituált, és ezzel talaját vesztette a magyar nőknek a múltban oly előszeretettel hangsúlyozott megbélyegzése.

A londoni iroda örömmel értesítette a „Magyar Nemzeti Bizottságot”, hogy Egyiptom és Csehország is létesítettek nemzeti bizottságot, és Törökországban egy külön bizottság tanulmányozza a török nővédelmi törvényeket, s ezek esetleges módosítására, tervezetet dolgoz ki. Ugyanez évben Perzsia is ratifikálta a nőkereskedésre vonatkozó genfi nemzetközi egyezményeket.

Külföldi munkánkkal kapcsolatosan meg kell emlékeznünk a londoni „International Bureau” főtitkáráról, Francis Sempkinsről, aki a 22 állam Nemzeti Bizottságaival együttműködve, állandó kapcsolatot tart fenn a Magyar Nemzeti Bizottsággal, s ily módon a „MELE”-t nemzetközi működésében hathatósan támogatja. A legnagyobb készséggel mindenben eljár, amire felkérjük, nyomtatványok, levelek közvetítésével, ismertető cikkek elküldésével, közbenjáró szerep vállalásával, felvilágosításokkal stb., nagyon megkönnyíti az Egyesület angol nyelven folytatott nemzetközi levelezését. A különféle államok „Nemzeti Bizottságait” igyekszik közelebb hozni egymással a kooperatív munka érdekében a nemzetközi nő-, és gyermekkereskedés elleni harcban. Francis Sempkins 1934 őszén jelen volt a genfi „Fédération Abolitionniste Internationale” által Budapesten rendezett erkölcsvédelmi kongresszusán, (Congrès International de Morale Sociale”), s ez alkalommal az Egyesület főtitkárával hosszabb eszmecsere folytatólag a közös munka érdekében, s azzal az érdeklődésével, mellyel részleteiben is ismerni kívánta hazai működésünket, beigazolta azt, hogy értékeli, megbecsüli a „MELE”-nek működését, és azóta még sűrűbb levelezéssel kapcsolódik be a Magyar Nemzeti Bizottság nemzetközi munkájába.

Itt említem meg, hogy dr. Sima László, a londoni magyar követségénél akreditált sajtóattasé hosszú évek óta képviseli Egyesületünket az International Bureau ülésein, mint a magyar kormány megbízottja. Érdekeinket megvédi, törekvéseinket elő-

segíti, miért is igazán nagy köszönettel tartozik a „MELE” dr. Sima Lászlónak önzetlen támogatásáért.

Az „Erkölcsvédelmi Tanács” második előadóciklus első részében dr. Lessko Jenő főorvos „a nemi élet veszélyei és a keresztény erkölcs” címmel tartott előadást, melynek eredménye egy memorandum benyújtása volt a kultuszminiszterhez. Ugyanakkor beadványt küldtünk a belügyminiszter úrhoz a mozgókép cenzúra megszigorítása tárgyában. Ennek alapján dr. Ferenczy Tibor főkapitány, aki érdeklődéssel figyeli az Egyesület komoly működését, és azt nagy jóindulattal támogatja, napiparancsban betiltotta a „filmek reklámozását oly képekhez, amelyek a pornográfia határát érintik, amelyeket magából a filmből a cenzúra már törölt is”. A Tanács további ülésén dr. Kiss István rendőrfőtanácsos a „A fiatalokorúak rendőrhatalmának védelme, és a fiatalokorú leányok erkölcsi züllésének veszélyeiről” tartott előadást. A Tanács megbízta a „MELE” központi irodáját, hogy a belügyminiszterhez felterjesztést intézzen „a fővárosba érkező vidéki leányok erkölcsi züllésének megakadályozása” tárgyában, mely memorandumra a belügyminiszter 1934. év tavaszán kiadta az 196.835/1934/IX. a. sz. körrendeletét a „városokban munkát kereső nők fokozottabb erkölcsi megvédésére”-re vonatkozólag. Ezzel a „MELE”-nek egy kedves terve megvalósult: beleilleszthette programjába a vidéki nők preventív erkölcsvédelmét, és a vidékről Budapestre kerülő munkásnők átmeneti otthonának létesítését. Ugyancsak felkérte a „MELE” dr. Ferenczy Tibor főkapitányt a „cseléd- és munkásleányok részére szolgáló szállásadónői intézmény megrendszabályozása” tárgyában. A Tanácsnak ez a beadványa is eredményes volt, mert megjelent egy főkapitányi rendelet a tömeglakások és lakástadónők üzelveinek fokozottabb ellenőrzésére. Az Erkölcsvédelmi Tanácsban ez évben a következő előadást dr. Doros Gábor egyetemi m. tanár, a „MELE” alelnöke tartotta „A prostitúció közegészségügyi ártalmainak leküzdése a neoabolíció szellemében”. Ebben az előadásban dr. Doros Gábor tanár a prostitúció történetét a messze múltba visszanyúlva, lebilincselő érdekességgel és kiváló szaktudással ismertette, rámutatva a mai reglementációs rendszer hiányosságaira, és részletezve a neoabolíció programját.

A következő tanácsülésen dr. Schirilla Achill kir. törvényszéki tanácselnök: „A törvényhozás feladatai a gyermekvédelem szempontjából” tartott előadást. A Tanács határozata alapján a „MELE” központi irodája dr. Lázár Andor igazságügyminiszterhez beadványt intézett, melyben felterjesztette dr. Schirilla Achill tanácselnök következő javaslatait: „A törvényes intézkedések elégtelensége, ethikai alátámasztás nélkül”, továbbá „módosító javaslat a házasságjogi-, büntető-, és gyámsági törvények tekintetében”, és „különös javaslatok a gyermek erkölcsi

és értelmi fejlődése, és azok egészségének védelme érdekében”, A következő további előadást dr. Czobor Imre ny. főispán, a Magyar Kivándorlókat és Visszavándorlókat Védő Iroda igazgatója tartotta: „A nő a vándormozgalomban” címmel, rendkívül érdekes megvilágításban, alapos tudással, értékes statisztikai adatok felsorolásával. Ez a nagyszerű előadás a „MELE” egyik legújabb programját, a vidékről városokba jövő nők erkölcsi védelme érdekében a falvakban megszervezendő „Helyi Nővédelmi Bizottságok” felállítását rendkívüli módon támogatja, és a prevenció eszméjét szolgálja.

Dr. Párniczkyne Szederkényi Anna író, lapszerkesztő, a pornográfia kérdéséről írói és erkölcsi szempontból az „Ember és a könyv” címmel tartott előadásában, írói tehetségének végtelenül csiszolt szavaival rámutatott az obscén sajtótermékek – különösen a fejlődő ifjúság lelkületére gyakorolt – erkölcsromboló hatásaira.

A következő, további előadó dr. Bochkor Ádám egyetemi m. tanár volt, aki a legaktuálisabb kérdések egyikét, „A születések korlátozása, különösen biológiai és erkölcsi szempontból” tárgyalta. Ennek az előadásnak rendkívüli sikere volt, ami előre várható volt, tekintettel arra, hogy a közvélemény állandóan érdeklődik e kérdés iránt.

Az 1934. évi előadások sorát bezárta dr. Nagy Károly ny. főkapitányhelyettes, a „MELE” régi, illusztris igazgatósági tagjának „A külföldi magyarság az erkölcs védelmében” című értékes előadása. Különösen érdekes volt előadásának az a része, mely az amerikai magyarságnak az óhaza iránti hűség szeretetről számolt be. A „MELE”-n túlmenőleg nemzeti szempontból is nagyjelentőségű volt dr. Nagy Károlynak, mint a „Magyarok Világszövetsége” elnökének nagyszerű jellemrajza külföldön élő magyar testvéreinkről.

1934. tavaszán dr. Doros Gábor egyetemi m. tanár, a „MELE” alelnöke, dr. Hodossy Gedeon országgyűlési képviselő, egyesületi elnök hosszabb távolléte alatt az elnök és az igazgatóság megbízása alapján, átvette a „MELE” ügyvezetését. Ügyvezető alelnöki minőségében, mint elnök-helyettes, a legkitűnőbb hozzáértéssel támogatja az elnök munkáját, áldozatosan sok időt szentel az Egyesület fejlesztésére és munkásságának ellenőrzésére, s működési területének kiszélesítésére. Mint a veneriás betegségek tudós orvosa, és általánosan ismert szakíró szóval és írásaiban küzdve a nemibetegségek nemzetromboló veszélye ellen, a „MELE” munkáját a prostitúció leküzdésére indított harcában nagyon hathatósan támogatja. Megbecsülve munkatársainak működését, kedvvel és örömmel felkarol minden értékes, egészséges eszmét és tervet az Egyesület nő- és erkölcsvédelmi céljainak elérésében.

Az 1934. év rendkívül nevezetes az Egyesületre, mert ez

év őszén fordult negyedszázados jubileumának évébe. E huszonötévi évforduló ünnepi hangulatát azonban sajnálatosan megzavarta az a lehangoló tény, hogy a „MELE” leglelkesebb, legodaadóbb főtisztviselője, Latinovits Róza lemondott főtítkári tisztségéről, elhagyta munkakörét, melyet a megalapítás, pillanatától kezdve olyan kiváló szorgalommal, véghetetlen szeretettel, nemes ambícióval egy negyedszázadon keresztül jó- és rossz időkben egyaránt, ideáljaiban megingathatatlan bizalommal és rendkívüli szívós akarással végzett. Az 1934. év októberben tartott igazgatósági ülésen az igazgatóság mérhetetlen sajnálkozással vette tudomásul szeretett főtítkárának 'állásából való eltávozását, és emlékkiratban, és jegyzőkönyvileg hálás köszönettel emlékezett meg rendkívül értékes, erejének túlfeszítésével járó ügybuzgalmáról és felbecsülhetetlen értékű munkájáról.

Megható véletlen, hogy a „MELE” jubiláris esztendejére esett a magyar társadalom két elhunyt kiválóságának, gróf Tisza Istvánnak, és Prohászka Ottokárnak, a „MELE” legelső nagy elnökeinek, szobor-leleplezési ünnepélye. Az Egyesület a két szobor ünnepi leleplezésén résztvett, és kegyeletesen koszorút helyezett a magyar élet e két halhatatlan géniuszának szobra elé, akik negyedévszázaddal ezelőtt elindították Egyesületünket küzdelmes, és mégis eredményteljes útján ...

XIX. Befejezés.

A lehetőség szerint igyekeztem Egyesületünk huszonötévi működését vázlatosan és időszerű sorrendben ismertetni. Ebben a jelentésemben nem térhettem ki a sokezerre menő „esetek”, „ügyek”, „elintézésék” stb. részletezésére, sem arra a rendkívüli sok munkára, melyet az elmúlt negyedszázad alatt központi irodánk és hozzátartozó szervei végeztek. Csak a levelezésünk hatalmas irattári gyűjteménye mutathatná be teljességében az elmúlt két és fél évtized munkateljesítményét. Ennek külön felsorolása természetesen köteteket tenne ki. Azért igyekezünk jubileumi könyvünk utolsó fejezetében statisztikai táblázatokban, valamint az ezeket tárgyaló szövegekben a „MELE” működését számszerűleg is ismertetni. A statisztika rideg, de világos számadatai mindennél beszédesebbek, a tények hű tükrői, melyek az elért eredményeket regisztrálják.

Bár az Egyesület szegényebb lett egy nagy értékével, Latinovits Róza főtítkár távozása által, de a munkának tovább kellett folytatódnia. Az ember esendő és mulandó, de a komolyan megalapozott munkának fenn kell állania és folytatódnia az idők végtelenségéig. Az elnökség javaslatára, az Egyesület az árvánmaradt főtítkári pozíciót, egy esztendei helyettesítés után, az 1934. októberben tartott igazgatósági ülésen, egyhangú sza-

vazattal betöltötte, és e sorok íróját bízta meg Latinovits Róza örökével, a főtitkári tisztséggel.

A nagy elnökök ércbe véshető tanácsai után, az Egyesület nem tévesztheti el céljainak nyílegyenes irányát. A nyomok figyelmeztetnek, hogy hol van a társadalomban az örvény, s mi e nyomokon tovább fogunk menni a nemes cél felé, várva a szociálisan érző társadalom fokozott támogatását és megértését. Pestalozzi szellemében kívánunk dolgozni: szeretettel, türelemmel, megértéssel, mindig hallgatva a lelkünkben ébren ápolat vox humana-ra. Működésünkben alkalmazkodni kívánunk a mai időkhöz, hogy ezáltal is biztosítsuk magunknak a társadalom, mint döntőbíró, igazságos ítéletét működésünk iránt. Érzékeny lelkiismeretességgel, becsületes munkával, fáradhatatlanul igyekezni fogunk az erkölcstelenség mérges gombáit a társadalom virágos kertjéből kiirtani. Megyünk tovább a mi utunkon, melyen a nagy alkotó szellemek elindították az Egyesületet, és szolgálni kívánjuk elsősorban nemzetünket, midőn a növédelem és erkölcsvédelem felelősségteljes munkáját keresztény erkölcsi alapon, nemzeti irányban folytatjuk. A megértés, segítőkészség fáklyájával világítjuk utunkat, és nem hagyjuk kialudni ezt a nemes lángot. Szolgáljuk a nemzeti génuszt, úgy itthon, mint az országhatárokon túl, midőn a nő erkölcsi veszélyei ellen küzdünk, s megvédjük a magyar nő hírnevét.

Midőn Egyesületünk tevékenységének sokoldalúságára, nehézségeire, és a lelki szelekció bonyolult feladataira gondolunk, melyek együttjárnak az erkölcsmentéssel, Carlyle szavait idézhetjük és odavéshetjük negyedévszázados munkánk rögzös útjának mérföldköveire:

„Erény és bűn együtt örvénylenek”.

A „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” pályaudvari- és vasúti missziója.

Írta: özv. dr. Pap Jánosné,
a „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” pályaudvari
missziós szervezeteinek vezetője.

Egyesületünk első nagynevű elnöke gróf Tisza István nemcsak névleg fogadta el a neki felajánlott elnöki méltóságot, hanem személyének és erős egyéniségének egész súlyával, lelkének idealizmusával állott szociális feladataink megvalósításának élére, amely egyik főcéljául az erkölcsi veszélyben lévő nők védelmét és oltalmát tűzte ki. Ezen fontos célkitűzés egyik problémáját a vasutakon és hajókon utazó magányos nők, és gyermekek intézményes támogatása képezte. A pályaudvari misszió ugyanis szorosan összefügg a leánykereskedés elnyomására Párizsban 1904. május 18.-án létrejött, s azóta nálunk is becikkelyezett, nemzetközi megállapodás követelményeivel és kötelezettségeivel, amelynek lelkiismeretes betartása alapul szolgál azon nemzetvédelmi törekvések nemes feladatának, mely szerint hazánk ifjúsága, a jövő anyái oltalomban, és védelemben részesüljenek a sokszor tudatuk alatt reájuk leselkedő erkölcsi veszélyek ellen.

1913-ban gróf Tisza István elnök indítványára létrejött egy szövetség a különböző felekezeti, társadalmi egyesületek: úgymint a Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen, a Katolikus Háziasszonyok Országos Szövetsége, a Lorántffy Zsuzsanna Egyesület, a Munkát Kereső Nők Otthona, a Thabita Jótékony Nőegylet és a Pesti Izraelita Nőegylet összefogásával a „Pályaudvari Missziót Fenntartó Egyesületek Országos Szövetsége” címmel.

Ezen Szövetség célul tűzte ki, hogy a vidékről, a falvakból a fővárosba érkező, vagy külföldre utazó nőket, úgy erkölcsileg, mint anyagilag támogassa, befogadásukra menhelyeket és otthonokat létesítsen, amelyekben a szolgálatot kereső nők továbbutazásukig díjtalan ellátásban és lakóhelyben részesüljenek.

1914. év májusában gróf Tisza István elnöklete alatt tartott alakuló közgyűlésen, egyhangú nagy lelkesedéssel, a Szövetség elnökéül gróf Tisza Istvánt választotta meg, ügyvezető elnökéül pedig dr. Rottenbiller Fülöp, akkori igazságügyminiszteri tanácsost, aki nagy szaktudásával, fáradhatatlan agilitásával, és hivatalos működéséből kifolyó összekötései révén, kiváló érdemeket szerzett magának ezen, csakhamar rendkívül fellendült munkakör kiépítésében.

A Szövetség első reprezentánsai a következő illusztris társaságból alakultak: az elnökségen kívül a „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” főtitkára, Latinovits Róza, Szegedy-Masszák Aladárné, gróf Chotek Rudofné, Szilassy Aladárné, Dessewffy Emma, Raffay Sándorné, Gárdonyi Neumann Frigyesné és többen mások, akik akkor már mindannyian közismert tényezői és úttörői voltak a nagy szociális feladatok megoldásáért harcoló női társadalomnak.

A Szövetség 1914. év telén központi irodát nyitott a VIII. József-körút 8. sz. alatti helységben, majd, amikor ez szűknek bizonyult, megnyitotta új otthonát, Vas-utca 3. sz. alatt. Közös érdekek hathatós szemmeltartása mellett, egyöntetű intézkedéseket léptetett életbe közös anyagi hozzájárulással. A Társegyesületek közös szabályzat alapján igazolvánnyal ellátott megbízottakat alkalmaztak a főváros különböző pályaudvarain és nyáron a hajóállomásokon, akik időnként a „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” központi irodájában tartott tanácsüléseken beszámoltak munkájukról és tapasztalataikról, amihez a vezetőség is mindenkor hozzáfűzte értékes észrevételeit. Ezen értekezletek gazdag anyaga volt a hajtóerő, amely ezt a sokoldalú munkakört fejlesztette és irányította. Ez az alapos szervezési munka tette lehetővé, hogy rövid időn belül a pályaudvari misszió a társadalom egyik mentőszervévé alakult.

1914-ben szinte máról-holnapra ébredt az ország ama rémületes tudatra, hogy világháború vészes lángjai égnek a feje felett. A rémület hevében a magyar honleányok szívében, s a tanács vezetőségének, de a bizottság minden egyes tagjának lelkében is felébredt a vágy, a kötelességérzet, minél többet tenni és áldozni a hazáért, ellenszolgáltatásul a védelmére indult hősök küzdelmeiért. Ezen súlyos idők járásában a „Pályaudvari Missziót Fenntartó Egyesületek Országos Szövetsége” becsülettel megállotta helyét. Kiterjesztette munkakörét, együttműködött a hatóságokkal, irányított, buzdított, alkalmazkodott a felmerült helyzetekhez, és mintegy összekötő szervvé vált a közönség és a hivatalos közegek között.

Ebben az időben a Keleti pályaudvar jóformán kizárólag katonai felügyelet alá jutott. Végnélküli katonavonatok indulnak naponta, felvirágozott, zeneszóval elindított katonák tömésével, a nagy bizonytalanság felé. Maga az utasforgalom foly-

ton gyérült, mivel a posta-vonatokon jóformán csak rendőrileg engedélyezett igazolvánnyal lehetett útrakelni. A fennálló nehézségek tehermentesítéséül csakhamar nagy átcsoportosítások történtek a Ferencvárosi pályaudvarra, ahol a missziós munkatársaknak rendkívül tág tere nyílt különböző, sokirányú egyéni tevékenységekre.

Minden tilalom dacára rengeteg nő vegyült a katonaszállítások területére, ki búcsúzni kívánt hadbavonuló hozzátartozójától, ki kalandot keresett a tömegben, és csaknem naponta 5–6 leány került a rendőrség kezére, miközben megbízottaink figyeltek a körülöttük lappangó veszélyekre. Egyre-másra tűntek fel hiénák módjára lélekkúfárok, kerítők, csábítók, helyszerzők megbízottai, hogy csalárd fondorlatokkal vessék ki erkölcstelen célzatokkal hálójukat egyesekre, és toborzásra szánt csoportokra, úgy a vidék, mint a főváros területén. Maga a vasutas tisztviselők vezetősége megütközéssel állapította meg a fennálló erkölcsi veszélyeket.

A Ferencvárosi p. u. közelfekszik a csepeli gyárhoz, amelyekben akkoriban az egyre növekedő férfihiány miatt igen sok nő jutott munkaalkalomhoz, akik esténként, éjszakánként, ellepték az állomás környékét. Egyik fiatalkorú pártfogoltunk révén jutott tudomásunkra, hogy azon nők számíthattak azonban állandó munkára, akik alávetették magukat a munkavezetők erkölcstelen követelményeinek. A gyárak vezetői, bár tudták, hogy a lecsökkenő férfi létszám miatt a nők ki vannak szolgáltatva a munkavezetők önkényének, de tehetetlenek a helyzettel szemben, s azt ajánlottak, szerezzünk szociális védelmet a munkásnők részére.

Ennek intézményes megszervezésére dr. Rottenbiller Fülöp ügyvezető elnök közbenjárásával, a Szövetség tanácsstagjai beléptek a Fiatalkorúak Felügyelő Hatóságába, kapcsolatot létesítettek a rendőrbíróssággal, összeköttetésbe léptek a különböző patronage-okkal és jóléti intézményekkel, s ezen a réven számtalan esetben volt alkalmuk a hatóságok közegeit nyomravezetni. Csatlakoztak továbbá a Népjóléti Központ háztartási-munka-ügyi szakosztályához is, és egy ideig közösen teljesítették a pályaudvari missziós feladatokat.

A háború kezdetén egyik igen jelentős munkakörévé vált a Szövetségnek az erdélyi menekültek ügye. Üdítő állomások létesültek a Ferencvárosi pályaudvaron és a Rákosi állomáson; az előbbi helyen csak átmenetileg, de a Rákosi állomáson a Szövetség több missziós megbízottja két hónapon át felváltva, éjjel-nappal osztotta az élelmet a menekültek között, és hathatós segítséget nyújtott elhelyezésük érdekében.

Ezen eredményes munkateljesítményre felfigyelt az akkori belügyminiszter, Sándor János is, és nagy elismeréssel nyilatkozott róla. Több tekintélyes napilap cikkek keretében ismertette a „Pályaudvari Missziókat Fenntartó Egyesületek Orszá-

gos Szövetségének” működését, mire számosan keresték fel írásban és személyesen a Szövetség Vas utcai otthonát, sőt amikor a főváros vette kezébe a menekültek ügyét, kikérte a missziós munkatársak tanácsait. Nagy mérvben vették továbbá igénybe szolgálataikat a Keleti p. u.-i állomáson, az Oroszországból nagy számban átvonuló, lábadozó német katonák. Franciaországból is tömegesen érkeztek haza a magyar internáltak és a szerencsétlen kiutasítottak, kik mindenüket elhagyva, a hazájuktól való hosszú távollét után összeköttetésüktől elszakítva, teljesen rá voltak utalva a társadalom könyörületes segítségére. Ebben a munkában nagy eredménnyel vette ki részét a pályaudvari misszió kívül a Feministák Egyesülete is ! A Vas-utcai otthon felszaporított férőhelyének minden helye le volt foglalva, részben átutazó, részben vidékről jött munkátkereső nőkkel, de igen sokan jöttek Cseh- és Morvaországból, Sziléziából, sokszor jómódban volt családok gyermekei, kik elhelyezésért könyörögtek, mert hazájukban még sokkalta nehezebbé vált az élelmezés és a kenyérgyártás problémája. 1916-ban 2.313 nőnek az ellátása nyert az Otthonban elintézését.

A misszió megbízottai nyáron a hajóállomásokon fejtettek ki elismerésre méltó munkát, és csakhamar rájöttek arra, hogy a pályaudvarokon megerősített ellenőrzés következtében, a gyanús elemek a hajókon próbálták üzelmeket lebonyolítani. Hogy ezen segítsen a Szövetség, kapcsolatot teremtett a délvidéki és a szegedi Fiatalkorúak Felügyelő Hatóságával, és kérelmezte a határokon, különösen az orsovai hajó határállomáson a fiatalkorú utasok fokozottabb ellenőrzését. Amint látható, a Szövetség tehát, úgy általános emberbaráti, mint az állam és a főváros különleges szempontjából is hasznos szociális erkölcsvédő munka részese lett, és mint ilyen elsősorban a fiatalkorúak védelmére helyezte a fősúlyt, szemelött tartva, hogy ez a nemzet jövője érdekében nagyon fontos.

Eredményeivel elérte a Szövetség, hogy Budapest székesfőváros a Népjóléti Központ előterjesztésére a „Pályaudvari Missziókat Fenntartó Egyesületek Országos Szövetségét” népjóléti intézménynek minősítette, s mint ilyent anyagi támogatásban részesítette. De működését méltányolta az Országos Hadigondozó Hivatal is, és ugyancsak juttatott részére pénzsegélyt. A forgalom növekedésével szemben ezen adományok azonban nem bizonyultak elegendőnek, miért is gróf Tisza István elnök és Latinovits Róza főtitkár kérelmére a belügyminisztérium és a külügyminisztérium több alkalommal nyújtott hathatós segítséget.

Hosszú időközön át hazánk csaknem egészen el volt zárva a határain túl fekvő országoktól és nemzetektől, és ezen történelmi válságos helyzetben, a szövetséges felekezetek egyesületeinek legtöbbje olyan súlyos helyzetbe jutott, hogy egyik a má-

sik után kénytelen volt visszavonulni saját munkateljesítményének szűkebb határai közé. Végül a Szövetségnek is csak két társtagja maradt együttműködésben: a Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen, és a Katholikus Háziasszonyok Országos Szövetsége, hogy elszántan, nagy erőfeszítések árán, tovább folytassa pályaudvari és vasúti missziós munkásságát. A Vas-utcai otthon anyagiak hiányában feloszlott, gondoskodás történt azonban arról, hogy a pártfogoltak továbbra is el legyenek helyezhetők átmeneti otthonokba: a Katholikus Háziasszonyok Országos Szövetsége Mária-utcai székházába, a Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen, részben a Markó-utcal Katholikus Patronage által rendelkezésre bocsátott helységekbe, részben Egyesületünk Magdolna Otthonába.

Végre a háború befejezése után nagysokára a személyforgalomban kezdett öröndetes javulás beállani, aminek egyik oka a nemzetközi gazdasági érdekek közössége volt és a konszolidálódásra való általános törekvés. Amily mértékben kezdett felszabadulni a forgalom nagy lekötöttsége, olyan mértékben térhetett vissza a pályaudvari misszió eredeti rendeltetéséhez.

Ebben az időben sok volt a tanítás alól felmentett tanítónők száma, kik különböző jóléti intézményekben nyertek beosztást. A „MELE” budapesti pályaudvari missziós működését hat éven át 1930-ig 7 szolgálatra beosztott tanítónő végezte kiváló lelkiismeretes ügybuzgalommal, mely munkáról a központi irodába benyújtott havi jelentéseikben beszámoltak. Egyik hűséges, kipróbált régi munkatársunk, özv. Marcsek Ferencné már több mint két évtized óta gyakorolja, igazi hivatásos érzéssel, tapasztalatokban gazdag missziós tevékenységét.

Kevesen ismerik a pályaudvari missziós szolgálat lényegét, melyet nehéz szavakba foglalni, mert nem lehet azt előírt szabályok sablonos korlátai közé szorítani. Egyénileg kell, hogy érvényesüljön a missziós szolgálatot teljesítő nők szociális lelkülettel párosult nagy körültekintése, életrevalósága, fáradhatatlansága, egyszóval a szív, lélek, jóakarát, erély, tapintat, értelem kell, hogy sugalmazza a gyakorlatban előforduló igen sok irányú eljárást. Ezek a missziós eljárások valóban sokoldalúak: felemlítendő ezek között pl. megfigyelés a leánykereskedés és kerítés szempontjából, általános erkölcsvédelem, útbaigazítás^ tanácsadás, gyanúsnak tetsző esetek tapintatos lebonyolítás^ betegek felkarolása, kórházba juttatása, állásközvetítések, a Iá-városba ismeretlenül érkező nők átmeneti elhelyezése ezen éHt szolgáló otthonokba, a fővárosba vidékről igen nagy szamn\al járó iskolás gyermekek között az erkölcsi rend fenntartása, hatósági hazautaztatások és útlevélügyek elintézése, stb., stb., amelyek csak példák a sok tennivaló közül.

Érzékeny veszteséget jelentett az Egyesületre, amikor a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletére, az említett

tanerőket eredeti munkakörükbe visszahelyezték. Ezen veszteség oly módon nyert megoldást, hogy Egyesületünk a Katolikus Háziasszonyok Országos Szövetségével és az időközben a pályaudvari munkánkhoz társult Magyar Protestáns Nők Országos Szövetségével együtt, közös csökkentett munkatervet fogadott el és léptetett életbe.

Amikor a gazdasági válság a vidéken is egyre jobban érezte hatását, s egyre növekedett a munkanélküliség és a megélhetés gondja, a falusi leányok csoportosan jöttek a fővárosba munkaelhelyezést keresni. Azonban a gazdasági leromlás következtében a háztartásokban annyira lefokozódott a cseléd tartók száma, hogy egyre bizonytalanabbá vált a munkát kereső nők sorsa. A „MELE” pályaudvari missziós munkatársak nagy jóindulattal és szeretettel igyekeztek őket rávenni, hogy térjenek vissza a nekik védelmet nyújtó otthonaikba a főváros sokfelől reájuk leselkedő erkölcsi veszélyei elől. Igyekeztek ezt azzal is elősegíteni, hogy ingyenes hazautaztatást eszközöltek ki részükre. Ez nem zárta azonban ki azt, hogy ha módját ejtették, álláshoz, vagy munkához ne juttassák őket. De ezen megmentett esetek csöppek voltak csupán a tenger hullámzó áradatában, tudott dolog ugyanis, hogy a nélkülözés és a munkanélküliség melegágya a prostitúciónak.

Voltak idők, amikor feltűnően sok volt azon betegek száma, akik a kórházakból, helyszűke miatt félig gyógyultan bocsáttattak el, és vették igénybe a pályaudvari missziók segítségét. Ugyancsak mindenkor a legmelegebb támogatásban részesültek nálunk az átutazó kisgyermekes anyák, akiket nemcsak, hogy élelemben részesítettünk, de akárhányszor vállaltuk az apróságok felügyeletét, amíg az anya elintézte a városban dolgait. Nehezen érthető, de való tény, hogy gyakori tünetté vált az állomásokon a lelketlen szülők által magukra hagyott gyermekek esete, kiket legtöbbször a rendőrség vett további gondozás alá.

Az idegenforgalom voltaképpen a jubileumi Szent Imre-évben erősen emelkedett, amikor is a kötelességtudó munkatársak állandóan rendelkezésre állottak az utasoknak tanácsaikkal, közbenjártak útlevél- és vízumügyekben, nyelvismereteiket érvényesítették, s nem egy hálás levél bizonyítja, hogy figyelmük milyen méltánylásra talált. A külföldiek Egyesületünk pályaudvari missziójának jóhírét magukkal vitték.

Egyesületünk megbízottainak ismertető-jele a „MELE” névvel ellátott fehérkeresztes jelvény és a nemzetiszínű karszalag. A várótermekben és az állomások folyosóin az IBUSZ igazgatóságának megértő jóvoltából elhelyezett plakátok hirdetik a „MELE” pályaudvari missziós szervezetének rendeltetését, és otthonaink, valamint központi irodánk címét.

Ezen intenzív eredményeket a munkatársak lelkiismeretes buzgóságán kívül rendkívül nagy mértékben mozdították elő a vasúti és államrendőrségi hatóságok nagyrabecsült vezetői, akik

A „MELE” pályaudvari missziós plakátja a budapesti Keleti pályaudvaron.

érdekeinket mindenkor a legnagyobb megértéssel támogatták: elsősorban a MÁV. elnök-igazgatói, kezdetben Kelety Dénes, később dr. Samarjay Lajos, jelenleg dr. Senn Ottó, valamint az állomások kitűnő, készséges főnökei, s a rendőrkirendeltségek vezetői, akik dr. Ferenczy Tibor főkapitány intencióinak megfelelően mindenkor készséggel állanak a vasúti missziók rendelkezésére.

A budapesti pályaudvarokon lefolytatott működés azonban hiányos maradt mindaddig, amíg ezen nemzetvédelmi és emberbaráti teljesítményhez nem nyertük meg a trianoni határok és fontosabb gócpontok vezetőségeit is. *Jelenleg Egyesületünk keretében Budapesten kívül, a következő helyeken működnek vidéki kirendeltségek: Lőkösháza. Kelebia, Sopron, Gyékényes, Oroszvár, Miskolc, Sátoraljaiújhely, Magyarboly, Kőtegyán, Bánréve, Nyíregyháza, Záhony, Kisvárda, Somoskő-újfalu.*

A budapesti és vidéki kirendeltségekkel létesített kapcsolatok igen nagy jelentőséggel bírnak nemzetközi vonatkozásban is. Genfben a Nemzetek Szövetsége V. Bizottságában, melyben Magyarországot Apponyi Albert gróf özvegye képviseli és minden alkalmat felhasznál arra, hogy hazai érdekeinket kiemelje, beható megbeszélés tárgyát képezték az egyes országok szociális problémái és intézményei, ezek között a pályaudvarok, hajóállomások és kikötők felügyelete, valamint a nőmozgalmi kérdések jogos követelményei, stb. Köztudomásúlag ezen tanácskozások eredménye, hogy létrejött egy nemzetközi egyezmény csaknem minden ország és kormány hozzájárulásával, s a ratifikáló nemzetek ezzel erre vonatkozó kölcsönös kötelezettséget vállaltak magukra.

A magyar állam részéről, ezen egyezménynek az 1925. évi XIX. t. c-be való iktatása után a m. kir. belügyminiszter 151.041/VIII-1925. sz. alatt kelt rendeletével, megbízta a Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen-t. mint félhivatalos szervét, hogy a Katholikus Háziasszonyok Országos Szövetségével, valamint a Magyar Protestáns Nők Országos Szövetségével karöltve, a határállomásokon és fontosabb gócpontokon vasúti missziókat alakítson.

Hogy ezen működés létrejött, a legmélyebb hála illeti dr. Tomcsányi Kálmán belügyminisztériumi osztályfőnököt, az Erkölcsrendészeti Központi Hatóság főnökét és dr. Schaffer Jenő ny. főkapitányhelyettest, aki akkoriban az Erkölcsrendészeti Központi Hatóság vezetője volt. Egyesületünk legfőbb irányítói és támogatói értékes közbenjárásuk által módot nyújtottak arra, hogy mindazok, akik a vidéken hasonló szellemben éreznek, velünk közös munkatérre lépjenek. Amikor az ügyosztály vezetését néhány évre dr. Csatóry Béla miniszteri osztályfőnök vette át, hasonló értékes lekötőző jóindulatában részesítette az Egyesület pályaudvari misszióit.

A kormány ezen nemzetközileg elfogadott egyezményét igaz

hazafias megértéssel támasztották alá az állomások közismer-
ten szociális lelkű főnökei is, és velük munkaközösséget vállal-
tak kedves, áldozatkész feleségeik, valamint az államrendőrsé-
gek helyi vezetői.

A belügyminiszter rendeletéből, és a „MELE” megbízásá-
ból ezen sorok írója évente felkeresi az ország határain, és a
fontosabb gócpontokon lévő kirendeltségeinket, és személyes
érintkezések által igyekszik kimélyíteni a közösen vállalt munka
kapcsolatait.

A Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen nagynevű,
dicső emlékű elnöke, dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári
püspök méltányolta szociális törekvéseinket a vidéki szervezetek
zászlóbontása alkalmával is, és a Szociális Missziótársulat „Ke-
resztény nő” c. lapjának hasábjain, ragyogó tollának ékesszólá-
sával több alkalommal intézett buzdító felhívást a mun-
katársakhoz azon elgondolásból kiindulva: „Ha csak egyet-
len lelket is mentett meg valaki életében, halhatatlan ér-
demeket szerzett általa magának”. Ezen érdemszerzéshez az
országhatárokon a legkülönbözőbb esetekben nyílik bőséges al-
kalom.

Talán kevesen tudnak arról, mily sokszor, és mily sokan
vetődnek át a trianoni határokon éhesen, rongyosan, kifosztva,
tanácstalanul, pénztelenül, reménytelenségbe fulladtan úgy
egyesek, mint soktagú családok, s a távolállók bizonyára
nem tudják kellően értékelni, mit jelent az, ha az éhezők ételmet,
a didergők meleg ruhaneműt, a hajléktalanok elhelyezést, a ta-
nácstalanok útbaigazítást és jogvédelmet, a betegek istápolást,
a nincstelenek anyagi támogatást, az erkölcsi veszélyben lévők
oltalmat nyernek. És mennyi azoknak a száma, akik szorongat-
ott helyzetükben a pályaudvari misszióknál vízumok, útlevelek,
pénzsegélyek elintézésével megmenekülnek a súlyos következmé-
nyek alól.

Ugyancsak figyelemre méltó, hogy ma. amikor a család-
védelem súlypontját az ifjúság erkölcsvédelme képezi, mily fon-
tos tényező pl. az a nagy gondosság, amellyel a falukból a vá-
rosokba járó iskolásgyermeket szeretetteljes felügyeletben ré-
szesítik hatóságok és társadalmi szervek egyaránt.

Mindezek talán apró tégláknak tűnnek fel, holott pillérekké
válnak a nagy eszmék és célkitűzések kiépítésében, s a pillérek,
hála Istennek épülnek, amit igazol néhány nemzetközi vonatko-
zásban álló példája azon kiváló teljesítményeknek, mely a vi-
déki missziók értékes működését felöleli. Az idei szomorú tél
folyamán a szerb kiutasítások alkalmával lebonyolítást nyert
ügyek is kiemelik a „MELE” pályaudvari misszióinak fontossá-
gát. Erre vonatkozólag Magyarbolyból dr. Gyöngy Lajos állam-
rendőrségi fogalmazó, a kirendeltség vezetőjének jelentéséből
egy töredék a következő részletekről ad felvilágosítást: „A léc-
utóbbi kiutasítások során, 1934. december 5–10-ig terjedő idő-

ben összesen 548 személyt, és pedig 189 családfőt. 359 családtaggal dobtak át a szerbek Magyarbólyba. A szerencsétleneket barbár módon minden kiutasítási eljárás mellőzésével, és minden indokolás nélkül fegyveres csendőrökkel és községi rendőrökkel összeszedték az elszakított baranyai háromszögbeli községekből, s anélkül, hogy a legszükségesebb holmijaikat is magukhoz vehették volna, Pélmonostorra elhurcolták, ott vasúti kocsikba bezsúfolva berakták, és minden átirat nélkül Magyarbóly állomásra átküldték. Az első csoport, melyben 206 személy volt, 1934. december 5-én, az esti 8 órai vonattal érkezett meg Magyarbólyba, teljesen váratlanul, minden előzetes értesítés nélkül, úgyhogy ez még teljesen felkészületlenül ért bennünket. Mégis éjszakára már fűtött vasúti személykocsikba helyeztük valamennyit, másnap pedig már élelmiszert gyűjtöttünk, s a háttárság tábori-konyháján már meleg ételek is készültek részükre. A következő napokon is este érkeztek nagyobb csoportokban a kiutasítottak, mert úgylátszik a balkáni hordák sötét lelke is iszonyodott nappal elkövetni a barbárságot, de ekkor már olyan *nagyszerűen működött a jótékonykodás*, hogy vitéz Harmath Gézané ö nagysága, és feleségem meleg vacsorát és a gyermekek részére tejet oszthattak ki közöttük, mindgyárt megérkezésük után a késő éjjeli órákban is.

Tekintettel arra, hogy a kiutasítottak elhelyezése a községben átmenetileg nem volt keresztülvihető, valamennyit az itteni vasútállomáson e célra visszatartott vasúti személykocsikban helyeztük el, melyeknek állandó fűtéséről úgy gondoskodtam, hogy a főispán úr útján fűtőmozdonyt kértem és kaptam a pécsi MÁV. üzletvezetőségtől. Ügy ebben, mint minden más aktusban is vitéz Harmath Géza, helybeli állomásfőnök és személyzete a legnagyobb odaadással tevékenykedett az ügy érdekében, a vezetésem alatt álló rendőrhatóság a legnagyobb erőfeszítéssel és a leggyorsabb ütemben intézte el a hivatalos teendőket (jegyzőkönyvi kihallgatásokat, stb.) úgy, hogy az ideérkezett kiutasítottakat, mire a következő kiutasított csoport jött, már útbaindítottam az ország belsejébe, és pedig, akiknek az országban valahol hozzátartozóik vannak, azokat hozzátartozóikhoz, akik pedig közellátásra szorulnak, azokat Budapestre. A vasútnál sikerült az összes kiutasítottak részére ingyenes utazást biztosítani a tovább utazáshoz, így minden kiutasított 24 óra alatt már tovább utazott az ország belsejébe, a részére általam személyesen kijelölt helyre. Mint rendkívül felhőborító eseteket említem meg, hogy egy anyát gyermekágyból hurcoltak el 7 napos csecsemőjével, és egy lázas beteg férfit dobtak át betegsége ellenére. Ezeket azonnal orvosi kezelés alá vétettem ideérkezésük után, majd gondoskodtam sürgősen megfelelő elhelyezésükről, stb., stb.”

Kelebiáról Lelkes Antal állomásfőnök közlése szerint: „A *Pályaudvari misszió*, az 1934. évben fokozottabb mérvben fejtett

ki működést, édes véreinknek a szerbek által megszállt területről nagyobb számban való kiutasítása folytán, kiket dr. Balogh Andor államrendőrségi fogalmazóval, a kirendeltség vezetőjével együtt, szomorodott, de szerető szívvel fogadtunk, és meleg váróhelyiségekben helyeztünk el. Kelebiánál 524 kiutasított egyén lépett be, akik elutazásukig mindennemű támogatásban részesültek, szemelőtt tartva Krisztus urunk szavait: amit egynek a legkisebbnek is adtatok, nékem adtatok.”

Lőkösházáról Horváth Iván államrendőrségi kapitány, a kirendeltség vezetője mindenkor értékes jelentéseiből csak néhány eset szolgáljon az ott gyakran megismétlődő ügyek megvilágítására: „A támogatásra szorulóok száma különösen az 1933. év telén növekedett meg erősen, amikor is a románok az általánosan elrendelt idegenellenőrzés során, tömegesen utasították ki az országból mindazon volt magyar állampolgárokat, feleségükkel, gyermekeikkel együtt, akik magyar állampolgárságukról lemondva, a román állampolgárságért folyamodtak, és ilyenekül el is ismertettek, de az elismeréstől számított 10 esztendő még nem telt el. Nap-nap után érkeztek Lőkösházára toloncúton a szerencsétlen családok, akiknek sokszor a legszükségesebb holmijaikat sem volt idejük magukhoz venni. Amíg ügyeiket a rendőrség elintézte, a *pályaudvari misszió* tagjai vették partfogásba az önhibájukon kívül szerencsétlen helyzetbe jutott családokat, akik mindenkor hálásan köszönték meg jötevőik szeretetteljes gondoskodását és fáradozását.”

Hogy mily nehézséggel jár némelykor egy-egy veszélyeztetett helyzet elhárítása, arra jellemző ezen eset: „egy bánáti családot apát, anyát és két serdülő leányt a román hatóságok tolonclevéllal a határra küldtek, hol hivatalos megállapítást nyert, hogy nem magyar illetőségűek, s ezért visszaküldték őket a megszállt területre. Romániában sem akarták azonban illetőségüket elfogadni, és sok huzavona után, végül olyképp intézték el az ügyet, hogy csak a szülőket utasítják ki, a két leányt hajlandók ott tartani, ami által a két csinos leányka a legnagyobb erkölcsi veszélynek lett volna kitéve. Végül a magyar kirendeltségnek sikerült kieszközölnie, hogy a két leány az anyával a magyar határállomáson maradhasson, és a szabályszerű eljárás alá csak az apa vonassék. Több napi ide-oda toloncoltatás után végre sikerült ezen kínos esetet kedvezően elintézni, melynek lefolytatása alatt a *kirendeltség lelkes hölgybizottsága* gondoskodott a család ellátásáról.”

Egy másik esetben a következő súlyos helyzeten kellett segíteni: „Egy elcsatolt területen dolgozó olasz állampolgár bányász, éhesen, kimerülten, teljesen pénztelenül érkezett feleségével és 3 gyermekével, és sírva panaszkolta el, hogy évek hosszú során át keserves munkával gyűjtött pénze annál a bányavállalatnál maradt, ahol eddig dolgozott. Hogy ne juthas-

son pénzéhez, a román hatóságok kiutasították családjával együtt, és még annyi időt sem engedtek neki, hogy az olasz követséghez fordulhattak volna oltalomért. Horváth Iván kapitány, kirendeltségünk vezetője, küzdelmes intézkedések során végül módját ejtette, hogy a tisztviselők között gyűjtés útján begyűlt pénzzel, az asszonyt felutaztatta a budapesti olasz követségre, honnan néhány nap múlva távirati értesítés jött, mely szerint tovább utazásukhoz fedezik az anyagiakat. Indulásuk utolsó percében érkezett a már teljesen megtört apa legidősebb fia, kit beteg felesége ágya mellől toloncoltak ki Romániából. A hosszas folyamat alatt az egész családot a *pályaudvari misszió* látta el minden szükségessel.”

A Sopron-déli pályaudvari vasúti kirendeltsége is számos külföldi vonatkozású ügyet bonyolít le, a misszió finom lelkű, agilis vezetője, Winter Ottóné irányítása mellett. Szolgáljon erre bizonysgul egy-két felmerült eset a sok közül, így pl. amikor egy Luxemburgból érkező szegény család két apró gyermekével Pécsre akart jutni szegény bányász szüleikhez, azonban a pénzük elfogyott, és illetőségi okok miatt toloncoltatni nem lehetett őket. Két napi keserves hányattatásuk után, ottani missziónk lelkes vezetője előteremtette a hiányzó 20.– pengőt jóval meghaladó összeget, részben saját, részben Egyesületünk hozzájárulásával, részben adakozás útján, több napon át ellátva az egész családot minden szükséglettel. Egy más alkalommal a rendőri hatóság hívta fel a pályaudvari misszió figyelmét egy szegény, beteg fiatal nőre, aki útlevél- és útiköltség nélkül szeretett volna Wienben lakó anyjához utazni, áldott állapotának utolsó óráiban. Mivel azonban a nő magyar illetőségű volt, az osztrák hatóság visszautasította őt Magyarországra. A nőt a szombathelyi gyermekmenhelyre irányították, hol gyermeke két hét múlva, születése után meghalt. Ekkor újból Sopronon át igyekezett Wienbe jutni, de sem pénze, sem útlevél nem volt, mikor is a misszió fedezte útiköltségét, és az államrendőrség segítségével kijárta, hogy végre útlevél nélkül eljuthasson anyjához.

A záhonyi cseh-szlovák határon, hol a község közel félóranyira van az állomástól, Olajos Imre állomásfőnök és kiválóan jószívű felesége vállalták a missziós teendőket, s vendégszerető házukban adnak szállást és ellátást jóformán naponta, a határállomáson átutazó, vagy ott rekedt utasoknak, egyeseknek és családoknak. Előfordult több alkalommal, hogy heteken át is felkarolták a betegen érkező utasokat, és megesett egy alkalommal, hogy öngyilkossági esetet sikerült megakadályozniok. Ugyancsak kirendeltségünk vezetője, dr. Dalmy István államrendőrségi fogalmazó, végtelen szociális lelkülettel, és sok utánjárással intézi állandóan a cseh határról átkelő, vagy kiutasított földhöz ragadt szegények vízum- és útlevél-nehézségeit, és összeköttetései, és népszerűsége révén a kiutasítottaknak munka-

alkalmat, a hajléktalanoknak elhelyezést szerez, nemcsak a magyar, hanem a cseh megszállt területen lévő Csap határállomáson is.

Az ország túlsó végén fekvő ugyancsak a trianoni cseh határon Oroszváron, kirendeltségünk vezetője dr. Eördögh László államrendőrségi fogalmazó, akinek működésére jellemző utolsó jelentésének a következő részlete: „A társadalom minden rétege közül való nők és gyermekek, kik a határon keltek át, s támogatásra szorultak, nemcsak szóbeli, de anyagi, néha huzamosabb időn át való támogatásban, és ellátásban részesülnek. Példa erre egy kilenc éves kisleány esete, akit a cseh-szlovák hatóságok, mint állítólagos magyar állampolgárt kitoloncoltak. Miután állampolgársága igazolva nem volt, szülei pedig Amerikában élnek, állampolgárságának igazolásáig egy rendőrközeg családja vette pártfogásba, s több héten át gyermekei között gondozta, míg később Zemplén vm. alispánjának rendelkezésére a szombathelyi gyermekmenhelyre szállították, további gondozásra. Másik alkalommal egy szegény artistanőt a cseh-szlovákok több heti fogvatartás után betegen dobtak át a határon. Miután tovább utazni képtelen volt, napokon át orvosi kezelésben és ellátásban részesült, amíg ingyenjeggyel ellátva, folytatni tudta útját Budapest felé.”

Az ország egyik igen forgalmas, több felé elágazó fontos gócpontján Galgóczy Béla felügyelő, állomásfőnök gondos irányítása mellett, Egyesületünknek egy állandó megbízottja dicséretes szép eredménnyel rendszeres felügyeletet gyakorol, részben a nők erkölcsvédelme szempontjából, részben a naponta vidékről iskolába járó több száz gyermek érkezése és különösen vonatba szállása felett.

Intenzív növédelem és gyermekvédelem folyik továbbá Kisvárdán is, Dénes Jenő állomásfőnök és nejének mindenre kiterjedő intézkedéseinek alapján. Ügyszintén a bánrévei határállomáson, Gaal Miklós államrendőrségi fogalmazó, a missziós kirendeltség vezetőjének, és Munka János 'állomásfőnök és feleségének emberszeretettől áthatott támogatásával.

A gyékényesi határállomáson dr. Tóth László kapitánynak, a missziós kirendeltség éber örökös vezetőjének Szomoroci János állomásfőnök felesége nyújt segítséget a felmerülő ügyek lebonyolításában. Sátoraljaújhelyen pedig, Villányi Géza állomásfőnök megértő készséggel irányítja a pályaudvari misszió tevékenységét. Somoskőújfalun kirendeltségünk szociális érzésű vezetője, dr. Haptmann Béla államrendőrségi kapitány. Nyíregyháza, a tiszántúlnak igen sokfelé elágazó fontos gócpontját képezi, és mint ilyen központul szolgál a sokirányból egyes-bajos dolgaikban elintézését keresőknek. Gyakran fordulnak meg az állomáson elhagyott nők és a kórházakból többnyire teljesen pénztelenül hazatérő lábadozó betegek, akik Abonyi Gyula állomásfőnök és feleségének szíves

jóvoltából kisebb-nagyobb anyagi támogatásban részesülnek. A missziók felsorolt vezetői és munkatársaik áldozatkész munkásságuk által tiszteletreméltó önzetlenséggel szolgálják a nők és gyermekek erkölcsi és szociális megmentésének eszményi feladatát.

A mentési munka, a tanács- és segélynyújtás eseteinek statisztikai kimutatását ezen jubiláris kötetünk utolsó fejezetében közöljük.

A sok közül kiemelt néhány jelentékenyebb eset részletezése tájékozással kívánt szolgálni azon sokirányú erkölcsvétfelmi és nemzetvédelmi mentő munkából, amely gócpontjainkon és határainkon, hol oly sok keserű könny hull a magyar földre, intenzív eredménnyel folyik.

Az ősszel, nagybányai vitéz Horthy Miklós kormányzó felesége nyomorenyhító-akciójának megindítása alkalmával, a nemzethez intézett felhívásában, többek között a következőket mondotta: „Olyan kevesen vagyunk mi magyarok, hogy egyetlen magyar élet vergődését, vagy pusztulását sem szabad tétlenül néznünk.” Ez kivétel nélkül mindenkire vonatkozik, és a jó Istenben vetett reménnyel kell hinnünk, hogy Főméltóságú Asszonyunk nemes szándékok szeretetből fakadó célkitűzéseit, melyet Egyesületünk is vezéreszméinek ismer el, a Mindenható áldása kíséri.

A Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen vezetősége a pályaudvari misszió működéséről évente jelentést tesz az Erkölcsrendészeti Központi fiatósághoz, amely ezt a belügyminisztérium illetékes ügyosztályába való felterjesztés útján Genfben, a Nemzetek Szövetségének továbbítja. Hogy ezen évi jelentések Genfben méltánylásban részesülnek, igazolja az 1931. április 21-27-ig tartott ülésekről küldött jegyzőkönyv, mely szerint az angol kiküldött Mr. Harris a következőket mondta: „Les Rapports de la Hongrie et de la Pologne, offrent un intérêt particulier et provent qu' il a été fait un travail extrêmement utile”. Magyarország és Lengyelország jelentése különösen érdekes, és tanúsítja, hogy ezen országokban kiválóan hasznos működést fejtettek ki.

A genfi Nemzetek Szövetsége 1933. évi közgyűlésének világszerte szétküldött jegyzőkönyvében egész terjedelmében közölte a „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” pályaudvari missziós jelentését, amivel nővédelmi munkásságunk nemzeti és nemzetközi vonatkozásban való méltánylását és missziós szervezetünk teljesítményének elismerését fejezte ki.

A „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” gyakorlati tevékenysége a statisztika tükrében.

Írta: *Valló Emil,*

a „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” titkára.

Jubileumi beszámolóink előző fejezeteiben láthattuk Egyesületünk különböző szerveinek működését, melyek az emberszeretet ragyogó sugaraival mélyen belevilágítanak az erkölcsi, társadalmi és szociális bajok feneketlen sötétségeibe, elveszetteknek induló kétségbeesett lelkek legmélyére, hogy ha valahol akad még a lelkekben egy kis zug, ahova nem férközött teljesen bele az elkeseredés, a nélkülözés, vagy az emberi gyarlóság okozta züllés és pusztulás, – igyekezzék ott a maga megfelelő eszközeivel mindent megtenni lélekmentő munkájának sikere érdekében. És Egyesületünk működésének lapjai tele vannak a rendes polgári életbe visszatérített nők, a megmentett családi boldogságok százaival, mely 25 éves munkásság eredményei a „MELE” minden igaz barátja előtt ismereteseek. Azonban ma már ez nem elég! Az új idők hatalmas feladatainak megoldásához újabb barátokra, újabb érdeklődőkre és segítségekre van szükség. Ez a szükségesség adta a „MELE” elnökségének és igazgatóságának az impulzust arra, hogy jelen munka keretében számokban is mutassuk be sokoldalú munkásságunkat, jól tudva, hogy a mai korszellemnek megfelelően, a statisztika reális adatai a propaganda legerősebb eszközei.

Az 1934. év elején a „MELE” igazgatóságának azon megbízásából kifolyólag, hogy állítsam össze Egyesületünk működésének számszerű adatait, azon igyekezetemben, hogy a való-

ságnak minden tekintetben precíz és tökéletesen hű képét állítam össze – minduntalan beleütköztem az adatok hiánya következtében előállott akadályokba. Elveszett, elkallódott régi adatok, s részben – a proletárdiktatúra alatt – szándékosan elpusztított adatforrások néha majdnem megoldhatatlan feladatok elé állítottak, melyeket csak más, az Egyesületen kívül álló tényezők, hatóságok értékes segítségével lehetett megoldani.

Egyesületünk negyedévszázados munkásságából összeállított statisztikai anyag a következő munkakörökre oszlik fel:

A m. kir. budapesti Állami Rendőrség Erkölcsrendészeti-osztályán az engedélyezett prostituáltak közé való bejegyzetés céljából jelentkező fiatalkorúakkal a szfv. Árvaszék megkeresésére folytatott munka.

Az Erkölcsrendészeti-osztályon bejegyzésre kerülő prostituáltakkal való foglalkozás.

A Magdolna és Életvédelmi Otthon működése.

A pályaudvari missziók (budapesti és vidéki) tevékenysége.

A m. kir. Állami Rendőrség „Toloncház”-ában kifejtett tevékenység.

A „Magyar Kivándorlókat és Visszavándorlókat Védő Irodában” tartott inspekciós munka.

Sajnos, Egyesületünk bizonyos munkaágait lehetetlen volt statisztikailag feldolgozni. így nem volt alkalmas statisztikai feldolgozás céljaira az Állami Munkaközvetítő Hivatalban kifejtett tevékenységünk. Központi irodánk értékes munkája pedig – az egyes szervek ellenőrzésén és irányításán felül – változatosságánál és sokoldalúságánál fogva, nagy számszerűsége ellenére sem adott kellő adatokat a statisztika részére.

Ezek előrebocsátása után a fentebb felsorolt sorrendben mutatjuk be a „MELE” munkásságának statisztikailag érzékelhető főbb adatait.

I. A budapesti m. kir. Állami Rendőrség Erkölcsrendészeti-osztályán az engedélyezett prostituáltak közé való bejegyzés céljából jelentkező fiatalkorúakkal a székesfővárosi Árvaszék megkeresése folytán kifejtett működésünk.

Gyermek- és erkölcsvédelemmel foglalkozó intézményeink vezetőségei előtt már a világháborút megelőző időkben is tisztán állott a nagyvárosokban élő, s részben ide vidékről felkerülő fiatalkorú leánygyermek nagyfokú erkölcsi veszélyeztetettsége. A statisztikai kimutatások mindennél meggyőzőbben mutatták azt aényt, hogy a faluról serdülő korban a fővárosba

érkező, itt minden támasz és gondoskodás nélkül álló, tapasztalatlan leányok mily nagy mértékben esnek a prostitúció áldozataivá, legtöbbszörre még abban a korban, amikor nincsenek meg a megfelelő életismereteik és tapasztalataik ahhoz, hogy mérlegelni tudják ballépéseiknek egész életükre döntő végzetes kihatásait. A távollévő szülő, vagy gyám, – amennyiben törvényes kötelezettségeinek a legnagyobb gonddal igyekeznék is megfelelni – kénytelen ellátatlan, vagy csak részben ellátott családja fenntartási terheinek csökkentése érdekében teljesen jóhiszeműen gyermekét, vagy gyámoltítottját a fővárosba küldeni szolgálat, vagy munkakeresés céljából. Előfordul, hogy a szülő, vagy gyám maga sincsen tisztában a fővárosban ellenőrzés alatt nem álló fiatalkorúakra leselkedő erkölcsi veszedelmekkel, a kerítés, a csábítás ezerféle eszközeivel, amelyek a nagyvárosi csillogás, fény és látszatpompa álarcaiban csalogatják a leányokat a gondtalansággal kecsegtető ledér élet. s ezzel végeredményben a prostitúció karjaiba.

Ez a szomorú tapasztalat vezette gyermek- és erkölcsvédelmi intézményeink vezetőit, hogy sürgessék a különböző miniszteri tárcák között szétforgácsolódott gyermekvédelmi törvényeink egységesítését, melyért még napjainkban is hiába küzdünk. Különösen sérelmes volt azon rendelkezés, hogy a székesfővárosi m. kir. Állami Rendőrség Erkölcsrendészeti-osztályán „kéjtnő”-igazolvány kiváltása céljából jelentkező fiatalkorúakat egyszeri kívánságukra – amennyiben az előírt feltételeknek egyébként megfeleltek – felvették a jegyzett kéjtnők sorába, anélkül, hogy a szülőnek, vagy gyámnak ez ellen tiltakozni, vagy azt megakadályozni módjában lett volna, miután a bejegyzés ténye csak utólag közöltetett a hozzátartozókkal. Ilymódon az esetleges beavatkozásig-eltelt idő legtöbbször súlyos, helyrehozhatatlan erkölcsi és gyakran egészségi (nemibetegségek) károsodásokat okozott.

Ezeknek a bajoknak elhárításán kívántak segíteni, amidőn a székesfővárosi Árvaszék, az Erkölcsrendészeti-osztály és Egyesületünk vezetősége dr. Melly Béla, a szföv. Árvaszék nemesgondolkodású és nagy tudású elnöke, Egyesületünk jelenlegi alelnökének kezdeményezésére bevezették azt a rendszert, hogy az Erkölcsrendészeti-osztályon rendőrorvosi ellenőrzés alá való bejegyztetés céljából jelentkező fiatalkorúakkal felvett jegyzőkönyv másolati példányait az Árvaszéknek eljuttatták, annak kivizsgálása céljából, hogy a fiatalkorú leány erkölcsi züllésében terheli-e a szülőt, vagy gyámot valamilyen gondatlanság, vagy mulasztás, mely a szülői hatalom felfüggesztését, vagy a gyámi tisztségtől való elmozdítást indokoltá tenné, továbbá az esetben, ha van még lehetőség, Egyesületünk erre hivatott tisztviselői és szervei segítségével megpróbáljuk visszavezetni a tisztességes, dolgos életre őket.

Egyesületünk 1912. évi március hó 1-től, az ezirányú munka megkezdése óta 1927. év végéig a szfőv. Árvaszék közbenjöttével 3.452 fiatalkorú leánnyal foglalkozott, s munkájának eredményéről központi irodánk útján mindenkor átíratban értesítette az Árvaszéket. Ezek a jelentések az egyes esetekben elért eredményeknek megfelelően a következőleg tagozódtak:

1. „javíthatatlan”, amidőn a kiskorú előrehaladott, nagyfokú züllöttsége folytán a vele való foglalkozás célra nem vezetett, és a további munka is eredménytelennek látszott,

2. rábeszélésünkre „türelmi-bárcáját” visszaadta – részben bevonattuk –, és a kiskorú a fővárosból elutazott,

3. lapját bevonattuk, és az illetékes hatóságok segítségével illetőségi helyére hazatoloncoltattuk,

4. lapját visszaadva ismeretlen helyre távozott,

5. munkatársaink fáradozása célravezető volt, lapját önként visszaadta, és a Magdolna Otthonban való hosszabb-rövidebb tartózkodás után álláshoz jutott, vagy hozzátartozói átvették,

6. lapját visszaadta, és állásba helyeztetett,

7. lapját a vele való foglalkozás után visszaadva, szüleihez, vagy hozzátartozóihoz utazott, illetőleg értesítésünkre szülő, férj, testvér, rokon, vagy gyám átvette,

8. eredmény elérése érdekében a szfőv. Árvaszéknek gyám, illetve ügygondnok kirendelését ajánlottuk,

9. törvénybe ütköző cselekmény elkövetése miatt lapja bevonatott, letartóztatott, vagy a szfőv. területéről kitiltatott,

10. lapját visszaadta, és közös háztartásra lépett, illetőleg törvényes házasságot kötött,

11. ismeretlen helyen lakott, s ezért vele nem foglalkozhattunk, az Erkölcsrendészeti-osztályon többé nem jelentkezett, és végül

12. a vele való foglalkozás alatt elhalálozott.

Ezen munkánk részletes eredményéről az alábbi két kimutatásban számolunk be, amelyek közül az első abszolút számokban, a másik pedig %-ban kifejezve mutatja az elért eredményt.

I. Kimutatás az Erkölcshandzseten „kéjűő”-igazolvány kiváltása céljából jelentkező fiatalkorúak megmentése céljából a szűv. Árvaszék megkeresésére folytatott munkáról. 1912–1927.

	Javíthatatlan	Lapja bevoava, s hazatörcölvé	Lapját visszadta, ismereti helyretávoztó	Lapját visszadta s enyvezó	Lapját visszadta s Magdolna Öt-öba ment	Lapját visszadta, állóba ment	Lapját visszadta, hozzártózi ávették	Gyámot, ügyöncöyöt ajánlottunk	Javítottéköt elbelyézetü ajánlottunk	Szűvörsöböl kültüv, lezartóztatva	Féjhez ment v. közös háztartáöböl el	Ismeretlen	Meghalt	Összesen
1912	25	2		20	4	14	20	15	4			8		112
1913	222	48	12	74	7	55	39	85	11	1	6	23		583
1914	168	34	33	44	3	40	21	110	5	3	6	28		495
1915	163	16	32	32	2	21	12	54	1	3		18		354
1916	217	27	23	30	4	15	15	68	2	3	2	13	1	420
1917	169	15	30	69	3	30	8	43			3	11		381
1918	145	4	31	47	2	7	4	24			2	3		269
1919	67	2	13	27	4	2	1	8			2	5		131
1920	110	2	17	18		2	5	27			2	13	1	197
1921	68		16	9		2	1	5		1		10		112
1922	106		10	7			1	1		1		2		128
1923	74	2	2	8				3		3				92
1924	68		8	18				5		1		5		105
1925	40		3	6						2		5	1	57
1926	3			3						2		2		10
1927	4			1				1						6
Összesen	149	152	230	413	29	188	127	449	23	20	23	146	3	352

11. Kimutatás az Erkölcstrendészetben „kéjnő”-igazolvány kiváltása céljából jelentkező fiatalkorúak megmentése céljából a szfőv. Árvaszék megkeresésére folytatott munkáról %-ban kifejezve. 1912-1927.

	Javíthatatlan	Lapja bevonva, s hazatoloncsova	Lapját visszaadta, ismereti. helyre távozott	Lapját visszaadta, s elutazott	Lapját visszaadta, s a Magdolna Ott.-ba ment	Lapját visszaadta, állásába ment	Lapját visszaadta, hozzátartozói átvették	Gyámot, ügygondnokot ajánlottunk	Javítóintézeti elhelyezést ajánlottunk	Szűfvárosból kiltitva, letartóztatva	Férjhez ment v. közös háztartásban él	Ismeretlen	Meghalt	Összesen %
1912	22·3	1·8		17·8	3·6	12·5	17·8	13·5	3·6			7·1		100
1913	38·1	8·2	2·1	12·7	1·2	9·4	6·7	14·6	1·9	0·2	1·0	3·9		100
1914	33·9	6·9	6·7	8·9	0·6	8·0	4·3	22·2	1·0	0·6	1·2	5·7		100
1915	46·0	4·5	9·1	9·0	0·6	6·0	3·4	15·3	0·3	0·8		5·0		100
1916	51·7	6·4	5·5	7·1	0·9	3·6	3·6	16·1	0·5	0·7	0·5	3·1	0·3	100
1917	44·4	3·9	7·9	18·1	0·8	7·9	2·1	11·3			0·8	2·8		100
1918	53·9	1·5	11·5	17·4	0·8	2·6	1·5	8·9			0·8	1·1		100
1919	51·2	1·5	10·0	20·6	3·0	1·5	0·8	6·1			1·5	3·8		100
1920	55·8	1·0	8·6	9·2		1·0	2·5	13·8			1·0	6·6	0·5	100
1921	60·7		14·3	8·0		1·8	0·9	4·5		0·9		8·9		100
1922	82·8		7·8	5·4			0·8	0·8		0·8		1·6		100
1923	80·4	2·2	2·2	8·6				3·3		3·3				100
1924	64·8		7·6	17·1				4·8		0·9		4·8		100
1925	70·2		5·3	10·5						3·5		8·8	1·7	100
1926	30·0			30·0						20·0		20·0		100
1927	66·6			16·7				16·7						100

Mindkét statisztikában szembeűnő a „javíthatatlanok” első pillanatban megdöbűntően hatalmas számadata. A legelső év aránylag alacsony (22.3%) száma után a következő évben kiugrik e csoport, és egy-egy évi kisebb visszaesés után fokozatosan emelkedik, míg végre 1922-ben 82.8%-kal elérte a csúcspontot, mely után csak igen keveset adott le domináló fölényéből, s végeredményben is az összes eseteknek közel felét (47.9%) alkotja. Amilyen mértékben sajnálatos ez a jelenség, éppen olyan érthető is. Ugyanis az a nőanyag, amely az Erkölcserűndészeti-osztályon a prostituáltak közé való felvétele végett jelentkezett, legnagyobb hányadában egyrészt hosszabb idő óta zűllött, erkölcstelen életmódot folytató vidéki prostituált volt, akiket a nagyobb jövedelem, a könnyebb életmód utáni vágy, vagy a vidéki bordélyházak mindig friss nőanyag után való törekűése okozta csereforgalom hozott fel a fővárosba, vagy pedig itt már évek óta bejegyzés nélküli, titkos prostitűcióból élők tömege volt, akik a folytonos rendészeti zaklatások (razziák) kellemetlenségeinek elkerűlése végett jelentkeztek bárcákért. Igen megerűsíti ezen állítás helyességét – nemcsak az általános tapasztalat, – hanem számszerűleg is e munka keretében feldolgozott az a statisztika, mely Egyesűletűnk hivatásos gyamja, illetve ügygondnoka által gyámolítottak nemi egészségűgyi viszonyaival foglalkozik, és kimutatja, hogy a pártfogása alá került nőanyagnak cca. fele nemibetegsűgeekkel fertűzött, illetűleg fertűző volt, amiből következtethető, hogy ezen rész prostitűcióval (bejegyzett, vagy titkos) foglalkozó, és így már előrehaladott zűllöttsűge folytán javíthatatlan anyag volt.

Egyesűletűnk a sokszor előrelátható kedvezőtlen eredmény dacára is, minden alkalommal kitartóan és behatóan foglalkozott ezekkel a szerencsétlenekkel, s rábeszélésűel, a tisztultabb életmód utáni ösztűnszerű vágyakozás, az emberi és női méltoság, az önmegebecsűlés felébresztésűel, valamint a reájuk váró kétsűgbeejűtő jövű ismertetésűel igyekezett hatni, és csak a legvűgsű esetben mondott le végleg megmentésűkről. Azokkal, akik rábeszélésűnkre hajlandók voltak lapjukat visszaadni, vagy közbelépésűnkre azt ki sem váltották, fenti két statisztika további része foglalkozik.

A „javíthatatlanok” aránylag nagy számadata után a következő csoportot (449 eset, 13%) azok alkotják, ahol Egyesűletűnk patronage-munkatársai eredményt elérni nem tudtak ugyan, de a vűgsű kedvezű eredmény elérésűben bűzva, a szűfűv. Árvaszűknek gyám, illetve ügygondnok kirendelésűt ajánlották. A „MELE” ezen munkájával részletesen a következőkben még foglalkozni fogunk.

Majdnem eléri az előző rovatot (413 eset, 12%) azoknak a száma, akik a velűk való foglalkozás után lapjukat önként visszaadták, vagy azt részben bevonattuk, és a szűkesűfűváros területét elhagyván, velűk tovább nem foglalkozhattunk. Ezek

egy része falusi leányok lévén, lakóhelyükre, szülőföldjükre utaztak haza, ahol boldogulásukat könnyebben megtalálják, és erkölcsi tekintetben sincsenek oly nagy mértékben veszélyeztetve, mint a milliós fővárosban, másrészt azonban a vidéki bordélyházak friss és új anyag szükségletét fedezve, vidéki bordélyokban kerestek és találtak elhelyezkedést. Míg az első rész nagyjából erkölcsileg megmentettnek tekinthető, addig az utóbbi rész tovább zuhant azon az úton, melyről az idők multával mind nehezebb, és mindig kevesebb maradandó sikert ígér a visszatérés.

230 esettel (6.7%) szerepel a statisztikában azok száma, akik a türelmi-bárca visszaadása után ismeretlen helyekre távoztak, – lehetséges, hogy ezen anyag nagyrésze, sajnos, az előbbi bekezdés utóbbi csoportjának számát gyarapította, bár voltak olyan esetek, amidőn a pillanatnyi meggondolatlanság vezetett a bárca kiváltásához, de azt később megbánva, visszaadták, s előbbi foglalkozásukhoz tértek vissza.

Egyesületünk minden lehetőt elkövetett azon célból, hogy azok részére, akiket a nyomor, vagy állástalanságuk hajtott az erkölcstelen életre, – hogy ily módon megélhetésüket biztosítsák – állást, szolgálatot szerezzen. Sok volt ezek közül olyan, aki legutolsónak hagyta életében ezt az utat, s a legelső alkalmat örömmel ragadta meg szörnyű helyzetéből való kimenekülésre. Nagy volt azok száma is, akik lapjuk kiváltása után azt azonnal visszaadták, és hálával fogadták el az Egyesület által részükre felkutatott alkalmaztatási lehetőségeket. Egyesületünk az állandóan súlyosbodó nehézségek között, melyek kimutatásainkban fokozatosan csökkenő %-számokban is kifejezésre jutnak (12 %-ról 0 %-ra) mégis 188 esetben (5.5%) szerzett e p'ártfogoltjainak munkaalkalmat. Az 1917. évben, a világháború negyedik nehéz esztendejében a hiányzó férfimunkaerők pótlására %-szerűen emelkedett elhelyezésük lehetősége (pl. a női villamoskalauzok, női póstakihordók, pincérmők stb.).

Elég nagy számmal (152 eset, 4.5%) áll a statisztikában azon nem fővárosi illetőségűek számadata, akik egyrészt botránnyosan züllött viselkedésük miatt hatósági rendelkezésre, másrészt megmentésük érdekében szülőiknek, vagy hozzátartozóiknak az Egyesülethez juttatott kívánsága folytán, kérelmünkre hatósági – toloncúton utaztattak el illetőségi helyeikre.

4.2%-ban, vagyis 146 esetben az Erkölcsrendészeti-osztályon jelentkezők a kihallgatási jegyzőkönyv felvétele után többé nem jelentkeztek, és az általuk megadott címeken is ismeretlenek voltak. Ezt a csoportot feltevésünk szerint azok alkotják, akik az első lépés megtétele után, megbánva elhatározásukat, visszarettentek, végzetes lépésüktől elállottak, és esetleg titkosan prostituálódtak, vagy időközben kenyérkeresethez jutva, előbbi rendes életmódjukhoz tértek vissza.

A hivatalos eljárás folyamán az esetben, ha valamely kiskorú rábeszélésünkre sem volt hajlandó szándékától elállani, –

amennyiben a törvény által előírt feltételeknek egyébként megfelelt, – kérelmére az Erkölcshandzszereti-osztály részére a türelmi-bárcát kiadta és az ellenőrzésre bejegyezte. Több ízben kérelmeztük, hogy a bejegyzést megelőzően hallgattassék meg a szülő, vagy gyám, és beleegyezésüktől tegyék függővé a kérelem teljesítését, de ezen mindenképpen indokolt álláspontot nem volt lehetséges érvényesíteni. Azon eszközhöz folyamodtunk tehát, hogy értesítettük az illető szüleit, illetve gyámját, s eseteltük előttük a kiskorúra váró élet szörnyű lehetőségeit, s mindenképpen igyekeztünk őket a közbelépésre rábírn. Sajnos, sok esetben kellett találkozunk a szülő, vagy gyám közömbös-ségével, megnemértésével és hanyagságával, valamint sokszor helytelenül alkalmazott érzékenységgel, amikor a szülő egyszerűen kijelentette, hogy „rosszútra tért és reá szégyenthozó gyermekéről levette kezét, és nem törődik további sorsával.” Ilyenkor is megpróbáltuk a szülőt téves álláspontja megváltoztatására bírni. 118 esetben (3.6%) sikerült is elérni, hogy a szülő, testvér, rokon, vagy gyám a fiatalkorút lapjának visszaadása után magához véve, anyagi támogatásáról és erkölcsi felügyeletéről gondoskodott.

29 esetben (0.8%) az illető fiatalkorú a Magdolna Otthonban nyert elhelyezést, és innen további sorsa a Magdolna Otthonunkkal foglalkozó statisztikai kimutatásban vázolt módon nyert elintézését.

Meglehető, és a körülményekhez képest elég nagy számmal szerepel a kimutatásokban (20 eset, 0.6%) a közösház-tartásban élő, vagy férjhezment pártfogoltjaink száma. Megjegyzem, hogy Egyesületünk magasabb erkölcsi szempontból mindig arra törekedett, hogy a közösház-tartásra lépő pártfogoltjait a törvényes házasságkötésre rábírja, és az esetben, ha az akadály a férfi részéről, vagy valamely okmány hiánya folytán jelentkezett, ezeket az akadályokat meggyőzéssel, illetve a hiányzó iratok megszerzésének megkönnyítésével – kiküszöbölje.

23 esetben (0.6%) a „MELE” a szföv. Árvaszéknek javító-intézeti nevelés elrendelését javasolta olyan esetekben, amidőn valamely feltűnően kiskorú nő jelentkezett bejegyeztetés végett. A későbbiek folyamán ezek száma mind ritkább lett, és az 1917. év óta nem is fordult elő, vagy ha igen, úgy első, és sürgős értesítésünkre a szülők átvették, és a családba visszahelyezve kerültek felügyelet alá. Ilyen esetekben pártfogó munkatársaink még hosszabb ideig állandó ellenőrzés alatt tartották az illetőt, mely ellenőrzést csak akkor szüntették meg, amikor a tökéletes javulás jeleit volt alkalmuk észlelni.

Előbbiekben ismertetett munkánk keretében a székes-fővárosi Árvaszékkel oly megállapodás létesült, hogy azon esetekben, amidőn az eljárás folyamán megállapítást nyert, hogy a kiskorú züllésének főoka a szülők hiányában keresendő, úgy a szföv. Árvaszék – az esetleg már meglévő gyám elmozdítá-

sával – a kiskorú mellé hivatásos gyámot rendel ki. Az esetben, ha az illető kiskorú szülei élnek, de gyermekük züllését hanyagságukkal, közömbösségükkel, vagy kötelességmulasztásaikkal elősegítették, vagy nem tettek meg minden lehetőt annak megakadályozására, a szfőv. Árvaszék a szülői hatalom felfüggesztése mellett a kiskorú megmentésével ügygondnokot bízott meg. A kirendelt gyám, illetve ügygondnok a kiskorúval való foglalkozása közben törvényes hatalmánál fogva, a kiskorú lapjának bevonását kérelmezte, de egyébként is mindent elkövetett gyámolítottja megmentése érdekében.

A szfőv. Árvaszék fenti esetekben hivatásos gyámul, illetve ügygondnokul Egyesületünk két titkárát, a tragikus körülmények között elhunyt dr. Szécskay Dezső ügyvédjelöltet és Szakály K. Kálmán rendőrfogalmazót (aki nemrégiben rendőrfőtanácsosi rangban, mint a szfőv. II. ker. Rendőrkapitányság vezetője vonult nyugalomba) rendelte ki. Megállapítható azonban, hogy dr. Szécskay Dezső titkári minőségében inkább az egyesületi adminisztrációs ügyekkel foglalkozott és Szakály K. Kálmán gyámi, illetve ügygondnoki működését főleg jogászai tevékenységével egészítette ki. Szécskay Dezső dr. a világháború elején katonai szolgálatra bevonult, és folyamatban lévő árvaszéki megbízatásait is Szakály K. Kálmán vette át, aki így az összes gyámi, illetve ügygondnoki kirendelések kb. 95–98%-át végezte.

A gyámi, illetve ügygondnoki ügyekre vonatkozó statisztikák megfelelő pontossággal, sajnos, csak 1918. évig voltak – az adatok hiánya miatt – rekonstruálhatók, s így a későbbi eseteket csak összevonva – részletezés nélkül – állíthattam be. 1920. után az ügyek csak szórványosan fordultak elő, és később Szakály Kálmánnak az Egyesülettől való megválása után meg is szűntek.

Ezen ügyekre vonatkozó statisztikában a gyámi, illetve ügygondnoki megbízatásokat hasonló természetük folytán összevonva, együtt tárgyaljuk, és az alábbi két kimutatásban (abszolút számok, és %) Egyesületünk hivatásos gyámjai, illetve ügygondnokai által gyámolítottakat bevallott előzetes foglalkozásaik szerint mutatjuk be.

Fenti két kimutatásunkból legelőször ragadja meg figyelmünket a háztartási alkalmazottak, takarítónők nagy száma (334 eset, 51.5%), mely onnan ered, hogy az anyag legnagyobb része a fővárosba érkező, és itt elhelyezkedés és kellő felügyelet hiánya, vagy csábítás folytán rossz útra kerülő vidéki leányok voltak, akik cselédkönyvvel birtokukban indultak el falujukból a fővárosba szolgálatot, munkát vállalni.

Miután a fővárosban környezete, illetőleg körülményei folytán erkölcsileg veszélyeztetett nők legnagyobb része – mint e munka elején is említettük – ezekből a nőkből áll, azért e foglalkozási ág domináló szerepe a továbbiakban következő összes (foglalkozásszerinti) kimutatásokban is kifejezésre jut.

A következő rovatot 83 esettel (12.8%) a gyárimunkás- és napszámosnők alkotják, akiknek egyrésze elhelyezkedést nem találó vidéki cselédleány volt, másrésze pedig a szfőváros és annak környékének alsóbb néposztályaiból adódott.

Kávéházi, vendéglői pénztárosnők, és felíróknak 54 esettel (8.4%), pincérek, kiszolgálónők, – ahova számítanak a szállodai szobaasszonyok is – 42 esettel (6.5%), a két csoport tehát összesen majdnem 100 esettel (14.9%) szerepel kimutatásainkban. Sajnos, ezek a leányok hivatásukból kifolyólag oly nagy mértékben voltak erkölcsi veszélyeknek kitéve, hogy számuk nagysága a világháborút megelőző és alatti évek erkölcsi kérdéseivel foglalkozók előtt nem kelthet meglepetést. Éppen ezért kérelmezte Egyesületünk többször annak eltiltását a kereskedelemügyi kormánytól, hogy fiatalkorúak és általában nők bizonyos magasabb korhatáron alul, mint pincérek, felíróknak, pénztárosnők, szállodai szobaasszonyok, stb. alkalmazhatók legyenek, mely kérelmünknek a kereskedelemügyi minisztérium helyt is adott (155.102/1930. sz. K. M. rendelet).

E négy csoport (háztartási alkalmazottak, gyárimunkások, kávéházi pénztárosnők és pincérnők) az összes esetek közel 80%-át képezi, míg a fennmaradó 20% a legváltozatosabb foglalkozási ágak képviselői között oszlik meg.

Kimagaslik azonban ezek közül is a varrónők, himzőnők nagy száma (42 eset, 6.6%), ami abban leli magyarázatát, hogy varrással, mint női munkával a dolgozó nők 'általában nagy %-a foglalkozik. A világháború harmadik esztendejében (talán az anyagkészletek kiapadása, vagy csökkenése folytán) e statisztikában számuk 11%-ra is emelkedett.

A „MELE” pártfoglaltjainak foglalkozásuk szerinti ismertetése után az Egyesület hivatásos gyámjának, illetve ügygondnokának működését a következő két kimutatásunkban mutatjuk be:

V. Kimutatás a „MELE” hivatásos gyámjai, illetve ügygondnokai munkájának eredményéről 1912-1920.

	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	
Javithatatlan	3	25	76	40	57	83				284
Lapját visszaadta, s elutazott	1	5	12		1	1				20
Lapja bevonatott, s haza toloncoltatott			5		1					6
Lapját visszaadta, ismeretlen helyre távozott			16	3	6	3				28
„ „ Magdolna O.-ba ment	1	4	12	3	1					21
„ „ egyéb otthonokba ment		4	8	1	1					14
„ „ hozzátartozói átvették	3	38	56	26	17	18	Részletezés	nincs		158
„ „ állásba került	4	17	38	17	14	18	Részletezés	nincs		108
„ „ férjhez ment	1	1	5	1			Részletezés	nincs		8
Meghalt			1							1
Összesen :	13	94	229	91	98	123	29	4	18	

VI. Kimutatás a „MELE” hivatásos gyámjai, illetőleg ügygondnokai munkájának eredményéről %-ban. 1912-1920.

	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	Átlag %
Javithatatlan	23.1	26.5	33.2	44.0	58.2	67.4				43.8
Lapját visszaadta, s elutazott	7.7	5.3	5.2		1.0	0.9				3.1
Lapja bevonatott, s hazatoló colt.			2.2		1.0					0.9
L. v. a. ismeretlen helyre távozott			6.9	3.3	6.1	2.5				4.3
„ „ Magdolna O.-ba ment	7.7	4.3	5.2	3.3	1.0		Részletezés	nincs		3.2
„ „ egyéb otthonokba ment		4.3	3.5	1.1	1.0		Részletezés	nincs		2.2
„ „ hozzátartozói átvettek	23.1	40.4	24.6	28.5	17.4	14.6	Részletezés	nincs		24.4
„ „ állásba került	30.7	18.1	16.6	18.7	14.3	14.6	Részletezés	nincs		16.7
„ „ férjhez ment	7.7	1.1	2.2	1.1			Részletezés	nincs		1.2
Meghalt			0.4							0.2
Összesen % :	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Mint a statisztikai kimutatásokból láthatjuk, az esetek csaknem ugyanazok, mint az I.–II. kimutatásokban, eltérés csak az, hogy itt, mint új rovat szerepel az „egyéb növédelmi otthonokban való elhelyezés”, míg kimaradtak a „javítóintézeti elhelyezés”, s „a székesfőváros területéről kitiltott, vagy letartóztatott”, és az „ismeretlen helyen lakók” rovatok. Nyugodtan állítható azonban, hogy ez az eltérés nagyrésztben a hivatásos gyám, illetve ügygondnok kiváló és alapos működésének eredményei.

A „javíthatatlanok” egyébként még aránylag nagy számának a fent hivatkozott statisztikákkal szembeni több mint 4%-os csökkenése mindennél beszédesebb bizonyítékai egyrészt annak a kitűnő munkának, melyet Egyesületünk hivatásos gyámja, illetve ügygondnoka végzett, másrészt azonban mutatja a fennálló nehézségeket is. A gyám, illetve ügygondnok az esetek nagyrésztében ugyanis csak akkor rendeltetett ki, amikor Egyesületünk patronage-hölgyei az illetőkkel célt érni nem tudtak. Tehát a „könnyebb” esetek nem emelhetők ezen kimutatások kedvezőbb tételeit. Mégis, hogy e szívós és kitartó munka dacára a legnagyobb számmal láthatjuk kimutatásainkban a negatív esetek számát, az annak a körülménynek tulajdonítható, hogy az esetek legnagyobb része hosszabb idő óta prostituált lévén, e csoport % számán felüli arányban voltak nemibetegségekkel fertőzöttek, ami minden esetben igen megnehezítette megmentésüket.

A hivatásos gyám, illetve ügygondnok pártfogoltjainak nemibetegségekkel való fertőzöttségének arányait a következő kimutatások ismertetik.

VII. Kimutatás a „MELE » hivatásos gyámjai, illetőleg ügygondnokai által pártfogoltakról nemibetegségekkel való fertőzöttségük szerint 1912-1917.*

	1912	1913	1914	1915	1916	1917	Összesen
A rendőrorvosi vizsgálaton egészségesnek találtatott :	8 46	88 39	51	66	298		
A rendőrorvosi vizsgálaton nemibetegséggel fertőzöttek nyilvánítottak :	5 48	141 52	47	57	350		
Összesen :	13 94	229 91	98	123	648		

VIII. Kimutatás a „MELE” hivatásos gyámjai, illetőleg ügygondnokai által pártfogoltakról nemibetegségekkel való fertőzöttségük szerint %-ban. 1912-1917.*

	1912	1913	1914	1915	1916	1917	Átlag %
A rendőrorvosi vizsgálaton egészségesnek találtatott	61·6	48·9	38·4	42·8	52·1	53·7	46·0
A rendőrorvosi vizsgálaton nemibetegséggel fertőzöttek nyilvánítottak	38·4	51·1	61·6	57·2	47·9	46·3	54·0
Összesen :	100	100	100	100	100	100	100

Meggyőződésünk, hogy fenti statisztikák közreadása után nem szükséges tovább foglalkoznunk e csoport nagy számának

Ezen statisztikák a későbbi adatok hiányossága miatt 1917. év után nem voltak összeállíthatók.

mikénti kialakulásával, mert a statisztikai kimutatásokkal eléggé indokoltuk azt, s így rátérhetünk a következő oszlopok tagolására.

A II.-III. kimutatások tárgyalásánál egyrészt mint kedvezőtlen jelenséget jegyeztük meg a „lapját visszaadta és elutazott” csoport aránylag nagy számát, mert feltehető volt, hogy ezek nagyrésze vidéki bordélyházakban folytatta életét, annál szebb eredményt mutatnak fel etekintetben fenti kimutatásaink, mert hivatkozott kimutatásokkal szemben e szám 12%-ról 3.1%-ra csökkent, és ha ebből is leszámítjuk azoknak a számát, akik szülőfalujukba tértek vissza, – igazán elenyésző lesz azoknak a száma, akiknek sorsa felől nem lehattunk teljesen megnyugodva.

A hivatásos gyám, illetve ügygondnok türelmes és célravezető munkáját bizonyítja egyébként a hazatoncoltatottak számának ugyancsak erős csökkenése (4.5%-ról 0.9%-ra), de ugyanezt mutatja a lapjuk visszaadása után ismeretlen helyre távozottaknak 6.7%-ról 4.3%-ra való leesése is.

Fenti csoportok csökkenésével aranyban örvendetes emelkedést mutatnak fel a többi rovatok.

Az erkölcsi mentésnek igen célravezető módja volt a pártfogoltaknak családjukba való visszavezetése, mert az, akit a vele való előző és alapos foglalkozás után sikerült visszahelyezni családjába, túlnyomórésztben tökéletesen megmentettnek volt tekinthető. E feladat igen gyakran nagy nehézségekbe ütközött, mert erkölcsi érzésükben mélyen megbántott, jóhírnevüket féltő szülők sok esetben hallani sem akartak gyermekük visszafogadásáról, visszatéréséről. A hivatásos gyám, illetve ügygondnok buzgalmát mutatja itt is az összehasonlítás, mely szerint a hivatkozott statisztikák 3.6%-áról az emelkedés óriási mértékben 24.4%-ra való ugrást mutat fel.

Kimutatásainkban kiemelkedik még az állásbahelyezettek számának nagyfokú emelkedése, mely az említett kimutatásokkal szemben (5.5%) háromszoros emelkedést (16.7%) mutat. Csak a legnagyobb elismerés hangján lehet itt a hivatásos gyám, illetve ügygondnok működését méltatni, mikor tevékenységével ily hatalmas eredményt produkált akkor, amidőn azoknak, akiket a nélkülözés, állástalanság hajtott a könnyebb életre – munkát, alkalmazási sietett és tudott szerezni, s ezzel őket a tisztességes, dolgos polgári életnek sikerült megmenteni.

Ugyancsak kedvezően alakul Egyesületünk Magdolna Otthonában (0.8%-ról 3.2%-ra). és egyéb növédelmi otthonokban való elhelyezés is. Egyéb otthonok közül különösen a „Jó Pásztor” zárdában történt számos elhelyezés.

Kiemelkedő jelenség azonban a törvényes házasságot kötött, illetőleg közösházartásra lépett nők nagy száma is, amely az előző kimutatásokkal szemben, majdnem 100%-os emelkedést jelent.

Fent előadottakból megállapítható, hogy Szakály K. Kálmán, Egyesületünk hivatásos gyámja, illetve ügygondnoka megbízatását a legnagyobb nehézségek között is a legsikerebben oldotta meg, soha fáradságot, utánjárást nem kímélt, és gyámolítottjainak sokféle ügyeit nemcsak a hivatalos keretek között, hanem mély emberbaráti és szociális érzéstől áthatva mindenkor a legnagyobb úgyszeretettel, ügybuzgalommal intézte el. Főtanácsos korában is gyakran keresték fel hivatalában régi gyámolítottjai, s szóval, vagy amennyiben távolabb laktak, írásban – a legnagyobb bizalommal kérték ki tanácsait, útbaigazításait egyes-bajos dolgaikban, mert Szakály K. Kálmánban – dacára a kornak, tekintélynek és aranygallérnak, – mindenkor az élet elesettjeinek megmentőjét, a „jó Fogalmazó urat” szerették, becsülték és tisztelték.

Egyesületünk pedig a jól végzett munka kellemes érzésével tekint vissza erre a szfőv. Árvaszékkal kapcsolatos kooperatív tevékenységére, mely munkásságunk a m. kir. belügyminisztérium 1926. évi 160.100/1926. szám alatt a „prostituáció újabb szabályozása tárgyában” kiadott rendeletének életbelépte után, – mely rendelet köztudomásúlag a többi rendelkezések mellett megtiltja a 18. életévet be nem töltött nők rendőri bejegyzését – a fiatalokú jelentkezők hiányában szűnt meg. Folytatja azonban Egyesületünk a régi nyomokon járó nőmentő missziós munkáját jelenleg is az Erkölcshandészet-i-osztályon az odakerülő idősebb nők megmentése érdekében.

Mielőtt azonban ezen munkásságunk tárgyalására áttérnénk, a fentiek alapján fel kell vetnünk a kérdést, nem volna-e lehetséges a megkezdett működést valamely formában az Egyesület további programjába felvenni, mert hiszen erkölcsileg veszélyeztetett, vagy már erkölcsi züllésnek indult fiatalokú nőanyag, sajnos bőven van, (talán több is, mint azelőtt volt), de azok most nem hatóság-i bejegyzés, ellenőrzés mellett, hanem titkosan folytatják önmagukra és a közre nézve nagymértékben veszedelmes üzelmeiket, melyek ellen a mai intézkedések, sajnos, nem állják meg helyeiket. Egyik gyermekvédelemmel foglalkozó szakteknitélyünk (Dr. Kiss István rendőrfőtanácsos, a rendőri gyermekbíró-ság v. vezetője Egyesületünk „Erkölcshandészet-i Tanács”-ának 1933. évi december hó 11.-i ülésén megtartott előadásán) éppen erre a „hiányra mutatott rá, és megállapította, hogy ma Magyarországon a prostituáció a védett korhatáron (a betöltött 14. életév) alul kezdődik!

II. A m. kir. Állami Rendőrség Erkölcshandészet-i-osztályán „kéj-nő”-igazolvány kiváltása céljából jelentkezett nőkkel való patronage munkásságunk.

Huszonöt évvel ezelőtt Magyarországon még zavartalanul virágzott a bordélyházi prostituáció, mely melegágyát jelentette

nemcsak a belföldön lebonyolódó, hanem a külföldre irányuló nőkereskedelemnek is. A bordélyházak tulajdonosai, vagy azok megbízott mindkét nembeli ügynökei tisztességtelen üzelmekből eredő jövedelmeik fokozása érdekében minden eszközt és alkalmat megragadtak arra, hogy új, friss, és lehetőleg fiatal nőanyaghoz jussanak. Fényes jövő, könnyű megélhetés, és a csábítás sok más módján csalogatták áldozataikat magukhoz, akiket, ha erkölcstelen életmódjuktól megundorodva, abból szabadulni kívántak, a legkülönbözőbb eszközök (fenyegetés, erőszak, adóssághalmozás, rábeszélés, csábítás, sőt egyes régebbi törvényes rendelkezések eredeti szellemének meghamisítása) ezer szálaival igyekeztek az erkölcsi hínárban visszatartani és kimekületésüket meggátolni. A kerítők működését elősegítették egyrészt a társadalom közömbössége, mely undorral fordult el a kérdésektől, másrészt a veszélyeztetett nőanyag tájékozatlansága, tudatlansága, és igen sokszor a rosszindulatú, már züllött életmódot folytató „barátnők” buzdítása, példaadása, valamint a munkanélkül való könnyű élet lehetősége, és nem egyszer a szülők pénzvágya, kapzsisága is.

Egyesületünk a megalakulása utáni elméleti működése (nemzetközi munka és kapcsolatok kiépítése, kongresszusok, törvények és rendeletek kisürgetése, stb.) után nemsokára a gyakorlati tevékenység terére lépett, és a fentebb említett üzelmek okozta erkölcsi károsodások megakadályozása, illetőleg csökkentése érdekében az Erkölcsrendészeti-osztályon megszervezte inspekciós szolgálatát, hogy az odakerülő, még megmenthető, leginkább fiatalkorú nőket visszatartsa a romlástól. Ezen úttörő, kezdeményező missziós munkásságunkat mintegy az ezen működés fontosságának igazolásául – a nagymértékben megváltozott viszonyok dacára a mai nap is ugyanezen elvek alapján folytatjuk.

Az Erkölcsrendészen az engedélyezett „kéjnök” közé való rendészeti bejegyeztetés végett jelentkező nőket elsősorban rendőrorvosi vizsgálatra bocsátják, és ha valamely jelentkező nemibetegnek találhatik, úgy kényszergyógykezelés alá helyezik. Adatkutatásaim alatt találkoztam azonban oly esetekkel is, amikor a jelentkező, – legtöbbször vidékről felérkező, s ott hosszabb idő óta bejegyzett prostituált – idült nemibetegsége dacára is, bejegyzést nyert. Az ilyen szörnyű életmódjába belefásult idősebb prostituált már nem volt hajlandó visszatérni a rendes polgári életbe, de régebben, az akkori idők szellemének megfelelően talán nem is nagyon kényszerítették erre, mert mint cseléd, vagy munkásnő munkaadója, illetve munkatársai körében, míg hozzátartozóinál, rokonainál (ha azok egyáltalában hajlandók voltak befogadni) való elhelyezésük esetén családtagjaik között terjesztették volna bajukat, – kiadták tehát részükre a bárcát azzal, hogy így legalább állandóan szemelőtt lesznek és életmódjuk mellett úgy-ahogy kezelgetik magukat.

Közbevetőleg meg kell itt jegyezni, hogy azok, akik a rendőrorvosi vizsgálat alkalmával egészségeseknek találtak, igen nagy számban lappangó, „tünetmentes” állapotban lévő nemibetegségekben szenvedtek. (L. Dr. Doros Gábor: „Vérvizsgálatok a budapesti prostituáltknál”. Orvosi Hetilap 1934. évi 45. száma.)

Az orvosi vizsgálatok alkalmával nemibetegnek talált jelentkezők kórházi gyógykezelésének elrendelése minden esetben keresztül sem volt vihető a rendelkezésre álló nemibeteg-kórházi ágyak aránylag alacsony száma miatt.

A rendőrorvosi vizsgálat után a jelentkezőt Egyesületünk inspekciós patronessze hallgatta ki, mely kihallgatás négy szemközött történt, és itt a jelentkezőről kérdőívet állítottak ki. A patronesszek a bizalom felkeltésével igyekeztek megállapítani az illető romlottságának mértékét, vajjon a züllés olyan fokára jutott-e már, amikor a vele való foglalkozás kedvező eredménye nem remélhető többé, vagy az sikert ígérhet-e még, mert ha valamely nő züllött életmódjától minden figyelmeztetés, rábeszélés, és a jövő szörnyűségeinek ismertetése ellenére sem volt eltántorítható, – amennyiben 18. életévét betöltötte, úgy semmi sem állott a missziós munkatársainknak módjában, hogy a teljes elzülléstől visszatartsak. A patronesszek igyekeztek másfelől a kihallgatás alkalmával megtudni, hogy a jelentkező elhatározásának oka nem rejlik-e valamely lélekkúfár kerítő, csábító tevékenységében, vagy az illető tudatlanságában, tájékozatlanságában, akaratlan, esetleg rosszindulatú tudatos félrevezettségében, mely esetben a kerítőt ártalmatlanná tenni, és az illetőt végzetes lépése soha helyre nem hozható következményeire való figyelmeztetéssel segítségünk, Magdolna Otthonunk felajánlásával elhatározása megmásítására rábírnunk igyekeztünk.

Azoknak a 18. életévüket még be nem töltött jelentkezőknek, akik a velük való hathatós és alapos foglalkozás dacára is ragaszkodtak a bejegyzéshez, az Erkölcrendészeti-osztály az engedélyt megadta ugyan, de egyúttal értesítette a bejegyzetés tényéről az illető kiskorú szüleit, gyámját, valamint az Árvaszéket, mely aztán az előzőekben ismertetettek alapján járt el.

Különösen nagy fontossággal bírt a „MELE”-nek az Erkölcrendészeti-osztályon kifejtett tevékenysége az 1912–1926. években, amikor a tiltó rendelkezések hiányában nagyon gyakran jelentkeztek 18. éven aluli fiatalok, gyermekes anyák, férjes asszonyok, vagy félrevezetettek, akiknek megmentése sokszor csak igen nehezen sikerült. Később nagy haladást és igen jelentős segítséget jelentett e téren a m. kir. belügyminisztériumnak 160.100/1926. sz. alatt kiadott rendelete, mely egyéb rendelkezései között kimondja, hogy az engedélyezett „kéjnök” közé nem jegyvezhető be az, aki:

1. 18. életévét még be nem töltötte,
2. nemileg érintetlen,
3. áldott állapotban van,
4. fertőző betegségben szenved,
5. nyilvánvalóan gyengeelméjű,
6. idült alkoholista,
7. vagyon, vagy testi épség elleni büntett, vagy vétség miatt büntetve volt,
8. rovatmúltú, vagy közveszélyes munkakerülő egyénnel összekötötést tart fenn, vagy ilyenekkel közösház-tartásban él,
9. állandó viszonyt tart fenn olyan férfival, akinek családja van,
10. férjénél van,
11. gyermeke van és azzal közös lakásban lakik,
12. idegen állampolgár (megszállott területi is, amennyiben nem magyar honos).

Míg az 1912–1926. években az Erkölcshivatalon bejegyzését 7.801 nő kérelmezte, ebből bejegyeztetett 5.517 nő (70.7%), – addig a fenti rendelet kibocsátása után az 1927–1934. években számuk mindössze 391-et tett ki, akik közül bejegyzést nyert 273 nő, vagyis az összjelentkezetteknek 69.8%-a. A kiadott türelmi-b'árcáknak az összjelentkezettekhez való évenkénti arányait egyébként részletesen mutatják be alábbi kimutatásaink.

IX. Kimutatás a m. kir. Állami Rendőrség Erkölcshivatali osztályán az engedélyezett „kéjvők” közé való bejegyeztetés céljából megjelentekről. 1912–1934.

1.

(1912–1926)

	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	Össze- sen
Bejegyeztetett:	415	604	670	708	519	645	351	231	318	202	235	277	187	119	31	5517
Nem jegyeztetett le:	179	225	168	129	149	127	69	38	284	221	2	168	75	104	192	2284
Összesen jelentkezett:	634	829	836	837	668	772	420	269	547	426	440	445	232	223	223	7801

2.

(1927–1934)

	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	Össze- sen
Bejegyeztetett:	12	18	25	25	26	43	47	77	273
Nem jegyeztetett be:	47	31	7	10	10	7		6	118
Összesen jelentkezett:	59	49	32	35	36	50	47	83	391

*X. Kimutatás a m. kir. Állami Rendőrség Erkölcshandzseti-
osztályán az engedélyezett „kéjnök közó való bejegyztetés
céljából megjelentekről %-ban. 1912-1934.*

1.

(1912-1926)

	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	Átlag %
Bejegyztetett :	716	728	801	846	777	835	835	858	572	475	534	622	676	534	439	707
Nem jegyztetett be :	284	272	199	154	223	165	165	142	428	525	466	378	324	466	861	293
Összesen %:	100-	100-	100-	100-	100-	100-	100-	100-	107-	104-	104-	100-	100-	100-	100-	100-

2.

(1927-1934)

	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	Átlag %
Bejegyztetett	204	367	781	714	722	860	100-	928	698
Nem jegyztetett be	796	633	219	286	278	140		72	302
Összesen %:	100-	100-	100-	100-	100-	100-	100-	100-	100-

Az 1926. évi 160.100 sz. B. M. rendelet életbelépését megelőző időkben az aránylag könnyen elérhető rendészeti bejegyzés korszaka alatt, mint fenti kimutatásainkból látható, 2.284 jelentkező nem kapott lapot, mely jelenség túlnyomórészen éppen Egyesületünk missziós tevékenységének sikerét bizonyítja. A hivatkozott rendelet fentebb ismertetett tilalmi folytán a jelentkezők száma 1926. év után hatalmas arányú visszaesést mutat, és ez okból Egyesületünk missziós tevékenységének keretei is szűkebb tórré szorítkozhatnak. Most már azonban a jelentkeztettek között is csak elvétve akad megmentésre érdemes nő, – legnagyobb részük a fővárosban hosszabb idő óta züllött életet élő, idősebb, titkos prostituáltakból és vidéki „kéjnök” közül kerül ki.

A „MELE” missziós munkájában azonban sohasem elégedett meg csupán azzal, hogy a jelentkezőket végzetes szándékukról lebeszélte, hanem elsősorban igyekezett foglalkozáshoz juttatva tisztességes úton való megélhetésük lehetőségeiről gondoskodni. Egyrésztük azonban az erkölcsi züllésnek már olyan fokára jutott, hogy a tisztességes úton megállani nem tudott, és vagy az első csábításnak engedve, vagy bizonyára hosszabb-rövidebb ideig tartó újabb erkölcstelen életmód után ismételt jelentkeztettek az Erkölcshandzseti-osztályon, ahol miután idő-

közben csak még mélyebbre süllyedtek az erkölcsi lejtőn, – megmentésük már nem sikerült. Másrészük sorsa ismeretlen, egy hányada pedig a Magdolna Otthonban helyeztetett el, ahonnan további útjuk az Otthonnal foglalkozó kimutatásainkban vázolt módon nyert elintézés. Sajnos, ezen későbbi sorsuk alakulásával foglalkozó kimutatásaink csak hiányosan voltak összeállíthatók úgy, hogy e kimutatásokat csak útmutatóul lehet elfogadnunk, illetve a hiányzó évekre ezekből következtetéseket vonnunk.

XI. Kimutatás a m. kir. Állami Rendőrség Erkölcsrendészeti-osztályán az engedélyezett „kéjnök” közé bejegyzést nem nyert jelentkezőkről, sorsuk további alakulása szerint. 1915-1926.

	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926
Ismételt jelentkezés után bejegyzést nyert	37	29	39	17		58					6	1
Vidékre utazott	2										10	45
Állásba helyeztetett	35	51	41	44		81	159				27	82
Ismeretlen helyen él	26	50	34			87	50				46	26
Magdolna O.-ba került	29	19	13	8		8	15				10	20
Vegyes					Adatok ismeretlenek			Adatok ismeretlenek	Adatok ismeretlenek	Adatok ismeretlenek	5	18
Összes bejegyzést nem kaptak:	129	149	127	69		234	224				104	192

XII. Kimutatás a m. kir. Állami Rendőrség Erkölcsrendészeti-osztályán az engedélyezett „kéjnök” közé bejegyzést nem nyert jelentkezőkről, sorsuk további alakulása szerint %-ban. 1915-1926.

	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926
Ismételt jelentkezés után bejegyzést nyert	28.7	19.4	30.8	24.6		24.8					5.8	0.5
Vidékre utazott	1.5										9.6	23.4
Állásba helyeztetett	27.1	34.2	32.3	63.8		34.6	71.0				26.0	42.7
Ismeretlen helyen él	20.2	33.6	26.7			37.2	22.3				44.2	13.6
Magdolna O.-ba került	22.5	12.8	10.2	11.6		3.4	6.7				9.6	10.4
Vegyes					Adatok ismeretlenek			Adatok ismeretlenek	Adatok ismeretlenek	Adatok ismeretlenek	4.8	9.4
Összesen %:	100	100	100	100		100	100				100	100

Túlnő e jelentés keretein – bár rendkívül érdekes fejtegetésekre adna alkalmat – így nem foglalkozhatunk a székesfővárosi prostitúció (engedélyezett és titkos) kérdésével, és az ez-

zel kapcsolatos különböző vonatkozások tárgyalásával, mely társadalmi problémákkal kitűnően képzett szaktudósaink, és kutatóink lankadatlanul foglalkoznak, keresve a módot, hogy az azok által okozott erkölcsi, közegészségügyi és fajvédelmi károsodások szövevényes rengetegében járható utat építsenek ki, (L. dr. Doros–dr. Melly: „A nemibetegségek kérdése Budapestten” I.–II. kötet, a szfőv. Statisztikai Hivatal 1930. 61-62. kiadványa.)

III. A „MELE” Magdolna- és Életvédelmi Otthonának működése.

Az 1912. év elején, Egyesületünknek az Erkölcsrendészeti-osztályon való munkássága megkezdésekor, felmerült a szűksége egy önálló otthon létesítésének, mert ottani működésünk csak akkor biztathatott sikerrel, ha az arra ráutalt pártfogoltjainkat azonnal ki tudjuk emelni környezetükből, és azon átmeti idő alatt, amíg további sorsukról gondoskodás történik, megfelelő foglalkozás mellett ellenőrzés alatt tarthatók. E célból nyitottuk meg Magdolna Otthonunkat, elsősorban azok számára, akiket az Erkölcsrendészeti-osztályon könnyelmű és végzetes lépésükről lebeszélni, és erkölcstelen életmódjuk felhagyására rávenni sikerült. Az Otthont azonban oly nők is felkeresték, akik erkölcsi veszélyek elől menekültek, vagy erkölcstelen életmódjuktól megundorodva, önként felhagytak azzal, míg voltak mások, akiket szüleik küldtek be az otthonba, hogy elvonják őket olyan környezet hatása alól, mely káros befolyással van rájuk. Befogadtuk azonkívül azokat a vidéki nőket is, akiket a székesfőváros közkórházaiból, mint gyógyultakat elbocsátottak, de valamilyen okból kifolyólag még a fővárosban való tartózkodásra kényszerültek, később (1914. évtől kezdve) azok a pártfogoltjaink is gyakran felkeresték az Otthont, akik előzőleg már lakói voltak az Otthonnak, és újbóli felvételüket kérték. Egyesületünk központi irodájának pártfogoltjai, amennyiben az szükségesnek látszott, mindenkor számíthattak az Otthon segítségére, de szívesen adtunk helyet más egyesületek, hatóságok beutaltjainak, sőt rendelkezésre bocsátottuk az Otthont a világháborúban (nagyobb számban az 1916. évi oláh betörés alkalmával) a menekültek részére is.

Egyesületünk Magdolna Otthona felekezetre, korra, társadalmi osztályra és foglalkozásra való különbség nélkül nyitotta meg kapuit az arra ráutaltak előtt, mert pártfogoltjaiban mindig csak az életkörülményei folytán erkölcsi veszélynek kitétt, vagy fennmaradásában alaposan veszélyeztetett nőanyagot látta.

Alábbi két kimutatásunk Egyesületünk Magdolna Otthonának pártfogoltjait az Otthonba való érkezésük szerint mutatja:

XIII. Kimutatás a „MELE” „Magdolna és Életvédelmi Otthona” pártfogoltjairól az Otthonba való beutalás szerint 1912-1934

	Erköcsrendészeti osztály beutalásai	Életvédelmi osztály beutalásai	Toloncház beutalásai	Egyesületek és a MELE központi iroda beutalásai	Szűköltői beutalva	A MELE kórházi missziójától	Önként jelentkezett	Összesen
1912	95			4	3	3		105
1913	96			6	4			106
1914	74		1	4	1	1	5	86
1915	29			5	3	1	2	40
1916	19			2	3	3	3	30
1917	13			6		5	3	27
1918	8		2	7	2	6	5	30
1919	6			4		2	2	14
1920	8			22	1	5	4	40
1921	15		4	10		2		31
1922	2		118	4		3	1	128
1923	12		210	13	1	8		244
1924	5		173	6			9	193
1925	10		152	8			15	185
1926	20		174	11			7	212
1927	6		91	9			8	114
1928	9	78	79	8			14	188
1929	8	145		10			12	175
1930	19	163	2	3			4	191
1931	17	192					1	210
1932	2	235		4			10	251
1933		258		2		1	1	262
1934	3	180		22		11	8	224
Összesen	476	1251	1006	170	18	51	114	3086

XIV. Kimutatás a „MELE” „Magdolna és Életvédelmi Otthona” pártfoglaltjairól az Otthonba való beutalás szerint %-ban.
1912-1934.

	Erkölcstrendészeti osztály beutalásai	Életvédelmi osztály beutalásai	Toloncház beutalásai	Egyesületek és a MELE központi iroda beutalásai	Szülőktől beutalva	A MELE körházi missziójától	Önként jelentkezett	Összesen %
1912	90.4			3.8	2.9	2.9		100
1913	90.5			5.7	3.8			100
1914	86.0		1.2	4.6	1.2	1.2	5.8	100
1915	72.5			12.5	7.5	2.5	5.0	100
1916	63.3			6.7	10.0	10.0	10.0	100
1917	48.1			22.2		18.5	11.2	100
1918	26.7		6.7	23.3	6.7	20.0	16.6	100
1919	42.8			28.6		14.3	14.3	100
1920	20.0			55.0	2.5	12.5	10.0	100
1921	48.4		12.9	32.3		6.4		100
1922	1.6		92.2	3.1		2.3	0.8	100
1923	4.9		86.1	5.3	0.4	3.3		100
1924	2.6		89.6	3.2			4.6	100
1925	5.4		82.2	4.3			8.1	100
1926	9.4		82.1	5.2			3.3	100
1927	5.2		79.9	7.9			7.0	100
1928	4.8	41.5	42.0	4.2			7.5	100
1929	4.6	82.8		5.7			6.9	100
1930	9.9	85.3	1.1	1.6			2.1	100
1931	8.1	91.4					0.5	100
1932	0.8	93.6		1.6			4.0	100
1933		98.4		0.8		0.4	0.4	100
1934								100
Átlag %	15.4	40.5	32.6	5.5	0.6	1.7	3.7	100

Mint fenti kimutatásainkból látható, az Otthon az eredeti célkitűzéseknek megfelelően az első években túlnyomó részben az Erkölcshandikozottak-osztályon kifejtett működésünk eredményeképpen beutaltaknak adott átmeneti menedéket, és ezt a főlényét megtartotta egész az 1921. év végéig. A későbbi idők folyamán azonban az Erkölcshandikozottak-osztályon jelentkező fiatalok (aránylag a legkönnyebben megmenthető) nőanyag csökkenése folytán az Otthon lélekmentő tevékenységét más térre is kiterjesztette, de az Erkölcshandikozottak-osztály beutalásai, ha kisebb mértékben is – a szükségletnek megfelelően ma is zavartalanul folytatódnak. Végeredményben az idők folyamán az Erkölcshandikozottak-osztályról 476 nő utaltatott be az Otthonba, mely az összes eseteknek 15.4%-át jelenti.

Az 1921. év végén az imént említett fiatalok erkölcsi képzésére anyag csökkenésével egyidejűleg az Otthon tágabbkörű felhasználása céljából megállapodás történt a szfv. m. kir. Állami Rendőrség Toloncházának vezetésével, arra vonatkozólag, hogy a Toloncházban patronage tevékenységet kifejtő munkatársaink azokat, akiknek megmentésére még van lehetőség és remény átmenetileg, – amíg alkalmaztatást nyernek, vagy illetőségi helyeikre hazautaztatnak – otthont nyújtunk, és megkíséreljük őket a velük való foglalkozás után a rendes, tisztességes életnek megnyerni. Ezen munkásság 1921–1928. évig tartott, amely idő alatt összesen 1.006 nőnek (32.6%) adtunk az Otthonban ellátást és felügyeletet.

A m. kir. Állami Rendőrség budapesti főkapitányságának Életvédelmi-osztályával 1928. évtől kezdődő rendszeres összeköttetés tartama alatt az elmúlt év végéig 1.251 esetben (40.5%), tehát az összes esetek között is kiemelkedő arányban nyújtottunk otthont az Életvédelmi-osztály által beutalt öngyilkosságot megkísérelt nőknek, gondoskodva arról, hogy azokat az okokat, amelyek könnyen végzetessé válható lépésüket előidézték, megszüntessük, állás szerzésével, vagy a családba való visszahelyezéssel, másrészt, amennyiben tettüket nem anyagi természetű motívumok okozták, – gyakran erkölcsi züllés – lelki gyógyítással, rábeszéléssel, egy jobb jövőbe vetett hit és bizalom felkeltésével.

Egyesületünk központi irodája és pályaudvari missziói, valamint egyéb hatóságok és egyesületek összesen 170 esetben (5.5%) vették az Otthont igénybe.

3.7%-ot (114 eset) tett ki azoknak a régebbi pártfogoltjainak száma, akik az előző benntartózkodás után tértek vissza az Otthonba, ahol újabb elhelyezkedésükig védelmet találtak.

A székesfőváros közpórházaiól átmenetileg beutaltak száma 51 volt, ami az összes eseteknek 1.7%-át jelenti. Itt mutatjuk ki azokat, akik a jelen emlékkönyvünk harmadik fejezetében ismertetett „Kórház-missziós” tevékenységünk alapján nyertek az Otthonban felvételt.

Szülőkötől, gyámoktól, – inkább az Otthon működésének elején 18 leány (0.6%) utaltatott be.

Pártfoglaltjaink számát vizsgálva, megállapítható, hogy az Otthon állandóan fejlődik és pl. az 1933. év folyamán 262 egyénnel foglalkozott, akik hosszabb-rövidebb ideig (némelyik több hónapig, mások egy-két napig) tartózkodtak ott. Az Otthon megalapítása utáni évek szép lendülete után, a háborús évek alatt bekövetkezett aránylag kisebb kihasználása az Otthonnak azzal magyarázható, hogy az akkori időkben szintén Egyesületünk által létesített és fenntartott „Tisztviselőnői”- és „Munkásnői Otthonainkéban sok pártfoglaltunk nyert elhelyezést. A forradalmak alatt pedig a zavaros helyzet és az ellátás nehézségei, majd az azokat követő 1920. és 1921. években az anyagi nehézségek okozták a csekélyebb forgalmat.

Az Otthon pártfoglaltjainak felekezetük szerinti megoszlását az alábbi két kimutatásunk ismerteti.

XV. Kimutatás a „MELE” „Magdolna és Életvédelmi Otthona” pártfoglaltjairól, felekezet szerint. 1912-1934.

	Rom. kath.	Gör. kath.	Ev. ref.	Ág. ev.	Gör. keleti	Unitárius	Izr.	Összesen
1912	78	3	12	2		1	9	105
1913	65	4	16	10		1	10	106
1914	54	7	13	4	1		7	86
1915	26	1	5	1		1	6	40
1916	18	2	6	2	1		1	30
1917	15		7	4			1	27
1918	22		4	2			2	30
1919	10		3	1				14
1920	28	2	6	3			1	40
1921	23		3	2			3	31
1922	108	2	9	6			3	128
1923	186	7	35	4	1	1	10	244
1924	140	6	24	9	3	1	10	193
1925	133		32	9	5		6	185
1926	160	3	36	4		1	8	212
1927	92		17		2		3	114
1928	153	1	26	5			3	188
1929	132	3	24	11			5	175
1930	150	1	25	8			7	191
1931	158	2	34	4			12	210
1932	183	3	48	8			9	251
1933	169	5	62	16			10	262
1934	171	6	32	4			11	224
Összesen	2274	58	479	119	13	6	137	3086

XVI. Kimutatás a „MELE” „Magdolna és Életvédelmi Otthona” pártfoglaltjairól, felekezet szerint, %-ban. 1912-1934.

	Rom. kath.	Gör. kath.	Ev. ref.	Ág. ev.	Gör. keleti	Unitárius	Izr.	Összesen %
1912	74.3	2.8	11.5	1.9		0.9	8.6	100 —
1913	61.3	3.7	15.1	9.5		0.9	9.5	100 —
1914	62.7	8.1	15.2	4.7	1.2		8.1	100 —
1915	65.0	2.5	12.5	2.5		2.5	15.0	100 —
1916	60.0	6.7	20.0	6.7	3.3		3.3	100 —
1917	55.5		25.9	14.8			3.8	100 —
1918	73.3		13.3	6.7			6.7	100 —
1919	71.5		21.4	7.1				100 —
1920	70.0	5.0	15.0	7.5			2.5	100 —
1921	74.2		9.7	6.4			9.7	100 —
1922	84.4	1.5	7.3	4.5			2.3	100 —
1923	76.2	3.0	14.4	1.6	0.4	0.4	4.0	100 —
1924	72.5	3.1	12.5	4.7	1.6	0.5	5.1	100 —
1925	71.9		17.3	4.9	2.7		3.2	100 —
1926	75.4	1.4	17.3	1.8		0.5	3.6	100 —
1927	80.7		14.9		1.7		2.7	100 —
1928	80.4	0.5	13.8	2.6			2.7	100 —
1929	75.1	1.7	14.2	6.3			2.7	100 —
1930	78.5	0.5	13.1	4.2			3.7	100 —
1931	75.2	1.0	16.2	1.9			5.7	100 —
1932	72.9	1.2	19.1	3.2			3.6	100 —
1933	64.5	1.9	23.7	6.1			3.8	100 —
1934	76.3	2.7	14.3	1.8			4.9	100 —
Átlag %	73.7	1.9	15.5	3.9	0.4	0.2	4.4	100 —

Fenti kimutatásainkban foglalt adatok csonka hazánk összlakosságának felekezetük szerint összeállított kimutatásával szemben különösen a rom. katolikusoknál mutatnak némi eltérést. A rom. katolikusok ugyanis az országos átlagnál néhány százalékkal nagyobb arányban vették az Otthont igénybe, míg a többi felekezetek tagjainak aranszáma természetesen ehhez viszonyítva valamivel alacsonyabb volt, amit természetesen kizárólag a véletlen okozott, hiszen köztudomásúlag Egyesületünk a mentés munkájában felekezeti szempontokat nem ismer.

Pártfoglaltjainknak felekezetük szerinti tárgyalása után azok életkoruk szerint való megoszlását a következő statisztikai kimutatások mutatják be.

XVII. Kimutatás a „MELE” „Magdolna és Életvédelmi Otthonának” pártfogoltjairól, azok életkora szerint. 1912–1934.

	–10 évig	10–15 évig	15–20 évig	20–25 évig	25–30 évig	30–35 évig	35–40 évig	40– éven felül	Össze- sen
1912	1	13	52	31	7	1			105
1913		3	77	21	3	2			106
1914		7	52	21	6				86
1915		5	24	7	3	1			40
1916		1	23	5	1				30
1917		2	17	7	1				27
1918			18	8	2	1	1		30
1919	1	1	6	6					14
1920	1	7	23	8	1				40
1921			14	10	4	3			31
1922	1		57	40	12	5	8	5	128
1923		3	100	79	24	14	15	9	244
1924	1	1	80	59	20	15	10	7	193
1925		3	76	50	32	11	9	4	185
1926	1	1	96	65	27	10	8	4	212
1927		3	42	42	9	5	10	3	114
1928		2	76	51	17	6	23	13	188
1929	1	10	47	35	13	18	32	19	175
1930	1	8	58	39	15	19	33	18	191
1931	1	4	49	57	28	27	11	33	210
1932	2	6	60	58	49	32	23	21	251
1933	3	11	55	51	35	33	40	34	262
1934	2	6	62	67	24	25	17	21	224
Össze- sen	16	97	1164	817	333	228	191	240	3086

XVIII. Kimutatás a „MELE” „Magdolna és Életvédelmi Otthonának” pártfogoltjairól, azok életkora szerint %-ban. 1912-1934.

	—10 évig	10—15 évig	15—20 évig	20—25 évig	25—30 évig	30—35 évig	35—40 évig	40— éven feletti	Össze- sen %
1912	0·9	12·4	49·6	29·5	6·7	0·9			100
1913		2·8	72·6	19·9	2·8	1·9			100
1914		8·1	60·5	24·4	7·0				100
1915		12·5	60·0	17·5	7·5	2·5			100
1916		3·3	76·7	16·7	3·3				100
1917		7·4	62·9	25·9	3·8				100
1918			60·0	26·7	6·7	3·3	3·3		100
1919	7·1	7·1	42·9	42·9					100
1920	2·5	17·5	57·5	20·0	2·5				100
1921			45·3	32·4	12·6	9·7			100
1922	0·8		44·5	31·2	9·4	3·9	6·3	3·9	100
1923		1·3	41·0	32·4	9·8	5·8	6·1	3·6	100
1924	0·5	0·5	41·7	30·6	10·3	7·7	5·1	3·6	100
1925		1·6	41·1	27·3	17·2	5·8	4·9	2·1	100
1926	0·5	0·5	45·3	30·7	12·7	4·7	3·7	1·9	100
1927		2·6	36·8	36·8	8·0	4·4	8·8	2·6	100
1928		1·1	40·4	27·1	9·1	3·2	12·2	6·9	100
1929	0·6	5·7	26·9	20·0	7·5	10·4	18·0	10·9	100
1930	0·6	4·2	30·4	20·4	7·9	9·9	17·2	9·4	100
1931	0·5	1·9	23·4	27·1	13·3	12·9	5·2	15·7	100
1932	0·8	2·4	23·9	23·1	19·5	12·7	9·2	8·4	100
1933	1·1	4·2	21·0	19·5	13·3	12·6	15·3	13·0	100
1934	0·9	2·7	27·7	29·9	10·7	11·1	7·6	9·4	100
Átlag %	0·5	3·1	37·7	26·5	10·8	7·4	7·8	6·2	100

Mint fenti kimutatásokból látható, a „MELE” Magdolna-, és Életvédelmi Otthona az eredeti célkitűzésektől hosszú és nehéz feladatának teljesítése közben sem tért el és csaknem negyedszázados működése alatt mindig az erkölcsi tekintetben legtöbb veszélynek kitett fiatalabb korú (15-30 életév) nőknek igyekezett védelmet nyújtani. A világháborút megelőző és alatti években a súlypont a 15-20. éveseken volt. Ez az oszlop az 1916. évben elért legmagasabb száma (76,7%) után fokozatosan csökkent, és ezzel arányban a következő (20-25. életév közöttiek) oszlopa volt emelkedőben. Később az Életvédelmi-osztály bekapcsolódása után e két csoport mindinkább engedett domináló helyzetéből, és számottevő szerepet kezdett játszani a következő idősebbek (25-30. évesek) rovata is. E három fentebb említett és erkölcsileg leginkább veszélyeztetett csoport vég-

eredményben is az összes eseteknek pontosan háromnegyed-részét (75.0% -át) teszi ki.

A fennmaradó 25% (772 eset) a 15- életévüket még el nem értek, valamint a 30. évüket már betöltöttekből (erkölcsileg kevésbé veszélyeztetettek) tevődik össze. Ezek közül 0.5%-kal (16 eset) szerepel a 10. éven aluli, mindkét nembeli gyermekek száma, akik legnagyobb részben (10 esetben) anyjukkal az Életvédelmi-osztálytól kapott beutalás folytán kerültek be az Otthonba, míg kisebb része a Toloncházból, ugyancsak anyjuknak az Otthonban való felvételével egyidejűleg nyertek elhelyezést.

A 10-15. évesek aránylag nagy száma (3.1%, 97 eset) két-féle magyarázatot szolgáltat, illetve okra vezethető vissza. Az első években nagy % számuk a 14. életévüket még el nem ért és erkölcsileg a régebbi időben még nagymértékben veszélyeztetett leánygyermekeket foglalja magában, míg a későbbi számalkulásoknak a toloncházi és Életvédelmi-osztályi beutalások adtak emelkedő irányzatot, de ez már nem fent kimutatott kiskorúakra vonatkozó erkölcsi, mint inkább fenntartási veszélyeztetettséget domborítja ki, amikor a boldogulását itt nem találó vidéki illetőségű anya a Toloncházba kerül gyermekével, vagy nyomorában, elkeseredésében öngyilkosságot megkísérelt szülővel együtt az Életvédelmi-osztály révén jutott el *hozzánk*. Való tény, hogy a szóbanforgó leánygyermeknek elsősorban fennmaradásuk forog veszedelemben, de másfelől, amennyiben segítség, közbelépés érdekükben nem érkeznek, ezek a gyermekek rövid idő elmúltával erkölcsileg is veszélyekbe sodródhatnak.

A 30-35. éveseket és az ezután következő csoportokat vizsgálva, csaknem ugyanazt az irányzatot látjuk, mint az előző három (15-30. év közöttiek) oszlopainál: az egyes csoportok fokozatos emelkedését, és később az előző csoportok rovására a következő korosztálybeli oszlop kialakulását és emelkedését, ami szintén a Toloncház és az Életvédelmi-osztály nem annyira erkölcsi, mint inkább anyagi romlásnak kitett magasabb korú beutaltjainak a statisztikában kifejezésre jutó alakulásának tulajdonítható.

Bár fentiekben több ízben történt utalás az Életvédelmi-osztály erkölcsileg csak másodsorban veszélyeztetett, idősebb beutaltjainak aránylag nagy számára, mégis állítható, hogy Egyesületünk Magdolna- és Életvédelmi Otthona a megalapításakor kitűzött céljától – átmeneti otthont nyújtani az erkölcsi veszélyeknek kitett pártfogoltjainak – az Életvédelmi-osztályal való kapcsolata óta sem tért el, mert az osztály beutaltjainak még mindig nagyobb számát alkotják az alacsonyabb korosztálybeli (20-25. és 25-30. életév közötti) nők, akik sikertelen öngyilkossági kísérleteik után csökkent lelki erővel és nagymértékben megfogyatkozott lelki ellenállással könnyebben

kerülhetnek az erkölcsi lejtőre. Egyesületünk Otthona mindenképpen megfelel tehát eredetileg vállalt hivatásának, ha ezeket a szerencsétleneket az Otthonban való lelki és testi megerősödésük után a tisztességes, rendes életbe visszavezeti, és mindent elkövet, hogy sikerrel tudják megállani helyeiket az élet újabb megpróbáltatásai, és viharai között.

Az Otthon pártfoglaltjainak életkoruk szerint való ismertetése után áttérünk az általuk bementett foglalkozásaik alapján való tárgyalására.

XIX. Kimutatás a „MELE” „Magdolna és Életvédelmi Otthona” pártfoglaltjairól foglalkozás szerint. 1912-1934.

	Háztartási alkalmazott, takarítónő	Gyári munkás, napszámos	Pincéernő, kiszolgálónő	Pénztárosnő, felirónő	Háztartásbeli	Varrónő	Hivatalnoknő	Színész, artista	Elárusítónő	Apolónő	Fodrásznő	Gyermek	Egyéb	Összesen
1912	53	12	11	8	8	4	1	3	2	1	1	1	1	105
1913	63	8	6	4	6	7	4	2	6					106
1914	44	6	4	4	9	8	1	1	7		2			86
1915	22	4		1	5	1	5		1	1				40
1916	12	1	1	1	7	4	2		2					30
1917	11	2	2	1	5	3	3							27
1918	9	4	4		7	7	5	1						30
1919	5	2			2	2	1					1		14
1920	19	2			10		6	1		1		1		40
1921	9	6	1		6	3	4		1	1				31
1922	196	13	3		4	4	6		1			1		128
1923	192	16	6		16	6	2		2	4				244
1924	169	4		1	5	6	7					1		193
1925	56	7		1	6	6	5		1	3				185
1926	188	5	3		8	3			1	2		1		212
1927	92	5	2		5	1	5	1		2			1	114
1928	150	7			11	7	9		1	3				188
1929	129	10			2	13	13	1		4		1	2	175
1930	105	15	2		25	14	15	2	2	8		1	2	191
1931	113	13	9		32	11	15		2	4		1	10	240
1932	150	20			32	6	15	1	2	6		2	17	250
1933	144	10		3	21	6	21	2	5	9	2	3	36	262
1934	147	13	1		22	1	12		3	9			16	224
Összesen	2078	185	55	24	254	116	157	15	39	57	5	14	87	3086

XX. Kimutatás a „MELE” „Magdolna és Életvédelmi Otthona”
pártfogoltjairól foglalkozás szerint %-ban, 1912–1934.

	Háztartási alkalmazott, takarítónő	Gyárimunkás, napszámos	Pincérnő, kiszolgálónő	Pénztárosnő, felíró	Háztartásbeli	Varrónő	Hivatalnoknő	Színész, artista	Elárulónő	Ápolónő	Fodrásznő	Gyermek	Egyéb	Összesen %
1912	50.4	11.3	10.5	7.6	7.6	3.8	1.0	2.9	1.9		1.0	1.0	1.0	100.0
1913	59.2	7.6	5.7	3.8	5.7	6.6	3.8	1.9	5.7					100.0
1914	51.1	6.9	4.7	4.7	10.4	9.4	1.2	1.2	8.1		2.3			100.0
1915	55.0	10.0		2.5	12.5	2.5	12.5		2.5	2.5				100.0
1916	40.0	3.3	3.3	3.3	23.3	13.4	6.7		6.7					100.0
1917	40.8	7.4	7.4	3.7	18.5	11.1	11.1							100.0
1918	30.0	13.3	13.3	23.3	16.7	3.4								100.0
1919	35.7	14.3			14.3	14.3	7.2					7.1	7.1	100.0
1920	47.5	5.0			25.0		15.0	2.5				2.5		100.0
1921	29.0	19.3	3.2		19.3	9.7	12.9		3.3	3.3				100.0
1922	75.0	10.2	2.3	3.1	3.1	4.7		0.8				0.8		100.0
1923	78.6	6.5	2.5		6.6	2.5	0.8		0.8	1.7				100.0
1924	87.6	2.1		0.5	2.6	3.0	3.7					0.5		100.0
1925	84.7	3.7		0.6	3.1	3.1	2.6		0.6	1.6				100.0
1926	88.7	2.4	1.4		3.7	1.4			0.5	0.9		0.5	0.5	100.0
1927	80.7	4.4	1.7		4.4	0.9	4.4	0.9		1.7			0.9	100.0
1928	79.8	3.7			5.8	3.7	4.8		0.6	1.6				100.0
1929	73.8	5.7			1.1	7.4	7.4	0.6		2.3		0.6	1.1	100.0
1930	54.9	7.8	1.1		13.1	7.3	7.8	1.1	1.1	4.2		1.1	0.5	100.0
1931	53.8	6.2	4.3		15.2	5.2	7.1		1.0	1.9		4.8	0.5	100.0
1932	59.8	8.0			12.8	2.5	5.6	0.4	0.8	2.5		0.8	6.8	100.0
1933	54.9	3.8		1.2	8.0	2.3	8.0	0.8	1.9	3.4	0.8	1.2	13.7	100.0
1934	65.6	5.8	0.5		9.8	0.5	5.4		1.3	4.0			7.1	100.0
Átlag %	67.3	6.0	1.8	0.8	8.2	3.8	5.1	0.5	1.3	1.8	0.2	0.4	2.8	100.0

Már az előző kimutatások során (III.-IV.) jeleztük, hogy minden egyes foglalkozásszerinti statisztikából hatalmas fölényrel emelkedik ki a háztartási alkalmazottak (cselédek, bejárónők, takarítónők, stb.) száma, és ezen jelenséget ugyanott bőven indokoltuk is, úgy, hogy azzal itt újra foglalkozni nem tartjuk szükségesnek. Az ott kifejtetteket jelen kimutatásaink minden tekintetben megerősíteni látszanak.

Közelebbről vizsgálva e rovatot, azt látjuk, hogy az 1922. évtől kezdve a háztartási alkalmazottak százalékszámára hirtelen ugrást mutat, mert míg az előző években számuk 40-50% kö-

zött mozgott, sőt néhol még ezt sem érte el, addig az 1922. évtől kezdve szökésszerűen emelkedett, és pl. 1926-ban számuk 88.7 %-ot mutat. Ha azonban ezt az alakulást összevetjük a XIII.–XIV. kimutatásaink adataival, azonnal kézenfekvő magyarázatot kapjuk e jelenségnek. Az 1922–1928. évek folyamán ugyanis az Otthon lakói túlnyomórésben a Toloncházból beutalt vidéki leányok közül kerültek ki. A Toloncház vezetősége azoknál a nőknél, akiknél patronage-munkát kifejtő toloncházi munkatársaink a javíthatóság jeleit látták, vagy elhelyezésükre kilátás volt, – eltekintett a hazatoloncoltatástól és az Otthonba utaltatta be. A toloncházi anyag vidéki illetőségű lévén, legnagyobb részében cselédkönyvvvel rendelkezett, és azt vallotta be foglalkozásának.

Ezen csoport száma az Életvédelmi-osztály beutalásai óta, – az Életvédelmi-osztály szélesebb néprétegekre kiterjedő munkássága folytán, – lényegesen csökkent, bár az 1934. év végével lezárt kimutatásainkban átlagszámuk még mindig túlhaladja az 50%-ot.

A második nagyobb számú csoportot (8.2%, 254 eset) a háztartásbeliek alkotják. E csoportnál szabályszerű hullámzást észlelünk, mert míg a világháborút megelőző években számszerint ez az oszlop az 5. helyet foglalta el, addig a háború és a forradalmak alatt a második helyre került előre, aminek a magyarázata a családfő hadbavonulása, fogságbakerülése, eltűnése, elhalálása stb. okozta nagyszámú családfelbomlásban rejlik. A feleség, anya kényszerűségből, hogy magát és családját fenntarthassa, belesodródott a megélhetésért folytatott elkeseredett életküzdelembe, és ott egyrészükből helyeiket meg nem állva kerültek az Otthonba. A konszolidáció évei alatt és után számuk ismét a régi nivóra csökkent, hogy később a munkanélküliség emelkedésével egyenes arányban újra emelkedjék. Miként a világháború és a forradalmak alatt a keresők távolléte, úgy most is a kereső férfiak nagy számának kikapcsolódása számos tűzhely kialakváshoz és családi élet felbomlásához vezetett. Bár ezen két ténynek kimutatásainkban előidézett hatásai teljesen azonosak (a védelemre szoruló háztartásbeliek számának emelkedése), addig a maguk után vont erkölcsi következmények igen különbözőek. A világháború és a forradalmak alatt a családfő távolléte, sőt elhunyt minden anyagi nehézség dacára sem okozott olyan súlyos erkölcsi károsodásokat, mert a feleség, és anya hősiességgel igyekezett a férfit pótolni és a családot együtt tartani, ezzel szemben a munkanélküliség demoralizáló hatása, az okozott elkeseredés, valamint a szükségszerűen emelkedő szociális gondoskodás nyomán szórványosan kifejlődött munkakerülés, a munkátlanul állandóan otthon ülő férj és apa tekintélycsökkenése irtózatot hozott magával.

185 esettel (6.0%) képezik a harmadik csoportot a gyári

munkásnők és napszámosnők, akik nagyrészt, – mint arra a III.-IV. kimutatásaink ismertetésénél rámutattunk, – a háztartási alkalmazottakhoz hasonlóan vagy elhelyezkedést nem találó vidéki cselédleányok közül, vagy a székesfőváros és annak környékének alsóbb néprétegeiből kerültek ki. Számalakulásuk nagyjából egyenletesnek mondható.

A következő oszlopot, – sajnos, mindinkább növekvő arányban, – 157 esettel (5.1%) a hivatalnoknők alkotják, mely körülmény a hosszantartó gazdasági, válság súlyosságát mutatja. Nagyobb számmal főleg az Életvédelmi-osztály beutalásaival kerültek az Otthonba, ami inkább anyagi, mint erkölcsi okokra enged következtetni, s az üzembeszünetések, létszám- és fizetésredukciók következményei. A % számokban kifejezett kimutatásunk nem nyújt itt tökéletes áttekintést, minthogy az 1917-1921. évek aránylag kevés számú beutaltjai között előforduló egyes esetek is már %-ban kifejezett magas számot adnak, (mely körülményt egyébként mindenütt figyelembe is vettük), és így inkább az abszolút számokat vizsgáljuk. Az esetek kétharmad része (100) az 1928–1934. évek közötti (az Életvédelmi-osztály beutalásai idején) évekből adódik, mely a fentebb elmondottakat minden tekintetben megerősíti. Az Otthonban hosszabb-rövidebb ideig való tartózkodásuk alatt minden lehető megtettünk jobb elhelyezkedésük érdekében, és megállapítható volt, hogy a részükre felkutatott és képzettségük alatt maradó kereseti lehetőségeket is (házvezetőnő, nevelőnő, szobaleány, kereskedelmi alkalmazott, gyári munkás, stb.) örömmel ragadták meg.

Összesen 116 esettel, 3.8%-kal szerepel az Otthon kimutatásaiban a varrónők, himzónők rovata, mely foglalkozási ág a dolgozó nők nagy számát foglalkoztatja, és így minden tekintetben indokolt számuk fenti alakulása is, mely egyébként nem nagy kilengéseket mutat, s nagyjából ugyancsak egyenletesnek minősíthető. Kivételt képeznek az 1916–1917. háborús esztendő, amikor is a katonai ruha- és fehérnemű-varrás konjunktúrája igen sok, ezzel azelőtt nem hivatásszerűen foglalkozó nőket vonzott e pályára.

Egyéb, vegyes esetek 87 esettel (2.8%) alkotják a következő rovatot, és ezzel elég előkelő, 6. helyet foglalják el kimutatásainkban, de az okokat vizsgálva azonnal megállapítható, hogy majdnem teljes egészükben (mindössze 4 eset kivételével) az Életvédelmi-osztállyal való összeköttetésünk tartama alatt, ez osztály beutalásával kerültek az Otthonba. Miután az Életvédelmi-osztály hivatásánál és működésénél fogva az egész társadalomra kiterjeszkedően folytatja emberbaráti munkáját, így a legváltozatosabb anyaggal foglalkozik. Természetszerűleg beutaltjainak nagyobb része kimutatásainkban egyenként is ismertetett foglalkozási ágak képviselőiből tevődik össze, de mégis, mint e rovat mutatja, bőven akad oly egyes eset, melyek részére – azok kevés számát tekintve – e jelentés korlátozott

keretei között nem lehetett külön rovatokat nyitni. E csoport keretében volt pl. az Otthonban a fenti idő alatt: grófnő, bárónő (kettő is), több szobrászművész, festőművész, orvos, gyógyszerész, iparművész, tanár, tanítónő, diplomás kerítésész, író, hírlapíró, diákleány, nevelő (különösen nagyobb számmal), kereskedő, üzletvezető, manikűrös, szülész, stb., stb., mind az élet elesettjei.

57 esettel (1.8%) szerepel kimutatásainkban az ápolónők csoportja, mely inkább az utóbbi években tört előre, annak következményeképpen, hogy ezen a pályán ma már nagyobb képzettséget és felkészültséget kívánnak meg, és a világháború alatt szükségszerűen alkalmazott nem hivatásos ápolónőket képesítéssel bíró ápoló-személyzettel igyekeznek kicserélni. Miután igen sokan anyagi eszközeik hiányában, vagy más okok folytán e magasabb képesítést megszerezni nem tudják, – erkölcsi és megélhetési nehézségek közé kerülnek. Nagy részük más foglalkozási ágak keretében, vagy családjukban elhelyezkedve biztosítja jövőjét, de sajnos, mindinkább növekvő számban kerülnek az Életvédelmi-osztályon keresztül az Otthonba is.

Ugyancsak 1.8%-kal (55 esettel) mutatják ki kimutatásaink a pincérmők, kávéházi és vendéglői kiszolgálónők csoportját, jelölve annak, hogy e rétegek (mint azt az előző kimutatások is mutatták) nagy mértékben vannak erkölcsileg veszélyeztetve. Hogy ez mennyire így van, kitűnik abból is, hogy e csoport túlnyomórészt nem az Életvédelmi-osztály, hanem az Erkölcserendszer beutalásával nyert elhelyezést az Otthonban.

Kimutatásainkban részletezett további rovatok közül megemlítsük az elárúsítónők oszlopát, mely 39 esettel, az összes esetek 1.3%-át jelenti, míg a többi rovatok az 1%-ot sem érik el.

Az Otthon pártfogoltjainak bementett foglalkozásuk szerinti tárgyalása után áttérünk az Otthon legtöbb figyelmet érdemlő nehéz munkásságára, a beutaltak elhelyezése érdekében kifejtett működése ismertetésére, amiről az alábbi két statisztika számol be:

*XXI. Kimutatás a „MELE” „Magdolna és Életvédelmi Otthonának” a pártfogoltak elhelyezésére irányuló munkájáról.
1912-1934.*

	Állásba helyezés	Családjába visszahelyezés	Egyéb otthonokba helyezés	Kórházba helyezés	Életvédelmi hivatalba visszautalás	Önként eltávozott	Megszökött	Rossz magaviselete miatt eltávolított	Összesen
1912	35	29	3	13		10	5	10	105
1913	41	29	6	11		12	4	3	106
1914	39	27	9	6		4		1	86
1915	16	15		4		1	2	2	40
1916	15	8	2	2		1	2		30
1917	15	4	1	2		2	3		27
1918	13	7	2	2		3	1	2	30
1919	5	4	2			3			14
1920	17	7	4	5		5	1	1	40
1921	16	9	1			2	1	2	31
1922	72	9	4	14		13	11	5	128
1923	169	16	19	8		20	7	5	244
1924	126	19	18	10		11	3	6	193
1925	117	21	15	6		21	3	2	185
1926	129	29	19	8		19	2	6	212
1927	86	12	6	3		6	1		114
1928	109	16	16	14	14	13	3	3	188
1929	86	18	7	15	19	21	5	4	175
1930	89	21		15	43	23			191
1931	78	18	12	22	37	28	11	4	210
1932	104	25	7	34	40	35		6	251
1933	105	22	10	28	58	39			262
1934	72	12	6	24	69	38	2	1	224
Összesen	1554	377	169	245	280	330	67	63	3086

XXII. Kimutatás a „MELE” „Magdolna és Életvédelmi Otthonának” a pártfogoltak elhelyezésére irányuló munkájáról %-ban. 1912–1934.

	Állásba helyezés	Családjába visszahelyezés	Egyéb otthonokba helyezés	Kórházba helyezés	Életvédelmi hivatalba visszautalás	Önként eltavozott	Megszökött	Rossz magaviselete miatt eltávolított	Összesen %
1912	33·3	27·6	2·9	12·4		95	48	95	100
1913	38·7	27·3	5·7	10·4		11·3	3·8	2·8	100
1914	45·3	31·4	10·5	7·0		4·6		1·2	100
1915	40·0	37·5		10·0		2·5	5·0	5·0	100
1916	50·0	26·6	6·7	6·7		3·3	6·7		100
1917	55·5	14·9	3·7	7·4		7·4	11·1		100
1918	43·3	23·3	6·7	6·7		10·0	3·3	6·7	100
1919	35·7	28·6	14·3			21·4			100
1920	42·5	17·5	10·0	12·5		12·5	2·5	2·5	100
1921	51·6	29·0	3·2			6·5	3·2	6·5	100
1922	56·2	7·1	3·1	10·9		10·2	8·6	3·9	100
1923	69·1	6·6	7·8	3·3		8·2	2·9	2·1	100
1924	65·2	9·9	9·3	5·2		5·7	1·6	3·1	100
1925	63·2	11·4	8·1	3·2		11·4	1·6	1·1	100
1926	60·8	13·7	9·0	3·8		9·0	0·9	2·8	100
1927	75·4	10·5	5·3	2·6		5·3	0·9		100
1928	58·0	8·5	8·5	7·4	7·4	7·0	1·6	1·6	100
1929	49·1	10·3	4·0	8·5	10·9	12·0	2·9	2·3	100
1930	46·6	11·0		7·9	22·5	12·0			100
1931	37·1	8·6	5·7	10·5	17·6	13·3	5·3	1·9	100
1932	41·5	10·0	2·8	13·5	15·9	13·9		2·4	100
1933	40·1	8·4	3·8	10·7	22·1	14·9			100
1934	32·1	5·4	2·7	10·7	30·8	17·0	0·9	0·4	100
Átlag %,0	50·3	12·2	5·5	8·0	9·1	10·7	2·2	2·0	100

A Magdolna Otthon hivatása magaslatán állva mindenkor szemelőtt tartotta, hogy csak akkor felelhet meg a „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” célkitűzéseinek tökéletesen, ha átmeneti menedék és lelki foglalkozás nyújtásával pártfogoltjai jövődő boldogulásának lehetőségét minnél nagyobb számban, és minnél biztosítottabb formában lehetővé tenni igyekszik. Foglalkozás, illetőleg kenyérkeresethez juttatás jóformán, mint alapfeltétel jelentkezik csaknem valamennyi nagyobb arányú munkásságunk (Erkölcshandészetit- és Életvédelmi-osztályokkal, a szföv. Árvaszékkel, Toloncházsal, stb. való működésünk) sikere érdekében. Egyesületünk Magdolna- és Életvédelmi Otthona, hogy céljainak mindjobban megfelelhessen, mindent elkövetett és minden rendelkezésre álló eszközt megragadott arra, hogy pártfogoltjainak tisztességes úton való önálló megélhetését biztosítsa. A személyes ismeretségek, befolyások, újsághirdetések, elhelyező-irodákkal és legelsősorban az Állami Munkaközvetítő Hivatallal való összeköttetésünk, stb. útján törekvésünket 1.554 esetben siker kísérte. Ezen *több, mint másfélezer pártfogoltunknak állásba helyezése, vagy munkakalomalhoz juttatása által Otthonunk nehéz feladatát a legtökéletesebben oldotta meg, és ez Egyesületünk működésének is egyik legfényesebb eredménye.*

A kimutatások rovatait vizsgálva látjuk, hogy 1927-ig állandóan emelkedő %-ban tudtuk az Otthon beutaltjait munkába helyezni, de ezidőtől kezdve a mindinkább súlyosbodó gazdasági helyzet és a munkanélküliség növekedése folytán ezen igyekezetünk mindnagyobb akadályokba ütközött, s e rovat az 1934. év végén (pl. az 1927. évi 75.4%-kal szemben) 32.1 %-ra esett vissza.

A kenyérkereseti lehetőségek felkutatása mellett az Otthonunknak a pártfogoltak végleges megmentése érdekében kifejtett munkájában nagy szerepet játszott a családjukba való visszahelyezés feladata is. Ennek a tevékenységünknek számos, itt is fennálló akadályait e jelentésünkben már más helyen említettük, így azt megismételni nem tartjuk szükségesnek, de megállapíthatjuk, hogy ezen törekvésünk – természetsszerűleg inkább az Otthon működésének kezdetén, a fiatalokú beutaltak többsége idején – sikerre vezetett. E munkásságunk 377 esetben (12.2%) volt eredményes, amikor az illetőket értesítésünk után szülő, férj, testvér, rokon, vagy gyám átvette és jövőjük-ről, valamint felügyeletük-ről gondoskodott.

330 esetben (10.7%) a beutaltak az Otthonban való hosszabb-rövidebb ideig való tartózkodásuk után önként eltávoztak és boldogulásukat maguk igyekeztek biztosítani, míg 9.1%-ban, vagyis 280 esetben az Életvédelmi-osztály az általa pártfogoltak beutalását nem hosszabbította meg és ezek visszakerültek az Életvédelmi-osztályhoz.

A pártfogoltak 8%-a (246 eset) betegségük miatt az Otthonból különféle gyógyintézetekbe helyeztetett el. E rovat első felében kimutatottak nagy hányada megelőző erkölcstelen életmódja idején szerzett nemibetegségének gyógyítása céljából, a rovat második részében (1928-1934) mutatkozó emelkedés pedig az Életvédelmi-osztály beutaltjainak öngyilkossági kísérleteikkel kapcsolatosan szerzett, és időközben kiújult sérülések, betegségek gyógykezelése céljából távozott el.

Az 1922-1928. években e rovatban jelentkező aránylagos kisebb számalakulások annak tulajdoníthatók, hogy ezidőben a toloncházi anyag képezte az Otthon beutaltjainak legnagyobb hányadát. A Toloncházban pedig a betegek gyógyítására külön kórház áll rendelkezésre, az anyag így természetesen nagyjából egészségesen került hozzánk.

Az Otthonból eltávozott pártfogoltjaink részére 169 esetben (5.5%) egyéb nővédelmi otthonokban, javítóintézetekben kerestünk további elhelyezkedést.

67 beutaltunk (2.2%), – különösen nagyobb számban a Toloncház és az Erkölcstrendészeti-osztályok által hozzánk utaltak között, – az Otthonból való engedély nélküli távozásuk által vonták ki magukat a felügyelet alól, s nem egyszer szökésük alkalmával társaik, vagy az Otthon felszerelésének eltulajdonításával okoztak károkat. 2%-ban (63 eset) rakoncátlan, rossz magaviseletük, a fegyelem durva és ismételt megsértése miatt, vagy az Otthon tekintélyének és nyugalmanak megóvása érdekében a kellő és többszöri figyelmeztetés után, minthogy javíthatatlanoknak bizonyultak – az Otthonból eltávolítottak.

Egyesületünk Magdolna és Életvédelmi Otthona alapítása óta eltelt majdnem negyedszázados működése alatt összesen 3.086 nőnek adott átmeneti otthont, és a velük való egyéni foglalkozás segítségével igyekezett őket erkölcscileg és anyagilag megerősíteni, hogy helyeiket az életben újabb kísértések idején és újabb nehézségek között is meg tudják állani.

IV. A „MELE” pályaudvari missziós szervezeteinek munkássága.

A „MELE” nővédelmi munkájában nagyfontosságú szerepet tölt be a pályaudvari missziók (budapesti és vidéki) szervezeteinek tevékenysége. Mégis az előzőekben ismertetett többi, másirányú munkásságunkkal ellentétben a pályaudvari missziók adták, számszerű fölényük mellett is, aránylag a legkevesebb anyagot a statisztikák részére. Magyarázata e körülménynek az, hogy a „MELE” pályaudvari missziós tevékenysége az 1913-1923. évek alatt a hasonló nővé-

delmi működést kifejtő többi társadalmi egyesületekkel közösen alapított „Pályaudvari-missziókat Fenntartó Egyesületek Országos Szövetsége” keretében bonyolódott le. A Szövetség az egyes évek folyamán kifejtett munkájáról szóló jelentéseiben pl. az 1915. évben 3.056, a következő 1916. évben 5.101 komoly mentési esetről számolt be, ezekből a jelentésekből azonban nem derül ki, hogy az egyes tagegyesületek, s így a „MELE” munkatársainak tevékenysége mily számbeli arányban járult hozzá a Szövetség munkásságának sikeréhez. Így tehát a „MELE” székesfővárosi misszióinak statisztikai kimutatásai is csak e Szövetség megszűnését követő önálló munka megindulásának kezdetétől az elmúlt év végéig terjedő időre eső anyagát ölelheti fel.

A „Pályaudvari-missziókat Fenntartó Egyesületek Országos Szövetsége” fennállása alatt kizárólag a budapesti vasút- és hajóállomásokon tartott fenn szervezeteket, és később a Szövetség megszűnése után az 1925. év végéig az egyes volt tagegyesületek misszióinak önálló tevékenysége is csak a székesfőváros területére szorítkozott. Az 1925. évben kiadott 151.041/1925. számú belügyminisztériumi rendelet alapján azonban e munka kiegészítésül megindult a nagyobb vidéki vasúti gócpontokon, és különösen a trianoni határállomásokon felállítandó pályaudvari missziók megszervezése is.

A budapesti és vidéki pályaudvari missziók éber figyelemmel, gyors, közvetlen közbelépéseikkel, alapos segítségükkel igen sok esetben veszik elejét a későbbi különböző káros irányban kifejlődhető erkölcsi bajoknak, mely veszedelmek e szervezetek hiányában mindnagyobb mértékben, és súlyosabb formákban jelentkeznének a későbbi idők folyamán. E veszélyek megelőzését szolgálják a pályaudvarokon és hajóállomásokon a távozó-, érkező nőutasok útbaigazítása, tanácsadása, a gyermekek felügyelete, ellenőrzése, de e feladatok mellett gyamolítják a pályaudvarokon megforduló utazó betegeket, és szociális ténykedéseikkel – hatósági elutaztatások, éjjeli szállásnyújtás, pénz, élelemsegély – segítségére vannak az illetékes hatóságoknak is. Ezekkel és sok, itt fel nem sorolt egyéb működéseikkel igyekeznek missziós munkatársaink a nagyközönség erkölcsi nivójának emelésével nővédelmi hivatásuknak megfelelni.

A budapesti pályaudvari missziók működését részletesen az alábbi statisztikák mutatják be:

XXIII. Kimutatás a „MELE” székesfővárosi „Pályaudvari miszsiós” szervezeteinek működéséről. 1923-1934.

	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
Utazási utbaigazítás, tanácsadás, erkölcs-védelem	413		364			798	207	1028	580	601	735	1011
Beteg utasok körüli segítség	34		43				50	26	45	41	37	31
Gyermekek felügyelete	7		27				195	27	28	25	11	26
Pénz, jegy és élelemsegély	87		61			32	82	150	88	59	53	84
Idegenek kalauzolása, tolmácsi szolgálat	15		22				47	115	165	38	83	44
Beutalás előjárásokra elutaztatás végett								126	126	145	60	58
Hatósági elutaztatás							2	96	95	195	110	183
Beutalás különféle otthonokba		Részletelés nincs.	5	Részletelés nincs.		18	22	257	186	136	74	63
Beutalás kórházakba			26				3	18	22	1	16	17
Beutalás Gyermekmenhelyre			12					2	4	3	12	3
Beutalás Toloncházba												
Beutalás Életvédelmi osztályba										1	24	10
Beutalás Munkaközv. Hiv.-ba			34			18	15		3	2	5	4
Rendőrségi igazoltatás	22		40			24	6	23	14	3	17	9
	590	613	658	1108	1158	890	636	1868	1358	1253	1284	1575

A legnagyobb számmal (56.1%), mint a statisztikákból látható, az utazási útbaigazítás, tanácsadás, erkölcsi felügyelet, stb., összefoglaló csoportja szerepei, igen sok vidékről érkező fiatal nő fordul missziós munkatársainkhoz tanácsért, útbaigazításért, miáltal nincsenek ráutalva, kiszolgáltatva a pályaudvarok környékét elárasztó gyanús elemek segítségére, akik tapasztalatlanságukkal, bizalmukkal visszaélve, erkölcsi tekintetben, de anyagi vonatkozásokban is, megkárosíthatják, kihasználják őket.

A következő csoportot 7.3%-kal a „beutalás különféle nővédelmi otthonokba” c. rovat képezi. Azokat a nőket, akik felérkezvén a fővárosba, miután csatlakozó vonatjuk csak másnap indul, vagy egyéb okokból kénytelenek az éjszakát Budapesten tölteni, amennyiben éjjeli elhelyezésükről önmaguk gondoskodni nem tudnak, misszióink egy-egy éjszakára a Magdolna Otthonba, vagy más nővédelmi otthonokba utalják be, ahol elutazásukig menedéket találnak, s elkerülhetik az ú. n. „kvártélyos asszonyok” erkölcsi szempontból legtöbbszörre veszedelmes ajánlatait.

Az esetek 6.7%-ában missziós munkatársaink anyagiakkal voltak kénytelenek pártfogoltjaiknak segítségére lenni, mely adatok oly esetekre vonatkoznak, amikor az illető anyagi eszközökkel egyáltalán nem, vagy csak részben rendelkező egyének továbbutazásához szükséges vasútjegy árának kiegészítése, vagy céljaik gyors eléréséhez villamosjegy megváltása (pl. másik p. u.-on való vonatsatlakozás) válik szükségessé. Miután a „MELE” pályaudvari missziói is véges anyagi eszközökkel rendelkeznek, oly esetekben, amidőn valamely nő továbbutazásának elősegítéséhez nagyobb összegre volna szükség, azt a pályaudvarok közönségének adakozó jószíve útján igyekeznek biztosítani. Nagyon gyakran előfordul, hogy valamely érkező, el-, vagy átutazó egyén útipénze elfogytával teljesen kiéhezve, legyengülve jut missziós munkatársaink útján élelemhez. Utazásukat biztosító kisebb-nagyobb anyagi-, élelem segítséggel misszióink elsőrendű fontosságú nővédelmi munkát végeznek, mert kétségtelen, hogy azok a fiatal nők, akik a szükséges fedezet hiányában továbbutazni nem tudnának, itt tartózkodásuk ideje alatt, – az esetleg meglévő csekély anyagi eszközeik elfogyta után, – minden támasz és hajlék nélkül teljes mértékben ki lennének szolgáltatva a résen álló kerítők erkölcsstelen csábításának, a „kvártélyos asszonyok” gyanús üzelmek, valamint a nyomor és a nélkülözés erkölcspszűtő hatásának.

A hatósági elutaztatások aránylag nagy számadata (6.6%) a gazdasági viszonyok okozta nyomor mögé enged betekintést, amikor az elhelyezkedni nem tudó vidéki nők végső szükség esetén a hatósági segítséget veszik igénybe, hogy hazautazhassanak. Megállapítható, hogy a fiatal leányoknak a székesfővá-

rosba való özönlése elszerződés céljából az utóbbi években nagy mértékben csökkent. Örvedetes ez a jelenség nemcsak azért, mert nem szaporítják a székesfővárosban az ellátatlanok számát, hanem növédelmi szempontból is. Az a falusi leány, aki felérkezve, itt állott hely, tehát lakás és ellátás nélkül, nagy mértékben volt lelkiismeretlen egyének által erkölcsileg veszélyeztetve. Élénken bizonyítják e tény valóságát a Magdolna és Életvédelmi Otthonunkkal foglalkozó statisztikai kimutatásaink, amelyekből láthatjuk, hogy az Otthon pártfogoltjainak nagyrésze ezekből a hely nélkül álló cselédlányok sorából kerül ki.

Missziós hölgyeink minden esetben figyelmessé teszik a vidékről érkező, és szolgálatot kereső leányokat a helyszerzés nehézségeire, és sok esetben elérték, hogy visszamentek falujukba, ahol boldogulásukat könnyebben megtalálják, és erkölcsi tekintetben sincsenek oly sok veszélynek kitéve, mint a milliós fővárosban.

5.2%-kal az V. helyen áll a kimutatásban a külföldiek tájékoztatása, tolmácsi szolgálat számadata. E rovat alakulása a főváros idegenforgalmának fejlődését mutatja. Munkatársainknak ezirányban kifejtett működése növédelmi és szociális szempontoktól eltekintve, hazafias célokat is szolgál, amidőn a külföldről ideérkező idegeneknek előzékenyen rendelkezésre állnak, és tolmácsi szolgálataikat is rendelkezésükre bocsátják. Legnagyobb az idegenforgalom, s ezzel kapcsolatban ezirányu tevékenységünk, augusztus havában (Szt. István-hét látványosságai folytán), és pl. az 1931. évi Szent Imre jubileumi ünnepek következtében e rovat statisztikánkban a 12%-ot is meghaladta.

Az előjáróságokra való beutalás elutaztatás céljából a hatósági elutaztatások már említett adatainak megfelelően alakul.

Kiemelkedik még kimutatásunkban a gyermekek felügyelete és ellenőrzése; (4.9%), valamint a beteg utasok körüli humanitárius segítség (3.0%) számadatai, míg 1.7 %-kal munkatársainknak missziós tevékenységük gyakorlása közben a rendőrség közreműködését kellett igénybe venni. A rendőrhatalóság támogatásával fontos tevékenységet fejtenek ki missziós hölgyeink a pályaudvarok és azok környékének az erkölcsileg gyanús elemektől való megtisztítása érdekében is.

A „MELE” székesfővárosi pályaudvari missziós szervezeteinek ismertetése után alábbi két kimutatásunk a vidéki pályaudvari missziók munkásságát mutatja be:

XXV. Kimutatás a „MELE” vidéki „Pályaudvari missziós” szervezeteinek működéséről. 1926-1934.

	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
Utazási utbaigazítás, tanácsadás, erkölcsvédelem	Részletezés nincs	Részletezés nincs	93	397	802	659	614	444	917
Gyermek felügyelete				113		107	120	127	180
Éjjeli szállásadás			43	95	61	74	94	83	674
Élelem-pénzsegély			32	139	211	289	335	266	1932
Beteg utasok körüli segítség				18	21	13	31	27	36
Rendőrségi igazoltatás			16	9	49	17	8	1	22
Egyéb esetek			6	8	25	22	5	7	55
Összesen	1011	963	190	779	1169	1181	1207	965	3816

XXVI. Kimutatás a „MELE” vidéki „Pályaudvari missziós” szervezeteinek működéséről. 1926-1934.

	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	Átlag %
Utazási utbaigazítás, tanácsadás, erkölcsvédelem	Részletezés nincs	Részletezés nincs	49·0	50·8	68·6	55·8	50·8	46·0	24·0	42·1
Gyermekek felügyelete				14·6		9·2	9·9	13·2	4·7	6·9
Éjjeli szállásadás			22·6	12·3	5·2	6·2	7·8	8·6	17·7	12·0
Élelem-pénzsegély			16·8	17·9	18·0	24·4	27·7	27·6	50·6	34·7
Beteg utasok körüli segítség				2·3	1·8	1·1	2·7	2·8	0·9	1·6
Rendőrségi igazoltatás			8·4	1·1	4·3	1·5	0·7	1·1	0·6	1·4
Egyéb esetek			3·2	1·0	2·1	1·8	0·4	0·7	1·5	1·3
Összesen %			100	100	100	100	100	100	100	100

Miként a budapesti missziókról szóló statisztikáinkban, úgy itt is első helyen láthatjuk az utazási útbaigazítás és tanácsadás, erkölcsvédelem, stb. csoportját, bár megközelítőleg sem oly fölényrel, mint hivatkozott előbbi kimutatásainkban, mert % számuk itt csak 42.1 %-ot tesz ki. Rögtön ez oszlop után a további csoportok közül kiemelkedő arányban ^ válik ki az élelmi, anyagi segélynyújtás rovata 34.7%-kal. 12%-kal szerepel kimutatásainkban az éjjeli szállásnyújtás adata, mely számoszlopok vidéki szervezeteink emberbaráti szeretettől áthatott, mélyen szociális áldozatkészségét bizonyítják.

A „gyermek felügyelete és ellenőrzése” c. rovat különösen a falvokról a nagyobb városokba, és vissza utazó iskolás-gyermek felügyeletét foglalja magában, s e rovaton kívül,

mely 6.9%-kal mutatkozik, a többi csoportok az 1.0%-ot sem érik el statisztikánkban, vagy alig haladják azt meg.

Különösen nagyfontosságú volt az 1934. év a „MELK”-vidéki pályaudvari misszióinak szempontjából, amikor is a szerbek által kegyetlen és barbár módon foganatosított kiutasítások következtében sok száz meggyötört magyar testvérünk könnyeit igyekeztek missziós szervezeteink tagjai letörölni. Statisztikáink egyes rovatainak (különösen az élelem-segély c. rovat) hatalmas arányú emelkedései ezen fájdalmas események következményei.

Összefoglalásul megemlíjtük, hogy az 1923–1934., illetve 1926–1934. évek folyamán székesfővárosi és vidéki pályaudvari missziós szervezeteink 12.967, illetőleg 11.281, összesen tehát 24.248 esetről, missziós beavatkozásról számoltak be. De ezenfelül számtalan sok ezerre *rúg* azoknak a kevésbé jelentékeny eseteknek száma, amelyekről (különösen a vidéki szervezetek) nem tettek jelentést.

V. A. m. kir. Állami Rendőrség „Tolonház”-ában és a „Magyar Kivándorlókat és Visszavándorlókat Védő Iroda”-ban kifejtett működésünk.

A „MELE” vezetősége az 1922. évben megállapodást létesített a „Tolonház” vezetőségével arra vonatkozólag, hogy ott megszervezendő patronage-munkájával igyekszik azokat a nőket a tisztességes életre visszavezetni, akik oda különböző utakon (leginkább a razziák alkalmával) bekerülnek. Megszervezett tevékenységünk alatt missziós munkatársaink inspekciójuk alkalmával hosszasan foglalkoztak egy-egy nővel, kikérdezték őket, s környezettanulmányok után, vagy a Magdolna Otthonba, vagy pedig közvetlenül helyezték őket munkába. Az 1922. évtől egészen 1928-ig az Otthon lakóinak nagyrészt éppen ez az anyag jelentette. Munkatársaink azonban levelezéseik lebonyolításával, a szükséges levélpapírosok és portó rendelkezésre bocsátásával, és különböző ügyeiknek (cselédkönyv-kiváltás stb.) igyekeztek pártfogoltjaiknak segítségére lenni.

A Tolonházban végzett tevékenységet számszerűleg az alábbi táblázat tünteti fel:

1922-ben	183	1928-ban	865
1923-ban	236	1929-ben	513
1924-ben	260	1930-ban	466
1925-ben	299	1931-ben	304
1926-ban	663	1932-ben	432
1927-ben	980	1933-ban	429
		1934-ban	398
Összesen:			6.028

Összesen tehát az évek folyamán 6.028 nővel foglalkoztak, illetve ennyi esetben jártak el ügyeikben.

A toloncházi missziós munkáról részletesebb statisztikai kimutatás, a részletadatok hiányában nem volt készíthető.

A „Magyar Kivándorlókat és Visszavándorlókat Védő Irodában” inspekciós szolgálatunkat 1923. évben kezdtük meg azaz a céllal, hogy az odakerülő kivándorolni szándékozó nőkkel foglalkozva, felvilágosítsuk őket a messze idegenben egyedül álló nőket veszélyeztető erkölcsi és anyagi veszedelmekről, a kerítők, csábítók, szélhámosok és leánykereskedők üzelveiről. Különösen nagyfontosságú ez a munka azoknál a nőknél, akik Délamerika egyes államaiba, vagy Kelet felé vándorolnak ki. Nővédelmi hivatásuknak igyekeztek munkatársaink megfelelni, mikor kivizsgálták, hogy a kivándorlási szándék nem valamely gyanús hirdetés (házassági, munkavállalási, stb.) esetleg személy csábítása következtében állott-e elő, mely esetben a nőt ezen lépése esetleges következményeire való figyelmeztetéssel igyekeztek bizonytalan kimenetelű elhatározásáról lebeszélni. A „MELE” külföldi összeköttetéseit is igen gyakran használták fel munkatársaink, hogy a kivándorló nők célját illetőleg információt kapjunk.

A „Magyar Kivándorlókat és Visszavándorlókat Védő Irodában” kifejtett tevékenységünk évek szerint az alábbi számokban jut kifejezésre. Ezen esetekről a dolgok természete szerint bővebb, részletesebb kimutatás nem készülhetett.

1923-ban	89	1929-ben	145
1924-ben	24	1930-ban	163
1925-ben	39	1931-ben	131
1926-ban	51	1932-ben	35
1927-ben	151	1933-ban	36
1928-ban	168	1934-ben	42
Összesen:			1.074

összesen tehát 1.074 esetben foglalkoztak munkatársaink fenti inspekciós tevékenységük alkalmával kivándorolni szándékozó nővel.

Visszatekintve a „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” egyes szervei működésének számszerű ismertetésére, miként e jelentésből részletezve látható, a „MELE” eddig csaknem 50.000, túlnyomórészen erkölcsileg veszélyeztetett nő megmenntésével, visszatartásával igyekezett nővédelmi és erkölcsvedelmi hivatásának, s ezzel nemzeti és emberbaráti céljainak megfelelni.

Összefoglalóul a „MELE” egyes szerveinek tevékenységét a tárgyalt sorrendben számszerűleg összegezzük:

Az Erkölcshandzseten az Árvaszék megkeresése folytán	3.452 eset,
A „MELE” hivatásos gyámja, illetve ügygondnoka által	699 „
Az Erkölcshandzseten	8.192
Magdolna és Életvédelmi Otthonban	3.086 „
A Pályaudvari-missziók útján	24.248 „
A Tolonházban	6.028 „
A Ki- és Visszavándorlókat Védő Irodában	1.074 „
	<u>Összesen: 46.779 eset.</u>

A „MELE” huszonötéves fennállása alatt összesen 46.779, tehát közel félszáz ezer egyén védelmével és megmentésével foglalkozott. Ennek a nagyarányú működésnek fentebb ismertett pozitív eredményei adnak kedvet és ösztönzést a következő negyedévszázad munkájához!

A „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” elnöksége és tiszviselői kara az 1935. évben.

Elnök:	Dr. Hodossy Gedeon miniszteri tanácsos, v. országgyűlési képviselő,
Alelnök:	Dr. Melly Béla ny. szföv. árvászeki elnök,
Ügyvezető alelnök:	Dr. Doros Gábor egyetemi m. tanár, kórházi főorvos,
Főtitkár:	Mók Ferencné,
Titkár:	Valló Emil,
Ügyész:	Dr. Groák László vármegyei rb. tisztiügyész,
Pénztáros:	Spillenberg Mária okleveles tanárnő,
Számvizsgálók:	Dr. Kádár László Levente miniszteri tanácsos és Eyssen Gyuláné,
A Pályaudvari missziók vezetője:	özv. dr. Pap Jánosr.é,
A Magdolna Otthon vezetője:	P'arthy Irén,
Pályaudvari missziós tiszviselők:	özv. Marcsek Ferencné, Mayer Katalin, Mák Jenőné.

A „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” igazgatósága:

- a) Hivatalból tagok: elnök, alelnökök, főtitkár, titkár, ügyész, pénztáros, számvizsgálók és a pályaudvari missziók vezetője.
- b) Választott tagok:
- Dr. Ajkay Miklós rendőrfőtanácsos,
Bernát István felsőházi tag, M. Nemzeti Bank alelnöke,
Dr. Czobor Imre ny. főispán, a Kivándorlási Iroda igazgatója,
Dr. Dragsits Gellért miniszteri o. tanácsos, az Állami Munkaközvetítő Hivatal igazgatója,
Dr. Ertl János egészségügyi főtanácsos, egyetemi m. tanár,
Dr. Homonnay Dezső MÁV. főfelügyelő, állomástfőnök,
Koiss Géza ny. miniszteri tanácsos,
Lukács Sarolta a M. Vöröskereszt Egylet alelnöke,
Dr. Lupkovits György táblabíró,
Dr. Marcell Mihály pápai kamarás, egyetemi ny. r. tanár,
Dr. Meddig Gábor rendőrfőtanácsos,
Dr. Nagy Károly ny. rendőrfőkapirányhelyettes,
Dr. Németh Péter törvényszéki tanácselnök,
Dr. Pichler Lajos miniszteri o. tanácsos,
Dr. Práger Márton főorvos,
Dr. Raffay Sándorné ág. evang. püspök felesége,
Dr. Ravasz Lászlóné ev. ref. püspök felesége,
Rébey-Rábei Dániel miniszteri szv. igazgató,
Rosenberg Augusztina a Magyarországi Nőegyesületek Szövetsége alelnöke,
Dr. Rottenbiller Fülöp ny. államtitkár, a Fiatalkorúak Felügyelő Hatóságának elnöke,
Dr. Schirilla Achill törvényszéki tanácselnök,
Dr. Schuler Dezső m. kir. kormányfőtanácsos, szföv. tanácsnok,
vitéz dr. Simon Elemér főispán, a M. Vöröskereszt Egylet elnöke,
Solti Ferenc miniszteri szv. főtanácsos,
Dr. Szegedy-Masszák Aladárné a Kam. Háziasszonyok Országos Szövetségének elnöke,
Dr. Szimon István rendőrtanácsos,
Dr. Szokolay Leó szföv. árvászeki ülnök,
Dr. Tirscher Ernő egészségügyi főtanácsos,
Dr. Toperczer Ákosné szföv. törvényhatósági bizottsági tag,
Dr. Újlaki Géza vármegyei tb. tiszti főügyész,
Vigh Béla rendőrkapitány.

TARTALOM.

	Oldal
<i>Előszó. Írta: Dr. Hodossy Gedeon</i>	3
<i>A leánykereskedés és az ellene folytatott küzdelem Magyarországon. Írta: Dr. Melly Béla.</i>	
I. A leánykereskedés kialakulása	7
II. A magyarországi leánykereskedés múltja.....	10
III. Hatósági küzdelem a leánykereskedés ellen.....	14
IV. Egyesületünk megbízatása a társadalmi küzdelemmel.....	16
V. A leánykereskedés elleni küzdelem bástyái.....	19
<i>A prostitúció leküzdésének kérdése Magyarországon. Írta: Dr. Doros Gábor.</i>	
I. Visszapillantás a prostitúció múltjára	23
II. A prostitúció lényege és okai.....	27
III. A prostitúció erkölcsi és közegészségi ártalmai.....	33
IV. A prostitúció megelőzésének eszközei.....	37
V. A prostitúció ellenőrzésének reformja.....	42
<i>A „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” negyedszázados munkássága. Írta: Mók Eerencné.</i>	
I. Bevezetés	50
II. A nővédelmi munka megteremtése.....	51
III. A nővédelmi munka első eredményei.....	53
IV. A „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” megalakulása.....	55
V. Együttműködés az „Erkölsrendészeti Központi Hatóság”-gal. – „Magdolna Otthon” alapítása. – Bekapcsolódás a „Budapesti székesfővárosi Árvaszék” munkájába.....	57

VI. Együttműködés a „Fiatalkorúak Felügyelő Hatóságával. – A pályaudvari misszió megszervezése	59
VII. A nő- és gyermekkereskedés ellen tartott nemzetközi kongresszusok. – Küzdelem a háború alatti erkölcsrombolás ellen	60
VIII. „Foglalkoztató műhely” és „Tisztviselők Otthoná”-nak felállítása.....	63
IX. A pornográfia elleni küzdelem	64
X. Inspekciós szolgálat a „Tolonház”-ban	67
XI. Kapcsolat a „Ki- és Visszavándorlókat védő Irodá”-val. A külfölddel való újabb együttműködés.....	70
XII. Együttműködés az „Életvédelmi Osztály”-al.....	76
XIII. Újabb harc a pornográfia, kerítés és prostitúció ellen.....	79
XIV. Varsói kongresszus	82
XV. Bekapcsolódás az „Állami Munkaközvetítő Hivatal” működésébe.....	86
XVI. Az „Erkölcsvédelmi Tanács” megszervezése.....	89
XVII. A IX. Nemzetközi kongresszust előkészítő stockholmi konferencia.....	94
XVIII. A berlini kongresszus.....	96
XIX. Befejezés.....	101
<i>A „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” pályaudvari és vasúti missziója. Írta: Dr. Pap Jánosné</i>	
<i>A „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” gyakorlati tevékenysége a statisztika tükrében. Írta: Valló Emil....</i>	
I. A budapesti m. kir. Állami Rendőrség Erkölcsrendészeti osztályán az engedélyezett prostituáltak közé való bejegyzés céljából jelentkező fiatalokkal a székesfővárosi Árvaszék megkeresése folytán kifejtett működésünk.....	118
II. A m. kir. Állami Rendőrség Erkölcsrendészeti osztályán „kéjű”-igazolvány kiváltása céljából jelentkezett nőekkel való patronage munkásságunk	132
III. A „MELE” Magdolna és Életvédelmi Otthonának működése	138
IV. A „MELE” pályaudvari missziós szervezeteinek munkássága.....	155
V. A m. kir. Állami Rendőrség „Tolonházá”-ban, és a „Magyar Kivándorlókat és Visszavándorlókat Védő Irodá”-ban kifejtett működésünk.....	162
<i>A „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” elnöksége, igazgatósága és tisztviselői kara az 1935. évben.....</i>	